

Răzvan Petrescu
GRĂDINA DE VARĂ

Povestiri

CARTEA ROMÂNEASCA 1989

Coperta de DAN STANCIU

ISBN 973—23—0034—5

VisŞetelor mele, Nuţiţi Măftonna

■m, „.<(■ • }■<•■ -c,

■jyU, • ■: ■■ ci ,(>!'■•

v.'o.'t';...

duiif v ■>:... v.wpt*>jî!i colţul '.-"hir

' ' i,

r» VYL t

Visul este singura călătorie din care nu poţi aduce aproape nimic, nici cărţi, nici tablouri, nici pantofi, nici scoici...

doar puţină noapte în colţul ochilor, când te trezeşti singur pe peronul zilei.

»^" *) streăşină

: î ' '

-a î..JI-, (

i t,t.

"•■ ut* v «v | oi

iv i

l' l!" •</

'■.■i.

sub- bric

fow

'-iïbst iţo>'ţ -

Mit

,s\<>ÎST

oi te ut ,iti>3

Ofi

CINEMATOGRAF

m

~.q "tyo'fuo

Niciodată nu mi-a plăcut ploaia. Stau sub o streăşină şi mă uit la miliardele astea de stropi care cad încontinuu şi udă totul, transformînd lumea într-o băltoacă. E devreme, abia zece şi un sfert, şi mă hotărăsc să văd un film. Pornesc încet de-a lungul zidurilor. Părul mi s-a lipit pe cap, am picături de apă pe gene şi degetele îmi sînt aproape vineţii de frig. După cîţiva paşi zăresc un afiş mare, colorat. Intru, cumpăr un bilet. Bîjbîi prin întuneric, calc pe cineva pe picior, se aude un geamăt, în cele din urmă găsesc un scaun liber. Mă aşez. Sala în care-am nimerit nu prea are darul de a mă binedispune. Miroase a parfum şi haine ude. Filmul e prost, însă mă deprimă mai puţin decît ploaia de-afară. Molfăi o bomboană cu lapte, stau cu mâinile în buzunare şi nu înţeleg aproape nimic din ce se întîmplă pe ecran. El vine, ea pleacă. Şi invers. Se aude bîzîitul aparatului de proiecţie, în părul spectatorilor din faţa mea se aprind la răstimpuri scînteii argintii. Mai iau o bomboană. O trec dintr-o parte în alta a gurii, închid ochii.

îmi aduc aminte de vremea cînd mergeam cu mama la un mic şi cochec cinematograf de cartier, unde majoritatea spectatorilor erau bătrîni. Părea un adevărat club. Priveam în jur şi mă apuca mila, duişia, teama, sila, nici eu n-aş putea spune prea bine ce. îi vedeam peticiţi, mirosind a lavandă, gemînd încet atunci cînd se aşezau. Mai mult de trei sferturi din sală era ocupată de femei. Strînse unele într-altele, ca în faţa unui pericol, transpirau uşor şi aşteptau să înceapă filmul. Cu riduri adînci

9

sub valurile de pudră, cu gene false sau fără gene. Acoperite de timp, de sus pînă jos. De la pălăriile cu forme ciudate, pe care nu le scoteau niciodată, astfel încît erai nevoit să descifrezi subtitrarea printre pene, de la gulerele din blană de vulpe cu un puternic iz de naftalină, pînă la gleznele diforme, strînse în pantofi de lac, cu fundă şi toc înalt. De obicei pantofii erau scoşi cu delicateţe în timpul filmului. Se auzeau atunci nişte suspine adînci.

Pînă în clipa cînd se stingeau lumina sporovăiau neobosite, cu glas scăzut, despre lucruri şi întîmplări îndepărtate, modă, moravuri şi vreme, vremea care a trecut atît de repede. Rochii lungi, baluri, trăsuri, bărbaţi sepie, flori de mireasă, tristul sfîşîit al unei fete de şaisprezece ani de-acum şaizeci de ani, plaja de la Constanţa, cazinoul, străzi de

mult dispărute, case de mult dispărute, nenorocitul ăsta de reumatism, excursiile la Baden-Baden, oh, ce oraș, teatrul de altădată, candelabrele, tu îl mai ții minte pe, stai că am uitat cum îl chema, profesorul acela înalt și frumos, aveam un șirag de perle splendid, vecina mea a murit acum două zile și era mai bătrână decât mine cu câteva luni, fotografiile din album, iubitul meu cu decorație la rever, cecul cu trei mii de lei păstrat pentru zile negre în șifonier, nu-ți spun unde, concertele lui Enescu, tineretul de azi, nici un respect, iaurtul, nu mai vine nimeni pe la mine, și proteza asta care mă supără. Priveam fascinat ochii care ascundeau sub cataractă amintiri de o jumătate de secol. Mi se făcea frig și mama mă acoperea cu paltonul. Filmul nu începea niciodată la timp însă spectatoarele nu dădeau semne de neliniște. Păreau chiar că se bucură de acest nesperat prilej. Ghemuite în ele însele, vorbeau întruna și foșneau. Un foșnet sec, uscat. Nu erau din cale afară de nerăbdătoare să vadă ce se întâmplă cu Monte Cristo, prizonierul, ele erau de multă vreme prizonierele unei garsoniere cu mobila crăpată, întemnițate în trupurile veștede, cîndva frumoase. Cele mai invidiate obținuseră mila rudelor, trăind pe post de servitoare fără retribuție. Admonestate însă prompt la spargerea vreunei farfurii, atenționate în permanență să aibă grijă, să nu mai facă. Micuțe, slabe,

10

cu dureri în oase, roboteau de colo-colo printre fii, nepoți, strănepoți, veri și nou-născuți. Evadau în micul cinematograf cu o bucurie fără margini, puteau să renunțe pentru o oră și jumătate la obligații. Puteau în sfârșit schimba o amintire, o părere, un nume, o lacrimă cu cineva. Pentru că, indiferent de film, la final începeau să plîngă. își suflau nasul și plîngeau în batiste cu monogramă.

îmi mișc capul de la dreapta la stînga, apoi de la stînga la dreapta. Aud câteva sîsieli în spatele meu. în sală nu este liniștea pe care o cunoșteam. Scaunele sînt din lemn, și scîrțîie. în afară de asta, miroase a ploaie. Nu m-aș mira dacă mi-ar cădea un strop pe mîină. Strîng punga de bomboane în pumn, îmi închei pardesiul și tremur. Pe ecran, ea îi spune lui că de-acum încolo îl va chema „Hi-ro-și-ma”, și el îi spune ei că o va chema „Ne-ver”. Apoi se aprinde lumina. Mă ridic și pornesc spre. ieșire. Neoeane sclipesc rece și clar pe trotuarul ud.

3 li-

n*.

Ti f

rnth

■■ia, >~XL

GLOBUL DE CRISTAL

■'■*■

■.•qi:

U/\$.

m

■v)'

"F

fii 'l11

Doctorul îmbracă halatul steril, apoi își trase mînu-șile. Privi peste umăr. Uneori mi se pare că n-au trecut decât două, trei minute. Instrumentele strălucesc, aranjate în ordine pe măsuta de metal. Totul este pregătit. Asistenta ridică puțin tija reflectorului, potrivit lumina. Alteori, am impresia că s-au scurs câteva luni de cînd zac aici. Cînd spun „aici”, e doar un fel de-a vorbi, pentru că habar nu am unde sînt. Se trage ser în seringă. Cu mîna stîngă, doctorul cercetează burta umflată. Apasă ici, colo. O să meargă greu, spune. Te rog, instalează perfuzia. Mă doare capul. Ca și cum o greutate uriașă mi-ar strivi creștetul, tîmplele. Sînt atît de sfîrîmat, încît probabil că n-aș umple nici măcar un pumn, dacă m-ar culege cineva. Aplecîndu-se mai întîi din curiozitate, să mă privească. Atingîndu-mi resturile cu mîna. Ce-o fi asta ? s-ar întreba, scrutîndu-mă în lumina zării, răsfirîndu-mă încet printre degete. O fantezie, se știe că moartea are și ea fanteziile ei. Sînt din nou împrăștiat pe nisip, călcat de pantofi, udat de valuri. Timpul trece, înainte, înapoi, la dreapta, la stînga. Uneori stă. Atunci am senzația că mă găsesc în mijlocul unei mări de oameni care așteaptă ceva. Nu clipește nimeni, nu se face nici un gest, nu se aude nici cel mai mic zgomot. Mă zbat fără folos printre ei, caut să fac un semn din mulțime. E ca și cum aș încerca să ies dintr-o fotografie. Culori vechi, crăpate. Efortul mă epuizează, întîiindu-mi suferința. Delirul continuă. Acum mi se pare că e dimineață, pentru că disting visele de demult, uscîndu-se pe o sfoară de lumină al-

12

bastră, ca niște cearșafuri. Se usucă, flutură încetișor în vînt și dispar. împăratul roșu, banii din pușculiță, calul cu aripi, bicicleta cea nouă, un director bilios, dar cumsecade, colega de liceu care nu se lasă prinsă pe coridor, Iulius Cezar, patricienii care mă aplaudă, legiunile care mă idolatrizează, o fluminantă carieră profesională, treptele gloriei, o casă mai bună, o nevastă mai bună, economii la CEC și interviuri în toate ziarele lumii, Damocles beat, Napoleon, un dentist roșu la față, un răsărit, morți albi din care se fac bărcuțe de hîrtie ce plutesc pe ocean ajungînd în insule cu palmieri, femei care nu poartă ochelari și apartamente fără uși, chipul mamei, un pod, țîrîitul ceasului deșteptător, ca

un dangăt de clopot. Ce bine-ar fi dacă ai putea să-l strigi pe omul care duce noaptea cu roaba, să-l rogi s-o ducă mai repede, să te poți trezi măcar o dată cu o mare cantitate de dimineată în sânge, chiar dacă plouă, patu-i desfundat, cineva tocmai te-a părăsit și ziua cea nouă e identică cu cea de ieri. Îmi vin în minte o sumedenie de amănunte dezordonate, din care pînă la urmă tot va trebui să iasă ceva. Poate un soare, poate un licurici. Luminîndu-mi calea spre casă. O conștiință șchioapă se tîrăște prin întuneric, ținîndu-mă de mînă, ducîndu-mă pe tot felul de poteci întortocheate, căutînd să reconstituie drumul pînă la terciul care-am ajuns. Pas cu pas, harta prinde contur. Un steguleț, un vis spart. Sînt multe voaluri de dat la o parte. Mă încălesc în foșnetul lor de iarbă, traversele dispar chiar în clipa cînd sînt pe punctul de-a le ajunge și gara devine un fel de fata morgana. Pînă acum nu am izbutit să reconstitui decît foarte puține lucruri. Unu : faptul că mă pot mișca. Mai precis mă pot ghemui, și asta într-un spațiu strîmt și necunoscut. Doi : simt. Mă doare întreg trupul. Mă doare chiar și locul care conștientizează durerea. Trei, am aflat cine sînt. Mă cheamă Radu G., am cînzeci și doi de ani, cred, și practic meseria de vînzător de pantofi. Într-o vreme am fost și profesor de istorie. Sînt sigur de asta, deoarece printr-un mare efort de memorie am revăzut diploma pe care o țin afirmată deasupra scrinului. De fapt, nevastă-mea o ține acolo. E cu poză, diploma. Da, lucrurile încep să se clarifice. Am

13

lucrat și ca depanator radio-tv. M-am ocupat și cu fotografia. Și, după cîte știu, n-a ieșit nimic din toate astea, întotdeauna am stat prost cu banii. Aveam interminabile bătăi de cap cu falsificarea pozelor în așa fel încît să arate cu toții frumoși și deștepți. De greutăți asemănătoare mă izbisem și atunci cînd trebuia să fac aparatele să meargă pe placul clienților. Niciodată nu erau mulțumiți. Vroiau să prindă posturi cu voci din cosmos, să vadă imagini inedite, lucru care, după schimbarea tuturor lămpilor, tranzistorilor, șuruburilor și a antenei, devenea imposibil. Am avut o sumedenie de reclamații și în scurt timp am fost dat afară din amîndouă locurile. Păcat, îmi plăceau slujbele. Să stai în întuneric și să nu-ți dibui nici măcar bricheta. Nici o flacăra de chibrit, nici o rază de lună, nimic. Unde-mi sînt degetele. Ca să mi le pot pune pe tîmple, pe gînduri, pe burtă, mă rog, acolo unde doare mai tare. Să mă liniștesc. Să-mi fac puțină ordine în minte. Nu-mi găsesc însă inelarul. Și nici măcar degetul arătător cu care să arăt, uite, vin furnicile, valurile, fanfara, curcubeul sau ce-i aia de-acolo, clădirea aceea cu geamuri înalte din care ies mereu oameni încălțați cu cizme, bocanci, galoși de import și pantofi din piele, cu baretă. Pentru că în cele din urmă am reușit să-mi găsesc de lucru într-un magazin de încălțăminte. Singurul, de altfel, dintr-un oarecare orașel de provincie. O comunitate restrînsă, generatoare de intimități. Treizeci de mii de locuitori, mult praf și perspectivă spre cîmpie. Mi-am cumpărat un fotoliu-pat, cîteva albume de fotografii, o lustră, un canar, un radio, și m-am însurat. Îmi plăteam regulat chiria. Mă salutam cu toată lumea. După un timp ne-am mutat într-o casă mai mare, apoi au apărut, pe rînd, o Povedă și doi băieți. Au acum, unul paisprezece, celălalt unsprezece ani. M-am zbătut din greu ca să izbutesc, mai ales în privința mașinii. Și, o pot spune cu mîndrie, am reușit. E-adevărat, în ceea ce privește estetica, ațit automobilul, cît și copiii cam lasă de dorit, ca toate lucrurile obținute prea tîrziu, însă merg bine. Acum un an, Bogdan, fiul cel mare, a trecut clasa cu mențiune.

14

Am avut un accident. Și e foarte trist faptul că nu-mi pot aminti în ruptul capului ce-am făcut cu portmoneul în care țineam banii de salariu și poza Marianeî. Atunci cînd am plecat la drum îl aveam în buzunarul de la spate al pantalonilor cred. Nu am cum verifica. Nu pot să-mi ating spatele, în bună măsură și datorită acestor zdruncinături interminabile. Parc-aș fi într-un tren în care s-a stins lumina, s-a oprit caloriferul, s-au blocat ușile și oameni necunoscuți mă înghesuie pe culoar. Trebuie neapărat să-mi amintesc ce-am făcut cu fotografia Marianeî și cu banii. Dacă nu cumva or fi căzut din tren. Întotdeauna mi-au căzut lucrurile din tren. De la primele călătorii cu vagoanele moderne, în care te pierdeai sub tone de bagaje și călători. Pe vremea cînd făceam naveta. După ce am renunțat la drumuri, am început să am succes ca vînzător de pantofi. Mi-am impus să fiu cinstit, serviabil, tăcut. N-a fost greu. Un unchi din partea mamei fusese în tinerețe iluzionist și prinsesem de la el tot felul de trucuri. Cum ar fi acela cu porumbelul care iese din pălărie. Cînd a venit clipa, nu am făcut de-cît să schimb pălăria cu pantoful, și vînzările au luat imediat avînt. Am speculat din răspuțeri momentul de glorie și am investit banii în lucrurile despre care am vorbit. Intram astfel, cu fruntea sus, în rîndul oamenilor.

După un timp însă, lumea a băgat de seamă că porumbelul nu izbutea să iasă din pantof și la domiciliul clientului, apoi s-a mai întîmplat că pasărea s-a îmbolnăvit și n-a mai vrut să se arate nici măcar la magazin, un adevărat dezastru. Directorul mi-a scăzut salariul. Au trecut cîteva luni. Un an, și încă unul. Oamenii au înr ceput să mă privească pe sub sprîncene. Mulți se făceau că nu mă observă, cînd treceam pe stradă. Știam însă că la frizerii, prin parcuri, la farmacie, la coadă, în nes-fîrșitele conciliabule ale îndrăgostiților, pe la colțuri, nu discutau decît despre mine. Am fost nevoit să-mi păstrez cumpătul și slujba, mai ales din pricina unui revelion după care nu am mai avut ce mîncă aproape trei zile. Ocazie cu care Mariana a făcut cîteva aluzii răutăcioase la greutățile vieții în general, și la incapacitățile mele, în special. Nu trebuia să mă dau bătut, și-n afară de

15

asta cam obosisem să tot caut de lucru. Aveam, pe atunci, treizeci și opt de ani.

Nu știu precis ce vîrstă am acum, în schimb știu că ceva sau cineva se îndîrjeste să mă strivească, să mă fă-rîmițeze și să mă amestece în coca asta lipicioasă. Cu puțin oțet. Țîșnit din belșug din porii mei dilatați de frică și de durere.

Suferința este atît de mare, încît mă gîin-desc că este imposibil să fie a mea. Atunci, numai pe mama aş putea s-o dor, numai pe ea aş putea s-o fac să stea cu dinții încheștați, cu privirea în tavan și cu degetele smulgînd așternutul.

Așteptînd să mă nască din nou. Și, mai ales la început, am avut senzația că venea o groază de lume să se holbeze la ea sau la mine-cel-care-încă-nu-venisem, plini de sfaturi, mirări, interjecții și clătînări din cap, dîndu-și coate, agitînd batiste și medicamente, vociferînd, sugîndu-și maselele, spărgînd cîte-un pahar și mirosind a parfum, dar trebuie să recunosc că era reconfortant. Ce să-i faci, ușurarea că ai lume în jur, că spectacolul nu-i pe gratis. De cîtva timp însă, nu mai vine nimeni. Sînt singur ca un cuc în beznă.

Am mai avut asemenea perioade, fără să fi fost neapărat lovit la cap. Cînd eram student, nu cunoșteam în 'toată capitala decît trei persoane, doi medici ginecologi cu care mergeam din cînd în cînd la cîte-o bere, și pe Monica.

Doamne, cîte nu făceam împreună, în garsoniera ei de la etajul patru, sîmbătă seara. Mîncam cartofi prăjiți, altceva nu știa să gătească, beam vin și ne plîngeam unul altuia. Că orizontul nu se mai zărește la locul lui, dimineața, că nu se mai găsesc cărți de telefon. Că nu avem bani. Pe la ultimul pahar, Monica intra brusc în aerul poeziei și îmi spunea că mă iubește. Mă săruta, cu buzele dulci de Grasa de Cotnari ținută la frigider pentru momentele de adevăr. Avea, iubita mea de atunci, pe lîngă singurătățile ei de sfîrșit de săptămînă, niște sîni uriași, incredibili, întunecau camera cînd apăreau de sub bluză, mă ascundeam între ei. în schimb patul era mic, îngust și cu tăblii de lemn la capete, de care mă loveam cu regularitate. Duminică dimineața plecam acasă cu o pustietoare amăreală în gură și cu du-

16

rerii ascuțite în degetele de la picioare. Dar nu-mi păsa. Avea ochii atît de albaștri, Monica. Totul la ea, pînă și zîmbetul, era albastru, mai ales la lumina lămpii cu abajur pe care era pictat lacul Baikal. M-am scufundat de atîtea ori prin culoarea aia încît pînă la urmă mi s-a tăiat respirația. Boală de cheson. Am fost însă tras la timp în sus, apoi obligat să merg mai departe cu barca în care mi se dădeau primele îngrijiri, de către o altă Monică. Cînd săltăm pe valuri puteam distinge plaja, foarte departe, printre norii căzuți.

Capul flectat pe torace, trunchiul îndoît, genunchii la gură, ca un fœtus în punga lui, astfel stau de cine știe cît timp și mă gîndesc că nu prea înțeleg ce mi se întîm-plă. De altfel niciodată nu am înțeles, însă acum s-ar fi convenit să fiu ceva mai vioi la minte. Mai ales că sînt îndemnat de un lucru greu și umed, care mi se tîrăște pe spinare. O fi o broască țestoasă. Ah, la naiba ! Ducă-se ! Să continue ceilalți să tragă la rame. Căutînd o plajă însorită pe care să-și depună ouăle. Visliți, oameni buni !

Mă îndreptam spre casă în seara aceea. Destul de repede, e-adevărat. Băusem o sticlă de rachiu împreună cu băieții, sărbătorind ziua de naștere a lui Petrache, responsabilul. Totuși, țin minte că nu eram nici mai trist, nici mai amețit ca-n alte dați. Plouase în ajun și șoseaua lucea ca o oglindă. Nu-mi mai amintesc mare lucru. Știu doar că m-am întrebat în acele fracțiuni de secundă ce putea să caute acolo, singură, în taionul ei alb. Mi-a apă- rut brusc în față, chiar după curbă. Am frînat, răsucind totodată volanul mult spre stînga. Farurile au măturat autostrada și au sărit în aer lovindu-se de parapet, apoi mașina s-a înclinat, a balansat o clipă, și în cele din urmă a pornit-o la vale cu trosnete și bubuituri. Așa am intrat în întuneric. După un timp, a urmat răceala apei. înghițind încet botul mașinii, parbrizul, capota, țișnind în jeturi puternice pe sub uși. Cam asta a fost.

Mă doare capul. La fel mă durea și atunci, pe pod, cînd am sosit pentru prima oară în oraș. Simțeam că-mi sar ochii din orbite. Podul era plin de lume. Mame cu copii, camioane, bicicliști, țigănci cu coșuri pline cu flori, funcționari, căruțe, fete blonde, hirtii. Mă oprisem lîngă

17

parapet, cu tîmplele zvîcnind. Un individ înalt, cu o mutră antipatică și o șapcă pusă șmecherește pe-o sprinceană, m-a întrebat dacă nu am nevoie de-o cameră. I-am răspuns că deocamdată aveam urgentă nevoie de un antinevralgic. Mi-a oferit imediat unul. Avea buzunarele pline. Am luat o tabletă și am sfărîmat-o între dinți. Pe urmă am făcut cunoștință, am rîs de coincidența numelor, am discutat de una, de alta, am mers la un restaurant, am mîncat și ne-am împrietenit. În aceeași după-amiază mi-a făcut rost de o cameră mai mult decît acceptabilă și cu o chirie ridicol de mică. Zilele săptămînii au început să treacă în ordinea lor firească, în sfîrșit, după atîta vreme. Noptile stăteam de vorbă, fumam în neștire, visam și beam cisterne de coniac, toată lumea venea să ne asculte sub fereastră, noi o ignoram, punînd discuri de jaz, meditînd în doi, cu înserările încolăcite la picioarele noastre, expresia îi aparține. Prietenul meu, era profesor de matematică. Scria poeziei. Mă bătea la cap că trebuie să plecăm. El, unul, ar fi vrut să plece într-o țară caldă sau, în cel mai rău caz, într-o floare. Ne vom în-fîlîni într-o mușcată, obișnuia să-mi spună. Sîntem apa, vîntul, norii, liniștea cea de pe urmă, ne mulțumim cu puțin. Cu infinitul. îl aprobam cu amărăciune, striveam cîte un fîințar pe obraz, și îmi aduceam privirea în insondabile depărtări. Timpul zbura. Noi nu ne prea sinchiseam, eram preocupați, dezbăteam sensul vieții, fă-cîndu-ne unul altuia promisiuni de eliberare. Din această ceață. Din marea confuzie ce domnea în capetele noastre. Pînă cînd, într-o bună zi prietenul meu a dispărut. L-am căutat

peste tot, zile întregi, săptămîni, luni. S-a îmbolnăvit, a fugit într-o mușcată, a găsit alt pod, a căzut în apă, nu știu. Cert este că m-a lăsat să merg singur mai departe, punîndu-mi întrebări, încercînd să disting blestematul de capăt de pod, dedesupt, apa tulbure. Cîte un vîrf de pantof sub ochi, înfîi dreptul, apoi stîngul, examene, anotimpuri, cearcăne și meserii pe care le-am făcut conștiincios, una după alta. Migrenă cu migrenă. Și aș putea crede că totul nu este decît un vis timpit, dacă nu ar fi durerea, o durere ca o gură care mă mestecă, înghițind puțin și rar. Am acum niște ciudate, vagi senzații. Cum ar fi aceea că am făcut pipi pe mine. în rest,

M8

tăcere, vid. Ce curios este totul, așa, fără limite, fără nici o veste despre lume. Sîntem ca rouă, draga mea, pe spinarea acestui monstru uriaș, lumea, care încă doarme. Să nu-l trezim ! La rugămîntea mea, Mariana mă săruta pe gură, lipindu-și trupul fierbinte de al meu. Era caldă ca o prăjitură. Am întîlnit-o la o serbare, la club. Muzică» dans, confetti. Stătea pe un scaun aflat lîngă perete, mesteca un sandviș și nimeni n-o invita la dans. Cred că din cauza privirii ei tăioase, nu din alt motiv. Cum ar fi fost rochia lungă, cu buline mov, de exemplu. Deși băusem vreo patru păhărele de lichior, am recunoscut-o imediat. Era destinul, fără nici o îndoială. Tocmai încercam să mă îndrept spre ea ca să-i spun acest gînd deosebit, cînd și-a ridicat privirea spre mine. O lovitură de maestru ! M-a fixat ca pe-un fluture de aerul din spatele, meu, devenit brusc solid. Am rămas pentru cîteva secunde, cu gura ușor căscată. îmi fusese studentă, în singurul; an cînd predasem istoria. O studentă mediocră, după cîte, îmi aminteam. Dar acum, iat-o, splendidă, cu buzele fre-mătînd, cu rochia ridicată puțin peste genunchi. Își compusese special pentru mine cei mai adînci ochi cu putință,, atît de adînci încît se putea zări în verdele lor de acvariu drumul în pantă pînă la patul ei, tocmai din celă-t lalt capăt al orașului. Midriază. Ce faceți aici, domnule profesor ? Am vrut să-i răspund că vînd pantofi, și totul ar fi fost foarte bine, dar nu am avut curaj, așa că arțt invitat-o la dans. Am făcut un tango, apoi încă unul, ceva, mai strîns, ne-am dat întîlnire în grădina botanică, am văzut împreună cîteva filme de război, ne-am ținut de mînă, am făcut dragoste în camera mea, pe urmă într-a ei, a fost bine, și ne-am căsătorit. Am știut însă din prima clipă că și-a băgat în cap să mă salveze, să mă scoată din mocirlă, pentru că un profesor, și mai ales unul atît de talentat ca mine, nu are voie să vîndă pantofi, vroia să mă reabiliteze, o misiune de mari proporții, dar pe care se socotea în stare s-o ducă la capăt, ca să putem trăi în belșug, înconjurați de respectul general și co-rectînd teze cu duiumul, împreună, în sufragerie, de preferat în sufrageria unei vile cu două etaje, situată în-centrul orașului. Ei bine, a crezut lucrul acesta aproape

19

doisprezece ani. Nu s-a menajat. Mi-a făcut și doi copii, deși era evident că-și strică silueta. S-a zbugiumat. A suportat fără să crînească primele riduri, i-au apărut ci-teva fire de păr alb, și tot mai credea. O priveam adeseori mirîndu-mă de unde atîta ambiție, atîta putere. Era foarte frumoasă, cel puțin la început. înaltă, suplă, cu ochii calzi cînd vroia ceva, un parfum de exemplu, cu sîinii ca două bărcuțe și niște coapse de vis. În pat, toate acestea se adunau într-un fel de bombă ce-ți exploda drept în față. Lăsîndu-te orb pînă cînd suna ceasul să te duci la serviciu. Cu timpul ochii i s-au răcit, pielea i-a devenit uscată, sîinii n-au mai plutit, doar talia i-a rămas neschimbată, și asta ca să mă poată domina. Aici sînt nevoit să mărturisesc că între noi a fost o diferență de doisprezece centimetri, care, nu știu din ce motiv, am crezut că o să se atenueze cu vremea. Desigur, m-am înșelat, diferența de care vorbeam tînzînd chiar să se accentueze. Nu pot s-o condamn. Văzînd an de an cum îmi reduc înălțimea, era firesc să încerce să mă supună, încetul cu încetul mi-a luat tot, chiar și cheile de la casă. Dacă se întîmpla uneori să întîrzii cu băieții pe la vreo petrecere, rămîneau în stradă. încercam să nu mai întîrzii. încercam să-i fac pe plac, într-o zi m-am surprins curățîndu-i pantofii. Inutil. Continua să-mi spună că am deziluzionat-o. Că am abuzat de vîrsta mea, înșe-lîndu-i cele mai fierbinți speranțe. Și, în consecință, să mă aștept la ceva similar din partea ei. Așteptam așadar să apară și un amant în tulburata noastră viață de familie, cînd s-a petrecut lucrul ăsta care m-a scos din cursă. Petrache mă avertizase. Nu te duce, dom'le, cu hodoroga. Plouă, și mai ești și pilit. Ia autobuzul. E mai sigur, crede-mă. Da, numai că făcusem niște cumpărături, aveam trei pachete în portbagaj, și nu mă simțeam în stare să le țin în brațe, în autobuzul ticsit de la ora aceea. Erau niște prăjituri, un tort, și trei perechi de pantofi. Simbol al meseriei mele. Poate că mă așteaptă cu masa. Toți trei. în sufragerie, privind cînd la mîncare, cînd la televizor. în eventualitatea că totul nu s-a petrecut decît cu cîteva minute în urmă, azi e miercuri. Și dacă mai e și ora opt, se trans-

20

mite telecinemateca. Un film cu Bogart, poate. Da' tata ăla de ce nu mai vine odată ?, ar întreba Bogdan. El e cu întrebările, de obicei. Mariana ar înălța din umeri, urmărind împușcăturile din The Big Sleep. Mihai ar căsca demonstrativ și ar lua pe furiș o înghițitură din orezul cu lapte. Mamă, uite ce face Mihai, fură din orez .' Lasă-l în pace. Și hai mai bine să mîncăm și noi .' Ar începe să mănînce. Cine știe pe unde-o bate drumurile. Pe unde-o fi tata. Cred că sînt totuși la spital. Mirosul, zgomotele... Deși, e numai o părere, s-ar putea tot atît de bine să mă aflu încă în mașină sau în patul din vechia mea cameră sau în oricare alt pat sau, în sfîrșit, nici măcar într-un asemenea obiect, ci de-a dreptul într-unui din acele globuri de cristal din copilărie, care, întoarse cu fundul în sus lăsau să se vadă cum îți ninge în palmă, ori de cîte ori le-ai fi întors, o ninsoare lentă, tremurătoare, fără ca vreodată să lipsească cel mai mic

fulg, fără să se termine, așa, ca o iarnă de jucărie.

Pachetele mele probabil că s-au transformat într-un fel de ciulama, dacă nu le-au scos și pe ele din mașină, atunci când m-au scos pe mine. Dacă m-au scos. Pentru că nu mai sînt sigur de nimic. Mă simțeam atît de bine în noaptea aceea, la volan, înghițind kilometru după kilometru, cu piciorul apăsînd pedala accelerației pînă la podea. Să nu vă închipuiți acum că aveam cine știe ce viteză. Pobeda mea nu atinge, forțată la maximum, decît optzeci pe oră. Îmi place să conduc, mai ales cînd sînt singur. Gîndurile mi se răsfrîă, am senzația că le pot atinge. În noaptea aceea de pildă, mă gîndeam la surpriza pe care urmam să le-o fac. Îmi imaginam bucuria lor. Și, chiar dacă nu s-ar fi bucurat din cale-afară, eu tot aș fi rămas cu plăcerea. E plăcerea mea să le fac din cînd în cînd mici cadouri. Băieții nu mă prea bagă-n seamă. Mereu stingheriți, în prezența mea. Le apar ca o chestie obligatorie, un om gras și cam în vîrstă, legat într-un mod obscur de mama lor. Fiind chiar puțin jenați cînd trebuie să mă menționeze în chestionarele de la școală, la rubrica tată. Mă simt fragil în fața lor și ei știu foarte bine acest lucru. Așa că m-am mulțumit să gravitez ca

21

o stea pitică, menținută pe orbită de forța de atracție a acestor aștri palizi și cruzi, încercînd să mă apropiu de ei, să-i sărut, doar atunci cînd dorm. Într-o zi, n-am izbutit să-i rezolv lui Mihai o problemă de matematică, li simțeam privindu-mă. Nu iese rezultatul, Mihai. Poate e greșit în carte, am spus în cele din urmă, cu o mutră vinovată. După ce că ești cel mai bătrîn tată din toată școala, nu poți dezlega nici măcar o nenorocită de problemă cu robinete. Am tăcut, mîzgălind în continuare niște cifre. Nu știi să faci nimic, a continuat el, ridicîndu-se de pe scaun. De-aia nu te iubește nimeni ! L-am cîrpit, și bineînțeles că a alergat imediat la maică-sa, ur-lînd din toate puterile. Ai fi zis că i-am smuls cel puțin un braț. La cină mi s-a făcut morală în fața copiilor, așa cum se cădea, și era cît pe ce să cred că nu îmi voi mai căpăta desertul. L-am căpătat totuși, dar am mîncat cu. noduri. Apoi mi-am luat pălăria și am ieșit. Noaptea era rece, clară. Am rătăcit îndelung pe străzi, trăgînd cîte-un șut la vreun cotor de măr, era anotimpul merelor, zbura pe sub felinare cotorul, voință, țel, inflexibilitate, paternitate, bunăstare, ce cuvinte, uneori nimeream cîte-un trecător beat, îmi ceream scuze și mă gîndeam că dacă am reușit să obțin ceva pînă acum, n-a fost decît desconsiderația tuturor. Obișnuindu-mă cu ea, ca și cu propriul meu chip în oglindă. M-am întors pe la patru dimineața. Casa era cufundată în întuneric și pentru o clipă am avut o strîngere de inimă, însă s-a dovedit a fi alarmă falsă, ușa era descuiată. Am lăsat clanța să revină ușurel la locul ei, mi-am scos pantofii, ah, pantofii, îi visez tot timpul, și, după infinite precauții, m-am băgat în pat. Nevastă-mea respira lin, abia auzit. Am închis și eu ochii, dar nu am putut adormi, pentru că a început să cînte canarul. Ocazie cu care visul Marianeii a devenit mai greu ca de obicei, luînd repede forma unei ghetete numărul patruzeci și cinci, care s-a apucat să-mi zdrobească fără milă scoicile colorate de pe ultima plajă a speranței, una cîte una. M-am sculat, m-am dus la bar și am băut de unul singur o sticlă întreagă de coniac, în amintirea prietenului meu, apoi în amintirea mea, încercînd să fac vocea a doua la scîrțitul mobilelor, pînă

,22

la ora șapte, cînd au plecat copiii la școală. Le-am spus la revedere și, ca de obicei, nu mi-au răspuns. În consecință, am hotărît că nu mai are importanță ce mai beau, totul e să nu renunț.

Ce rău mă simt. Acum, atunci, întotdeauna. Creangă. Dacă știți cine-i ăsta. Ar trebui, totuși, pentru că presupun că ați făcut cel puțin liceul. Nu m-am putut duce la serviciu în dimineața aceea. Aș fi vrut să nu mă mai pot duce niciodată. Nu mi-a mers. Machiorul îmi făcea semne disperate. Trebuia să reintru în scenă și să-mi balmăjesc rolul. Pudrat, cu pete de vopsea roșie pe obraji. Dar vă vin foarte bine, stimată doamnă, vă asigur ! Poate un număr mai mare ?... Așteptați o clipă, mă întorc imediat. Căutînd, înfrigurat. Uitați, am găsit ! Ceva special pentru dumneavoastră. Ieftin, desigur. Și domnul ? Galoși ? Da, avem. Ah, îmi pare nespus de rău, maron nu, ne vin abia săptămîna viitoare. Îmi frec mîinile ca să-mi dau un aer cîstit, dar și pentru că e foarte frig. ăstora nici nu le pasă. Vin mereu, unul după altul și nici măcar în realitate, însă n-am ce le face. Trebuie să-i servesc. O pereche de cizme ? Am înțeles, să se asorteze cu paltonul. Cline, cline, face sertarul cassei de bani. Doamne, ce mult îmi doresc să ajung acasă. Pe drum, nori verzui îmi cad pe parbriz, trebuie să folosesc șter-gătoarele. Mamă, uite ce-am găsit, strigă Mihai, agițînd o sticlă goală de vin. Pune-o la loc, imediat ! Și-n așa fel îneîț să nu bage taică-tu de seamă. Nu știu decît noi doi, bine ? Bine, mamă, face Mihai, dezamăgit. Dar știe toată lumea, oricum.

Ce era să fac. N-am fost niciodată ceea ce se cheamă un băutor. Însă din cînd în cînd simțeam nevoia să mă amețesc. Nu-mi ascundeam sticlele și nu e vina mea că pretindeau întotdeauna că le ascund. În fond, încercam doar să nu supăr pe cineva. Îmi dădeam toată silința. Și acum mi-o dau, căutînd să mă adaptez acestui spațiu necunoscut din jurul meu, pe care-l pot împinge cu mîinile. E ca și cum m-aș afla într-un balonaș de săpun. Totul pare lichid, vîseos. Uite și-un pește roșu, cu dungi portocalii, care îmi trece la două degete de nas. Mi-e din ce în ce mai greață, întunericul ăsta mă năucește, icnesc. Lumini ciudate se răsfrîng întruna, în mii și mii de curcu-

23

bee. Văd stînci de coral, meduze, pisici de mare, ochi care înoată alene de colo colo, rectorul cu mîna ridicată, ești destituit, perle și orgi de mărgean, plonjez spre corăbii mîncate de liniștea apelor, adevărate explozii de licheni negri în inima cărora zac caracatițe purpurii, cu-fere pline cu arginți, litografii, lanțuri și mărgele, cetro-băi prin criptele

lemnului putred și îmi umplu pumnii cu mîl și flori albastre, delicate, caut mereu și nu găsesc pepitele soarelui pe care, judecînd după manuscrise, cineva le-a aruncat în fundul oceanului în urmă cu mult timp, mă îndîrjesc, eu, Radu G., de profesie vînzător, vreau cu orice preț să le scot din adîncuri, să le aduc la suprafață și să le arunc peste lume ca pe-o ploaie de scînteii aurii, ca să crească palate și zîmbet și lumină. Și sirop. Nimeni nu poate crede că-ți bați capul cu așa ceva. Și totuși am căutat, am scormonit, am rîciit pînă cînd n-am mai putut apuca nici măcar o scoică.

Unghiile crescîndu-mi enorm. Mă împiedicam în ele.

Cînd am ieșit din nou la suprafață, podul era pustiu. Doar vîntul trecea pe-acolo, alergînd lungi fuioare de zăpadă pe asfalt. Am început să merg. Mersul, bătrîna filozofie a lumii. Singura certitudine. Mă întreb însă dacă nu cumva am greșit direcția. Îmi aduc aminte de-o fotografie care mi-a dat multă bătaie de cap. Un cadru de familie, nu era ceva neobișnuit. Mariana și băieții, cîs-cînd din răsputeri pe unul dintre cele mai înalte vîrfuri de, munte din țară. Peisaj splendid, nori de jur împrejur, puțin soare galben, ierburi roșietice, numai că pe hîrtie nu ieșea absolut nimic, nici o culoare, nu apărea decît un-cenușiu granulat, covîrșitor. Tată, îmi vine caca, strigau băieții, în timp ce eu mă chinuiam în laboratorul impro-i vizat în baie, încercînd să scot măcar trandafiriul obrajilor, utilizîndu-mi toate cunoștințele de fost profesionist,: ascultînd o piesă slabă, dar veselă la radio, și stropindu-mă> din belșug cu revelator. Tata, deschide, nu mai pot ! în cele din urmă a trebuit să deschid, voalîndu-mi astfel cea mai bună probă. După ce întreaga familie a folosit toaleta, s-a întrerupt curentul electric. Probabil că Minai improvisase ceva la tablou. O nouă rezistență. A doua zi' am venit fîrziu de la serviciu, fusese zi de inventar, eram

24

obosit, pe urmă timpul a trecut fără să-mi dau seama, iar acum nu mai pot înțelege ce s-a întîmplat cu poza aceea. În schimb, îmi vin în minte tot soiul de gînduri profunde despre moarte. Mă gîndesc la milioanele de oameni care se plimbă indiferenți și neștiutori pe potecutele lor, ani în șir, doar ca să se trezească într-o bună zi reduși la o biată grămăjoară de priviri speriate și de artere prin care nu mai curge decît o singură picătură vîscoasă, o singură și nesfîrșită groază. Revoltîndu-se din răsputeri, atunci. încercînd să alunge moartea cu mîna, cu bastonul, cu strigăte ascuțite. Băgîndu-se sub pătură sau aruncîndu-i în cap pansamente, pilule, termometre, orice, numai să plece, să plece, să plece ! O biată femeie de serviciu, acolo. Care nu face altceva decît să măture resturile. Gunoiul. Cu mult mai inofensivă, desigur, decît mașina de tocat în care ne băgăm capul de cum ne naștem. Așa că e inutil să te mai agiți, cînd vine timpul. Nu mai țin minte unde am citit, demult în orice caz, o lege a acomodării, legea lui Pajot, pe care am încercat să o aplic ori de cîte ori am avut prilejul. Suna cam așa : „Dacă Conținătorul este sediul unor faze alternative de mișcări și de repaos și dacă suprafețele sînt alunecoase, Conținutul va tinde să acomodeze forma și dimensiunile sale, la forma și dimensiunile Conținătorului." Cred că era vorba de un tratat de ginecologie. Oricum, enunțul este foarte limpede. Ca alternativă lingvistică a femininelor viață și moarte, neutrul „conținător", mi se pare un cuvînt expresiv. într-adevăr, cît zbucium doar ca să te adaptezi lunecoaselor suprafețe ale zilei. Însă nu ai încotro. Și dacă tot trebuie s-o faci, mai bine s-o faci științific. Cu Pajot înainte ! în ceea ce privește sfîrșitul, e mult mai ușor, avînd în vedere că te acomodezi pentru ultima oară. Durează și mai puțin. E de preferat, să expiezi liniștit, chiar dacă ești rupt în bucăți, să oftezi cu demnitate și cu luminarea la cap, punîndu-ți în, ordine amintirile și chiar zîmbind condescendent în timp ce toți plîng în jur ca proștii, asta în ipoteza că este cineva în jurul tău. Dacă nu, n-ar mai fi decît o mică supărare în plus, ultima. Trebuie să fii supus și umil, acum nu ți se mai cere decît să te obișnuiești cu mînușa de țărăină care începe să ți se tragă pe cap. Cu puțină

25

II

'I

răbdare poți trece decent și peste faptul că abia mai poți respira, peste întuneric, peste tăcutele explozii din ochi. De fapt explodează totul, probabil începe călătoria, pe-aici, printre ultimele fire de sîrmă ghimpată ale durerii care smulg din tine bucăți întregi de gînduri și de piele, începe totuși destul de curios, nu așa cum m-aș fi așteptat, cu niște contracții energice, aproape voluptuoase, gigantice, care cuprind patul, noaptea și timpul. Și, cre-deți-mă, nu mint, sînt în măsură să vă dau o descriere în detaliu a ceea ce se întîmplă.

Acum, oricine știe că există o plăcere tulbure, puțin perversă, atunci cînd zaci la pat. Se vorbește în șoaptă, ți se îndeplinește orice dorință, dacă mai ai, ți se iartă totul, ți se admiră totul. Sigur, nu este cazul meu, vorbesc în general. Vorbesc ca să nu mai iau în seamă faptul că am un arici în burtă. Mușcă din răsputeri, își face și el datoria. Și eu am încercat să mi-o fac, dar se pare că nu am reușit. Dacă nu sînteți convinși, întrebați-i pe' cei care mă cunosc. întotdeauna mi-a scăpat esențialul. Și n-ai nici o șansă, dacă te ocupi doar de amănunte. Acest balast care te împiedică să dormi, să citești, să mergi mai repede. Să vezi la distanță. încercînd să privesc astfel, îmi dau seama că sînt puține lucruri de care mi-aduc aminte cu plăcere. Unul dintre ele, este ora de istorie. Erau foarte atenți studenții, la cursurile mele. Nu mă întrerupeau niciodată din expunere, dar la sfîrșit mă asaltau cu o sumedenie de întrebări. Foloseam fiecare minut ca să explic, să-i fac să înțeleagă adevărata menire a acestei științe și niciodată arte. Poate le dădeam de gîndit. Poate că din pricina asta s-a și întrunit comisia. Am fost anunțat doar cu două ore înainte. N-am

apucat decît să îmi trec pieptănul de două ori prin păr și să mă dau cu puțină apă pe față. Cînd am intrat în sală, domnea o at-; mosferă falsă și rece, de tribunal. Nu m-am așezat pe scaun, pentru că rectorul s-a uitat la mine ca la un om care nu are dreptul să se așeze. Ședința a fost scurtă, nu mi s-a dat cuvîntul. În termeni concisi, s-a stabilit că(nu mai puteam exercita meseria de profesor și s-a propus-să fiu internat pe cheltuiala universității. Am refuzat politic. Nu am putut însă refuza și desfacerea contractului

26

de muncă, în care se specifica natura bolii nervoase de care sufeream. Toți cei patru membri ai comisiei au aprobat, dînd din cap, și și-au pus semnăturile. Unul dintre ei a mormăit, da, ce păcat, un om care părea destinat unui viitor strălucit. Îi priveam și nu-mi venea să cred. Patru popîndăi, îmbrăcați în costume gri, splendid croite, care nu le puteau însă ascunde decrepitudinea. Făceau bale, bițiau din cap și mă dădeau afară printr-o singură mișcare a mîinii. Și asta nu pentru că aș fi fost nebun, ci pentru că mă încăpăținasem să ies din litera cărții. Fusesem avertizat în repetate rînduri că lecțiile de istorie trebuie să concorde cu timpul, altfel nu erau lecții de istorie și nici măcar de meteorologie. Mi-am cerut scuze, dar nu a folosit la nimic. Ce ești dumneata, dom'le, profesor de istorie sau un biet demistificator ? Un iresponsabil ? Am mărturisit că nu știu. Aha ! Deci nu știi. I-am rugat atunci să aprindă lumina, ca să vadă și ei persoana în cauză, cea din pricina căreia eram dat afară cu atîta ușurință din învățămînt. Stătea în brațele rectorului și mesteca o bomboană cu lapte. Nu avea pe ea nici un fel de îmbrăcăminte, cu excepția unei mici alunițe de catifea roșie pe șoldul stîng. Li puteam vedea sîinii tari, coapsele rotunde și gleznele fine, dar este posibil ca acest lucru să se fi datorat faptului că numai eu eram îndrăgostit de ea, și-n același timp singurul care o cunoștea atît de bine. Aprindeți lumina, am spus din nou, să vedeți și dumneavoastră formele istoriei, uitați-o acolo, nici măcar nu se ascunde, îl gîdilă pe rector, da, ea e, trebuie neapărat s-o vedeți ■ goală ca să puteți înțelege că n-au importanță hainele, ea se poate îmbrăca oricum, cu orice rochie, pînză de steag, sac ori velă, punîndu-și cizme, jartiere, mărgеле sau o simplă aluniță de catifea, ca să pricepeți odată că e-n stare să-ți spună orice, să-ți inventeze o orînduire socială pentru o mîngîiere, un regat pentru un sărut sau, uneori, pentru un cal, iar dacă te mai și culci cu ea, și n-ar fi greu, pentru că e atît de frumoasă, ți-ar scoate din pîntec o eră întreagă, un continent, totul e s-o poți satisface, numai că nu asta e important, le-am spus. Important nu e nici trandafirul, domnilor ! Important este s-o poți arăta dezbrăcată, așa cum e în realitate, mereu

27

tînără și mereu perfidă, goală și implacabilă ca Venus, important e adevărul. Ieși, au urlat ei în cor. Și am ieșit, gîndindu-mă că pentru a putea rezista ar fi trebuit să le fiu cît de cît asemănător și că, exceptînd o singură ființă, nu mă prea înțelege nimeni. Dezgustător. Nu mi-o amintesc decît îmbrăcată în taiorul ei alb, un taior superb, pe care îl purta cu grație în cele mai diferite ocazii. Chiar și atunci cînd eram bolnav și trebuia să mă îngrijească. Numai ea putea fi îmbrăcată impecabil în timp ce mă frec-ționa pe spate sau îmi aducea pilule și alifii la pat. Mă -silea să deschid gura și să înghit zeci de lingurițe pline cu chestii amare. Eram atît de uluit de această perseverență, încît deschideam gura cît puteam. Mama nu mi-a reproșat nimic. Nu m-a întrebat niciodată de ce m-am îmbolnăvit, de ce nu m-am îmbolnăvit, de ce trăiesc ori de ce sînt năîng sau rău. Totuși se pare că am reușit să o deziluzionez chiar și pe ea. Nu a mai venit. De cînd sînt prizonierul acestui loc imposibil, nu a venit nici o singură dată să mă vadă. Așa că am rămas doar cu amintirea și gustul de ricin al copilăriei. Pe-atunci erau tot felul de cadouri, cerul albastru, ușor de atins cu mina, alergatul prin parc și cărțile lui Dumas, globurile de cristal în care ninge și vara, mașinuțele cu cheie, bicicleta, omuleții din plastilină și alte nimicuri încîntătoare. Numai surprize, important era să știi cum să le ții în palmă. Uite așa ! Ca să ningă. Balsamuri pentru mai tîrziu. Dar cine se gîndește vreodată în mod serios la mai tîrziu. Mai ales cînd afară s-a așternut zăpada și abia aștepti să-ți măninci cît mai repede micul dejun, ca să ieși cu sania. Nu știu de ce, dar am impresia că și în acest moment, cînd o fi el în realitate, ninge din plin. Noaptea depunînd grijuliu floricele albe pe pămîntul care fumegă încet, lipsit de mine. Groaznic. Orgoliu de muribund. Muribundul de care îmi e atît de milă. Treceți cu vederea, poate am motivele mele să mă înduioșez. Canțonetă în si bemol minor, stimați vecini, uite că mi-am adus aminte și de voi, era inevitabil. V-am tot suportat, zeci și zeci de ani, mi-rîndu-mă uneori că nu înnebunesc, oh, nenumărații mei colocatari, nu eram despărțiți decît printr-un zid sau printr-un simplu fel de-a fi, și totuși ! Tropăiați pe co-

28

ridoare, vorbeați întruna, trageați apa la W-C cu furie, la orice oră, și se auzea ca o cascadă, vă rog să mă credeți, făceați baie mai ales noaptea, puneați la pick-up sau la radio muzica voastră ca și cum ar fi fost a tuturor, la maximum, vă durea în cot de faptul că-mi inundați sufletul și tavanul dormitorului, ca să nu mai vorbesc că băteați cuie tot timpul, de unde oți fi avut atîtea, le băteați cu frenezie, și erau numai cuie foarte lungi, poate că ieșea frumos pînă la urmă, răcneați cînd dormeam, după un timp v-ați apucat să scuipați cînd treceam pe stradă, mă bîrfeai de zor, neostenind însă să-mi dați tot felul de sfaturi de care nu aveam nevoie, chiuiati minunat la nunțile voastre care se petreceau de regulă în perioada rutului, perioadă în care pînă și nevastă-mea devenea tandră, spunîndu-mi că nu mai suportă, că se va sinucide, ascundeam flacoanele cu somnifere, opream gazul, blocam ferestrele și încercam să ascult

a IX-a de Beethoven, motiv pentru care îmi ciocăneai în țeava cu îndreptățită indignare, vă deranjam din somn ori din colocvii de apartament, închideam deci magnetofonul și ascultam fără voie cum vă certați cu splendide glasuri și tineresc argou, pe urmă vă apuca tușitul, gemeați, sughițați și scârțiați prin paturi, băteam și eu în țeava, de două, trei ori, melancolic, uneori mutați mobile în toiul nopții, scăpați pe ciment bile de metal, ori prăjeați cîrnăciori în clipele cînd eu muream încetul cu încetul, ca acum. Ceea ce înseamnă că, printr-o ușoară translație de întuneric, mă găsesc chiar la mine acasă, cel puțin pentru un timp, poate chiar lîngă Mariana, înghesuit pe undeva, ascuns sub o pernă ori într-o cută a cearșafului, redus, în orice caz, la dimensiuni atît de mici încît nevastă-mea n-ar putea să mă vadă nici dacă ar dori-o. Altfel nu îmi pot explica acest cutremurător miros de cîrnați. S-ar putea totuși să mă fi scăpat pe mine, însă prefer să cred că numai niște cabanoși pot mirosi astfel. Mi-e rău, mă sufoc, și vecinii mei știu asta, pentru că ei știu întotdeauna totul, dar le-a pierit curiozitatea, pentru că acum e timpul mesei. Săracu', vor comenta. Ce lucru îngrozitor ! Da, da... Și vor mai înfuleca o porție. Era băiat bun. Parc-ar mai fi trebuit prăjiți nițel. Sînt

29

cruzi, uite. Nu constituim decît o mare familie de vecini. Neighbours. Bună dimineața, bună seara. O bîrfă, o privire, un mic ajutor. Însă nu te poate dura degetul celui alt, oricît ai încerca. Așa că e mai bine să nu încerci. Parcă s-au mai potolit, durerile. Au rămas însă niște cercuri colorate care îmi plutesc prin cap. Ca niște colaci de salvare făcuți din fum, mov, roșii, nu foarte umflați, unii galbeni. Prin care, atunci cînd eram mic îmi treceau arătătorul, măcar pe el să-l salvez de pe Titanic. Vasul s-a făcut țandări, eu la fel, și uite că n-am salvat decît prostiile astea pe care vi le tot spun. DomnuL Dick și cu tine, ofta Mariana în fiecare seară, (comparațiile ei nu numai că porneau întotdeauna de la Dickens^; dar se și opreau la el), nu faci nimic altceva decît să. scrii întruna la memoriul ăsta stupid. Nu este un memoriu, îi răspundeam, e un tratat de istorie universală-Minunat, chiar se simțea nevoia unei astfel de opere, spunea ea. Oh, dar nu te deranja, noi nu-ți simțim lipsa,, stai și scrie. Își strîngea buzele pînă cînd frumoasa ei. gură ajungea subțire ca o cale ferată privită de sus. Treceau pe-acolo locomotive care șuierau, vagoane cu cărbuni, uneori și cîte-o drezină cu un călător care-mi făcea semne de adio. Dădeam și eu din mîină, în timp ce Mariana mă studia printre gene cu o nedisimulată scîrbă. La fel ca atunci cînd încercam să-i spun chestia cu rouă ori alte lucruri în același gen. Și a fost un timp cînd am crezut că numai ea mă poate înțelege, că e de ajuns să ne culcăm împreună ca să avem același vis, care să ne țină loc de lună, mai ales în nopțile întunecoase. Asta era pe vremea cînd încă mai spera și ea în ale ei, mințin-du-mă frumos, constant, cu oarecare patimă. Îndura totul ca o martiră, zîmbea la orice oră. Însă după ce l-a născut pe Mihai și a înțeles că nici cu acest prilej nu am de gînd să-mi refac viața, să-mi reiau leafa și demnitatea de profesor, justificîndu-i astfel chinul și îndelungata așteptare, a început să se înegrească. Într-o noapte a izbutit chiar să devină atît de întunecată încît n-am mai putut-o găsi în pat. După această întîmplare, în rarele momente cînd reușeam s-o descopăr, era la fel de trist. Făcea adevărate tururi de voință pentru a-mi suporta atingerea.

30

Închizînd ochii ca pentru un supliciu, atunci cînd încercam să o mîngîi. Începusem chiar să cred că nici nu am dreptul s-o fac. Am căutat să-i explic, să mă justific cu exemple din clasici, i-am adus mormane de flori, parfu-muri, sandale, rochii și inele, am izbucnit în confesiuni punctate cu țipete oratorice, i-am recitat din Coșbuc, Regina Ostrogoților, m-am* bătut cu pumnii în piept, am plîns. Cu timpul, cuvintele s-au smochinit, rămînîndu-mi de multe ori în gît, mă înecam, tușeam, deveneam mut și roșu la față, așa că tot ce mai puteam face era să mă reped și să o răstorn cu fustele în sus, direct pe covor, atunci cînd mă lovea copita dorinței. Adică de treizeci de mii de ori pe zi. Adevărul este că-i plăcea și ei. Nu se putea abține să nu-i placă. Însă se străduia să-mi lase impresia că nu participă la acest soi de viol conjugal, că fac dragoste de unul singur. Din păcate, o dădeau de gol cearcănele viorii, carnea fierbinte și altele. Gemea, se zvîrcolea. Ei bine, nu ! Pînă la urmă făcea în așa fel încît să rămîn cu o senzație de eșec. De înstrăinare. Uneori, cu o adevărată panică. Ca și cum aș fi intrat într-o rezervă ocrotită prin lege, fără permis. Nu-mi dau seama cum izbutea să se transforme într-o rezervă, cert este că reușea. Secretul feminin.

Mușcă, ariciul. Trage cu dinții lui ascuțiți, mărunți, de pielea și nervii mei. Dar nu asta este nenorocirea. Nenorocirea constă în faptul că înțeleg în sfîrșit cît de slab am fost. O biată rîmă gînditoare. Întotdeauna am avut nevoie de-un sprijin. Mai întîi a fost mama. Mi-a întins mîna și m-a ajutat să trec printre mirările de tot felul ale copilăriei, adolescenței și. în bună parte ale maturității, explicîndu-mi că lumea nu trebuie luată în serios. A urmat un scurt moment de entuziasm alături de prietenul meu. Apoi a venit nevastă-mea. Cu firea ei dură, practică, minunată, mi-a dat speranța că în ciuda neînțelegerilor dintre noi mă va ajuta să urc, chiar dacă, mai mult ca probabil, scara nu ducea nicăieri. În ceea ce privește copiii, cel puțin nu mi-am făcut iluzii. Mi-au dat de prea multe ori de înțeles că puțin le pasă de ce mi se întîmplă, astfel încît nu mă puteam gîndi la vreun sprijin din partea lor. M-ar fi lăsat să mă dau de-a berbeleacul

31

'#.'

cu prima ocazie. Evident, n-ar fi procedat la fel și cu fermecătoarea lor mamă. Sînt, amîndoi, grozav de mîndri de ea. Pe de-o parte pentru că ea e profesoară, pe de alta pentru că tot ea aduce în casă salariul cel mai mare. Și oricum

banii. Toți banii se află în mîinile ei delicate. Niciodată într-ale mele. Chiar dacă fac pe dracu-n patru și le cumpăr patine ultimul model, aparate de radio cu căști, blue-geanși sau elefanți teleghidați, din propriile economii, nu sînt luat în seamă. Tot pe ea o linguesc, o descîntă și o adoră, de mi se face greață. Uneori, cînd simt că nu mai pot suporta, încerc să iau cuvîntul. Să pun lucrurile la punct. Ridic tonul, de obicei cu o jumătate de octavă, caut să vorbesc pe înțelesul tuturor, explic atît de frumos încît de multe ori mă las chiar și eu furat de geometria nebanuită a demonstrațiilor mele despre viață. Lasă, tată, nu te mai prefăce, mi-a spus Bogdan într-o seară, tocmai cînd mă apucasem să-i povestesc despre bucuriile modeste dar profunde ale meseriei mele și ale oricărei meserii, cu condiția să fii onest. Îți place ție să vinzi pantofi, cum îmi place mie să învăț istorie. Recunosc, m-a atins. Dezghețat copil, seamănă cu mai-că-sa. Numai că ei nu i-ar fi spus niciodată chestia cu istoria, din simplul motiv că a simțit că nici ei nu-i place. Stăteam așa, cu macaroana tăiată și îl priveam cum își mestecă netulburat sandvișul cu icre. Și el se uita la mine. Cu aceiași ochi ca ai Marianeii, impertinenți, candizi și mustind de dispreț față de această biată lume unde, cel puțin pentru moment, era silit să trăiască. Lume din care, în primul rînd, făceam eu parte. Ești destul de mare, Bogdan, ca să-ți dai seama că greșești, i-am spus. Teribilismele trec odată cu anii cei mai frumoși, aproape fără să lase urme. Așa că dacă nu ai și altceva în schimb, vei rămîne găunos, ca o nucă stricată. Să nu ți se pară că dovedești ceva prin ironie. Oricine poate să ridă. Însă nu ai dreptul să-ți bați joc decît de două lucruri, de prostie și de intoleranță. (Mai erau cîteva, dar pe moment nu mi-au venit în minte). Avînd totuși satisfacția că i-am trîntit o replică memorabilă, m-am ridicat de pe scaun, am intrat în dormitor și am dat peste Mihai chiar în clipa în care încerca să fixeze cablul antenei de televizor

32

la arcul pendulei. Cu acest prilej am reflectat că mezinul cel puțin, nu semăna cu nevastă-mea. Mai degrabă semăna cu mama ei. Debordînd de energie, impetuos și-n același timp indiferent, dovedind o lipsă de înțelegere aproape de invidiat față de cărți, muzică ori ale manifestări ale artei, clasificîndu-le pe scurt drept imbecile, privindu-se mai mult decît ar fi fost necesar în oglindă, mîncînd enorm, lucru care ar fi prilejuit bucuria oricărui părinte normal, deci nu și a mea, dormind douăsprezece ore pe zi, stricînd, în orele de veghe, tot ce putea fi stricat și, în plus, cu un aer vagabond. La chestia cu pendula și antena mi-a răspuns că vroia să facă ceea ce făcusem și eu cînd eram depanator, deși nu-mi amintesc să fi încercat o asemenea combinație nici măcar pe vremurile mele bune. Poate că, din nefericire, mi-a moștenit talentul de-a da mereu greș. Poate și puțin din imaginație. Astfel, într-o luni seară a vrut să știe ce înseamnă „inutil”. Mamă, spune-mi, te rog, ce se înțelege prin cuvîntul ăsta. Tăcere. De ce nu-mi răspunzi ? Nu știi, întreabă-l pe taică-tu. Da, dar eu vreau să-mi spui tu. (Tirania plozilor). Păi, cum să-ți explic... ați ajuns la lecția cu etruscii ? Am trecut de ea. Iarăși tăcere. Mama ! Oh, ia nu mă mai bate la cap. Inutil, e un fel de etrusc, dacă ții atît de mult să știi. Ca tata, a completat Bogdan, în timp ce privea la televizor. (Eu ascultam la ușă, recunosc). Un tip fără sare, un pilangiu, a mai spus fiul cel mare. Nu știe nici să scrie poezii, ca mine, nici să predea istoria, ca tine, nici să fie vesel, ca vecinii noștri. De-aia s-a dus naibii civilizația etruscă, pentru că nu se pricepeau la nimic în afară de-a umple tigvele dușmanilor cu vin. Beau pînă cădeau de pe cai, și pierdeau războiul. Mariana a surîs. În fața atîtor cunoștințe de istorie antică. Pot jura că a surîs, se simțea pînă dincolo de ușă. Poate i s-a părut o explicație spirituală. Asta s-a petrecut în ziua cînd mi-a murit canarul. Îi dăduse Mihai să bea dintr-o sticlă de lichior în care mai rămăseseră cîteva degete de băutură, la care a adăugat puțin detergent. Și a murit, biata pasăre. Evident, am fost găsit vinovat, pentru că era sticla mea. Din acel moment mi-am jurat să devin un adevărat bețiv. Noua mea hotărîre era susținută și de faptul că în majo-

33

ritatea cărților pe care le-am citit am observat că bețivii sînt deștepți, buni la suflet, de obicei artiști, căzuți pradă acestui viciu regretabil numai și numai prin vitregia sorții, iar în ultimele pagini se lasă să se înțeleagă că se vor îndrepta, iremediabil. În definitiv ei sînt adevărații eroi, sugerează autorul, care trage și el la măsă, cît poate, din barul propriu, pentru că și el e sensibil, bun la suflet, vitregit și genial. Deci mi-am pus în cap să fiu erou. Însă nici așa n-am reușit să cîștig publicul din tîrgușorul nostru, ei preferă alt gen de literatură. Am folosit totuși prilejul pentru a scrie un eseu despre descoperirea unui inedit perpetuum mobile, perpetuum cel puțin cît sînt eu în viață. E vorba despre continuitatea eșecului. Cu universitatea am dat chix, cu băieții la fel, pe Mariana nici n-o mai pun la socoteală, cu ea nu mi-a reușit absolut nimic, decît să cred, pe vremuri, că s-ar putea micșora pentru mine pînă la dimensiunea unui strop de ploaie pe care să-l pot ține nestingerit sub pleoapă, pe care să-l pot plînge uneori. Din păcate, s-a transformat într-o ploaie continuă. De ce te prefăci că bei ca să uiți ? mă întreba. Nu-ți poți uita trecutul. (Aici rămîneau pe gînduri. Mut de încîntarea pe care mi-o producea o asemenea discuție. Știam ce avea să urmeze). Urma o tiradă despre îndatoririle mele față de copii, în mic, și cele față de ea, în extenso. O întrebam și eu atunci de ce ține neapărat să mă discrediteze ori de cîte ori se duce la coafor sau la alimentară. Pentru că mi-am sacrificat anii cei mai frumoși lingă tine. Nu ești decît un egoist care-și dă aere, m-ai luat mereu în rîs, te-ai scufundat printre cărțile și pantofii tăi. Nu sînt ai mei. Taci ! Mai bine spune-mi, chiar ai renunțat la orice ambiție ? Eu tăceam, așa cum mi se ordonase. Ei, în cazul ăsta cred că e mai bine ca lumea să afle de la mine ce fel de om ești. Nu crezi ? Nu credeam.

Și, ca o supremă lipsă de respect, mă apucam să citesc. Radule, ești un monstru ! Să știi însă că nu ți-am dorit răul niciodată, deși tu ești convins de contrariul. Am încercat doar să te fac fericit... Poate că într-adevăr nu te-am înțeles, suspina ea, suflându-și nasul într-o batistă atît de parfumată încît mă făcea să strănut. Știam că nu mi-a vrut răul și că nu m-a înțeles,

34

dar mai știam și că familia sau casa mea erau de piatră, așa cum ți se urează de obicei la nuntă. O mare fericire. Un lucru rar. De care să nu credeți că nu mă mîndresc. Mă mîndresc la maximum, însă dacă mai țin mult arsurile astea, cred c-o să-mi pierd mințile. Probabil că totul se datorează cercului de fier încins care-mi strînge capul. Gheorghe Doja, 1514. Ce dracu', nu-i nici un doctor pe-aici? Chiar nimeni ? Trebuie să mă ajute cineva, pentru că oricît de mult aș dori să mă țin tare, să nu mă fac de rîs, nu-mi pot împiedica cu nici un chip ochii să curgă. Uite, lacrimi. Nevastă-mea nu a crezut niciodată povestea asta cu lacrimile, omul trebuie să fie puternic, să lupte, să răzbească, așa spunea. A avut totuși și o clipă de slăbiciune, pe vremea cînd încă nu ne prea cunoșteam. Tocmai fusesem dat afară de la universitate, stăteam amîndoi în camera mea, pe întuneric, și trăgeam din cînd în cînd cî-te-o înghițitură de vermut prost, cînd, pe neașteptate, cineva, poate Mihai, și-a băgat capul pe ușa întredeschisă și a șoptit nimeni nu te vrea, nimeni, nimeni, nimeni, pe urmă ușa s-a închis și noi am rămas în beznă, printre acele cuvinte. A plîns toată noaptea, frumoasa mea iubită, cu brațele încolăcite pe după gîtul meu, spunîndu-mi printre suspine că te iubesc atît de mult, atît de mult, plîngînd în patul desfundat pînă ce n-au mai rămas din ea decît ochii, mari, învinși, rugători, te rog, iartă-mă, mă simt groaznic de vinovată, te rog. Și am iertat-o, printre cearșafuri. Am iertat-o pînă cînd, vlăguit, mi-am dat seama că lucrurile nu se pot rezolva în pat, orice-ai face și oricît Doar boala și moartea se rezolvă acolo, în rest, senzații, aburi. Între timp se făcuse dimineață, veneau zorile, înghițind petele de întuneric una cîte una. Mariana aproape că se transformase într-o lacrimă de culoarea pielii. Sau cel puțin așa mi s-a părut, pentru că după cum am mai spus, nici nu ne cunoșteam pe-atunci. Zorile însă soseau, n-aveai ce le face.

Puțul cu mortăciuni, așa se numește groapa în care se aruncă tot ce nu mai este viu. L-am văzut prima oară iarna, într-o excursie în munți, cînd am dat cu totul în-tîmplător peste o așezare care nu era trecută pe hartă, 'ir sat mii înconjurat din toate părțile de pădure. Bărbați

35

stranii, care purtau hangere la cingătoare, și mergeau călare, intrau pînă și în bufet cu calul. Femeile umblau iute, tăcut, scofînd doar abia auzite clinchete din salbele uriașe de arginți. Nu ne-am putut înțelege cu ei. Edentați, bănuitori, ridaiți de boli necunoscute și de grija banilor strînși din vînzările de mere, prune și nuci, păreau că se dedublează, făcînd zid în jurul lor înșiși. Am remarcat tulburătorul simț al ordinei. Tot ce era de prisos, vite bătrîne, rivali, porci bolnavi, păsări prea slabe, șobolani, vulpi, femei cu boli ciudate, ca de exemplu o adîncă tăietură în piept, urși, lupi, în sfîrșit, tot ce era mort sau aproape mort, se arunca de-a valma în puț. M-am apropiat și am privit în groapă. Toate putreziciunile acelea înghețaseră bocnă, la suprafață nemairămînînd decît un schelet de cal și un pantof. M-am îndepărtat tremurînd, simțînd aceeași spaimă ca acum. Să stai atît timp sub apă. Pe scaunul șoferului. Dîrdîind. S-a făcut cumplit de frig, poate și din cauza metabolismului. Se răcește. Mi-e somn, mi-e frică. Dar ceea ce nu pot suporta, mai mult decît această teamă nesfîrșită, e gîndul ca nu cumva, prin cine știe ce fenomen, să mă trezesc miine dimineață bine mersi, ca și cum nu s-ar fi întîmplat nimic, și să mă văd nevoit s-o iau de la capăt cu ratele pentru mobilă, copiii care nu mă iubesc, nevasta care nu mă iubește, lumea întreagă care nu mă iubește, drumurile, coniacul, meditația și nopțile, atît de lungi. Nu cred c-aș mai putea rezista. Mai ales acum, cînd am cunoscut gustul morții. E dulce-amar, ca de prună cu vierme. Lucrurile s-au aranjat de la sine, odată cu acest accident pe care l-am visat de atîte ori. N-aș vrea însă să se creadă că am fost un înfrînt. M-am frămîntat cît am putut. Numai că am sfîrșit prin a obosi să tot car în spinare sacul ăsta nenorocit, plin cu haine pe care nu le-am putut niciodată îmbrăca. Viața ca un palton. Ce te faci însă dacă e cu zece numere mai mare ? Se pare că nu contează. Trebuie să-ți joci rolul pînă la capăt. Unu, doi, trei și : NOI, CEI CARE NE-AM VÎNDUT SUFLETUL PENTRU CÎȚIVA ARGINȚI, UN MĂR, O FEMEIE... Stop ! Nu e bine, urlă regizorul. Oștează, urcă pe scenă, te ia amical pe după umeri, își stă-pînește magistral tremurul vocii. Mă, băiete, nu-i necesar

36

să-ți răcnești replicile ca un măgar, oricum se știe că ești un nimic. Acordează-ți glasul după sforăitul figuranților, este capital să nu-i trezești, nu știu dacă mă înțelegi... Gata ! Acum dă-i drumul. Nooi ceea cearee... Doamne sfinte ! Regizorul se ia cu mîinile de cap. Nu se poate admite, domnule, o asemenea lipsă de talent, chiar dacă ești Faust. AFARA ! Cobori treptele scenei cu capul în piept, dorindu-ți pentru prima dată să fi fost un simplu figurant. Ai făcut tot ce-ai putut, conștiința ți e împăcată, dar uite că nu-i de ajuns. Ți s-a luat rolul. În ce mă privește, cam bănuiesc motivul : am fost prea fals, teatral chiar și în gîndurile cele mai intime, ce să mai vorbim de scenă, de personaj. Așa că a venit momentul să mă demachez. Să-mi formulez ultimele dorințe. Singur, în fața oglinzii. Aș vrea, dacă se poate, să mă retrag în cimitirul din deal. Un hotel de categoria a doua, pentru morți fără parale și fără viitor. Micuț, liniștit, la numai doi kilometri depărtare de casă. Pare atît de ospitalier, cu zidurile lui roșii și firma de care-am făcut

de-atâtea ori haz împreună cu băieții, o firmă dreptunghiulară, cam de doi metri pe trei, pictată în culori vesele. Scrie pe* ea : „Magazin de desfacere și prezentare : sicrie tapițate, jerbe, cruci, aranjamente florale, consolări, împletituri din răchită, opaițe, ilustrate, chibrituri." Poți cumpăra, la un preț mai mult decât rezonabil, tot ce-ți dorește inima pentru mortul tău. Un adevărat chilipir. Cu siguranță că nevastă-mea va specula din plin acest aspect. Economisind o groază de bani, va putea arăta, cel puțin pentru un timp, ce înseamnă o văduvă splendid îmbrăcată. Cu ciorapii negri mulați pe picior, voaleta trasă cochet peste obrajii triști și sinii înălțați de-un ultim model de sutien Triumph bombându-i rochia de doliu exact atât cât trebuie. O să înnebunească întreg orașul. Precis. Îmi pare rău că nu voi putea fi prezent la acest memorabil succes. O partidă de curbe de cea mai înaltă clasă, pentru ciocli licențiați și rude mai mult sau mai puțin îndurerate. Va vărsa o lacrimă. Cu mare caznă și nu mai mult de una, gândindu-se că-i păcat de pudră, dar nu-i nimic, trebuie. În timp ce bulgării de pământ căzind peste capac or să mă asurzească pentru multă vreme, ea va arunca

37

priviri cîntăritoare prin grila de mătase, evaluînd la rece posibilele partide. De data aceasta va fi cu mult mai atentă. Gata cu păcălelile. Va judeca limpede, precis, e-n joc viitorul și ea nu mai este chiar atît de tînără. Ia să vedem, fiul secretarului, secretarul însuși, primarul e prea bătrîn, domnul avocat nu are bani, atunci poate stomatologul ? Responsabilitatea e enormă, trebuie să se gîndească și la copii. În timp ce se îndreaptă spre poarta cimitirului, sprijinită de un tînăr oarecare, dar cu mari posibilități, răspunde în dreapta și-n stînga condoleanțelor, cu un surîs superb, puțin minat de suferință, oftează, își duce batista la ochi, de cîteva ori pare a fi pe punctul de a leșina. Completează în minte lista, bifează două, trei nume, taie unul, cîntărește argumentele pro și contra, schițează planuri de casă și vacanță. Lîngă ghereta paznicului e gata să-i răspundă preotului sau directorului liceului că nu, pierderea nu este chiar ireparabilă, însă izbutește să se abțină în ultimul moment. Nu se cade acum. Nada va fi aruncată cu ocazia primului parastas. Pînă atunci, o adîncă tristețe îi va străluci în ochi. E atît de sigură de ea încît nu-și face nici o problemă din ademenirea acestor păuni degenerați, care se înfoaie în urma ei. Da, e suficient să faci cîteva pași, iubito, și șoldurile îți vor desăvîrși propaganda fără să mai fii nevoită să gîndești. De altfel, niciodată nu te-ai omorît cu gînditul, nici măcar atunci, în camera mea de chirie fără speranță, unde veneai să-ți desfaci părul, îl lăsa să se odihnească pe perna cam murdară, dar oricum, pernă de intelectual, te țintuiam pe pat cu fraze frumoase, îți ofeream o cafea, un pahar cu vermut, fumam împreună o țigară, ascultam un disc cu Bach sau Enescu, rîdeam de tablourile gazdei, pe urmă îmi făceam curaj, te mîngî-iam pe genunchi, și așa mai departe. Vorbeai puțin pe vremea aceea, și numai ca să enumeri onomatopee și miracole, despre care credeam că nu au o altă asemănare cu noi decât culoarea imposibilului.

Mi se pare că s-a aprins o lumină pe undeva. Nu e vorba de o percepție vizuală, ci de-o senzație. Ca atunci cînd stai noaptea într-o cameră complet cufundată în întuneric și, deși e cu neputință să vezi ceva, simți că s-a aprins o lumină. În baie, pe coridor, în debara, pe stradă

38

ori într-alt oraș. Nu știi cum, sau cu ce, dar simți. Este exact ceea ce mi se întîmplă acum. O lumină care crește pînă la intensitatea unei explozii, orbindu-mă. Mă răsucesc, mă zbat în mijlocul acestui alb strălucitor. Parcă aș avea fruntea și ceafa prinse între două șiruri enorme de dinți. Îmi rotez bărbia, aplecînd-o și mai mult în piept. Urmează o suferință atroce, care îmi sfîșie mintea. Meduze cu picioare rupte se tîrăsc pe nisipul din ochii mei. (Ce-or fi astea ? Izgonite fiice ale morții ori fantezii de ultim moment ?... O mină uriașă mă răsfirea printre degete și eu picur, durere cu durere, unindu-mă pentru puțin timp cu apa din jurul meu, apoi cad în adîncuri). Învîrtindu-mă în jurul propriei axe, înaintez printre dezintegrări lente ce capătă uneori forma unor turnuri îmbrăcate în dantelă, dragoni și caracatițe, sirene cu sinii giganți, pneumatici, țîșnind din tufe de ape verzi, flori lipicioase și trombe submarine din bule de aer, dovada cea mai grăitoare că acolo, jos, doarme o vietate uriașă, spre care cobor încet, trecînd prin apele din ce în ce mai dense ale visului ei, ca într-un leșin de scafandru. Nu am fost niciodată la mare, nu știu să înot ori să mă înec, însă nu mă pot înșela, în jurul meu este marea, ca un pîntec infricoșător în care mă ghemui, cu mîinile crispate pe coardă. Nu trebuie să dau drumul frînghieii, o clipă de neatenție și m-aș trezi prizonierul definitiv al mîlului, adîncit într-un infim crater de noroi peste care apasă tone și tone de lichid albastru-întunecat, n-aș mai putea urca niciodată la suprafață ca să mă admir cum plutesc în derivă petalele de cer, pînă dincolo de orizont. Mici naufragii purpurii. Și totuși, nu mai vreau să mă trezesc. Mă las tras de picioare de către propria-mi neputință, mă înec cu voluptate, privind din cînd în cînd oglinda incertă, de o mereu' schimbătoare transparentă. Lucrurile se văd ca prin sticlă, e foarte frumos, pentru moment nu mai simt nimic, nici cea mai mică durere, prin corpul meu trec pești cu dungi portocalii, mă micșorez, ajung rapid cît o pepită de aur, și e bine, nu mai vreau deloc să văd scena aia nenorocită de sus, cu magazinul de pantofi, bacșișul și îndoirea mea din mijloc cu un insesizabil trosnet de vertebre, plictiseala, banii, trenurile care scîrție, accidentul meu ca un pretext,

39

orașele prin care am trecut, dormitorul, coapsele albe ale Marianei, elefantul de porțelan de pe noptieră, covorul ros

de atâtea excese inutile, foștii mei studenți și genunchii goi ai istoriei, gleznele ei minunate pe care-am încercat mereu să potrivesc măcar o singură pereche de cizme din piele de căprioară ori profesor, iubita mea de-atunci, și nici una nu s-a potrivit, aveți un picior splendid, dar din păcate mult prea mare, stimată doamnă, a crescut cam mult în ultimele secole, nu mai intră în cizme, podul pustiu, ninsoarea de jucărie, un prieten care pleacă, balustrada de fier, femeia în taion alb, scaunele pătate, șifonierul crăpat, copiii mergând de-a bușilea prin sufletul meu, cana cu cafea fierbinte, oglinda de la baie, faianța acoperită cu fotografii, sărutul de nuntă, noi patru la munte, în sufragerie, în somn, ceasul deșteptător, și din nou pereții tapetați de care trebuie să mă lipesc cu -.patele în fiecare dimineață, cu o grimasă adecvată, pentru ca toată această lungă scenă să semene mai mult sau mai puțin cu un zid de execuție. Regizorul duce pușca la ochi. Poc, poc !

Cînd îmi revin, capul mi se învîrte în același întuneric, ca o limbă de ceasornic stricat. Aș dori să știu cît e ora. Vecinii probabil s-au culcat, îi aud cum sforăie. În plus, miros a transpirație, cu toții, din răputeri. Se simte pînă aici, în balonașul meu de săpun. Mă concentrez asupra mirosului, încerc să-l identific. Iată sudoarea de femeie bătrînă, de adolescent, de celibatar, de pereche aflată de mult timp împreună, de copil. E acel aer din care se zămislESC visele de doi bani și-o dimineață. Probabil că și eu exhal, adăugînd o notă dulceagă în respirația blocului, ori spitalului în care mă aflu. Pe față mi se prelinge un lichid cald, cu iz de flori ofilite. Nu mi-aș fi închipuit că în ultimele clipe trebuie să te strecoari prin acest soi de tunel strimt și plin de igrasie, credeam că moartea o rezolvi mult mai ușor, cu o simplă bătaie din aripi. Ei bine, nu, trebuie să te tîrăști pînă-n ultimul moment, ce specie nenorocită de cîrțițe sîntem. Mă consolez cu gîndul că toate încăperile unde se moare au același miros. Și se moare în atîtea încăperi ! îmi vine să vărs. Nu mai contează. Vărs. încerc totuși să nu fac prea mult zgomot* din putoare,

40

dar mai ales din convingerea c-am iscat destul tîmbălău pînă acum. Am tot urlat, din toate puterile, cu voce tare sau în gînd, mai ales în gînd, am răcnit suficient pentru o viață de om. Acum, chiar dacă m-ar auzi cineva, n-aș mai deschide gura. Nici un cuvînt, ni'ci o silabă. Mucles. Luntrașului îi voi dărui banul de argint și gata. Uite-o cum stă acolo, cu lampa de gaz în mînă, liniș-tește-te, dragul meu, nu s-a întîmplat nimic, o pană de curent doar, ai să vezi, se repară. Dormi, puiul mamei. Se îndepărtează încet, unde te duci ?, o întreb, nu-mi răspunde, i se pare că știu, se dizolvă ușor în noaptea din cameră» nu mai e. Lucrurile din jurul meu pulsează. O pană, doar. Ah, capul meu ! Sfera imperfectă. Un ultim efort, hai ! Uite-o, liniștea cea mare, acolo pe fundul oceanului, deocamdată se zărește cît o biată crăpătură, o minusculă stea mov la care trebuie să ajung. Să ies odată de-aici ! încerc să mă mișc, contorsionîndu-mă. Doare îngrozitor, dar acum nu mai are importanță. (Ce mizerie, ești silit să te rogi și pentru propriu-ți sfîrșit, să-i dai chiar și lui bacșiș, suferința ta). Unu, doi, trei ! Haide, încă odată ! Trupul mi s-a făcut mic, ca de copil, de-atîta dureri. A devenit un mușuroi, din care fug înebunate furnicile timpului. Răspîndindu-se în toate direcțiile și lăsînd în urmă acest nimic care doare.

Bogdan și Mihai au terminat de mîncat și urmăresc acum, cu sufletul la gură, sfîrșitul filmului. Mariana nu mai este de multă vreme atentă, face cocoloașe de pîine cu degetele ei lungi și subțiri și privește în gol. Se întrebă ce s-a întîmplat. Sau poate se gîndește la prima noastră noapte, atunci cînd mi-a spus că numai pe mine m-a așteptat, dintotdeauna, ei bine, n-am ce-i face, va trebui să aștepte din nou, măcar un timp, pînă ce pachetele cu cadouri vor fi dragate de pe fundul lacului. Sînt și eu printre ele, chiar dacă n-or să mă găsească. Într-un anume fel am scăpat, nu mă pot plînge. Venele frunții mi se izbesc fără zgomot de oasele întunericului, înaintez ca un tren, hurducîndu-mă pe această cale ferată care se apropie de sfîrșit. Sclipind din ce în ce mai stins sub apă. Gata ! îmi vine să urlu, dar am convenit să-mi țin gura,

41

măcar de-acum încolo... E un moment unic, mor ! Așa că strîng dinții și intru în acest tub contracții din carne vie, care îmi apasă insuportabil tîmplele și umerii strivin-du-mă, sfărîmîndu-mi ochii și ultimele gînduri... Acum ? Uite, e lumină, cine-a spus că-i întuneric ?... Și se-aud glasuri... Oricum ai fi, te salut, neant !

Doctorul își spală mîinile îndelung. „O naștere cu adevărat dificilă. Bine c-a mers." Asistenta culcă copilul pe măsută și încep să-i maseze energic pieptul. „Nu înțeleg . de ce nu țipă. Doar a fost totul perfect, nu ?... Uitați-vă* J puțin, parcă și-ar ține dinadins buzele strînse." Doctorul întoarce capul și privi peste umăr. Zîmbi. „N-ai grijă» o să urle el."

,t.

7*1

•*vt

■t<†

;•■)■ '■

tt- i

.&■

r/oo „ iBc",

GRADINA DE

,wu
, '» ,4/
'_.*»■
*

■ >\$": i- îs"

irq W

:: im ■

•IOV

Dragostea mea ești tuu... Nu poți spune nuuu... Cînta cu gura lipită de microfon, privind figurile familiare ale clienților, vînzoleala de seară. Terasa micului restaurant era arhiplină. Conversații, clinchet de pahare, zgomotul scaunelor trase pe ciment, miros de friptură, fum. La refren, Irina încercă o mișcare amplă a brațelor și simți cum îi plesnește rochia la spate. Închise ochii și țuguie buzele. TE IUBEEESC... Ospătarii alergau în toate direcțiile, cu tăvi cu mîncare și sticle de bere. Era cald. Clienții mîncau, beau și asudau din belșug privind halbele golite, chiftelele din farfurii, diseuza, copacii, pisicile care se furișau pe sub mese, mutrele celor care așteptau în picioare, dalele crăpate ale terasei, apoi din nou halbele și cerul senin. Nu poți să spui nuu... Tu-tuu ! o imită un bărbat gras, chel și foarte roșu la față. Cel cu care stătea la masă, un individ la fel de gras, dar mai puțin chel, sorbi din bere și se aplecă peste masă. Ia spune, domnule, chiar nu ți-o mai amintești ? Pe cine ? Pe Irina Mănoiu... Nu, nu-mi amintesc să mai fi auzit vreodată pe cineva răcnind în halul ăsta. Pe cuvînt de onoare ! Atunci se schimbă socoteala. Da, a cam apus steaua ei, s-o fi văzut însă în urmă cu vreo douăzeci de ani. Ce femeie, dom'le... Și cum mai cînta ! Ca o privighetoare. Ți-am spus că nu mi-o amintesc. Nici nu eram în București pe vremea aia, acum douăzeci de ani. Privighetoare, ai ? Mai degrabă elefant. Greșești, bătrîne. Dacă ai avea un ochi puțin mai

43

exersat, ai vedea că tot a mai rămas ceva din fosta ei frumusețe. Unde-a rămas ? Hai că ești caraghios. Chelner ! încă două sticle, dacă ești bun. Tra, la, laa, tri, li, Iii. Broboane de sudoare. Difuzoarele zbîrînd. Batista sau paharul. Paharul ! Nota acută luată la sfîrșitul melodiei făcu să zornăie tacîmurile pe mese. Ye, ye, strigă Iriya desfăcînd larg brațele și aruncîndu-și capul pe spate. Cusătura crăpă și mai mult. Se auziră cîteva aplauze. Pe scenă, Irina mulțumi, înclinîndu-se grațios. Gata, a cîntat-o și pe-asta. Poate a fost ultima. Cel puțin așa sper. Pe terasă se lăsă un moment de liniște. Și acum, pentru că sîntem tineri, pentru că e primăvară, pentru că miroase a salcîm și toți ne simțim bine, am să vă cînt o melodie care îmi este foarte dragă. Vă veți întreba, poate, care este motivul... Să fiu al naibii, dacă-mi vine să mă întreb. Ei bine, motivul este inegalabila fericire de a iubi ! Irina se apropie de șeful orchestrei, avînd grijă să stea tot timpul cu fața spre public. Ii șopti ceva. Șeful, Un tip trecut de patruzeci de ani, slab, cu părul lung și i-ar, dădu plictisit din mîna. Apoi făcu semn colegilor săi și muzica reîncepu.

Majoritatea clienților ridicară ochii spre cer. în speranța că de-acolo, dacă îi iubește cineva, cît de puțin, va cădea ceva mare și greu drept pe scenă. Nu se în.-tîmplă, bineînțeles, nimic de felul acesta. Vocea răgușită a Irinei cutremură aerul cu două, trei note false, apoi urcă vertiginos, spre înalturi. La o masă din fundul terasei un grup de tineri, trei băieți și trei fete, începu să se agite pe scaune. Bă, e scandalos. O fi, dar mie mi-e milă de ea, săraca. Cred că nu-și dă seama. Ba își dă, dar nu are încotro. Trebuie să cîștige bani, pentru că mai mult ca sigur are acasă o mamă de întreținut. O femeie bătrînă, cu brîul de lînă, rea și paralizată. Aproape oarbă. Oh, te rog, termină cu prostiile, mă doare capul. Bine, atunci hai să plecăm de la ateneul ăsta. Ei... Dar uitați-vă puțin la rochia ei. Albastră ca azurul neîntinut. Cu paiete elegante și fir de argint. Strimță, strimță, să se vadă, că și are ce să se vadă ! Mă, dar caustică te-ai mai făcut. Și ce dacă face și ea pe tinerica ? N-a spus adineori că sîntem

44

tineri cu toții, la grămadă ? Ei, da, asta-i cel mai trist. Pe lîngă plopul fără soot..., cînta Irina, în timp ce pentru moment orchestra cînta o altă melodie. De la ridicol la sublim, nu-i decît un pas. Pas de deux. Sau o sticlă cu bere. Sau o șaisprezecime. Cine-a scris asta cu ridicolul ? E adîncă ! Eminescu, cine altul, surise Daniel. Dragi ascultători, ne aflăm cu carul de reportaj într-unui din marile și spațioasele restaurante din capitală, declamă Liviu, ținînd paharul gol ca pe-un microfon. Ne îndreptăm către o masă unde se aniversează împlinirea a zece ani de la terminarea liceului. Iată-i din nou împreună pe cei care, în urmă cu atîta timp, mai erau încă îmbrăcați în frumoasele lor uniforme de liceu albastru închis. Să ne apropiem. Deși anii au trecut, se poate observa cum fostul colectiv, ce literă avea clasa dumneavoastră ?, Cî, răspunse Marius, dîndu-și ochii peste cap, s-a regăsit pe deplin. Cu figura luminată de bucuria revederii, cei care muncesc astăzi în cele mai diferite domenii de activitate își aduc aminte, cu îndreptățită emoție, de clipele de altădată. Evocă orele de curs, extemporalele și chipul profesorilor care i-au ajutat să urce pe cele mai înalte trepte în ierarhia muncii și a vieții. Iată-i, unii s-au schimbat, alții nu, dar toți, fără excepție, au în minte aceleași frumoase planuri de viitor. Ne apropiem cu microfonul de unul dintre ei, spuneți-ne, vă rugăm, cu ce realizări vă puteți lăuda în acești zece ani de la terminarea liceului ? Liviu întinse paharul spre Marius. Știți, spuse Marius, acoperind paharul cu mîna, îmi vine să tușesc. Pot să tușesc ? Desigur, desigur. Nu se înregistrează ? Ba da,

dar astfel totul va fi mai viu, mai spontan, ca în viață. Ei bine, aș dori să spun că eu mi-am împlinit planurile de viitor de pînă acum... Bravo, un răspuns admirabil, vă mulțumesc. Să trecem la alt invitat, un tînăr slab, cu o privire pătrunzătoare. Relatați-ne ceva despre dumneavoastră. Ce-aș putea să spun ?... Sînt foarte emoționat, v-ați așezat pe ochelarii mei. Și acum, stimați ascultători, să adresăm cuvîntul uneia dintre soțiile foștilor colegi de școală. Ce ne-ați putea destăinui despre această reuniune, frumoasă doamnă ? Că mă simt ca la circ, rosti soția lui

45

I

Marius, plecîndu-și genele cu un aer modest. Lăsați-o baltă, spuse Cristina. Nu mai aveți nici un haz. Nimic n-are nici un haz. Ei, n-o lua așa. Crezi că nouă nu ne pare rău ? Dar chiar dacă n-am venit decît noi la petrecere, ne distrăm, nu ? Ne-am fi distrat poate mai bine dacă venea toată clasa, dar asta e. N-avem ce face. Doamne, copii, voi încă n-ați învățat că lumea nu mai are timp pentru chestii desuete ? Terminați cu filozofia, hai mai bine să ne amuzăm. De pildă, să încercăm să aflăm cum o cheamă pe această prestigioasă cîntăreață. Parcă știam... Irina Mănoiu, rosti Daniel. Era prietenă cu o mătușă de-a mea. N-am mai văzut-o de aproape cinspre-zece ani. Nu cumva e aia care cînta duminica dimineața la televizor ? Cînd eram noi copii ? Duminica dimineața cînd eram noi copii, la televizor era calul Fury. Sau Căpitanul Val-Vîrtej. Atunci, cînta pe miră. Poate o să vi se pară curios, dar să știți că a avut succes... Nu te contrazic, dar dacă a avut vreodată succes, atunci asta s-a petrecut acum o sută de ani, rîse Liviu. Și tu de ce behăi, își întrebă el soția. Marina sughiță. Uită-te puțin... ui-tați-vă la... Ah, e prea de tot! Rochia... I-a plesnit rochia la spate... Priviră cu toții și văzură crăpătura care se întindea pe aproape douăzeci de centimetri. Furată de melancolia cîntecului, Irina uitase de accident. Cei șase începură să icnească, să-și acopere ochii cu batistele, Liviu fu cît pe-aici să se răstoarne cu scaunul. Rîdeau în hohote. Daniel se ridică de la masă, zîmbind vag. Pe scenă, Irina făcu o piruetă. Și acum, să nu uităm că viața trebuie trăită din plin. Vă invităm să vă ridicați de la mese și să vă alegeți partenerii. Începe programul de dans ! Mai întîi se auzi bateria, pornind un ritm alert. Urmară, pe rînd, basul și saxofonul. Irina păru că uită de ea. Cu ochii dați peste cap, cu părul desfăcut, dansa un fel de charleston îndrăcit. Cusătura plesni de tot. Irina își mișca șoldurile, își unduia bustul, ridica în contra-timp piciorul, își pocnea genunchii cu zgomot. Isuse, acum se și mișcă, rosti domnul cel gras și chel. Ce mai dansa ea altădată, spuse celălalt, cu regret. Te cred. Se vede după varice. Chelner ! Plata, te rog.

46

Se făcuse răcoare. Înserarea desena mici dragoni de umbră pe fețele de masă. Obosiți, chelnerii abia se mai mișcau. Se apropia ora închiderii. Daans, daans, DAANS ! Membranele difuzoarelor vibrau și lumea se ridica, sîn-tem în primăvara vieții. Vieceții ! Saxofonistul se apropie de Irina, și s-a rupt rochia la spate, știu, ce vrei să fac, șopti ea, acoperind microfonul cu mîna. Nimic, doar ți-am spus. Și noi doi ne iubiim, reluă Irina. Ba nu, ba da, ba nu, ba da. Se achitau notele de plată, se dădeau bacșișuri, ici colo apăreau mici neînțelegeri cu privire la costul real al castraveciilor, se aprindeau țigări, coadă în toaleta pentru bărbați, femeile așteptau cu poșetele la piept, tălpile pantofilor lăsau urme de bere pe terasă, te iubeesc, se strîngeau mîini, se priveau acele ceasurilor, se închideau nasturii de la pantaloni, cineva încerca să se sprijine de gard, vă simțiți rău, domnule ?, la revedere, adrese și numere de telefon, și eu te iubesc, o scrumieră furată, Daans, cineva nu avea bani suficienți, mutra severă a chelnerului, da, mă simt foarte rău, o sticlă se sparse pe undeva, în bucătărie. Femeia de serviciu apăru pe terasă. O figură galbenă, ridată, cu cearcăne mari. Un halat albastru. O mătură. Se apucă de lucru cu mișcări încete. Ultimii doi, trei întîrziați se îndreptau spre ieșire. Trecînd pe lîngă scenă, unul dintre ei îi aruncă Irinei o privire lungă. Pui mic, îți dau înfîlnire de mîine în urmă cu douăzeci de ani. Liviu, Marius, Carmen, Marina, Cristina aprinzîndu-și țigările în stația de troleibuz. Dacă nu vine în zece minute, plecăm. Membrii orchestrei își aranjau instrumentele. Joi. Ce zi a fost azi ? Joi. Hei, Irina ! Cei patru muzicanți o urmăriră cu privirea cum traversa grăbită terasa. Irina, ce faci, nu vîi să mîncăm ? strigă unul dintre ei. Las-o în pace, Bebe, spuse omul de la baterie, dezmoțindu-și brațele. O să aibă o noapte grea. Gura ! N-o mai faceți pe deșteptii. Mie mi-e foame. Parcă mie nu. Ce-avem azi la cină ? Ficăciori și cartofi prăjiți. Bun, bun. Plus zece sticle de bere de la omu'. Care, bă ? Ala gras și chel, care stătea la masa de lîngă noi. Ah, ăla. Să-i dea Dumnezeu sănătate. Hai să executăm și noi un allegro

47

direcția sală. Și te rog, nu mai rîgi. Îmi faci greață. Luminile se stingeau. Femeia de serviciu continua să măture. Doi chelneri strîngeau fețele de masă și răsturnau scaunele cu picioarele în sus. Din cînd în cînd, se auzea țipătul ascuțit al liliacilor. Irina tocmai pusese mîna pe clanță, cînd cineva o apucă de braț. Se întoarse. Șeful de sală o privea fix. Ai fost în formă în seara asta... Da, și ? Da, și nimeni nu te-a ascultat. Stai, stai puțin, nu te ambala... N-am vrut să-ți fac vreo observație... Ai fost în regulă... Numai că, vezi tu, cum să-ți spun, ai grijă... Irina strînse buzele. Adică ? Adică vreau să spun că ori îți schimbi repertoriul, ori îți dregi vocea, ori faci în așa fel încît să nu ți se mai rupă rochia în timpul spectacolului, ori... Ori, ce ? Șeful de sală rămase cîteva secunde tăcut. Știi tu, zise el în cele din urmă. În fond, cine crezi că-ți mai semnează vreun angajament în orașul ăsta ? Un fluture de noapte atinse ușor mîna Irinei. Privi omulețul gras, sobru, și curat cu excepția unei mici pete de ulei pe reverul hainei. Acest cioclu cu miros de

briantină, care de patru ani, de cînd lucra aici, îi spunea același lucru cel puțin o dată la trei zile. îi privi ochii mici, nasul borcănat, negul de pe obraz. Bine, spuse ea, mai vorbim noi. Acum, dacă-mi dați voie, trebuie să mă duc să mă aranjez. Cu un suris răutăcios, șeful de sală îi dădu drumul, schițînd un vag semn de salut. Noapte bună, spuse el în timp ce se îndepărta printre mese cu pași mici și repezi. În mă-ta, șopti Irina printre dinți, închizînd ușa cabinei. Se așează pe taburet și rămase cîteva clipe cu capul în mîini. Apoi se ridică, își scoase rochia, îi examina ruptura. Luă un umerăș din dulap și agăță rochia de el. Mîngîie puțin țesătura moale, închise dulapul. Se învîrți de două, trei ori prin cabină, se așează din nou pe taburetul din fața oglinzii. Începu să umble neglijent printre cutiile, cutiuțele și tuburile care se aliniau în fața ei, privindu-se în oglindă. În timp ce se demachia, își aduse aminte de apartamentul ei cu două camere și tapetul zdrențuit, pătat de inundația de la vecinul de deasupra, mobila veche pe care nu mai aveau loc bibelourile, patul cu arcurile rupte, în care se simțise atît de bine..

48

cu unul, cu altul, veioza cu picior suflat cu aur, uriașa cîștie de bomboane în care păstra scrisorile, promisiunile și speranțele de altădată. Adîncită în gînduri, nu auzi discreta bătaie în ușă. Daniel intră cu pași ușori. Doamna Mănoiu ?

Îi văzu mai întîi spatelul. Umerii mari, albi. Bretelele roz ale furoului. Profilul creionat fără milă de lumina neonului. În sfîrșit, chipul palid, încercănat, întors acum complet spre el. De obicei se bate la ușă, înainte să... Irina nu reuși să-și isprăvească fraza. Doamne, nu cumva... Nu cumva... Daniel își dresă glasul, căutînd cuvintele potrivite cu această încăpere în care plutea un miros dulceag de pudră și parfum. Daniel ! Irina sări de pe scaun și veni spre el cu brațele întinse. Mă, băiatule, chiar tu ești ? Nu-mi vine să cred. Îl îmbrățișa, îl sărută, apoi îl îmbrățișa din nou. Daniel... Stai, uite, stai pe scaunul ăsta. Nu, mulțumesc... Am venit numai să... Hai, fără mofturi. Stai jos, așa. Extraordinar, ce surpriză ! V-ați dat cu toții la fund, mă băiete. Nu mai știu nimic despre voi de aproape, cred că de aproape zece ani. Poate și mai mult. Mai ții minte cînd ți-am cumpărat calul ăla de lemn ? Daniel clătină din cap. Da, ai dreptate, erai prea mic pe-atunci. Dar petrecerea de pomină, dată de taică-tu, prin cînzeci și opt ? Văzîndu-l că tace, Irina își înghiți repede nodul care i se pusese în gît, deschise un sertar și scoase de-acolo o cutie cu havane. Gata, n-o să-ți mai pun întrebări idioate. Uite, ia și fumează, sînt havane olandeze. De la un olandez, rîse ea. Cu gesturi stîngace, Daniel luă una din țigările de foi, o examina exart atît timp cît să-și dea seama că tutunul era mîncat de viermi, își făcu curaj și o aprinse. Dădu drumul fumului pe gură, încet, încet de tot. Cîți ani ai acum, Daniel ? Douăzeci și nouă, tanti Irina. Irina se opri din agitație, retrăgîndu-și mîna cu care ar fi vrut să-l ciufulească puțin, ca pe vremuri. Se prefăcu subit interesată de calitatea ojei de pe unghiile ei. Atît de mult ai ? Și crezi că cifra asta te obligă să-mi zici „tanti” ? Spune-mi Irina, ce naiba ! Fără tanti. Daniel își înăbuși cu greu tușea și înclină capul în semn de aprobare. Ei, bine ?

49

întrebă Irina. Ce-ai mai făcut de cînd nu ne-am mai văzut ? Am terminat o facultate, ăă, Irina. Fără grabă, Irina scoase din dulap un capot și îl îmbrăcă. Și ce facultate ai terminat, dacă nu sînt indiscretă ? „Grigorescu”... Oh, da. Asta, deci. Daniel privea pungile de sub ochii decolorați care îl fixau atent. Asta, zîmbi el. Irina zîmbi și ea și atmosfera se destinse. Bine, dar parcă trebuia să faci Conservatorul ? Am făcut un an și am renunțat. Nu țineam minte nici cîte clape are pianul. Păcat, mi-ar fi plăcut să fim colegi de breaslă. Spune-mi, ce se mai aude cu ai tăi ? Nimic, răspunse Daniel pufăind din havană. Mă, da' ce misterios ai devenit. Ani, mătușă-ta, ce mai face ? Daniel o privi dintr-o parte. Nu mai face nimic. Nu știați că a murit ? Din moment ce te-am întrebat, înseamnă că nu știam. Și taică-tu ? Și el... Irina strînse pleoapele, apoi deschise ochii tocmai la timp ca să-l vadă pe Daniel aruncînd havana pe fereastră. Îmi pare rău... trebuia să mă anunțați și pe mine... adică, atunci cînd s-a întîmplat... Daniel își privi vîrfurile impecabil lustruite ale pantofilor. Bine, bine, nu te mai descos. Te-ai însurat ? Cred că da, m-am însurat. Am deschis și o expoziție, toamna trecută, am terminat cu naveta, sînt cel mai bun pictor din bloc și așa mai departe. Mai bine povestești-mi ceva despre dumneavoastră... Orice. Irina se așează pe marginea măsuței de toaletă. Spune-mi, Daniel, nu vrei să mă-nînci ceva ? Pot să-ți aranjez să mănînci cu mine. Vorbesc cu fetele de la bucătărie, și... Nu, mulțumesc mult. Am trecut doar să văd ce mai faceți. Irina îl privi ca prin ceață. Frumoasă întrebare, băiețel. Ce mai fac... Păi, n-ai văzut ?

Își privi ceasul de mînă. Zece și cinci. De ce naiba ai stat atîta timp ? Daniel surîse și încercă să oprească un taxi. Hei, taxi ! Doamne, ce tîrziu s-a făcut. Irina își termină demachierea, apropiindu-și fața de oglindă. Unde oi fi pus ochelarii ? Ar trebui să-i port, sînt chioară ca o barză. Închise trusa cu grijă. Chioară și cu ultimii prieteni aproape morți, cum spune Daniel. Înghesuîți pe bancheta din spate a taxiului, Cristina întrebîndu-l cu vocea ei metalică, ei, ce-a spus ? S-a bucurat că te vede ? Da, s-a

50

bucurat. Irina se mai privi o dată în oglindă și strînse în pumn hîrtia pe care Daniel își scrisese adresa și numărul de telefon. Încuie cabina și traversă terasa cu pași înceți. Femeia de serviciu controla pentru ultima oară, cu mătura în mînă, să vadă dacă nu cumva ochii ei obosiți scăpaseră prin vreun colț vreun rest de joi. Noapte bună, îi spuse Irina,

ieșind pe poartă. Femeia nu-i răspunse. Galdarîmul mirosea a ploaie, tocmai trecuse mașina care spăla străzile. De ce taci ? Daniel, cu tine vorbesc. Ce ai ? Cu o mișcare domoală, Irina își netezi fusta. Hei, taxi.'

.far".

(5

'*

■••» b);-.-

ac

se,

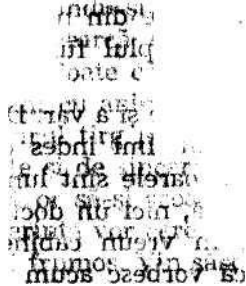
j p 3

9ii ,

ijj'.

hfe

w,

r|S

•Ti

ir

m

r i

I-fi.

IARNA Din jurnalul unei domnișoare doctor

q ii

c Treaba s-a cam terminat. Întotdeauna pe la ora asta nu mai rămîne nimic de făcut. Mă mai învîrt puțin, fără rost, atingîndu-mi stetoscopul. În saloane e liniște. Majoritatea bolnavilor citesc. Ziare, cărți, reviste, almanahuri, își ridică încet privirile cînd trec prin dreptul geamurilor de la uși. Au ochi resemnați, rotunzi. Le fac din cap mici semne de încurajare și continui să merg, purtîndu-mi cu modestie aerul competent, de la un salon la altul. Mă opresc la reanimare. Aici nu citește nimeni. În schimb, horcăie o femeie cu un ac în venă, singură, înconjurată de liniștea albă a perfuziei. O femeie cu trăsături delicate, care în următoarele zile nu va mai fi decît o carcasă pentru uzul profesional al autopsierului și al cîtorva studenți studioși. Medicul legist își va trece observațiile în protocol, cu pixul. Apoi, încărcătura făcută felii, cio-pîrțită științific în căutarea minusculei perle negre a morții, va fi îndesată la loc, cusută și gata. Închid ușa, ca să nu se mai audă horcăitul. Acum e din nou liniște, se poate întoarce pagina în tihnă, templul funcționează perfect.

În camera de gardă miroase a mîncare și a var. Deschid larg fereastra și-mi îmbrac puloverul. Îmi îndes căciula pe cap. Mă uit la ceas. E tîrziu. Culoarele sînt lungi, tăcute. Nu se mai vede nici o asistentă, nici un doctor, nimeni. S-or fi strîns pe undeva, în vreun cabinet. Aș putea paria pe stetoscopul meu că vorbesc acum despre

52

curcan, maioneză, invitați și cadouri. Din cînd în cînd, amintindu-și de cazul de la numărul trei, sau de cel de la numărul optsprezece, puțină tristețe le umbrește frunțile. Nu multă, doar atît cît trebuie. Apoi revin la papioane și sosuri. Asta nu înseamnă că nu-și fac meseria perfect. Sau că sînt insensibili. Deloc. Asta nu înseamnă nimic. Cobor scările, lăsînd în urmă un ecou prelung. Spitalul este un loc complex. Aici nu poți fi decît bolnav sau personal sanitar. Și totuși, uneori rolurile se amestecă. Afară e un soare blajin, ca o mîină de bunic puțin bolnav. O frumoasă zi de primăvară, rătăcită în plin decembrie. Răsufli adînc de cîteva ori și îmi țin respirația. Aerul e înțepător, crud. În lumina albastră crengile par fulgere lustruite de frig, încremenite pe cer într-o furtună a seninului. Da, e o vreme splendidă. Zîmbesc. Mă uit în jur, sînt singură în curtea spitalului și zîmbetul începe să plutească deasupra aleei, ca un avion de hîrtie. Merg încet, cu mîinile în buzunare. Lîngă poartă mă opresc. O pisică gri, costelivă, stă ghemuită lîngă zid și bîîie ușor din cap. Mă aplec să o mîngîi. Pisica are ochii fîcși, strălucitori. Încearcă să se ridice, cutremurîndu-se din tot trupul. Cu foarte mare greutate, în cele din urmă izbutește și se apropie de piciorul meu cu mișcări dezarticulate. Observ că are burta umflată. Pot fi pui, poate fi pumnul morții, strîns în stomac. Bineînțeles că

ea, pisica, nu știe. Nu știe nici că azi, din greșeală, e o zi de primăvară, că o femeie abia mai respiră într-o cameră albă, că peste două săptămîni vine revelionul și că lumea se pregătește, confecționîndu-și tichiuțe de hîrtie și petarde. Nu știe nimic. Încearcă doar să atragă atenția asupra burții ei umflate. Poate că a mîncat ce i-au dat bolnavii. Bolnavii sînt buni cu animalele. Sînt buni și triști cu toată lumea. E singurul tîrg pe care-l mai pot face. Așa că șiroiesc de blîndețe și de sinceritate, din răputeri. Să se vindece numai, că or să-și scoată ei pîrleala. Pentru fiecare secundă de suferință vor cere socoteală. Deocamdată însă, se poartă cît mai frumos. Vin sărbătorile. „;■■■■< „„

t,

53

Pisica s-a apropiat și mi se freacă de genunchi. O scarpin între urechi, îndelung. Apoi mă ridic și ies pe poartă. În sus și-n jos, în toate părțile, aleargă oameni cu brazi în mîini. Mă strecor repede printre ei, cu privirea în pămînt. Se aud rîsete, claxoane. Îmi ridic gulerul și l 'grăbesc pasul, atentă să nu mă calce vreuna din mașinile astea cu cadouri.

(fi V

.'XI

107

li ill

uf 9b

A n

Tî

J,<'

I'

•*?

•■a ,sț »?

■jtriv .

■Ă. .i ■

-i yo

a i'»c

fai>'

.1 v4-i

■ml) rsaiS» ntti! Ittq«i>

ii

'siv

"IHCt<

Zgomotul înfundat al cazmalelor se pierdea în răpăitul ploii. Cei trei oameni lucrau fără chef, tăcuți, clefăind prin noroi. Șanțul se adîncea și ei dispăreau încetul cu încetul în măruntaiele lui. Din stradă nu li se mai vedeau acum decît urechile căciulilor, îmbibate cu apă. Lopeți pline cu pămînt negru se ridicau mereu prin aer, înălțînd marginile gropii. Bulgării mai mici se rostogoleau pe asfalt. Într-un tîrziu apăru și conducta. De la depărtare semăna cu burta unui pește enorm, îngropat de cine știe cînd. Spărtura se vedea bine, întinsă pe aproape o jumătate de metru. Ce zici ce gaură... Du-te și vezi dacă avem ce ne trebuie, în mașină. Să nu uiți de buloane. Laur se săltă pe marginea șanțului și se îndreptă spre camion. Parbrizul strălucea, acoperit de stropi rotunzi de ploaie. Deschise portiera și începu să caute prin maldărul de scule. După cîteva secunde se uită la ceas. Băieți, s-a făcut timpul să îmbucăm ceva. E trei și zece. Ceilalți doi lucrători înălțară capetele. Cît ziseși, trei ? Uite, dom'le, ne-am luat cu treaba și vremea trece... Lasă alea, și ia pachetele. Vezi că-s sub banchetă. Laur se aplecă, le dibui, le miroși, îi lăsă gura apă. Veni cu pachetele la subsuoară și se așeză pe marginea șanțului. Da' sticla o luași ? Păi cum... Uite-o aici. Nări adulmecînd. Un oftat. Ce burniță nenorocită. Las' că se oprește ea. Begonie își frecă palmele amorțite. După cîteva minute ploaia încetă. Pufoaiecele ude li se lipiră de spinări. Cu gesturi nerăbdătoare, desfăcură ziarele în care era învelită mîn-carea. Zgomot de hîrtie umedă, sfișiată. Degete crăpate,

55

avide, apucînd. Ceapa unde-i ?... Aha ! Da-i iute foc, bre. Taci și ia cu brînză. Te unge la inimă, ce zici ? Mîn-carea dispărea repede, lăsînd grăsimi în scobitura bărbiilor. Mici pete lenticulare care luceau stins. Hai băiete, dă-i cep. Trandafir scoase dopul cu dinții, trase o dușcă și întinse sticla celorlalți. Gîturile vînoase se miș-cară-n sus și-n jos, ca niște pistoane. Acu' plouă șirpe dinăuntru, da' mai cu foc, rîse Begonie. Noroc, bă. Din cînd în cînd, cîte o mașină trecea repede pe lîngă cei trei oameni cocoțați pe movilita de pămînt, care priveau în gol și mestecau. Fețe ridate,

gălbejite, morfolite în jurul gurii. Cerul era vînat. Se învinețise treptat, ca obrazul unui mort. Grijania mamei ei de viață, înjură Trandafir, privind în sus. Mereu pică mîgăreața pe noi, cînd e de lucru pe-o vreme păcătoasă ca asta. Echipa potrivirii de nume, bărbați cu nume de flori. Buchețelul cu noroc, să miroas-a busuioc ! Ascultă, lasă poeziile și zi unde-ai pus picamerul. Că nu-l văd. E-n șanț, n-ai grijă că nu-l fură nimeni. Mai bine dă și matale pe gît. Așa. Aburi subțiri ies din haine, de pe buze, din pămînt. Ia spune, o terminăm în două ore ? Begonie își privi cîteva clipe cizme pline de noroi, oftă și își suflă nasul într-o batistă murdară. Ei, o isprăvim ori ba, astăzi ? Nu știu, Laure, zău, o spărtură ca asta n-are nici soacră-mea. Da' s-ar putea să-i venim noi de hac, pîn' diseară. Începuse să bată vîntul. Hîrțiile unsuroase fluturau încet în jurul resturilor de pîine, brînză, slănină și coji de ceapă. S-a golit fiola ? Mai e o țîră. Na, ține. Trandafir înclină capul pe spate și sorbi zgomotos ultimul deget de țuică. Plescăi mulțumit din buze. Bună, bă. Acum, n-ar mai trebui de-cît o fufă. Pe umezeala asta, chiar că atît ți-ar mai lipsi. O fufă fiartă. Se auzi un rîgît și un chicot de rîs. Stai să-ți povestesc ceva... Voi, băieți, cu de-ale voastre. Eu, dac-am băut lichidul, ăla și am mîncat, gata, am intrat în pauză. M-am liniștit. Așa mă, Laure, și să vezi cum a fost. Săptămîna trecută... Eu unul, dacă am burta plină, nu mai vreau nimic. Ce să mai vreau ? Știi, cică bărbat-su nu mai făcea față, și m-am gîndit că păcat de biata femeie... Voi, băieți, cu de-ale voastre. Da, șefule, da. Laure, dă-i cu ceva în cap. Bun, ce vroiam să-ți spun, e că avea niște

56

buci cum n-ai văzut în toată viața ta amarită. Adică, de ce amarită ? De-aia. Că n-ai văzut. Buci, nene, nu glumă, îți cădeau nădragii singuri. Dogorau. Nici nu-mi aduc aminte cum mi-am scos hainele... Ascultă, da' n-a trăz-nit-o cînd a simțit cum puți ? Da' ce, bă, ea nu putea ? Laur rînji, arătîndu-și dinții îmbrăcați în viplă. Ce să zic, Trandafire, ai și tu dreptate. De cînd veniși pe lume, s-a cam stricat aerul. Parcă tu oi fi mirosind a zambilă. Și oricum îmi bat gura de pomană, te pricepi tu la muieri oît mă pricep eu la limbi străine. Continuară să se mai dondănească cîteva minute, apoi se poticniră și-n cele din urmă tăcură. Priveau arborele care se desena solitar în colțul străzii. Se înălța subțire, într-o complicată tăietură pe cerul violet al după-amiezii. Un camion de mare tonaj trecu foarte aproape și îi împrășcă cu stropi de noroi. Mă, fir-ar mama lui a... Ia dă-mi și mie un cui din ăla. Laur scoase un pachet mototolit, pe jumătate ud. Își aprinse o țigară făcîndu-și palmele căuș, apoi întinse pachetul celorlalți. Fumau în tăcere, tușind din cînd în cînd. Mă, da' frig mai e ! Am înghețat de tot. Gata, eu îi dau drumu'. Begonie se ridică, scuipă chiștocul și sări în groapă. Apucă lopata și o înfipse adînc sub conductă. Se auzi un zgomot sec, apoi un pîrîit. Pe urmă nimic. Șefule, ce faci acolo ? Liniște. Să știi că ăsta și-a rupt vreun os, dracului. Hei, răspunde dom'le odată ! Begonie își iți capul peste buza șanțului. Se hlizea cu gura pînă la urechi. Trandafir și Laur îl priviră întrebător. Ce-ai de te rîzi ? S-a auzit crăpînd ceva, acolo jos, ce-a fost ? Begonie le făcu cu ochiul. Ia coborîți voi încoia', să v-arăt ceva grozav... Hai ! Cei doi săriră fără să mai ceară alte explicații. În fundul șanțului apa mustea sub cizme. Begonie îi privea printre gene, mutîndu-și greutatea trupului de pe un picior pe altul. În mîna dreaptă ținea un craniu micuț, spart, plin de noroi. Ei, ce ziceți de ăsta ? Nu că-i o minunăție ? îl ridică, învîrtindu-l pe degete. Laur și Trandafir se holbară la tigva murdară, apoi izbucniră în rîs. Cum de-o fi ajuns ăsta acilea ? O fi bunică-tu, bă. A evadat din cimitir. Vezi să nu te muște de deget... Să-l ducem la muzeu... Mort pentru canalizare ! Poate ne dă

57

de-o țuică... Un nou hohot de rîs se înălță din șanț. Rî-deau cu lacrimi, ținîndu-se cu mîinile de burtă. Noroiul clipocea. După ce isprăviră cu rîsul, își șterseră fețele asudate și tăcură, istoviți. Begonie își împinse căciula pe ceafă, se scarpină prin pantaloni și rosti printre dinți, băieți, tre' să vă spun că mă trece... Așa că, dacă nu-i nimeni contra... Omul rînji și așeză craniul cu creștetul în jos. Urină îndelung, pînă ce lichidul începu să se reverse prin găurile orbitelor. Ceilalți doi priveau în tăcere, cu un zîmbet strîmb. Begonie se încheie la pantaloni. Gata, la treabă acu', spuse el răgușit. Hai, că ne-apucă noaptea aVci.

Își reluară lucrul. Zgomotele urcau, răspîndindu-se ritmic pe stradă. În cartier era liniște. Lumea se adunase prin sufragerii, printre tacîmuri. Papuci, ghetuțe, paltoane și umbrele uscîndu-se în cuier, cuvinte puține. Uite supa. Soarele ieși încet de după blocuri, auriu, umed. Laure, dă-ncoa ciocanu', fir-ar el al naibii... N-auzi ? Begonie se îndreptă din șale, iritat. Unde ești, mă ? Ciocanu', răcni el cît putu de tare. Trandafir se opri din lucru, își suflă nasul cu degetele și privi și el în jur. Picături de ploaie se zbiceau pe asfalt, tremurau pe crengi, sclipind din cînd în cînd. Laur ridică craniul și îl șterse cu grijă. Era atît de ușor... Alas ! În podul palmei îi creșteau cuvinte necunoscute, alergîndu-i din ce în ce mai repede spre tîmple. ALAS ! POOR YORICK ! I KNEW HIM... HE HATH BORNE ME ON HIS BACK A THOUSAND TIMES1... Ce dracu' spui bă, acolo, te-ai țicnit ? HERE HUNG THOSE LIPS THAT I HAVE KISSED I KNOW NOT HOW OFT2... Trandafir și Begonie se priviră lung. Mă băiatule, vorbește mă, ca omu', ce-ai. Doamne sfînte ! Că nu te-oi fi matolit dintr-un gît de șliboviță. WHERE BE YOUR GIBES NOW ? YOUR GAMBOLS ? YOUR SONGS ?3... Bă Laure, aruncă dracului porcăria aia și

1 Vai, bietul Yorik ! L-am cunoscut... De mii de ori m-a dus în cîrcă.

2 Aici se deschideau buzele, pe care le-am sărutat de-atîtea ori.

3 Unde-ți sînt pozele ? Tumblele ? Cîntecele ? (W. Shakespeare, Hamlet, trad. Ion Vinea).

lasă-te de bancuri. Ce te-a apucat ? Dintr-o dată, sunetele se ghemuiră și el tăcu. Cu o mișcare stîngace așeză craniul pe pămînt și închise ochii. Nu-ș' ce-mi veni, spuse el încet. O fi de la vreme, dracului ! Se ridică, și își trecu mîna peste față cu un gest obosit. Simțea transpirația uscîndu-i-se pe tîmple. Scui pă într-o parte, apoi întoarse capul și își privi tovarășii. Cu vorbele oprite în gîtlej, Trandafir și Begonie rămăseseră nemișcați. Lumina le rătăci blind pe chipuri, apoi trecu mai departe.

&l. . t4"->-llf:h" tu mUI;' Bi
;î , ?r pun .' itr uro..-q o. >; . =CT",q\fb no K3 ,u î
'■'" «ÎTiM-Wj fit "fiăj 'ilRUSi
i >, ', Ml ■ . i »)f

■»»«(
«•O
'O '
•a
ik

t,
.»(o..
fi»
PIK
J
h
-tft - ^'i ;1 &fnco
iU)il .->.'>')<■
xoc

Observam mici fire de iarbă carbonizate de frig, excrescențe filamentoase ale pămîntului. Înserarea încremenise într-un violet greu, și cineva, departe, cioplea liniștea cu gesturi largi, rituale, țandări în formă de stea zburînd încet prin aer, născînd constelații mișcătoare reflectate în natura moartă pe care-o aveam sub ochi și sub talpă. Stăteam pe prispă, pierdut în aceste meditații profunde. La un moment dat am auzit venind dinspre galaxia Andromeda un fel de șuierat. Era glasul Măriei, care mă ruga să mai aduc cîteva lemne. Lemne pentru o sobă spartă, recviem în pragul iernii, m-am ridicat totuși și am mai rupt două scînduri din ceea ce pînă în clipa aceasta fusese o speranță de gard. Rămînea însă amintirea. M-am opintit. În jur dealurile se desenau palid. Netede, goale, cu cîte-un sfîrc de casă pe vîrfuri. Am intrat. Măria pusese masa, tacîmurile sclipeau stins. Brînza mirosea în farfurii. Am înaintat cu ochii închiși, ca să nu mai fiu nevoit să privesc rogojinile întinse pe pămîntul umed. M-am așezat. Pe un scăunel confecționat, cred, în comuna noastră. A scîrîit, totuși. Nu se poate spune că nu înduram anumite lipsuri, dar civilizația exista, iat-o, sub forma difuzorului agățat pe peretele din fața mea, împrăștiind neobosit cîntece de voie bună. Lampa cu gaz ardea pe bufet. Eu molfaiam. Măria ațipise cu friptura în gură. Înghițind cu greu, mă gîndeam la viața pe care-o duceam și, ca s-o împlinesc și mai mult, cum o să mă culc cu Măria în patul nostru conjugal care scîrîie întotdeauna atunci cînd, și chiar atunci cînd nu. Nu-mi

60

■ 13. §*

aduceam aminte să mă fi simțit vreodată atît de singur, ca-n seara aia. Motiv pentru care pînă și lampa dădea poetice semne de deces, aruncînd umbre din ce în ce mai lungi pe pereți. Prin fereastră se putea observa o noapte neagră,, cu accente sătești.

— E cam frig în seara asta, spun.

Măria tresare^, gata-gata să scape bucata de friptură din gură.

— Da, răspunde ea, cu gîndul aiurea. O mîngîi pe obraz.

— Ce facem acum ? Vreau să spun, cu ce ne vom ocupa timpul nostru cel atît de prețios ? Ne culcăm ? Nu, nu ne culcăm. Este de-abia nouă și un sfert. Citim ?...

— Ce să mai citim, le-am citit pe toate de două, trei ori.

Măria înfîpse furculița într-un gogoșar și îl privi cu milă.

— Adevăr îți zic ție că e ultimul gogoșar. Dar mă-nîncă-l fără nici o întristare. Mîine vom pune altul în loc. Viața la țară, natură și gogoșari.

— Te rog, nu începe iar. Nu am nici un chef de ironiile tale, în seara asta.

Dar de ce anume o fi avînd ea chef, în seara asta ? Îmi privesc nevasta printre gene, cu un aer intelectual. Schițez

chiar și un zîmbet disprețuitor și mă înalț pe treptele inteligenței mele de necontestat. Urc și urc, mereu, pînă cînd, dintr-o dată, realizez cam ce-ar fi noaptea, ziua și restul, dacă n-aș avea această ființă lîngă mine, dacă aș fi singur în casă. Mă apropii și-mi petrec brațul drept pe după umerii ei aplecați. Și rămînem așa, pierduți în întuneric ca două bufnițe rebegite. Aproape un ceas. După care o aud că șoptește ceva în legătură cu fusta, dacă s-o dea sau nu, jos. Nu-mi dau seama dacă e o întrebare sau un căscat, cert e însă că nu are rost. E prea frig. Deci continuăm să mai stăm încă vreo sută, două de minute, schimbînd păreri despre anotimp și viață, strîngîndu-ne unul în altul, ca și cum din două singurătăți ar putea să iasă numai una, una mare, poate mai ușor de suportat și, tocmai cînd simțeam că mă apucă un fel de nebunie al-

61

\

bastră, nocturnă, aud un tropăit intens pe-afară, ceasul e douăsprezece, și :

— Domn' doctoor ! v

Cu doi de O. Pe mine mă strigă. Și vede că lumina e stinsă. Poate că dorm. Poate că cine știe ce-i fac nevastei mele. Poate c-am murit. Nu contează.

— I-e rău lu' socru-miu, urlă individul cu o voce ca un fluier de milițian. Piip. Piiip. E ca în cărți. Un țăran vine noaptea și îl trezește pe doctor. Acesta din urmă se dă jos din patul călduros, își trage cizmele și, cu o expresie de dăruire și bunătate pe chip, iese în cel mai scurt timp afară, în zăpadă.

— Sînt bolnav, urlu și eu și se pare că m-a auzit, căci tace.

Simt prin beznă privirile pline de reproș ale Măriei. E conștiincioasă și tînără, n-am ce-i face, curios că nu i s-a ridicat încă un monument în fața primăriei. Mă dezvinovățesc cum pot. Pentru că mă simt cu adevărat bolnav. Pentru că nu mai e nimic de făcut cu socrul respectiv. L-am văzut azi dimineață, are cancer. Ce vrei, să mă duc să-i spun povești ? întreb, pe un ton iritat. Măria mormăie ceva, oftează. După care, liniștea se ciucește din nou și pustiu reîncepe să-mi sune în urechi. Socot că te poți țicni extrem de repede noaptea, pierdut în acest imens adînc de țară în curs de electrificare. Sînt, încă, destul de tînăr. Obișnuit cu orașul, lenea, prostii de tot felul și lipsă de răspundere. Îmi dau seama. Va trebui însă să mă obișnuiesc. Să-mi revizuiesc părerile. Răbdare și adaptare. Chestie de bun simț, de supraviețuire și înțelepciune. Deocamdată, simt pe față o picătură de ploaie. Poate fi a mea, poate fi a Măriei. Oricum, nu are importanță. Pentru nimeni. Pîlpîiala din sobă s-a stins, după ce a mai fisîit o dată. Se face chiar un pic mai frig. Dar este plăcut. Mîine începe o nouă zi de muncă. Cu astfel de gînduri devin oamenii serioși.

Tocmai adormisem, așa, încet, ca o alunecare într-o rîpă, cînd mă simt tras de mîneacă.

— E cineva afară, îmi șoptește Măria.

Am aprins lampa. După mai multe încercări. Pe urmă m-am dus la ușă și am ascultat ceva care semăna cu ui*

62

ricîit. Putea fi orice, chiar și un bolnav care ricîie. De data aceasta eram ferm convins că-mi fac datoria pînă la capăt, ca' să nu mai văd ochi de nevastă nemulțumită. Am crăpat ușa cam de două degete și am privit. În prag gîfîia un cîine mare, negru, cu o pată albă pe piept. Se uita la noi ca un om, însă mi s-a părut că are ochi ceva mai expresivi. În spatele meu Măria lăsa toporul din mînă, pe care-l ținuse pentru la o adică, ca o adevărată amazoană. M-am aplecat și am mîngîiat cîinele. L-am scărpinat după urechi. Am avut impresia că i-a plăcut, deși părea a fi la capătul puterilor. Iată un cîine obosit, zic, privindu-l cu milă. L-am chemat în casă. Se pare că nu-i venea să creadă, judecînd după salturile pe care le făcea. Măria îi aduce o bucată din friptura pe care n-a putut-o înghiți. În ochii animalului sclipește ceva care aduce a adorație. Mă pregătesc să văd un cîine căzută în transă, mă pregătesc degeaba, s-a apucat să hăpăie. Nu uită totuși să ne facă semne de mulțumire, dînd cu frenezie din coada lui mare, stufoasă. Îmi privesc nevasta cu milă. Se pare că la ora asta mi-e milă de toată lumea. Ce să-i faci, e scuzabil. Nu în fiecare zi îți pică la ușă, din văzduhul aiurit, un cîine flămînd. Probabil la fel de singur ca și noi. Acum eram trei. Suflete în ceață. Idei cam de genul ăsta ni se mai zbăteau prin creieri cînd ne-am culcat. Cîinele a rămas afară, întins pe prag. Ei bine, dacă tot picase de nicăieri, l-am botezat Pik. Am adormit tîrziu, cu un surîs degerat pe buze. . i#

#

De cîteva zile a început să ningă. Mă scol foarte devreme și mă îmbrac dîrdîind. De obicei la ora asta Măria încă doarme, vîrîtă sub plapumă pînă la nas. Rar, cel mult sîmbăta, din înveliș îi iese afară o mînă, schițînd parcă un semn de întrebare. De cînd s-a făcut frig, nu mai îmbracă decît pijamaua roz, cea cu floricele. O sărut pe mîneca pijamalei și ies afară. Fulguiește încet, ca într-un glob de cristal. Pik mă întîmpină cu un lătrat vesel. I-am făcut o cușcă mare, în vîrfurile căreia am înfipt un steguleț pe care scrie „doctor rău.” Să nu ne uităm cînd oare, una din maximele mele preferate. După ce schimb

63

cîteva cuvinte cu Pik, plec la muncă cu pași hotărîți. Pe drum mă încearcă tot soiul de tristeți și de melancolii, ca niște furnicături. În fond, mă gîndesc, nu s-a schimbat nimic, pustiu alb l-a înlocuit pe cel cenușiu, asta-i tot. Ajung la dispensar. Fac puțînă ordine, scormonesc cu vîtraul prin sobă, îmi îmbrac halatul, și strig. Number oooooone ! De

regulă nu răspunde nimeni. Atunci când vine vremea mersului la doctor, apar și ei. Chestie de anotimp, de inspirație. Intră pe rând, unul cite unul, cam pînă la trei. Grași, veseli, mirosind a blană de oaie, logo-reici. Nu prea sînt boli prin părțile acestea. S-au eradicat de la sine. Cu un mic ajutor din partea popii și a țuicii. După ce-mi termin consultațiile, încep să zac în liniște. Din cînd în cînd, mut tușiera pe masă.

Astăzi sînt decis să plec puțin mai devreme. Lucru pe care-l și fac, dar nu înainte de-a lua din răcitor cele două kilograme de carne, în pungă de plastic, ciubucul moașei. Miine dimineață voi asculta smerit cîteva zbierete de 'moașă. Deocamdată o iau la trap spre casă, cu un aer nevinovat. Și cu degetele de la picioare plescînd în bocanci. Zăpada s-a așternut cam de vreo două palme. Drumul se întinde domol în fața mea, urcînd. În dreapta, pădurea pare un uriaș candelabru căzut. Casele sînt izolate, albe. Cîtă frumusețe în jurul meu ! Dacă n-aș fi medic, aș chiui de bucurie. Merg și iarăși merg, însă picioarele nu mi se încălzesc. De altfel, nimic nu mi se încălzește. Cînd vine timpul, îmi pun mîna stîngă streășină la ochi și încerc să-mi zăresc casa. Din depărtare, seamănă perfect cu o cochilie de melc, din care melcul tocmai a ieșit. Este deci ușor de recunoscut. După cîteva zeci de gîfîituri ajung. Intru în curte nerăbdător să-mi văd nevasta sau cîinele, care-o fi acasă. Aud un lătrat, probabil al cîinelui. Pik sare în jurul meu, aruncînd zăpadă în toate părțile. Intru în hol și scot carnea din pungă. Ceva sfîrîie prin bucătărie.

— De unde-o ai ?

— Ce ? Carnea ? Mi-au dat-o de la aprozar.

64

v Măria îmi aruncă o privire neîncrezătoare, pe deasupra șorțului ei mare și roșu. O sărut în trecere și plec să-mi hrănesc animalul.

— Lasă-1, Sergiu. Abia a mîncat.

— Ce?.

— Cartofi, ce-ai vrea ? Ei, da... I-am dat și puțină slănină...

Ne uităm unul la altul și izbucnim în rîs. Cu certitudinea că nu sîntem chiar în toate mințile.

După-amiază pornim la plimbare. Ne ținem de mînă ca Hans și Grettel, iarna, pe deal. Pik, îndopat ca un porc, ne urmează alene, cu limba scoasă. Ajunși la liziera pădurii, ne oprim și scoatem mîncarea din bocceluță. Prin jur, ziua apune scîrțîind. Totul este orbitor de alb.

— ...și ne-am dus să vedem. Unul dintre profesori îi spusese lui Sergiu că a avut mare noroc cu repartiția. Comună bogată, oameni săritori și-așa mai departe. Ne-am hotărît totuși să aruncăm o privire asupra regiunii, ca să ne liniștim. Cu trei săptămîni înainte de data prezentării oficiale la post...

Oancă dădu din cap, încuviințînd. Apoi ridică paharul și-l răsturnă repede pe gît. Astea erau singurele lui distracții. Citea și bea. Scund, blond, rotofei, golea de unul singur podgorii întregi, privind cu blîndețe zbuciumul acestei lumi. Nu avem dreptul la continuitate, nici măcar în nefericire, spunea Oancă, profesorul nostru de franceză.

— Am luat trenul pînă la Bacău. Pe urmă am așteptat trei ore și ceva cursa locală. Entuziasmul ne tot scădea.

Devenise chiar lipicios, praful se punea mereu pe el. Eram îmbrăcată cu o rochie albă cu buline roșii. Aveam pantofi albi, cu toc cui. Îți imaginezi. Sergiu era și el foarte prezentabil, stătea încordat, cu cravata la gît, în costumul lui negru. Asudam din belșug, acolo, pe peron, îmbrăcați frumos și pieptănați. În cele din urmă a sosit și cursa. Un trenuleț ruginit, numai pocnete, scîrțîituri și fum. Înăuntru, călătorii din partea locului se hlizeau și-și dădeau coate, uiîndu-se la noi. Sergiu s-a enervat, eu m-am prefăcut că citesc. După un timp destul de lung

65

am ajuns în sfîrșit unde trebuia, pe la patru după-amiază. Trenulețul a horcăit sfișietor și s-a oprit. Am coborî Placa pe care scria cu litere mari „GARA DRA...", atîrna într-un singur cui, ca și acum. N-a mai coborît nimeni în afară de noi. Am rămas cîteva clipe pe peron, fără să spunem nimic. Totul era atît de... atît de...

— Incredibil, o completă Oancă, umplîndu-și paharul cu o mînă aproape sigură. Măria continuă să povestească, privind în gol.

— La ghișeu, un om gras și trist ne privea lung, cu obrazul sprijinit în palmă. Predoiu. Îmbrăcat în uniformă lui decolorată și fără nasturi. Ne-a răspuns cu un mormăit plictisit. „Deci ați venit ca să vedeți... Aha." Și a început să se scobească în nas. Am așteptat respectuoși, cîteva minute. „Vă rog să mă scuzați, domn' șef, cum am putea totuși să ajungem ?" Nici un răspuns. Ce scotea el din nări era foarte interesant. „Nu există vreun autobuz, ceva ?" Omul se ghemui sub chipiu, vădit supărat că este întrerupt din îndeletnicirile sale de vechi ceferist. Închise ochii. „Autobuz ? Păi, la ce bun ? Doar v-am spus o dată. E aproape, uite colea, peste deal." Și trase oblonul.

Oancă dădu din nou din cap. Părea că nu mai putea să facă decît atît, să dea din cap. M-am dus la bucătărie să caut o lămîie. Pentru orice eventualitate.

— După ce am urcat și am coborî dealul indicat, ne-am trezit față-n față cu încă unul. Nu se vedea nici o casă, nici un gard, nimic. (Am mormăit ceva, în bucătărie). Da, bine, știu, a răspuns Măria, știu că Oancă cunoaște toate lucrurile astea, dar simt nevoia să le povestesc ca și cum nu le-ar fi văzut ori auzit vreodată. Pot continua ? Ei bine, pe la cinci și jumătate, eram încă pe drum. Nu știam cît mai avem de mers. Cînd am văzut că poteca trece prin

66

67

68

Pe Lăzuncă nu-l cheamam niciodată, dar venea cu regularitate. Trebuia să fac mari eforturi, duminica. Le făceam. Ba, mai mult, zîmbeam frumos și le arătam tuturor ciinele. Spuneam tot felul de prostii, cu deosebită convingere, după obiceiul posesorilor de ciini. Desigur, respectînd normele de politețe, îl admirau cu toții pe Pik, pînă își pierdeau răsuflarea. Cu ultimele resurse de fantezie, îmi spuneau că seamănă cu mine. După care ne așezam la masă. Vorbeam despre boli, recolte, vreme, adultere, vaci, politică externă, cosit, și alte asemenea lucruri importante. Se dădeau pe

gît cîteva pahare pline cu țuică. De obicei, Oancă se îmbăta încă din faza asta. Trebuia să-i dau două-trei ghionturi în coaste. Cozianu molfăia liniștit cîteva propoziții adînci, instalat pe singurul scaun care nu se hîțîna. Cînd ajungea la limita maximă a înțelepciunii, părintele își stîngea elanul retoric cu un pahar mare, în slava Domnului, Dumnezeuul nostru, și își suga buzele cu gravitate. Consoarta îi necheza timid, ducînd batista la gură, ca la oraș. Lăzuncă debita un banc porcos, la care nu rîdea nimeni. Cei doi, trei agricultori invitați, schimbau cu voce joasă opinii ermetice despre viața satului. Eu îmi mîngîiam cîinele. Jîn clipa în care veselie atîngea apogeul, apărea Măria, cu mîncarea aburînd în farfurii. Pentru aceste ocazii speciale se îmbrăca cu rochiile cele mai frumoase. Motiv pentru care mă apuca o cotropitoare duioșie. Abia mai puteam scoate un cuvînt, tot restul după-amiezii. Lumea înfuleca, conștiințioasă, nu se mai auzeau de-cît fâlci sfărîmînd, clefăind, tremurînd, fluierînd, stînga-dreapta, de jos în sus și invers, cuțite sfîrtecînd, lovindu-se

69

de dinți, sau furculițe scrijelind în farfurie. Dincolo de fereastră se întindeau dealuri și cîmpii, pînă hăt, departe. Ninse artistic.

În cinstea Măriei, Oancă se apuca uneori să recite adevărate cavalcade din Rimbaud sau Verlaine. Asta era destinul lui, să recite, o făcea pînă și în șanțurile de unde era cules de oameni, beat mort, dar încă declamînd : O, temps ! O, moeurs ! Amour n'est plus ! Quel que soit l'aveugle qui guide ce monde, vieillard enfantin !, spunea, printre horcăieli.

Obrajii tuturor deveneau roșii. Se încălzeau grozav din pricina sarmalelor.

— Ecoute, Serge... As-tu vu porcăria aia de gazetă de peete ? Nu ? Ia întreabă-l atunci pe domn' Lăzuncă, ici de față. Să-ți zbură el, ce-i cu caicatura aia. Cică, „Vampa din capitaală.” Aeică, Măria, știi...

Popa Cozianu se apleacă înainte, muindu-și barba în sosul de tocăniță.

— Chiar, Lăzuncă, de ce n-ai scos chestia aia ?

Lăzuncă se lăbărțează pe scaun, o privește pe Măria și plescăie din limbă în mod delicat.

— Păi, ce, nu-i așa cum scrie acolo ? rîde el gros.

E peste poate de satisfăcut, se scarpină pe burtă, smulge un fir negru, îmbîrligat, îl aruncă pe covor. Pik își dezvelește colții, mîrîind încetîșor. Îi simt sub mînă blana zburliată.

— Ce tot spuneți ? întreb.

v' Din nefericire îmi tremură vocea, și pierd din efect, ț

— Ei, parcă nu ați ști... Au dat-o pe nevasta dumitale la gazeta de perete, chirăie preoteasa, arătîndu-și dinții. (Sînt hipnotizat. E mai urîtă chiar decît Cezar. Și nici măcar nu-i în stare să tragă o șaretă). Mă uit lung la Lăzuncă.

Arunc priviri de foc.

— Este adevărat ? Și, mă rog, a cui a fost ideea ? Lăzuncă mă privește și el, impertinent, cu ochii lui mici, înecați în grăsime. Își mîngîie mustața. Gest care vrea să sublinieze că este unul dintre cei mai bogați oameni din comună, dacă nu chiar cel mai. Un gospodar de frunte. Lumea vorbește c-ar vrea să ajungă notar.

70

Motiv pentru care își lărgește relațiile, face vizite, are acum „domenii” de activitate. E harnic din cale-afară. Nu e însă neapărat necesar să se agite, oricum, tot o să obțină ce vrea. Pentru că oamenii se înclină în fața lui, cu respect. Prea are de toate, ca să nu fie respec-%v-t. Jos căciulită. Cu timpul, s-ar putea să ajungă și primar. Cine știe.

— Bă, doctore, doar n-o să te întreb pe tine ce să fac, și ce să nu fac, cu gazeta mea de perete. (E drept. El dă banii pentru hîrtie, desen și lipici). Asta ar mai 'lipsi. După ce că nu vii la nici o activitate culturală... Dar, mă rog, să zicem că închid ochii...

Mă uit la el cum îmi mănîncă mîncarea, cum bea din țuica mea, cum îmi dă nevasta la gazeta de perete, cum închide ochii și cum îmi vorbește cu bă doctore. Deschid gura, dar Măria îmi face semn că nu e bine. Așa că Tămîn cu gura deschisă. Pik începe să latre. Nu pricepe semnele subtile ale Măriei, dar e un cîine deștept. Latră în locul meu de-i ies ochii din orbite.

— Ascultă, doctore, ce dracu' ții javra asta nenorocită ?... Alta, acum. Sînt mut de încîntare. Numai ochi și urechi sînt. O privesc pe Măria și ea îmi face semn din nou. Cu mîna ei cea mică.

— Da, zău, continuă Lăzuncă. Uite, aș putea să-ți aduc eu un cățel de rasă, un doberman sau un benarden, de la București. Ori poate o cățelușă, ai, ce zici ?

Rîde cu toată gura. Iar a făcut un banc bun. Mă abțin de la orice comentariu, pentru că eu sînt un om care își ascultă nevasta. Mormăi doar ceva despre o anumită mamă, îl iau pe Pik de zgardă și ies. Ne așezăm amîndoi pe prispă. Aerul e rece, bun. Din loc în loc, I [undeva pe sus se aprinde cîte o stea, cu un sunet imper-i - ceptibil, pe care numai eu și Pik îl putem auzi. Lasă, Pik, l băiatule, nu-ți mai face sînge rău. Așa e lumea, ar fii cazul să-ncepi să te obișnuiești. E plină de indivizi de-ăș-tia. Inutil să latri, vor apărea mereu alții, îi șoptesc eu, mîngîindu-l pe ceafă. Pik mă privește în așa fel, încît îmi dă senzația că m-a înțeles. Norii sînt sus, călătorind greu din pricina burților mari, pline cu zăpadă. Lumina clipește în alb și albastru. ..^ai-a^i -,,

71

u

* Intr-un târziu, intru din nou în casă. Mă întâmpină •voci febrile și un miros stătut de mâncare și transpirație, îmi umplu un pahar mare cu țuică și-l beau pe nerăsuflăte. O piclă binefăcătoare mi se așterne pe ochi. Îmi mai umplu un pahar, ca să prind din urmă voioșia din încăpere. Măria sporovăiește într-un colț, cu coana preoteasă. Ce dracu' și-or spune. Printre dinții Cozienței, cuvintele ies sfirtecate, lipsite de acord. Oaspeții s-au lăbărțat în propriile aduceri aminte. Este momentul de filozofie. Paharele sînt pline, e duminică.

— ...oricum, viața nu este decît un lung păcat... cu întreruperi, zice preotul Cozianu, stăpînindu-și eroic un rîgîit.

— Aș. Cest un mensonge, articulează Oancă, cu mare greutate. O aducere aminte a cuiva despre care nu ne aducem aminte... O... O prostie ? întreabă el privind în podea. Acolo unde s-a făcut o mică băltoacă din țuica care i-a curs din pahar.

Lăzuncă se scobește-n dinți cu un băț de chibrit.

— Poate, nu zic nu... Oricum însă, mansonj sau nu, e grea. Oamenii-s șmecheri. Fură. Fură ca-n codru, ce să mai vorbim... Ca să nu mori prost și să trăiești ca lumea, trebuie să furi și tu. Asta-i legea vieții.

Se face liniște. Ce mai poți să spui. Ne mișcăm cu toții degetele de la picioare. Stînjeneala este întreruptă de regulă cu o întrebare de genul „ascultă, Sergiule, tu ești om cu carte, în definitiv, ce crezi tu despre suflet ?

Le spun pe scurt ce cred, și, pe la orele șapte seara, încă mă mai ascultă. Nu se-ndură nimeni să plece, ne simțim atît de bine împreună. Acum bem cafea. Cuvinte răzlețe se mai umflă pe ici, pe colo, ca baloanele de gumă de mestecat, ca să facă repede pleosc. Sub nasul nostru. Oancă se ridică uneori de pe scaunul lui. Își acoperă ochii cu mîna dreaptă, „Les choses comme etres et comme symboles lw, zbiară el, după care se apucă să înjure pe toată lumea. Mă ridic și eu și le spun tuturor să se cărbănească. Asta numai așa, ca să stric în sfîrșit

1 Lucrurile ca ființe și simboluri'JWMU»d<f

72

armonia deplină a acestor splendide duminici. Oamenii se îmbracă destul de repede, veseli în continuare, pînă într-atît \$>au obișnuit cu mine. Violetul serii se cerne peste cîmpuri, se spune la revedere și în cele din urmă se pleacă. Așa, ca din greșeală, Lăzuncă îmi lovește dinele cu piciorul. Răgușind de-atîta lătrat, Pik se zbate în lanț. Ce să-i fac. Cu toții ne zbatem.

Pe urmă spălăm farfuriile mai bine de o oră. Măria și cu mine. Cu detergentul și cîrpa în mîini, schimbăm opinii despre reușita ospățului. Apoi ne lungim în pat și eu deschid difuzorul. Ca în fiecare duminică, se transmite o piesă cu tîlc, din dramaturgia universală. O ascultăm în liniște și adormim ghemuiți sub pătură, în mijlocul casei de pereții căreia se izbește vîntul.

Desigur, foarte mulți oameni sînt nefericiți. Viața e grea, nu sînt bani, femeii, ori mîncare atît cît ți-ai dori, plouă cînd nu trebuie, automobilul și prietenii se strică, vecinul are o casă mai frumoasă. Motivele sînt nenumărate și nefericirea este, oricum, la modă. Acest iaurt al sufletului. Se bea dimineața, devreme. Gîl, gîl. Peste puțin timp apar crampele la stomac, care dau problemei un aspect medical, deci serios. Acum, tristețea îți este îndreptățită, se justifică prin diaree. Ei bine, trebuie să mărturisesc că am descoperit de curînd un remediu pe care vi-l recomand. Luați-vă un cîine ! S-ar putea obiecta că dau dovadă de lipsă de imaginație, marasmul cere altceva, un ideal, nu un cîine. Și totuși ! Am citit într-o revistă că prezența unui asemenea animal are o influență binefăcătoare asupra psihicului. Mai mult, chiar asupra sănătății fizice. Lucru care se datorează, probabil, faptului că în decursul mileniilor cîinele nu a evoluat. N-a învățat să se cațere în copaci, să se dea jos de-acolo, să apuce o piatră, să o arunce în alți cîini etc. A rămas același. Relația este aproape perfectă. Eu am nevoie de sinceritate, cățelul are nevoie de stăpîn. Adică de distracție. De cînd l-am găsit pe Pik, mi-am dat seama de faptul că tristețea contravine aspirațiilor umane. Negarea cotidianului te îndepărtează de adevăr, de meditație. Grație

73

acestei ființe trup și suflet aservite mie, am devenit i, matur, profund, responsabil. Nici nu mai răcesc atît de ușor. Încep să mă adaptez, fără teribilismele și ironiile» de doi bani de altădată. Sînt îngăduitor cu semenii mei, I Mă gîndesc chiar să fac un copil, pe care l-aș crește ca pe un setter pînă la vîrsta cînd și-ar schimba buletinul. Văd lucrurile în roz. Oricine poate face la fel, cu condiția să-și găsească cîinele potrivit. Citez din memorie : „în cazul copiilor suferinzi ori a debilizilor mintali, atunci cînd toate mijloacele terapeutice au eșuat, Cîinele a fost acela care i-a ajutat pe bolnavi să restabilească contactul cu lumea înconjurătoare. Un nou și eficient mijloc terapeutic." Așa scria într-o revistă de specialitate. Ca să fii convins și să nu te umfle rîsul, nu trebuie decît să mîngîi măcar o singură dată un cîine. Acest mijloc terapeutic.

Iarna se tîrse cît se tîrse pe sus, pe deasupra atîtor chestii, acum căzuse însă cu toată greutatea, îngropîndu-ne pe toți sub alb. Zburătăceam greoi de colo colo, încercînd să nu înghețăm de tot. Doar munca ne mai menținea în formă.

Măria străbătea zilnic kilometri întregi, pe jos. Era o-asistentă grozavă. Eu, ca șef de dispensar, deci ca șef al ei (în afara domiciliului, bineînțeles), îi dirijam activitatea în mod științific și, uneori, ca s-o stimulez, o lăudam fără înconjur. Nu mai aveam în subordine decît pe coana moașă și pe moș Vasile. Moș Vasile era ofician sanitar.

Șchiopăta peste tot, trăsând a țuică. Plin de dinamism, în felul lui. Făcea tot soiul de afaceri. De pildă, cu pe-lagroșii. În schimbul unui frumos flacon de vitamină PP, primea făină și zahăr. O injecție costa o zi de fin. Pentru spălătură auriculară, cerea un calup de brinză. Nici o dată bani. Ce să faci cu banii, spunea, nu-s buni nici la gură să te ștergi cu ei, darmite la. Mai avea și alte idei. Purta acele de la seringă prinse la rever. Când l-am văzut prima oară făcând o injecție cu unul din acele acelea (după ce, în prealabil, își scuipase în palme), era cît pe ce să-mi pierd controlul. I-am vorbit pe un ton sever despre flegmoane, boli infecțioase, septicemii și alte ase-

74

menea lucruri teribile. Ce flecmon, domn' doctor, vezi de treabă. Io-s dezinfectat natural. N-ai grijă matală. Avea dreptate. În treizeci și unu de ani nu avusese nici un accident. Spre deosebire de mine. Așa că l-am lăsat în pace. De două ori pe lună mă suiam în șaretă și plecam să văd comunele arondate, Adam și Rădești. Amaram bă-trînețile bietului Cezar ca să par plin de abnegație, această minunată, r?-ă, calitate, pentru care eram prețuit și alergat. Doar o lingură dată s-a întîmplat să fie cu adevărat nevoie de mine. Starețul mănăstirii din Adam m-a chemat să-l văd pe preot. M-am dus. Avea un cancer de prostată, părintele. Era un om bătrîn, cu obrazul supt, plin de suferință și de Dumnezeu. I-am prescris niște supozitoare. După două săptămîni am venit din nou să-l văd și am stat îndelung de vorbă. Mănăstirea din Adam era o clădire solidă, înaltă, și foarte veche. Fusesse construită cu mai bine de trei sute de ani în urmă, după o bătălie în care Ștefan măcelărise un întreg corp expedițio-nar al tătarilor. Era plăcut înăuntru, domnea o liniște de mult uitată, grea, învăluitoare. Gîndul ți se împrăștia în mii de picuri, lovit de săgeata fierbinte a rugăciunilor. Intrați pe poarta uriașă de stejar ca într-o altă lume, o lume cu parfum subtil de mucegai și renunțare. Peste tot, călugări cu cărți în mîini, citind, repetînd cu voce tare, tăcînd ori privind cerul mort de iarnă. Întruna din seri preotul mi-a mărturisit că ținuse supozitorul deasupra focului și, așa cum se așteptase, făcuse flacăra albastră. Dovada cea mai grăitoare că acolo sălășluia necuratul, în supozitoare. Evident, nu le mai luase. Am plecat de la el pe la opt seara, după o lungă, obositoare și inutilă discuție. Am fi vrut să ne convingem unul pe celălalt de adevărurile noastre. Chestie nu atît de orgoliu, cît de supraviețuire. Înotam cu cal cu tot prin valurile de zăpadă, mă gîndeam la viață și la minunata artă a fugii, și tremuram. Prin vîrtejul de alb. Preotul a murit în cîteva săptămîni. În mari chinurii Oricum murea, cu sau fără lizadonul meu. Dar, dacă l-aB fi luat, ar mai fi scăpat puțin de durere. Așa însă, murise l gemînd și blestemînd în draci. Pierzînd definitiv intrarea în paradisul preoților. Rămînea o chilie goală. «W

75

După această istorie, nu am mai avut alte probleme în Adam sau Rădești. Drumurile au devenit impracticabile. Doar zilele mai puteau să treacă, lăsînd uneori ciudate urme pe zăpadă. Joi, i-am declarat Măriei că o iubesc. Nu știu ce m-a apucat. Îi priveam mîinile delicate, abia vizibile în lumina puțină a lămpii cu gaz, și m-am hotărît să-i spun. I-am ținut chiar un discurs despre dragoste, despre viață și despre noi. Am fost mai mult decît sugestiv, aveam și umbră. Totuși, cred că n-am făcut bine, pentru că a plîns toată noaptea. Chiar și cătelul era trist. Dimineața ne-a găsit pe toți într-un fel de agitație meditativă. Dealurile abia se mai zăreau prin fereastră. Ca și cum o lacrimă mare ar fi căzut peste casă. Înghețam tot mai mult în microscopicul meu dispensar. Uneori, moș Vasile îmi aducea cîte un ceai. Îl beam încet, pe îndelete, privind pereții coșcoviți, pe care se etalau cu mîndrie rafturile cu aspirine și clistere. Îl pîiam și eu cum puteam, în casa de sănătate. Oamenii încercau pe cît le stătea în puteri să nu o ia în seamă. Totuși, cîte-odată nu aveau încotro. Când se mai întîmpla să se în-caiere, de pildă. Pentru vreo vacă ori muiere care săreau gardul. Ei bine, atunci aveam și eu momentele mele de utilitate, îmi puneam în practică cunoștințele, nu iertam nimic. Plin de zel. Debordam. Numai că, așa cum am spus, se întîmpla destul de rar să fiu solicitat. Chiar foarte rar. Frigul paraliza orice activitate, chiar și săritura peste pîrleaz. Accent pe frig. Acasă, pe drum, la dispensar, peste tot. Rămîneam însă drept ca un țurture, în avanpostul civilizației. Unul dintre bieții ei predicatori. Eu și popa Cozianu. Ne luam la întrecere, împletindu-ne destinul fără voie. Cozianu, cu barba zburlită, cu vocea aspră, cu creierul amorțit de țuică și de pustiu era tristul descendent al unei lungi generații de popi. Un om cumsecade de altfel, convins că ceea ce face este nu atît bine, cît divin. Mult mai ocupat decît mine, în orice caz.

76

Îngropînd și îngropat pentru totdeauna aici, cu biblie cu tot. Spre deosebire de el, încercam să acord prioritate științei. Să o popularizez. Mă zbăteam neîncetat, eram neliniștit, gîndeam. Drept urmare căscam fără preget, privind pe fereastră. Din cabinetul meu peste care cădeau mormane întregi de flori de gheață. Uneori citeam. Noica, Fichte, Platon. Puțin Aristotel, Poetica. Și moțaiam pierdut în splendidul abis al înțelepciunii, în balcaniada generală. Pe la urechi îmi susurau cîntece de leagăn, toropindu-mă. Uneori auzeam și cîte un sunet strident de trompetă. Săream imediat în sus, bătînd din aripi, cu ochii-n patru. Miroseam inspecțiile de la mari depărtări. Calculam cu o eroare de maximum un minut, clipa cînd aveau să ne cadă pe cap. Bizanțul are însă legi tolerante, oameni sîntem, și supuși greșelii. Nu era nevoie să ne agităm din cale afară. În definitiv, în teritoriu era

liniște, nu murea aproape nimeni. Adică se murea discret și de bătrînețe. Boli cronice, foarte puține. Indicele de spitalizare la regiune, mi- ' nim. Femeile făceau copii mulți. Copiii erau sănătoși și, evident, foarte bine îngrijiți din punct de vedere medical; se ocupa Măria de ei. Deci totul în regulă, mai ales scriptele. Dar ca să nu ne doară capul, pregăteam de obicei și cite o masă de lucru și de bun venit. Pentru că inspectorii de orice fel păreau întotdeauna aleși pe sprinceană din categoria oamenilor flămânzi. Fără șovăire sacrificam găinile mai puțin degerate. Le tăiam capul cu surîsul pe buze, în ritm de conga. Animalele ajunseseră de o mare precizie. Cum începeau să ne neliniștească păsările, înțelegeam că în cel puțin douăzeci și patru de ore va apărea inspecția. Dacă, din nefericire, peste corul de cotcodăceli se adăuga guița tul porcului, era semn sigur că -va veni un cadru simandicos. De la oraș. Făceam rost de brinză, ouă, vin, țuică, vișinată (uneori soseau și soții de cadre). Masa din mijloc (numită așa pentru că alte camere nu aveam), gema de festivitate. Nevastă-mea se întrecea pe sine. Spunea glume. Torcea. Apărea cînd nici nu te așteptai cu inedite hors'oeuvre în mîini, împărțind în dreapta și-n stînga, fără deosebire de vîrstă

77

și rang, zîmbete umile și-n același timp strălucitoare. Toți se îmbătau. Începeau să se admire. De cele mai multe ori încăpeam și eu pe-acolo, printre admirații. La plecare eram bătut prietenește pe umăr. Rămîneam în prag amîndoi, fluturînd din mîini. Copleșiți de fericire. Cu avîntul împropătat. Pe urmă ne trecea, reveneam la minorele noastre probleme de existență. Și întorceam ceasul pentru a doua zi.

Karl Moor. Ascultam Hoții, de Schiller, cu lumina stinsă, vîrîți sub plapumă. Prin fereastra aproape neagră se putea totuși zări, în caz că aveai de gînd să privești, o lună mare și grasă ca baiadera din Lammermoor, fă-cînd disperate eforturi de-a fi luată în seamă. Noi eram atenți la piesă. De departe, pe calea miraculoasă a undelor electromagnetice, veneau pînă în odaia noastră vocile care ne țineau de urît, pentru zece lei pe lună, cît costa pe atunci abonamentul radio. Vraca, Ion Manolescu, Dinu Ianculescu, Fotino, Codrescu. Erau serile în care îl trimiteam pe Pik să doarmă în cușcă. Lătra la Shakespeare și la Cehov, mai tare chiar decît la Moliere. De altfel lătra tot timpul, însă mai cu foc în momentele dramatice. Nu se mai înțelegea nimic, cine moare, cine se căsătorește, cine pleacă și de ce. Așa că rămîneam doar eu și Măria, atingîndu-ne delicat picioarele reci pe sub plapumă și scoțînd mici aburi pe gură. Ne căleam trupul și mintea pe întuneric. Nimic nu poate fi mai înălțător, mai intim, decît comuniunea, i-aș spune chiar osmoza, între doi oameni care ascultă teatru la microfon, în pat, la țară. „Nici o dorință nu-i, pe care cerul / Să n-o fi îndeplinit celui mai drag.” Categoric. Don Carlos, Biblioteca Sătească. Atît cerul, cît și eu însumi, avusesem grijă din plin de dorințele Măriei, de pildă. O adusesem aici, printre cîm-puri, să asculte împreună cu omul iubit Hoții, la difuzor.

Tocmai cînd bucuria începuse să-mi dea o curioasă senzație de plutire am perceput un zgomot suspect, venind după toate probabilitățile din curte, ca în ziua cînd apăruse Pik. Hait ! Poate soseau și alți cîini. Doar eram prietenul lor.

Eram prietenul tuturor viețuitoarelor, scria

78

și pe ușă, la cabinet. Am devenit atent, în ciuda Amaliei von Edelreif care se despletea la microfon. Zgomotul se întetea, clarificîndu-se în același timp, prin nu știu ce fenomen acustic. Înjurături, țipete, lătrături. Așa se în-tîmplă de obicei la poarta unui medic de țară. Face parte din scenariu, cine naiba l-o fi scris. Contrar uzanțelor, am sărit din pat și mi-am încălestat maxilarele. Cred că eram aproape înfricoșător în acele momente, cu izmenele în vine și cu ochii holbați. Am făcut doi pași și am deschis brusc ușa. Sufletul mi se întărise, eram pregătit pentru orice, chiar și pentru sacrificiul suprem. Așteptînd lovitura perfidă, am izbutit să-mi obișnuiesc ochii cu întunericul. Spectacolul era, ca să mă exprim așa, deosebit de pitoresc. Doi indivizi săreau prin zăpadă, la lumina blîndă a lunii. Nu făceau economie de efort. Pik sărea și el, și mușca tot ce i se părea lui că mișcă prea mult. Adică din toate cite puțin.

— Sări domn' doctor, că ne sfișie cîinele, răcni unul ■dintre acrobați.

— Fă-ți milă, doctore, ahh... Biserica mă-ti de javră !

— Oleoleooo... Nu vroiam decît niște scînduri din ■gard... doctoree... pentru foc, dracului, mă înștiința icnit unul dintre ei, nu mai știam care, pentru că își schimbau cu mare repeziciune locurile. Hoo, javră, hoo !

Observam că amîndoi încercau să țină cîinele la distanță, prin manevre originale. Evident, fără să izbutească.

— Uliuliuu !... Dom'le, sări, nu te mai uita, că ne ■omoară ăsta !

Mai rău ca-n Schiller. Mi-am ridicat izmenele și l-am potolit, cu destulă caznă, pe fiorosul Pik. Am strîns lanțul.

— Păi bine, bă, tocmai la mine v-ați găsit ? Ei, bravo ! Sînteți niște băieți de toată isprava.

Erau atît de hărtăniți, încît nu se mai osteniră să-mi răspundă. Răsuflau din greu, ca niște locomotive vechi.

— Și ia spuneți, dacă nu aveam cîinele m-ați fi lăsat fără gard, nu ? Pe urmă, poate și fără casă. Că și asta e bună pentru foc. Felicitări !

— Huliganilor ! țipă Măria din prag, cu toporul în ;mînă. Era în cămașă de noapte, cu părul fluturînd. Arăta

79

Splendid. Pușcăria vă mănîncă, strigă ea din nou. Da, pușcăria !

Cei doi căzuseră într-o stare adîncă de prostrație. Unul dintre ei avea mîneca cojocului plină de sînge. Celălalt părea

să fie rănit la cap. Se așezaseră în zăpadă și gemeau. În timp ce îi priveam, m-a acoperit așa, pe neașteptate, un val de generozitate. Evident, total neîmpărtășită de familia mea (cîine și nevastă). Democrat prin excelență, n-am ținut seama de împotrivire și le-am făcut semn să mă urmeze cu toții. În bucătărie mi-am regăsit sîngele rece și ochelarii. Am examinat plăgile și i-am cusut pe viu, fără vorbă multă. Măria ținea lampa, privind în altă parte. Totul a decurs în cele mai bune condițiuni. Inopinații pacienți erau atît de amăriți, jenați și chiar gînditori, încît nu au simțit absolut nimic. Pe cuvîntul meu de doctor. Unul măcar, n-a gemut. Nici o singură dată. Oricum, tot nu aveam anestezic. Deci, îe vîram acul în piele domol, cu liniștea sufletească a croi-torașului celui bun, îl scoteam, făceam nod. Măria mă urmărea ce fac, cu coada ochiului și cu buzele strînse. Alcătuiau cu toții un interesant grup pictural. După ce i-am bandajat frumos, m-am gîndit că a venit momentul să le fac puțină morală. Mi-am îndreptat ținuta, am pus un picior înaintea celui alt, și am ridicat mîna dreaptă, cea în care țineam tifonul. Discursul a fost scurt, plin de învățăminte, și urmărit cu cea mai mare atenție. După ce am accentuat, în ultima frază, că este urît să furi, i-am lăsat să plece. Au plecat în tăcere, fără să-mi mulțumească, ocolind de departe cușca din care se auzeau numai urări de bine. Brusc, m-am simțit extrem de obosit. M-am așezat pe scăunel.

— Ești nebun de legat, a spus Măria printre dinți. Nebun !

— Atunci, trăiască nebunia, am răcnit.

■ — Nu mai răcni.

*1

— Bine, bine. Dar spune-mi, de ce sînt nebun? '1* ■■ — Ai băgat în casă doi criminali... doi hoți...

— Vezi că ți se vîd țițele prin cămașă... Ai putea să. denunți la transparență...

— Eu vorbesc de una și... '«^ >^ ,t Mă*

80

— Ce vroiai să fac ? Mă acuzi că am avut grijă de ei, nu ? Că i-am lăsat să plece. Oricum plecau, fac parte din piesă și piesa s-a terminat. Și în definitiv, de ce n-aș. avea voie să răcnesc ? Fac c _mi place. E singurul meu drept, iar tu ești singura mea datorie. (Aici am tras un urlet prelung). Să se știe. Să se știe că sîntem păziți de cîinii andaluzi. Ura !

— M-am măritat cu un dement, asta e. Așa-mi trebuie...

— Bineînțeles că așa-ți trebuie, ființă de cinci bani. Nu înțelegi nimic... Am coborît tonul. Șoapta-mi deveni catifelată. Draga mea, hai să schimbăm discuția, vrei ? Să luăm altă temă pentru extemporal. De pildă, să ne gîndim la izolare. Trebuie să-ți spun că singurătatea este un complex. Suprema infirmitate. Privește acest magnific cer înstelat. Uite, e plin de comete. Văzute de aici, par lipsite de importanță. Uragane în lumea furnicilor, ai spune... însă cît de frumoase...

Cerul era împînzit de stele căzătoare. Un cortegiu uriaș de păsări luminoase, oloage, deșirînd sineala nopții. Fil, fil, și pe urmă buf în marea beznă. După curo se vede, mă găseam într-o excelentă dispoziție lirică.

— Ah, Dumnezeule, acum vorbește despre comete... Asta mai lipsea !

— Dacă îți displace subiectul, îl schimbăm iar. Discutăm despre pămînt. Ce este pămîntul ?

— Termină odată. M-am săturat. Ești îngrozitor, pari beat și atunci cînd nu bei nimic... Iresponsabil... De ce, Sergiu, spune-mi de ce ? Ce se întîmplă cu tine ?

— O mare tragedie contemporană... (mărturisesc că întrebările de acest gen declanșează în mine poezia re-mușcărilor). Sînt un ticălos, Mario...

— Nu faci decît să te macini, să vorbești întruna, fără rost, să plîngi... Dacă nu ești mulțumit, găsește o cale, rezolvă, de-aia ești bărbat.

— Diviziunea sexelor... Minunat !

— Bați cîmpii, ca întotdeauna. Să știi, Sergiu, înțelegerea are și ea o limită. Nu miza prea mult pe

■adică... " .':J-i Ittff 'UW tti'İVJi,' l* IU»,^.

■ 81

Am tăcut. Pik încă mai mîrîia, în timp ce degetele Măriei îi scărpinau blana deasă. Hoții noștri dispăruseră de mult, undeva la dreapta, în pădurea de pe deal. Am stins țigara și am oftat adînc. Nu mi-a ajutat cu nimic. Cînd a venit momentul să ne băgăm din nou în pat, piesa își dădea ultima suflare. „Oooo, iubire !... Oooo, moarte !...” Murea toată lumea, cu zgomot, cel puțin asta am înțeles eu. Mi-am sărutat nevasta, mi-am întins mîna dreaptă sub pernă și am încercat să adorm, numărîndu-mi pacienții. N-a mers nici așa, am rămas treaz mai bine de două ore. Erau prea puține numere, trebuia să o iau de la capăt, asta îmi solicita atenția și uitam de somn. Noroc că mi-a venit pipi. Cînd m-am întors în pat, tristețea mi-a apăsât pleoapele ca la mort. Nani. Am visat un tobogan, de data asta. (De obicei visam un munte). Tot lunecam pe el și nu se mai termina, pesemne era un tobogan foarte lung, m-am gîndit în somn că pînă și Treud ar fi în stare să interpreteze un asemenea vis, pe urmă mi s-a făcut frig, aveam senzația că n-o să mai ajung niciodată la capăt, și nu aș putea spune că eram foarte mulțumit din cauza aceasta. M-am trezit chiar în clipa cînd eram gata să aterizez. Numai bine ca -să cad cu zgomot în clipoceala noii zile. Asta da, vis !

Ultima dată cînd a venit Lăzuncă pe la noi, iarna se apropia de sfîrșit. Ici, colo, mai rămăseseră cîteva movilite albe, care încercau să reziste expansiunii marelui noroi. Lăzuncă își scîrțîia cizmele ca un adevărat notar, cu tremolo. Era

foarte avîntat și plin de efervescență, se vedea cînd deschidea gura. Și o deschidea întruna, lăsîndu-ne să-i observăm agitația omușorului, dădea din mîini, zbura cu gesturi largi, tot mai sus, spre culmile aspirațiilor omenesci. Și asta chiar în casa mea. Eram mîndru, dar și îngrijorat din pricina tavanului. Putea să-l spargă, dacă tot continua să se înalțe așa, ca un uragan. Trebuia să te ferești, mai ales că împrôșca cu scuipat în toate părțile ori de cîte ori încropea o frază cu mult de șase cuvinte. Îmi ștergeam obrazul plin de admirație, urmărind în continuare, cu sufletul la gură, peripețiile predicatorilor pe calea pe care Lăzuncă hotărîse că aveam să mergem de-acum înainte. '.-Aba

82

— Trăim vremuri grele. Războiul nu s-a șters încă din amintirea oamenilor. Trebuie să se șteargă ! Trebuie să construim, nimeni n-are voie să se ascundă. Nimeni ! Toți are lipsuri și greutate. Astea nu e motive ca să stai. Mîna pe sapă !

Nu știu de ce mi-a venit în minte casa proaspătului notar. Un fel de castel cu tentă locală. Turnulețe, ziduri crenelate, vitralii și zăbrele. Peste tot fier forjat, metalice încrucișări de frunze și ghiociei negri. Cu bumbi de alamă la intersecții. Ceva în genul unui elegant cavou.

— E pentru ultima oară cînd vă spun, țineți minte ! Ori veniți la muncă, ori mă voi adresa știu eu cui. Să nu vă faceți vreo iluzie. (Un cuvînt nou, am căzut literalmente în extaz). Destul ați tras chiulul !

— Ce vrei să spui ? Insinuezi că noi nu muncim, sau ce ? Că nu participăm la viața comunei ? Zi-o, dacă tot ai deschis discuția.

— Eu am spus ce-aveam de spus.

Lăzuncă ne întoarse spatele, se înălță pe vîrfuri și scîrțîi din încheieturile hainei de piele. Ii stătea minunat.

— Mă, băiete, noi am pavat drumul, noi am construit școala, noi am renovat punctul sanitar...

— Te rog să nu-mi vorbești mie cu „mă, băiete”. Clar ?

— înălțimea voastră, în acest caz nu o să mai suflu nici un cuvînt despre meritele sau meseria mea de vraci comunal. Ca să nu vă indispun. Îmi place să cred că-mi știți rezultatele. Repet, nu vreau să vi le amintesc, ca să nu vă apuce din nou bila, la numărătoare, pentru că nu mai am nici o fiolă de scobutil în casă.

Uite așa m-am hazardat. Cu impresia că am fost și eu o dată curajos, puternic sau cel puțin spiritual. Groaznică greșală. În numai cîteva cuvinte, Lăzuncă ne-a făcut pe toți burghezii mondiali și iresponsabili. Un cuib de vipere, urlă el, și se pare că îi plăcu expresia, pentru că o repetă de cel puțin patru ori, lovindu-se cu palma peste frunte. Este perfect adevărat că și eu doream să arunc scrumiera în capul lui plin de har. M-am abținut cu greu, sîngele mi s-a urcat la creier și n-a mai coborît. Oancă venise cu vreo oră mai devreme ca să jucăm

83

șah, stătea tăcut pe scaunul lui și muta din cînd în cînd cîte o piesă. Îmi imaginez că asta a atras mînia notarului. A inspirat adînc, și-a umflat obraji și s-a dezlănțuit. Cu trăsnete și fulgere. Eroic, jupiterian, acuzator. Că el, Oancă, nu are activitate culturală, nu activează în agricultură, nu face nimic, în general. Că e un parazit. Că vorbește în franceză, ca să nu-l înțeleagă nimeni. Că e un bețiv ordinar, care, culmea, lasă prea mulți repetenți, în fiecare an. Parcă ar avea cineva nevoie de limba aia pe care n-o vorbește nici un om serios. Nimeni ! Oancă l-a ascultat liniștit, pînă la capăt, golindu-și încet paharul, în clipa cînd notarul a devenit perfect vînat la față și nu a mai avut ce spune, s-a lăsat așa, un fel de liniște de primăvară. Abia adiind. Profesorul de franceză și-a îndreptat privirea spre Lăzuncă. Și, pentru prima dată în viața lui, a rostit încet, printre dinți, ascultă, bă, nenorocitul, chiar crezi că banii tăi sînt suficienți ca să te faci deștept ? Gare, canaille ! Chien de cour... Cam atît a spus Oancă. Lăzuncă a început să tremure. Este adevărat însă că era frig în cameră. Se holbă ca și cum nu i-ar fi venit să creadă. După ce a isprăvit holbatul, a ieșit trîntind ușa după el, încă mai căutînd o replică necruțătoare. Ceva definitiv, care să ne facă praf. Abia în curte i-a venit pe limbă. Printre lătrăturile lui Pik, l-am auzit gîfîind și înjurînd de zor. Lasă, doctore, că-ți otrăvesc eu javra, n-ai grijă ! Vă aranjez eu pe toți. Lasă...

— Ce spui Sergiule, de chestia asta ? Oancă se uita ia mine, aparent calm.

— Ce să spun ? Știi doar că încearcă de atîta timp să se culce cu Măria. Și pentru că nu poate, moare de necaz. Ne șicanează și el, asta-i tot. Un tiran de cămin ■cultural. Va dispărea cu timpul...

— Nu cred, Sergiu, spuse Măria încet. Precis o să avem necazuri din pricina lui.

— Prostii, zise Oancă moale, fără convingere. Acum probabil își regreta ieșirea de adineaori.

— Ah, cînd se vor termina toate astea ? oftă Măria. Niciodată. Pentru că totul se ia de la capăt, mereu și mereu. Circuitul materiei în natură. Ne-am reluat partida

84

de șah. Măria calcă. „E-atîta liniște în jur, de-mi pare că aud...” Cînd soarele s-a făcut roșu și a fost gata să ne pice în pahare, ne-am ridicat. M-am dus să-i dau de mîncare lui Pik. A mîncat cu lăcomie, apoi s-a răsturnat cu picioarele în sus, zîmbind. Nu știu dacă știți cum zîm-zește un cîine. E ca un om care nu mușcă.

În cele din urmă Măria s-a decis asupra unui taior albastru, cu o linie foarte îndrăzneală. I-am atras atenția. Fusta era mult prea scurtă pentru acele vremuri și lăsa din plin să se vadă delicata curbura a gambelor. Ca să nu mai vorbesc de

ciorapii de mătase, cu dungă. Oamenii nu erau încă pregătiți pentru asemenea chestii. Mi-am bătut însă gura de pomană. Cu un surîs, Măria mi-a spulberat toate argumentele. Am pornit cu neliniștea în suflet. Toamna trecută. Era lume multă, se striga din toate părțile, se chiuia,, îți lăcrimau ochii din pricina culorilor. Bîlciul ! Venea o dată pe an, cu regularitate. Așteptam intens acest eveniment. Puneam bani deoparte. Îmi periam pantalonii, în sfîrșit, sosea și ziua mult așteptată. Și iată-ne rătăcind prin mulțime. Ne luam și ciinele. Adulmeca peste tot fără să pară prea fericit. Deși îi ornasem lesa cu o frumoasă panglică roșie.

Era cald. Mîncam semințe și scuipam cojile pe jos, ca toată lumea. Nu era momentul să faci notă discordantă. Ne opream la fiecare tarabă și admiram totul fără să cîntim. Baticurile, oalele, fluierile, măștile pentru speriat și pentru măritiș, figurinele din lut ars, bibelou-rile mov, covorașele roșii, penele, nasturii, ceasurile din plastic, cerceii, verighetele, lăntșoarele, clopoței, pălăriile cu pană, jucăriile din lemn, inelele cu piatră de rîu, oglinzile, baloanele colorate și urșii împăiați. Pretutindeni se vedeau cartoane mari înfățișînd palmieri, castele ori pur și simplu peisaje din Neapole. Muzică, lanțuri, pocnitori, limba babei, artificii. Ne-am oprit în fața călușeilor. Măria a propus un tur. Am fost însă ferm în refuz, păreau tare bătrîni călușeii, li se dusesse și vopsea, te puteai aștepta la orice. La standul de tras

85

ia țintă era mare înghesuială. Am așteptat o jumătate de oră ca să-mi vină rîndul și să nu nimeresc nimic în schimbul a douăzeci de lei. M-am enervat. E-o porcărie, astea-s puști ? am întrebat-o pe nevastă-mea. Cred că ■da, zice ea. Aiurea, tu nu vezi că au țevile îndoite ? Ca să ia banii oamenilor, i-am explicat. Pik lătra, aprobîndu-mi ascuțimea minții. Am ajuns în dreptul unui cort mare și gri. Pe o mică estradă de lemn, un cetățean îmbrăcat în ceva negru care semăna pe alocuri a costum de haine, cu un joben înalt așezat pe-o sprinceană, striga din toate puterile și se contorsiona de-ai fi zis că are colici. Ne anunța pe toți să nu mai pierdem vremea, că înăuntru ne așteaptă un număr senzațional cu artiști mondiali, care fuseseră aplaudați de regina Angliei și de ducele de Amsterdam. Nici o înșelătorie, oameni buni, un număr unic de abilitate și curaj, veniți ! Am intrat. Ne-am așezat pe una din bănci, plini de speranță. Spațiul era destul de mic, pentru maximum cînzeci de persoane, în fața șirurilor de bănci se înălța o scenă cam de patru metri lungime și unul în profunzime. Două draperii liliachii pe care erau cusute stele roșii, mari, țineau loc de cortină. Ceea ce nu se poate descrie, era mirosul. Ceva, ca o lovitură. Lumea intra mereu. Cred că acum ajunsesem peste o sută de spectatori. Lingă Măria s-a așezat o țărăncă grasă, care a început imediat să-și sugă un dînte. Muream de curiozitate, cu toții. După ce am așteptat mai bine de douăzeci de minute, pe scenă a apărut un individ cu o cămașă galbenă. Și-a început numărul cu o singură farfurie. Trebuia să o țină în echilibru în vîrfurile unui băț. Probabil că era dificil, deoarece a scăpat-o pe jos după numai o singură învîrtire. Totuși, nimeni nu s-a - descurajat. Atracția continua. Acum era vorba să țină o farfurie în vîrfurile bățului, și cu mîna liberă să jongleze cu alte două asemenea obiecte. Am închis ochii. Cînd i-am deschis, totul era împrăștiat pe podea. Lumea a cam început să fluiera. După încă trei încercări care au avut același rezultat, tipul a priceput că se află într-o zi proastă și și-a strîns jucăriile. A ieșit din scenă cu un zîmbet cleios. Imediat a apărut o cucoană trupeșă, blondă și cam în jur de cînzeci de ani. Era îmbrăcată ca pen-

86

tru un număr de senzație, într-un costum strimt, scîn-teietor, care lăsa la vedere foarte multe lucruri, ce atîr-nau la modul liric. În plus, avea și pene. Pik începu să latre, încîntat. Din celălalt colț al scenei apărut un tip scund, cu o pălărie panama pe cap și niște cuțite mari în mînă. Avea o mutră care nu prevestea nimic bun. Cucoana noastră n-a părut însă că se sinchisește de primejdia care o amenința în mod vădit, continuînd să se plimbe grațios de colo, colo, făcînd lemnul podelei să troznească. Apoi, cu un aer tragic, dîndu-și seama că nu mai are încotro, artista mondială s-a lipit cu spatele ei gigantic de un panou negru, și a închis ochii. Individul cu pălărie rînji sinistru și se propti bine pe picioare. Am «încremenit». Și, nici una, nici două, tipul zvîrli un cuțit în direcția blondei nevinovate. Lama trecu de victimă,, trecu de panou și căzu undeva în culise. Sala tăcea, înfiorată. Cîteva femei își duseră mîinile la gură. După ce fură aruncate toate cuțitele, de la o distanță de peste un metru, cei doi protagoniști se înclină într-un fel de reverență, aplaudați furtunos. „Vedeți, nici cuțitul nu intră în mine”, gîfii artista, făcînd cu ochiul și legănîndu-și soldurile. Aplauzele se întetiră, printre risete și glume pipărate. „Ete, a naibii, văzuși ?”, o înghionti țărăncia cea grasă pe Măria, rîzînd cu gura pînă la urechi. De emoție, uitase chiar să-și mai sugă dîntele.

Am ieșit buimăciți. 11 țineam pe Pik în lesă și încercam să comentez spectacolul. Măria încă mai rîdea. Am trecut repede pe lîngă Femeia cu capul de șarpe și picioare de om, Omul cel mai urît din lume, Stelele acrobației, Fotograful pe bicicletă și Capra cu opt coarne. Nevastă-mea mă trăgea de mînă, hlizîndu-se în continuare. I-am cumpărat un dinozaur din plastic, de un leu cînzeci, și un batic mov. Ea mi-a făcut cadou o trom-pețică roșie. Cîțiva petrecăreți strigară ceva după Măria. îi priveau picioarele și rîdeau, spunînd cu glas tare tot felul de lucruri. Am slăbit puțin lesa. N-a fost nevoie de altceva.

Ne-am mai învîrtit un pic printre corturi și tarabe și am cumpărat o pungă cu semințe. Soarele începea să apună. Zgomotul se stinge. Încetul cu încetul. Ne-am

<

■(''))

i 1

»

y. De când se încălzise vremea, mă plimbam deseori cu Pik. întinderile sure erau acoperite uneori de o ceață rsuțire, leneșă. Stăteam ceasuri întregi pe câte un bolovan, cu privirile aiurea. Mă gîndeam la vreun lucru mai apăsător, mă gîndeam pînă ce nu mai rămînea din el aproape nimic, pînă se dizolva în aer. Pik alerga pe •cîmp, sfîșiiind ceața din loc în loc. Deasupra noastră se roteau lent cercuri cîrîtoare de ciori. Curînd, totul avea să fie verde. Se simțea deja adierea unui aer proaspăt. Mugurii vor plezni și natura se va încălca de cîntec și lumină.

Uneori schimbam ruta și mergeam la pescuit. Pierdeam tși acolo vremea, ca peste tot. E și așa un talent. Cu undița în mînă, zgîindu-mă la apa tulbure, stăteam ore în șir fără să prind vreodată ceva. Cu excepția unor pești rahitici de care îmi era atît de milă, încît îi aruncam înapoi în apă. Aveam lungi controverse cu Pik, din pricina •asta. Discutam mult împreună. Pik îmi înțelegea toate •gîndurile. Puneam cîte o rîmă în cîrlig, apoi închideam ■ochii și îmi aduceam aminte de o sumedenie de lucruri, îmi mărturiseam incapacitatea de-a lua viața ca pe o linguriță cu ulei de ricin. Mă întristam la gîndul neseriozității mele maladive. Îmi incurcam nylonul în crengi și mă condamnam cu voce tare pentru ironiile și superioritatea cu care mi-am privit întotdeauna colegii. Poate că nu erau atît de deștepți ca mine, însă își păstrasera forța, entuziasmul. Ia-l pe George P., de pildă, doctorul din comuna cea mai apropiată. L-am văzut doar de două sau trei ori, însă mi-a fost de ajuns. Un tip corect și anost, "trăind într-un fel de magiun sentimental cu prea frumoasa lui nevastă, profesoară de engleză sau cam așa ceva. Un om grozav, spun toți, de admirat. îl admiram și eu, n-aveam încotro. Știe ce vrea. Luptă. Toată lumea luptă, de fapt. Pe cînd eu, ce fac în fiecare zi ? Arunc pești în apă. Cîteodată îmi puneam întrebarea dacă merit să practic meseria de doctor. Erau clipele mele de adîn-

88

cime spirituală. Cu botul pe labe, Pik mă asculta răbdător. Din cînd în cînd își întorcea ochii galeși spre apă, privindu-mă apoi cu muștrare. Timpul trecea. Monoton, așa cum numai el e în stare s-o facă. îl puteam auzi tre-cînd, prin mocirla de la marginea rîului. Lipa, lipa. Pik lătra la el, fără convingere.

La întoarcere, Măria ne certa puțin și pe urmă ne dădea de mîncare. Cîteodată nici nu mai știa care-i cîinele și care omul. Erau clipe de adîncă poezie. Stăteam lângă soba rece, ascultam difuzorul și aveam sentimentul încă unei zile care-a trecut cu spor. Astfel se lăsa seara.

Oancă venea acum pe la noi din ce în ce mai rar. Începuse să bea atît de mult încît nu mai nimerea nici o ușă. Cînd izbutea totuși să ajungă pînă în curtea noastră, încerca să pară același dintotdeauna. Schimbam cîteva fraze nu foarte lungi și care sunau dureros de mult a tinichea. Nu prea mai aveam ce ne spune. Și, în cele din urmă, tăceam. Eram cu toții atît de frumoși și de tineri, pe vremea aceea. Așa cum stăteam, așezați în jurul mesei, la lumina lămpii cu gaz. Cînd ni se termina frumusețea, ne duceam la culcare. Fiecare pe la visele noastre.

Cînd a venit ziua plecării în concediu, casa s-a umplut de zgomote. Împachetam de zor, strigam unul la celălalt, ne împiedicam prin cameră, febrili, cuprinși de agitație, de o vervă de nestăvilat. Care vervă ne apuca o singură dată pe an. Nu mai știam ce să mai îndesăm prin geamantane. Am fi luat tot, chiar și difuzorul. În sfîrșit, ■după multe nehotărîri, despachetări, reîmpachetări, nervi și oftături, ne-am potolit. Mai rămăsese aproape o oră pînă la plecarea trenului. Mi-am pus în portmoneu biletele și lista cu ce aveam de cumpărat pentru Oancă și pentru părintele Cozianu (niște cărți licențioase franțuzești și respectiv un antieru). Abia atunci l-am zărit pe bietul Pik. în graba noastră aproape uitasem de el. Stătea în dreptul ușii și dădea încet din coadă. Vorbisem cu preotul să aibă grijă de cățel cît timp vom lipsi. Ceva însă nu era în regulă. Un fel de tristețe. Dar, în sfîrșit,

89

nu poți lua cu tine totul. M-am gîndit să notez undeva acest mic aforism, să nu se piardă. Mi-era greu să mă uit la Pik. Așa că m-am uitat la Măria. Parcă nu fusese niciodată mai frumoasă. Strălucea din cap pînă-n picioare. Și se învîrtea prin cameră strălucind.

Cu un mare efort am reușit să închid geamantanele. Măria se mai privi cîteva secunde în oglindă, apoi ieși în curte. Era o zi tocmai bună pentru plecat. Ne-am suit în șaretă. Pik rămăsese în pragul casei și privea cu ■ochi mari scena din care nu pricepea nimic. Nu îndrăznea să priceapă. Măria i-a făcut un semn cu mîna, ai grijă de casă, Pik, și eu am dat bici calului. Cezar se >trezi din somn, se smuci, și trăsura o luă din loc. Nu ,m-am mai uitat în urmă.

i Pietrele drumului scrișneau sub roți. Măria stătea țeapănă lângă mine și fluiera o arie din Aida. Soarele cădea blînd peste dealuri, ducîndu-ne șareta într-un pumn de scînteii aurii. Am trecut pe lângă pădure. în urmă să rămînă, cu iarna și lupii ei cu tot. Chiuind, i-am ars uri bici lui Cezar. Își întoarse capul, mă privi cu reproș, însă iuți pasul. Am luat mîna Măriei într-a mea, plin pînă în măduva oaselor de mirosul primăverii, de verdele-ierbii și de alte senzații de soiul așa. Se vedea gara.

Am oprit șareta scurt, ca într-un western. Am vorbit cu Predoiu. Imperturbabil și albastru ca întotdeauna, m-a

asigurat că va duce chiar el șareta acasă la preotul Co-zianu, imediat ce va termina ziua de lucru. I-am dat un> pol și m-am dus să iau geamantanele. Măria stătea cu fața la soare, ca într-o ilustrată.

Înainte de-a intra în gară, mi-am mai aruncat o dată privirea în urmă. Spre drum. L-am zărit de departe cum alerga, într-un mic nor de praf.

Am pus geamantanele jos. Măria rămăsese nemișcată, mușcându-și buzele. M-am lăsat pe un genunchi și l-am așteptat. Gîfîind, la capătul puterilor, Pik a venit împleticindu-se și mi s-a trîntit la picioare.

— Ce-ar fi să nu mai plecăm ? am întrebat încet-Măria m-a privit lung. Părea că e și ea gata să se trîntească în praf.

Soarele îi bătea în ochi. .<* -;>,*uf ,^, ^lu

90

"__*?"..

— Sau să-l luăm cu noi, nu ? Sergiu, nu te mai prosti, hai să mergem. Vine trenul.

A mîngîiat cîinele pe spinare, a ridicat un geamantan și a pornit cu pași mari spre intrarea gării. Pik se uită la ea, apoi la mine, cu ochii umezi. Am tăcut puțin. Pe urmă i-ara tras o palmă peste șale, l-am certat cît am putut de aspru și l-am trimis acasă.

Peste cîteva clipe sosi cursa. Păru că o să se prăbușească acolo, printre linii. Ne-am suit. În vagon nu mai era nimeni. S-a auzit un fluierat strident și ne-am urnit din loc, brusc. Ne-am lovit amîndoi cu ceafa de spătarul banchetei.

Mă uitam tot timpul pe fereastră, cu teama de a nu-l vedea cumva alergînd după tren. L-am zărit abia după vreo șase, șapte kilometri. Se opri la marginea rîului și adulmeca neajutorat. Aproape că i-am putut distinge coastele, umflîndu-se repede, repede. Apoi trenul a cotit și n-am mai văzut decît dealuri și pomi. Nimic altceva.

Nu începuseră încă ploile cînd ne-am întors. Soarele părea mai galben ca niciodată. Flori mici ardeau peste tot, invadînd în alb și albastru dealurile. Ne întorceam ca după orice vacanță, odihniți, cu forțe proaspete. Copleșiți ■de flori, de păsări, de lumină și de perspectiva vastă a așteptării. Încă unsprezece luni. Pînă la viitoarea perspectivă.

L-am strigat pe Pik încă din drum. Nu răspundea. Nerăbdător, am deschis poarta și am început să-l caut prin curte. Hei, Pik ! Unde ești, mă, golanule ? L-a găsit Măria, lingă prag. Ne păzise casa așa cum i se spusese, pînă la sfîrșit, întins în dreptul ușii cît era de lung.

Soarele se căznea să deseneze un apus vătuit, roșu ■cu violet. În casă mirosea a stătut. Am deschis ferestrele și am rămas mult timp tăcuți. Norii și gîndurile treceau repede, fără să capete formă. Am plîns și noi cît am putut, și l-am îngropat în grădină. ; .Jf, ^

q ei 91

ÎN STAȚIE

>e

■Alt»" :<|\$:

Atîrnate de crengi, pete de lumină se leagănă prin aer ca beteala. Gesturi moleșite de căldură, priviri apoase, umbre. Pe stradă huruie camioane grele, automobile, tramvaie, se aud claxoane, înjurături, scrișnet de pneuri. Zgomotele se ridică tot mai sus, împînzind cerul fumu-riu de deasupra orașului. Miroase a praf și a benzină. Lumea s-a adunat în stație, lingă cabina telefonică. Stau cu toții aproape nemișcați privind în direcția din care trebuie să vină autobuzul. O femeie cu ochii mari și cu o plasă cu cartofi în mîna stingă, patru bărbați în costume de culoare închisă, cu serviete demodate, care își tot privesc ceasul și mormăie, o bătrînă care își păzește sifonul așezat pe trotuar, un băiat care mușcă dintr-un covrig. Printre ei, trec încet oameni care nu așteaptă autobuzul.

Un pui de găină apărut nu se știe de unde, ciugulește cîteva firimituri de pîine. Mașina întîrzie, unul dintre bărbații din stație își ridică ochii spre cer. De după colțul unei clădiri apare un grup ciudat. Un om în vîrstă, îmbrăcat ponosit, trage după el un cărucior în care stă țepăn, în picioare, un puști în jur de zece ani. Purtînd un vechi și foarte peticit costum de cow-boy, băiatul se sprijină mîndru de barele de fier și privește drept înainte, cu bărbia puțin ridicată. O fetiță de vreo opt ani încheie trioul, mergînd în urma căruciorului. E îmbrăcată într-o rochiță albă, are șosete trei sferturi și aerul unui copil obișnuit cu tăcerea. Tatăl se oprește, răsuflă adînc de cîteva ori, și parchează căruciorul lingă cabina telefonică. Cei aflați în apropiere se îndepărtează cu doi, trei pași.

92

I

I

Puștiul coboară din cărucior și se repede chiuind după puiul de găină. După o scurtă, dar înverșunată urmărire în cercuri din ce în ce mai strînse, pasărea zvîcnește brusc, disperat, izbutind să intre într-o curte. Cîțiva fulgi plutesc un timp prin aer. Băiatul își duce mîna dreaptă la gură, în chip de trompetă, și suflă cu putere. Pu, puuu, pu, puuu. Pe urmă aruncă cu furie trompeta imaginară și începe să sară pe loc. Tatăl scoate din cărucior un scaun și o ladă mare, cu mîner. Le așează pe asfalt. Aa, aaa, țipa puștiul făcînd acum piruete largi și privind în sus, spre oamenii care se uitau în direcția din care trebuia să sosească autobuzul.

Ajutat de fetiță, bătrînul aranja lucrurile rămase în cărucior. O pernă murdară, o minge albastră și o sticlă cu apă.

Potrivea perna îndelung, pînă reuși să o așeze așa cum dorea. Fetița mai trase și ea de două, trei ori de-un colț, fără nici un rost. La cîțiva pași în urma lor, puștiul se postase în mijlocul drumului și desena prin aer, cu mîinile ridicate deasupra capului, cercuri nevăzute. Picături de soare îi cădeau pe pălăria soioasă, pe haine. Vîno, îl chemă tatăl. Veni repede și se urcă cuminte în cărucior. Tatăl îl legă zdravăn cu o curea lată. Apoi se așeză pe scaun icnind, deschise capacul lăzii și scoase periile de pantofi. Două perii tocite, cu mîinerele roase de folosință. Le privi o clipă ca și cum nu și-ar fi dat seama de rostul lor, și smulse cîteva fire care rămăseseră prea lungi. Puștiul bătu din palme. Aplauda și întorcea capul de la stînga la dreapta și de la dreapta la stînga cu o mișcare ritmică, zvîcnită. Ți-e sete ? îl întreabă bătrînul. Băiatul făcu din cap semn că da, îi e sete. Tatăl îi potrivea sticla cu apă în mînă și îl ajută să bea, atent să nu-i curgă apa pe obraz, să nu se irosească apa. Pe urmă puse sticla jos, pe trotuar.

În stație se produse o oarecare agitație, sosise autobuzul. Oamenii urcară, îmbulzindu-se. În cele din urmă mașina porni, lăsînd locul gol, curățat. Nu mai rămăsese decît băiatul care mîncea covrigi. După cîteva secunde plecă și el, cu aerul că nu așteptase niciodată acest autobuz. rtti^U.i.. V ;' •<• U\ : •■ *.,>•■

93

Priveau toți trei strada. Fetița stătea în picioare, sprijinită cu umărul de cabina telefonică. Ciorapul sting îi căzuse. Se oglindea în geam, cu rochia albă fluturînd; încet, aproape imperceptibil. Lustragiul mai aruncă o privire puștiului care își băgase degetele în nas, oftă ușor și mută un centimetru mai la dreapta lada cu unelte. Apoi își lăsă capul în piept și începu să aștepte. Pe asfalt,, hîrtii și mucuri de țigară.

8

ci:

PE DRUM

4? ♦\$?■

I Jtj fllfo 3,

Ioane ! Te-ai uitat ? Da, Adelo, m-am uitat de nu știu cîte ori. Mai uită-te o dată. Sau măcar coboară pînă la troiță, nu mai sta așa. Nu se poate să nu fi ajuns pînă acum, trebuie că s-a rătăcit. Hai odată, du-te ! Adela se ridicase în capul oaselor și-l privea cu ochi rugători. Mă femeie, nu mă înnebuni. Am fost de trei ori pîn' acu'. Ce-ai vrea, să cobor la dispensar și s-o aduc în cîrcă pînă aici ? Ochii mari și întunecați ai femeii sclipiră. Ei, să nu cumva să te-apuce iar bocitu' ! Bine, uite, mă ■duc. Gata, n-auzi că mă duc ? Ion luă haina din cuier, își îndesă pălăria pe cap și deschise ușa. Își privi nevasta. Ti-e destul de cald ? Poate-ar fi bine să mai pun un lemn, două pe foc. Nu ? Bine, atunci stai liniștită pînă vin. Stau, Ioane, cum să nu stau. Ce-aș putea să fac, altminteri ? Ion strînse pleoapele și ieși în curte. Rex îi veni în întîmpinare, dînd din coadă și încercînd să se cațere cu labele pe el. Pleacă de-aici ! îl lovi cu sete peste bot. Dulăul se retrase, mîrîind încetișor. Dumnezeuii ma-mii tăi și ai ei de viață ! Trînti poarta de lemn, îi puse sîrma și privi o clipă spre ferestrele casei. Apoi cerul înnourat. Ploua mărunt, o ploaie călduță de primăvară, care transformase pămîntul într-un noroi galben, lipicios. Da, așa a fost să fie. Nu sînt eu ăla să găsesc răspunsul. Așa a fost dat, de bună seamă. Numai că, de ce ? Cu astfel de gînduri zumzăindu-i în cap, Ion Matei cobora cu pași mari poteca desfundată, aplecîndu-se din mijloc atunci cînd frunzele mari și grele de apă îi atingeau creștetul. Casa lui era așezată la capătul satului

95

și pînă la răspîntie avea de mers aproape o jumătate de oră. Își trase pălăria pe ochi și grăbi pasul. Cizma dreaptă îi fu smulsă din picior chiar în dreptul crucii lui Mihai. Luat de avînt, calcă în noroi cu piciorul rămas numai în ciorap. Scăpă o înjurătură, sări înapoi ca o barză și scoase cizma afundată în glod pînă aproape de marginea de sus. O trase pe picior și privi crucea. Asta a murit anul trecut, săracu', în iarnă. Păcat de el, era băiat bun. Și tînăr, pe deasupra. N-avea decît un cusur, bea prea mult. Așa l-au și găsit, beat mort și înghețat, chiar pe locul ăsta. S-o fi culcat în zăpadă și aia i-a fost. Mergea acum mai încet, atent să nu-și piardă din nou încălțăminte. În stînga lui casele se înșirau una după alta, la distanțe mari. În dreapta, pădurea se oprea în buza dealului, își șterse cu mîneca hainei sudoarea de frunte. Dincolo de casele răzlețe, de livezi și iarbă, dincolo de celălalte dealuri, Manga, Gruicul, Iuda, se întindea cerul. Mă Ioane, mută-te mă, în centru. Ce naiba, ești om vrednic, înstărit, ai putea să-i ajuți și pe alții. Ai avea cu cine schimba o vorbă, ca să nu mai vorbesc de lumină electrică, apă la cișmea, W-C în casă, bufetul coala, magazinul dincoace, toate la îndemînă, nu mai ai nevoie să cobori cinci kilometri, îl îmbiase primarul acum doi ani. Nu pot, să vedeți, eu... Dacăș coborî în vale, ar fi ca și cum... Ca și cum mi-ar lipsi ceva... Ceva drag. Nu fusese în stare să spună exact ce anume i-ar fi lipsit. În orice caz, nu acceptase. Mă, Matei, ce găsești tu atît de grozav acolo, sus, de nu vrei să te muți ? „Dealul” e cel mai sărac sat din toată comuna, din județ chiar. O să se ridice și el, de acord, dar mai durează. Ai cea mai frumoasă gospodărie din regiunea asta, și te încăpățînezi să trăiești ca un primitiv. Zău că nu te înțeleg. Aeru' înălțimilor, domn' primar. Liniștea. Mirosul ei nesfîrșit. Al cui ? Păi, al ei, de. Omule, ești mai rău ca pionierii ăia din America, pe cuvînt. Care pionieri ? Aia mă, care-au cucerit America bucată cu bucată. Se așezau unde era pămîntul mai prost, și-l făceau să înflorească. Oameni aspri, dîrji. Nu ca ciulamaua care-au ajuns acu'. Aia,

da ! Bine domn' primar, da' de ce mă comparați pe mine cu pionierii ? Adică, ce vreți să spuneți, c-am dat în 96

mintea copiilor? Ioane', n-ai fost atent Isl'cq ți-arf zis.' N-ai înțeles nimic, dar n-are importanță. Oricum, atît-vreau să știi, că.dac-o fi să te hotărăști, vino la mine,-că te ajut. Vă mulțumesc, dar cum am spus, eu... Se ți-' nuse mîndru atunci. De fapt, nu fusese decît sincer, pen-' tru că într-adevăr nu avea nevoie de nimic, de nici un ajutor, așa credea. Avea merii lui, prunii, fineața, capre,-vacă, la anu' trebuia să-i fete și cealaltă scroafă, țuică putea să dea și pe gratis, vin, ia fel, avea brînză, ouă, bani. Era mulțumit cu ce izbutiseră să facă amîridoi, numai el cu Adela, muncind din greu atîția ani. Clădiseră' o casă trainică, arătoasă, aveau de toate în afară de copii, se iubeau. Nu se simțeau niciodată singuri, nu-i apuca urîtul, cum spunea primarul că l-ar fi apucat pe el dac-ar fi locuit acolo, nu vroiau nimic diri curțile Vecinilor, nu rămîneau datori nimănui cu bună-ziua. Seara stăteau: obosiți lîngă sobă, mînceau, schimbau cîte-un cuvînt, eîte-ff» privire, îi învăluia căldura. Fleacuri de-astea. Ajunse la răsîpîntie. Se opri puțin și cizmele i se afundară din l nou în clisă. Asta da, pămînt. Argilă curată. Pămînt bun* gros, nu ce spunea ăia care-au venit săptămîna trecută, de-au zis că nu-i bun la nimic, „un asemenea sol." Amin-tindu-și de vorbele geologilor, Ion nu-și putu împiedica un zîmbet de dispreț. Dumnealor nu prea au habar. Ce dacă au făcut tot felul de școli ? Ce știu ei... Ca și fătua asta. Care urcă spre noi, dac-a apucat să urce. Marin zicea că-i foarte bună. N-a zis și la ce. Pentru el orice; muier e bună. Da', oricum, ăsta trebuie să știe. Are ■ tot felul de urechi și de relații. Însă stau și eu să mă gîndesc la ce pot să mă aștept. Douăzeci și șase de ani,' un pui, acolo. Marin zicea c-a terminat facultatea printre^ primii, săraca. Așa că trebuie să se priceapă și ea la ceva, '• atîtea note bune cîte o fi luat, trebuie să însemne ceva,' cred. Să mai cobor un pic în drum ? Cobor, ce dracu' să ^ fac. Așa, frate, dă-i cu ploaie, că trebuie. Udă-mă pîn' la? l piele, Doamne, și ajută-mă să-mi scape nevasta ! Ion l începu să coboare drumul șerpuit, înecat în apă. Auzi'■• gîițatul unui porc. ăsta-i al lui Dumitru. A dat o mie> cinci sute de lei pe el, luna trecută, un boț de carne acolo.3 Și mai are și viermi. Atinse cu mî-na lui mare, butucă-*

9?

noasă, frunzele de deasupra capului. Nu-i păcat ? Eram așa de mulțumit, eu și Adela mea. Ca să cadă necazul pe noi tocmai cînd ne-așteptam mai puțin. Mă, și doar i-am spus să ia și ea o scară, dracului, că nu mai are anii de cățărat în copaci, fi-i-ar prunu' al naibii să-i fie. Da' parcă poți să te pui cu muiera ? Nu și nu, și lasă-mă-n pace. Am lăsat-o. Și buf ! Parcă văd și acum cum s-a întîmplat. Cred că stau de-o jumătate de oră ca prostu' în drum. Stau degeaba. Ce poate face fetița asta, dacă n-a putut nici ăi mai mari doctori de la București ? Mi-aduc aminte cum am dus-o cu camionul ăla și ea tot strîngea din dinți să nu se vaite, să nu se supere șoferul sau mai știu eu ce era în capul ei, dar vedeam bine cît de tare-o durea, mai că era să leșine cînd am ajuns la spital. Ce clădire frumoasă, cu unsprezece pavilioane albe, mari, cu cîte zece etaje fiecare. Scoal' Adelo, să vezi și tu unde-am ajuns, ce să se mai scoale, săraca, că numai de clădiri îi mai păsa ei acum. Oricum, spitalul era cu adevărat frumos, cine l-o fi făcut ? Hai noroc, Ioane ! Să trăiești, mă băiete, un' te duci ? Acas'. Da' mata de ce stai acilea, înfîpt în ploaie ? O aștept pe doctoriță. Ah, da. Mă Ioane, nu te supăra, da' cred că ai putea s-o aștepti și pe Sfînta Vineri, că tot aia-ar fi. Te las, acu'. Cu bine, Traiane. Ce știe el. E tînăr, glumește, ce-i pasă. Da' ia să dea și peste el, Doamne ferește, supărarea, să-l vezi numai cum se bagă și cu nasu-n bălegar, ca s-aștepte un doctor. Dacă ar spera că ajută la ceva. Și trebuie să sperî, că tot n-ai altceva de făcut. Cît am mai crezut și noi ! Însă ce poți să spui cînd doctorul îți zice că s-a isprăvit, îmi pare rău, duceți-vă acasă, îi părea lui rău cît mi-ar fi părut mie dacă l-ar fi luat dracu', atunci cînd a zis vorbele astea. Sînt nedrept. Durerea mă face nedrept. La urma urmei e profesor de treizeci de ani, o fi știut el ce spune, și totuși... Trebuie să existe o scăpare din beleaua asta... nu se poate să nu fie, că n-am greșit cu nimic. Ion își mișcă în cizme degetele de la picioare. Ea zice că nu le simte. Da' eu văd cu ochii mei cum le mișcă. Adela zice că nu le mișcă ea. Atunci cine ? Întreb, și ea dă din umeri ca proasta. „N-are rost s-o operăm, măduva e strivită. Pînă la urmă fiți chiar mulțumiți, poate sună ciudat, dar fiți mulțumiți, pentru că putea fi și mai rău." Ce putea fi mai rău ? Moartea ? Că asta ar veni pe locul doi. Și uite că nu mai vine doctorița. I s-a rupt în pașpe. Are și ea dreptate, să urci cinci kilometri numai ca să vezi o paralică. Ce m-o fi apucat și pe mine să-i spun... Speranța, asta m-a apucat. Mă duc acasă. ; Na, uite-o ! Bună ziua, bună ziua... Doctorița ridică ochii și își strînse cu o mînă gulerul hainei de piele. Bună' ziua. Ce vreme urîtă ! Da' de unde, rîse Ion dintr-o dată bine dispus. Ploaia e bună pentru pămînt. Da, este adevărat, răspunse doctorița. Iar noi din pămînt sîntem făcuți și-n el ne vom întoarce, gîndi ea. Stai departe ? Matei zîmbi. Dacă ați urcat pînă aici, restul o să vi se; pară un fleac. E ca și cum ați fi ajuns deja. Porniră prins noroi, unul lîngă altul. Ați mai urcat vreodată pînă-n_ Deal ? Nu, spuse ea. Ei, atunci poate c-o să vă mirați» cum stăm... Toată lumea se miră. Știți, e cam izolat...; e-un sat destul de sărac... noi ne-am obișnuit. Chiar ne: place, cum să vă spun, natura, știți... Natura e... Da, e frumoasă și mare, spuse doctorița. Și dumneavoastră din ce loc sînteți, de fel ? Întrebă Ion. Neprimind nici un răspuns, continuă. Frumos oraș, Bucureștiul. Cînd eram tînăr mergeam destul de des la capitală. Acum, de cînd; cu... Dădu din mînă în semn de neputință. Ultima dată am fost cu Adela la spitalul Nouă. Da' mie nu mi-ar plăcea să locuiesc acolo. În oraș, adică. Înghesuială mare. O mie de străzi, te și încurci. Și toți se uită unii la alții de parc-ar

vrea să se mănînce. Nu se cunosc între ei, asta e. Mă iertați că vorbesc așa despre orașul dumneavoastră. Dacă știați că-i orașul meu, de ce m-ați mai întrebat ? Așa,' ca să fac conversație. O să vedeți, o să vă placă aici... La noi în comună, vreau să zic. După un timp, după ce-o să vă mai obișnuiți... Aer curat... Pomi. O să vă treziți că n-o să mai vreți să plecați înapoi. Faceți naveta ?; Printre crengile care sclipeau în ploaie, începu să se-întrezărească linia joasă a unei case. „E tînără foc, e-ade^ vîrat, da' nu-i prea vorbăreață." gîndi Matei. „Semn bun."^ Poteca părăsi pădurea și ploaia le răpăi cu furie îndoită pe fețe, pe haine. Doctorița își puse deasupra capului geanta grea, neagră. Plouă-n mai, iese mălai, zise Ion

99

privind-o cu coada ochiului. „Ce dracu', doar nu i-o fi frică că se-nmoaie." Mai e mult ? întrebă ea, zgribulită. Încă puțin, casa e chiar la capătul satului. O juma' de oră... „Moașa mi-a spus că drumul pînă sus nu durează mai mult de două ore, și eu am făcut aproape patru. Asta zice o jumătate de ceas, și-o să mergem probabil o zi întregă." „Ce bucuroasă o să fie Adela. Trebuie încercat totul. În definitiv, ce ne costă ?" Ion întinsese pasul fără să-și dea seama și doctorița gîfîia în urma lui. Undeva spre dreapta, norii căpătaseră o nuanță roz. Pe alocuri dealurile dispăreau, înecate în ceață. Deasupra lor apăruse o mică spărtură în cerul mohorit, o pupilă iscoditoare prin care asfințitul încerca să privească, clipind din ce în ce mai des. Înaintau amîndoi prin clisă, în tăcere. Sub vârtejul ploii casele păreau mai mici decît în realitate, mai dărăpănate. Îndepărtînd cu mîna stropii de apă care i se agățaseră de gene, doctorița privi gardurile lungi din care lipseau scînduri, WC-urile fără uși, cu vederea la drum, acoperișurile sparte ale caselor, ferestrele mici, pe care erau prinse bucăți de celofan, grămezile de gunoaie, lemnul putred al grajdurilor. O liniște copleșitoare acoperea creasta dealului, ca o frunză uriașă, pe care se întretaiau nervurile vîntului și ale ploii. Foarte rar se auzea cîte un lătrat stingher, cîte un cot-codăcit, care nu făceau însă decît să întărească țesătura tăcerii, cu fire de altă culoare. „Capătul satului probabil că e și capătul lumii", gîndi doctorița. La un moment dat, i se păru că aude acordurile unui cunoscut tango argentinian. Stai puțin, strigă ea printre rafalele de vînt. Ascultă și dumneata, auzi ? Ce poate să fie asta ? Ce anume ? întrebă Matei, nedumerit. Muzica, nea Matei, muzica, de unde poate să vină ? Fii atent, acum se aude foarte bine. Ah, asta... E pick-upul. Da, ce vă mirați, doar n-o să spuneți că n-ați auzit niciodată un pick-up. E aparatul lui Robescu, pădurarul, i l-a trimis frate-său, de la oraș. E cu baterii, de-aia cîntă, spuse Ion cu mîn-drie. Păcat numai că pune pe el numai plăci de-ălea, de nu le înțelege nimeni. Ehe, păi alta-i muzica noastră, domnișoară. Doar s-o auzi o dată, că și iei foc. Cu geanta deasupra capului, cu obrajii devastați de ploaie, doctorița

100

asculta, stînd în echilibru pe uri pietroi ce ieșea din noroiul de la marginea drumului. „Seamănă cu illusion, de Hentschel, dar parcă nu e asta." Un ultim acord răzbi pînă la ea, apoi muzica se stinse. Porniră mai departe. Asta-i crucea lui Mihai, îi explică Ion. A murit anul trecut, Să vedeți cum a fost... Pînă la poarta casei izbuti să-i povestească totul. Greșeala lui a fost că s-a culcat în zăpadă, vedeți... Ion ridică sîrma de la poartă și intră în curte. În clipa aceea trei cîini mari, negri, ieșiră din-tr-o curte vecină și se repeziră la doctorița lătrînd furios. „Ei, bravo, asta-i chestia cea mai tare pe ziua de azi", își zise ea. Se aplecă repede și rupse o nuia din gard. Începu s-o agite amenințător prin aer, cu foarte slabe rezultate. „Pentru numele lui Dumnezeu, ce face Matei asta, mă lasă singură să mă muște animalele ?" se enervă ea, încercînd să țină cîinii la distanță, lovind cu nuiaua și țîpînd. Intră în curte cu spatele, și-și agăță mîneca dreaptă a hainei într-un cui. Se auzi un pîrîit prelung. Pînă să apuce ea să închidă poarta, dulăii izbutiră să se strecoare în grădină, lătrînd întăritați. Nea Matei !, strigă doctorița, dînd din mîini. Ion se opri din drum, se întoarse cîțiva pași. Se aplecă, apucă de gît unul dintre cîini și-l aruncă cu putere în gard. Apoi fluieră de două ori și Rex apără de după casă, cu ochii injectați. Urmă o scurtă luptă și intrușii se îngrămădiră schelălăind, spre poartă. Vă e frică de căței ? surise Ion, mîngîindu-și mustața. Nu fac nici un rău, să știți, ăștia-s cîini pentru urs. Nu se dau la om. Nu se dau pe dracu', se răsti doctorița, tremurînd. Pofțiți în casă, o invită Ion, făcînd un gest larg. Văd că v-ați prins haina pe undeva. Ei, nu-i nimic, tot era veche... Pofțiți, pe-aici.

Cum intră, o izbi un miros iute, închis. Aproape uită' urcușul de cinci kilometri și haina ruptă. Era o căldură sufocantă. Adela stătea lungită pe un pat îngust, sub un" morman de pături. Luați loc, doamna doctor. Acolo, da. Ioane, ia tu hainele alea de pe scaun. Așa... Camera eră strîmtă, cu tavanul jos. Printr-o fereastră puțin mai mare" decît un tablou obișnuit, se zărea pădurea făcînd vîrte-* juri de verde la marginea dealului. Doctorița își scoase haina de piele și o așeză pe spătarul- scaunului. Trecîndu-și

101

o mînă prin părul ud, cercetă rapid pereții scunzi, acoperiți de covoare înfățișînd căprioare, cai, vînători, fecioare răpîte dintr-un serai de lînă, romburi și stele, mobila greoaie din lemn de brad, policioarele încărcate cu bibelouri, dantelele vechi de pe masă, icoanele, candela din colț. Adela o măsura de sus pînă jos, în tăcere, încercînd să-și înghită nodul din gît. Doctorița zîmbi. Mi-a povestit, în mare, soțul dumneavoastră, despre ce e vorba, spuse ea. Aș vrea însă să-mi spuneți încă o dată totul, de la început... Ioane, du-te și adu pentru doamna doctor niște țuică. Nu, mulțumesc, nu e nevoie să vă deranjați, nu beau. Ei, nu se poate să nu luați un pahar, pe-o vreme ca asta. Și popa ar bea. Ați mers mult, v-a plouat, trebuie să beți ceva, să nu răciți. Doamnă Matei, pe de-o parte, nu răcesc așa ușor, pe

de alta, nu sînt popă. Nu-i nimic, cu atît mai mult. Ioane ! Am auzit, am auzit. Mă duc. Așa, o țuică, doamna doctor, e sfîntă. Vă mai încălzește oleacă. Avem țuică curată, să știți, numai prună. Nu ca zeama pe care v-o dau ăia de jos, din vale... Doctorița făcu un gest de neputință și renunță să mai lupte. Bine, deci povestiți-mi cum a fost. Cum să fie... M-am urcat după prune, mi-a alunecat piciorul, am făcut odată ahh, și pe urmă am căzut drept pe pămînt. Cînd s-a întîmplat asta ? Anul trecut. Și de la ce înălțime ați căzut ? Păi, cît e prunu', că eram aproape de vîrf. Patru, să zicem cinci metri. Nu mai mult. Am căzut pe spate. Pe moment nu am simțit nimic, nici cea mai mică durere. Da' cînd am dat să mă ridic am văzut că dau degeaba, nu mai puteam să-mi mișc picioarele. Îl strig pe bărbatu-meu, Ioane, zic, vino, că nu mă mai pot scula de-aici. Asta a fost. Durerile au început abia după cîteva ore, două sau trei, nu mai țin bine minte, da' după aia nu m-au mai lăsat. Ion intră în cameră cu o tavă pe care stăteau într-un echilibru precar trei pahare și o sticlă cu țuică de culoarea mierii. Da' mult ți-a mai trebuit ca să scoți o amărîtă de țuică din beci ! Servește-o pe doamna doctor. Numai jumătate de pahar, vă rog. Ei, lăsați, că nu s-o întîmpla cine știe ce dac-o să beți un pahar întreg. Toamnă Ioane ! Hai, noroc să dea Dumnezeu ! Noroc, închină doctorița, înmuindu-și buzele în pahar. Se ridică

102

și se apropie de patul Adelei. Aș vrea să vă consult puțin. Adela își goli paharul, îl puse pe lavița de lîngă pat și oftă îndelung. Apoi, cu mișcări încete, ridică păturile care o acopereau. Un miros greu țîșni în aer, invadînd camera într-o clipită, lipindu-se de ferestre. Femeia nu avea pe ea decît o cămașă de noapte, foarte scurtă, care-i ajungea pînă la buric. De cît timp v-au apărut astea ? întrebă doctorița, arătînd găurile negricioase, cu margini roșii, neregulate, care se căscău pe părțile laterale ale coapselor. Astea ? De vreo două, trei luni, cred, răspunse Adela indiferentă. Nu mă supără. Nici nu le simt. Am pus niște aspirină pisată pe ele și parcă s-au mai micșorat. Arătau mai rău, acu' o săptămînă. Da' n-au importanță, doamna doctor, fleacuri, de ! Orice babă de la noi din sat știe să le vindece... Doctorița nu spuse nimic și continuă să palpeze cu grijă buzele supurînde ale acelor mici cratere. Nu vă doare chiar deloc ? Apăsă puternic. Nici acum ? Nu, doar v-am spus, nu mă supără... Eu îmi cunosc boala, doamna doctor, știu că n-are leac, v-am chemat însă pentru că mi se întîmplă un lucru curios, de cîteva zile. Adică, de-aproape o lună, dacă e să mă iau după ce spune bărbatu-meu. Ce anume vi se întîmplă ? Ei bine, mi se mișcă degetele de la picioare. Fiți mai explicită, adică cum vi se mișcă ? Păi, Ion a observat, că eu nu pot să-mi dau seama. Cică se mișcă, așa... Doctorița palpă arterele tibiale, apoi scoase din geantă un ac și încercă sensibilitatea. Am fost pe la nu știu cîți doctori, știți, am încercat totul. Acum, nu ne pare rău de banii dați, ducă-se, dar măcar să ne fi ales și noi cu o speranță, cît de mică. Cică numai un miracol, m-ar mai putea ajuta. Acul descrie o linie dreaptă în talpa Adelei. Nu se mișcă nici un singur deget. Spune-ți-mi dacă simțiți ceva. Fiți foarte atentă, vă rog. Nimic, doamna doctor. Nu. Acum, nu. Dar vinerea trecută mi s-a părut c-am simțit. Mă trăgea Ion pe picioare, și am simțit ca un fel de furnicăături. Dacă vreți, vă arăt biletul de ieșire din spital. Cînd am plecat, profesorul mi-a spus că dac-o să simt vreodată ceva, cît de puțin, e semn bun. Așa mi-a spus. Eram mai multe acolo, în salon. Și nu știu cum s-a nimerit, dar în afară de una, toate

103

erau căzute din pom,- ca mine. Unele nu mai putea să miște chiar din nimic. Cînd mă uitam la ele, nu aveam cum să nu-mi zic că-s norocoasă, măcar eu tot izbuteam . să mă ridic în șezut, să-mi mișc mîinile, capul, alea nici atîta nu putea. Cred c-ar fi trebuit să iau una din ele acasă, ca să-mi păstreze optimismu'. Doamne, ce-a mai fost și-n salonul ăla, doamna doctor ! Ce de nenorociri. "Vai de capul lor, biete femeii... Era una care n-avea nici douăzeci de ani, frumoasă foc și paralizată tun. Și toate boceau, mai ales noaptea, nici nu puteai să dormi. Parcă tu rîdeai, spuse Ion încet. Și Filica, continuă Adela, fără să ia în seamă întreruperea, Ioane, tu o mai ții minte pe Filica ? Aia din Buzău. Aha, mi-aduc aminte, cum ,să nu... Stătea în salon de zece luni. Era cu un an, doi, mai mare ca mine. O părăsise bărbatul în timp ce ea ză-, cea acolo, cu ochii în tavan. Ioane, mai pune-o țuică doamnei doctor. Nu, vă rog, nu mai turnați... Haideți, doamna doctor, nu vă fie frică, doar un pahar. Simți privirea dezarmantă a Adelei.- Bine, dar numai atît ! Un singur pahar, și gata. Gata, și ce-o mai da bunul Dumnezeu. Ion umplu cu grijă paharul doctoriței și se așeză într-un colț. Doamna doctor, eu am lucrat douăzeci și opt de ani la sonde, am făcut și războiul, am îndurat și am văzut multe în viață, da' pot spune că asta mi-a pus capac. Uneori nu mai pot suporta. Vedeți, noi ne-am luat din dragoste... Taci, mă, că asta a fost demult. Da, și femeie mai harnică, mai frumoasă și mai veselă ca nevasta mea, nu există pe toată valea. N-avea pereche... Doctorița mai încercă o dată reflexele, împungînd cu acul, lovind ceva mai puternic eu ciocănelul de cauciuc. Pipăi bolnava pe toate părțile, în timp ce Ion privea pe fereastră și continua să vorbească încet, ca pentru sine. Nu sîntem oameni deosebiți, ca să zic așa, dar aveam și noi rostu' nostru. Acu', stăm toată ziua numai cu gîndul la medicamente și minuni. Eu trebuie să mai și plec, uneori cîte patru, cinci săptămîni, alteori mai mult. Doctorița întoarse capul. Unde trebuie să pleci ? Ion o privi lung, ca și cum s-ar fi mirat că o vede în cameră. Apoi zîmbi. Păi, cu munca, doamna doctor. Mai tai lemne, mai ajut oamenii la fin, la cules... E ca și cum aș fi angajat.

,104

,^^jj^ i*v-'i_ ^a

Trebuie să plec, că altfel nu ne mai putem descurca. Ne trebuie bani, acum. Bine, dar am auzit că aveți o gospodărie pe cînste. Am avut, doamna doctor, am avut... De doi ani nu mai are cine să se îngrijească de ea. Cine vreți să mulgă vaca, să dea de mîncare la porci, la păsări, cine să meargă cu caprele, cine să aibă grijă de pomi, de iarbă, de fîn ?... Nu pot s-o scot la capăt de unul singur. A trebuit așadar să vindem din cheagul nostru agonisit după atîția amar de ani, mai bine ne-am fi vîndut sufletul, lua-l-ar toți dracii. Și pe urmă, Adela... rămîne mereu singură, mi-e frică să nu se-ntîmple cine știe ce. Doctorița simțea că se-năbușe. își descheie un nasture la bluză, aruncă pe furiș o privire la ceas, apoi spre fereastr. tră. Începu să-i pună Adelei o sumedenie de întrebări inutile. îi luă tensiunea. îi ascultă inima, pe urmă plă-mîinii. îi pipăi abdomenul. îi ceru să deschidă gura și să scoată limba, și i se uită în gît. Chiar c-a fost o femeie frumoasă, gîndi ea admirînd fără voie liniile trupului pe care-l examina. Mușcăturile timpului și ale bolii nu izbutiseră să mutilizeze formele care mai mult ca sigur îi scosese din minți pe flăcăii din sat. Doctorița privi din nou cu coada ochiului pe fereastră. Ar fi vrut să plece, dar gîndul la drumul pe care trebuia să-l străbată pînă jos, în vale, o paraliza. îi mai luă odată Adelei tensiunea. Ar mai fi băut chiar un pahar cu țuică. Țasta-i albumul nostru cu poze, spuse Ion, întinzîndu-i un caiet gros, cu copertile îmbrăcate în hîrtie albastră. Uitați-vă aici, pe-asta am făcut-o la nuntă... Era un pozar priceput, pe vremea aia. A plecat de mult de la noi din sat, i s-a pierdut urma. Da' poza e bună, nu ? Din fotografie surîdeau două chipuri îngălbenite de vreme. Ia mai termină, Ioane, cu prostiile... Ce-o interesează pe doamna doctor bazaconiile astea ?... Eram și noi tineri, de, pe-atunci, zîmbi Adela, culcîndu-se din nou pe spate. Ei, ciți flăcăi nu mi-au strîns mijlocul în brațe, la horă, ce priviri îmi mai aruncau... Dar cînd l-am văzut pe prăpădi tu' ăsta, parcă mi-a luat cineva mințile. N-am mai zis nici pîs. Așa a fost să fie, ce să-i fac. Mai întîi vag, apoi din ce în ce mai clar, doctorița simți că s-a amețit. Afară continua să plouă, în urechi îi răsunau cuvintele lui Ion și acordul-

ÎjK'otro, f»rfi ea. 105

rile aceluia tango de la pick-upul cu baterii, „Il pleut sur la route", da, ăsta era, își spuse ea cu satisfacție. Pe urmă își aduse aminte de drumul pînă la facultate, de cărți și nopți nedormite, de examene și emoții, un lung șir de emoții doar ca să ajungă aici, în vîrfurile acestui deal unde Adela nu putea să meargă mai departe și ea nu avea cum s-o ajute, dar trebuia, era obligată s-o încredințeze că o va face bine, în timp ce Matei îi vîra sub nas niște poze vechi, cu marginile rupte, îndoite, Cehov ?, Dumnezeule, am amețit și n-am băut decît un pahar, mi-e dor de vitrine, afișe cu spectacole, librării, magazine cu discuri... Spune-ți, doamna doctor, mai e vreo speranță ? Brusc încăperea păru că se strîmtează, pereții aproape că i se lipiră de tîmple, și domnișoara doctor se văzu nevoită să admită că, într-adevăr, nu mai era absolut nici o speranță. Spuse : dar bineînțeles că mai există. în nici un caz nu trebuie să vă pierdeți încrederea ! N-aveți voie să abandonați, pentru că, din punct de vedere medical, lucrurile se mai pot aranja... adică, ceea ce vreau eu să spun, este că sînt șanse foarte mari de vindecare... după părerea mea. Nervul nu a fost tăiat, ci numai strivit. Așa au spus și cei de la București, interveni Ion, dînd peste cap paharul cu țuică. Chiar așa au spus, cu cuvintele dumneavoastră. Ei bun, dacă așa au spus și ei... Cum să vă explic ca să înțelegeți... vedeți, fiecare nerv, are un fel de înveliș de protecție, o teacă, făcută dintr-o substanță specială, care se numește mielină. Substanța asta are capacitatea de-a se reface cu timpul, ori de cîte ori este agresată, în sfîrșit, atacată. Uneori timpul e mai scurt, alteori mai lung... Adela o privi brusc în ochi. Doamna doctor, puteți să spuneți fără nici o teamă. Chiar credeți serios c-ar fi cu puțință ?... Cum să nu, se aprinse ea. Teaca de mielină... Ion oftă din adînc. în fapt, lucrurile sînt limpezi, ca să zic așa. Nu e nevoie să ne încurajați, numai pentru că... Spuneți-ne numai dacă mișcatu' ăsta din degete al Adelei, are sau nu vreo importanță. Dacă are sau nu, atîta tot. Că pe urmă, știm noi ce-avem de făcut. Adela se ridicase în capul oaselor și continua s-o fixeze pe doctoriță cu ochi fierbinți. Vă rugăm, nu vă supărați că insistăm atît... Profesorul ne-a spus că dacă

106

Lj^

începe vreodată să-și miște degetele, ori să le simtă, lucrurile nu-s chiar pierdute. Și nu văd de ce ne-ar fi păcălit, rosti Ion pe-un ton grav. Atunci trăiască profesorul, strigă doctorița. El are întotdeauna dreptate ! Adela o prinse de mîină. Ochi căprui, adînci, înegurați de suferință și de teamă. Vrem să știm părerea dumneavoastră sinceră... Merită, sau nu, să mai încercăm o dată ? Să mai mergem la București ?

Se lăsă o clipă de tăcere, care dură numai cît doctorița își dădu pe gît paharul. La naiba, spuse ea. Merită ! Scoase un pix, o rețetă și parafa. Uite, deocamdată, trebuie să iei medicamentele astea, pentru bubele de pe picioare. Să știi că dacă nu le îngrijești, e jale. Lasă-le pe alea, doamna doctor, ați spus că mai putem încerca, nu ? Așa ați spus. Da, dar nu neapărat acum. Trebuie să mai așteptăm trei, patru luni, măcar... Doctorița se ridică. Așa, stai liniștită, o să mai trec pe la dumneata. Poate chiar săptămîina viitoare. Ioane, vezi..., spuse repede Adela. Da, da, n-ai nici o grijă, făcu

Matei și ieși din cameră. Nu mai stați oleacă, domnișoara doctor ? Nu, trebuie să plec, s-a întunecat. Mai rămîneți puțin. Abia s-a făcut cinci, aveți timp... Adela își întoarse privirea spre perete și începu să plîngă. Mi-e tare greu, șopti ea. Tare greu... Dacă-ș ști că scap, aș îndura cele mai mari suferințe fără să spun nimic, fără să mă vait... dar așa... uneori îmi vine să-mi pun capăt zilelor, alteori mă rog să mă ia o dată moartea asta nenorocită. Numai că nu vine niciodată cînd o rogi... Hai, Adelo, curaj ! O să vezi că pînă la urmă se va îndrepta totul. Mai ai puțină răbdare, îmi promiți, da ? Hai, nu mai plînge...

Nemaiștiind ce să spună, doctorița își luă haina de pe scaun. Ei, eu mă duc. La revedere și să fii cuminte... închise încet ușa în urma ei, de parcă i-ar fi fost frică să nu trezească pe cineva din somn. Își ridică gulerul la haină și străbătu curtea, topăind de pe o piatră pe alta, ca să nu calce în băltoace. Ion o aștepta la poartă, ■cu o sacoșă mare, plină cu mere, în mîna stîngă. Pentru •dumneavoastră... Nu, nu e nevoie, mulțumesc. Vă rog, domnișoară ! Luați-le, tot nu mai am ce face cu ele. Bine, atunci le iau. Bănuiesc că nu am încotro, făcu ea, ridi-

107

cîndu-și ochii. Rămaseră câteva secunde față în față, pri-vindu-se în tăcere. La revedere, nea Matei. Bună ziua, domnișoara doctor. Mai veniți pe la noi, nu-i așa ? Doctorița se îndepărtă repede, plescăind prin noroi, și nu-l mai auzi. Spera să ajungă acasă pînă la lăsarea întinericului. Ploaia parcă se mai domolise. Aerul era tare, curat, încărcat cu mirosul ierbii. Sări peste o rădăcină care se întindea de-a curmezișul drumului, gata să scape din mînă sacoșa cu mere. În minte îi stăruia chipul cu trăsături delicate al Adelei, rămasă să plîngă fără zgomot în camera aceea mică și încinsă, unde mirosea a medicamente, sudoare și carne putredă. Acolo, la capătul unui sat uitat de lume, lungită pentru totdeauna într-un pat îngust, o femeie privea pe fereastră, în așteptarea nopții și a minunii, apoi a zilei următoare, apoi a nopții. Nici nu băgă de seamă cînd ajunse la poteca care cobora prin pădure. Întoarse capul și mai privi o dată casele împrăstiate pe coama dealului. O străbătu un fior de frig, își potrivi mai bine gulerul în jurul gîtului și porni cu pași mari pe cărare. Ploaie, noroi, și frunze. Pe la jumătatea drumului deschise sacoșa, luă un măr și începu să mănînce.

■ii.

1 B)

.i'Ijj

il>

iBlîi şwtv ■ TRAGERE DE NOAPTE qa uni .«r,->v

■•ib iwi JkJacî

t/i , ^t :>! jtiî Qbnt-r-îlKq

"■) ,i;,, ...j î inrnobG JJR- iix

o oi. «w ' >k> ,tnlçtq sb

..■i&cn s-> fi*:,

:ii

j? o. ni Ani.

.un

■ * v i

pje-am oprit pe o colina. Pietre mari, cu forme ciudate, mărcini, furnici și întuneric. Ne săpăm adăposturile individuale. Transpirația mi se prelinge pe vîrfui nasului, picură pe cazma. Se sapă greu, pămîntul e uscat, tare. Uneori, cîte-o rafală de vînt aduce pînă la noi mirosul proaspăt al ierbii din vale. Adulmecăm și ne chirчим unul cîte unul în ulcioarele de lut. Așteptăm încordați, cu armele pregătite. Prin minte îmi aleargă tot felul de gînduri. Mă gîndesc la frumoasa mea iubită care doarme. Mă gîndesc la vioara de-acasă, la Mozart. Mă gîndesc la dormitorul din cazarmă. O piatră îmi scrișnește sub bocanc și—I văd pe caporal făcîndu-mi semn să fiu atent. Privesc cadranul fosforescent al ceasului : e aproape opt. Minutele trec greu. Simt o mîncărime puternică pe spinare, dar nu îndrăznesc să mă mișc. Degetul mi-a amorțit pe trăgaci. Nu se vede nimic, așteptăm, totul pare o absurditate. Brusc, cerul se aprinde ca un chip uriaș, îhspăimîntător, cu mii și mii de ochi. Locotenentul se ridică, întinde brațul. FOC !, ordonă el. Tragem cu toții, cu nădejde. Licurici multiplicați apar pe colină, luminițe albe și roșii, pîrîituri. Tăcerea se fărîmițează, stelele cad, ni se izbesc de căști, le-*m nimerit. În mai puțin de trei ore nu mai rămîne nici una. Simt țeava fierbinte între palme. Gata, rostește locotenentul cu glas obosit. Ne frecăm la ochi, privim în jur. Acum ne vom putea odihni, în sfîrșit. Adormim pe rînd, în gropile noastre. <■■■>' . -u~-

r

]09

Visez mai întîi că rătăcesc printr-un cimitir foarte vechi. Îmi sprijin pușca de un bolovan și mă întind pe iarbă. Îmi

desfac centironul, copca de la gît. Pămîntul pătrunde în mine subtil, furîndu-mi respirația. Camarazii au adormit, răspîndiți pe creastă. Chipurile lor par de piatră, ciobite, roase de o îndelungată oboseală. Îmi trec degetele ușor peste lujerele ierbii, și-mi las gîndurile purtate de vînt. E liniște. Casca s-a rostogolit departe, ca o stupidă cochilie goală. Sub ochiul meu, furnicile declină în sclipiri fugare sensul timpului. Lumina asfințitului îmi caută retina. Un păianjen îmi trece peste mînă. Închid ochii. Adorm.

Visez că merg. în jur, pustietatea dealurilor pare durabilă ca un somn adînc, foarte adînc, prin care se aude uneori cîte un sunet îndepărtat. Zgomot de bocanci, firav, cadențînd pașii nopții într-o nesfîrșită rugă către răsărit.

§1.

mrî

: Bi -)<>. M bnîg 9). >j

■<!} Binobr si aas)bni,-j i.-;M j .ămiBica nih linot'trarob b{ t ttte.q&'i *q h&v I-iș :3av

s 9 :

q a 'i)n:!*iH'):ni:n o îmi?.,.uaig cmi sI'jJufiM .îcțo

£-fm litJsgoQ .Oțifm âm ne .-■i9nsfiibnî un Tsb ,9iB.ruC[3 0-j.sq lirtoi tmSiq9*{vt;-;ofmiA abs/ e>« tfl-î .hBg/i'ii

aq iiportu' ,tBhu qib nu bs gfodhqK ?z ',ia3 ,s?jjiS ,9ie.tibiJi?cia <"s 02 {i.rîm"na|4.;?,f)>J .irtoo sb Unt U- Ilm vi ,io^Sin/rniâqeni'

' ■-t uo msgfiiT .f-3cnob>îo ,! DC7! .(u^Eicf sbaiJrî! ,fi-)ibh

'nițuq ism nî .tkamin ^i"-t>i ,i} \$ăa *jb îsescfxi '.« In

:rvichyft G'/B-^J îmi?.,r>r; iatn -snimSi luni un aio

■. .• <jfil^ ijo {fjnnori'jto'jof 9,t-;.,Bieoi- „elfiO .anilftq

:uq mov 3fT mus A /iul ci /niyiiq ,Woo si • mibsil

,f4Tiaf.o.rs țiiiqoiy nî .fariri siq fnmnobA .Jișiîng ni

cor

In marș

	V		l		.ă i
ti	[rjv'sb „.1..'		iî •		fc;
	B				-}]
	f				
rut p'	ii /tn:ri		și •ir- i	fi 10.'	) 1 t/n
				""f	\f a
?uh	.j in ifi		ins-M	' .aî-r s	kxq mi
in	-			:'*	T
.53B9	O fnnq f <j f.		biirfg		iq A
Î >					.t.

prin culorile spălăcite ale dimineții. Era

foarte cald. Cu obrații mînjiți de oboseală, cu buzele crăpate, cu sudoarea picurîndu-ne în ochi, înaintam sfi-șiind un început de albastru. Drumul părea că nu se mai termină. După aproape unsprezece kilometri a apărut, în sfîrșit, obiectivul. Un sat mic, care își ițea forma neregulată pe culmea unui deal. Ne-am adunat ultimele puteri. Urcam cu dinții încheștați, cu degetele strînse pe cureaua puștii. Uneori ne apuca amețeala. Cerul ne scă-păra sub bocanci, ca și cum am fi mers pe o oglindă. Am ajuns lîngă primele case. Drumul era acum acoperit de un colb gros care țîșnea sub pași, înălțîndu-se în trombe subțiri, tremurătoare, apoi cobora peste noi ca o ploaie de făină. Satul părea cu desăvîrșire pustiu. Casele, văruiate într-un alb strălucitor, erau tăcute. Ferestrele mici și strîmbe păreau că așteaptă ceva, acoperite de pielița imaculată a perdelelor. Ici, colo, se zăreau glastre cu mușcate, ca niște infime explozii de sînge pe sclera acelor ochi. Porțile erau zăvorite. Un sat alb, pierdut pe întinderea de dealuri negre, verzi, ca o scurtă perioadă de insomnie în visul pămîntului. Treceam prin acea singurătate deplină pluton după pluton și din cînd în cînd cadența ne dispărea, înecată în praf. Nu se auzea nici cel mai mic zgomot, nici măcar un lătrat. Doar tropăitul nostru surd, care se cățăra pe șira spinării dealului inundat de soare.

i

111

Ne-am oprit la o fîntînă. Cu căștile în mîini, cu tunicile deschiate, priveam casele cu o îndreptățită neîncredere.

Cîțiva dintre noi au vrut să spargă una dintre ferestre cu patul puștilor, dar locotenentul s-a opus. Da, poate că era mai bine așa. Să traversăm liniștea asta cit mai neluați în seamă *. Atenți să nu rupem crusta subțire cu bocănitul nostru. Soarele Dobrogei se infiltra încet în noi. Unde-or fi ăștia, s-or fi ascuns în vis ? întrebă cineva de lîngă mine. Așezați în drum, desenam flori în praf cu vîrfurile degetelor și ne așteptam rîndul la fîntînă. Timpul trecea, fierbinte. M-am ridicat și m-am dus să beau. Aplecîndu-mă peste ghizd ca să prind găleata am privit în jos fără să vreau. Pereții se alungeau neted, pînă la ochiul de apă care sclipea limpede, îndepărtat. Am văzut cum lumina își întindea silueta

tremurătoare peste casele scunde, văruite în alb. Mi-am trecut mâna peste față. Ici, colo, se vedeau ferestre mici și strîmbe în care ardeau glaste cu mușcate. Perdelele scrobite se trăgeau la o parte, se zăreau bărbați și femei mișcîndu-se în paturile tari, înalte. Cîteva tresăriri în oul somnului, coaja începu să crape, apoi izbucniră afară zgomotele dimineții. Uite-i, am încercat să strig, însă gîtlejul îmi era uscat. Oamenii ieșeau din case unul după altul, din ce în ce mai mulți, pipăind temător ziua cea nouă. Aerul vibra pe pocnetul bastoanelor izbite de pietre, ziduri și garduri. Un zgomot confuz, asemănător celui făcut de că- ' derea nisipului într-o clepsidră. Sticla bombată, subțire, și înăuntrul ei ticăitul alb, neobosit. Unul dintre orbi se desprinsese din mulțime și se apropie de fîntînă. Aplecîndu-se peste ghizd ca să prindă găleata, păru că se uită în jos. Pereții netezi se alungeau pînă la oglinda care; reflecta un chip privind prin apă. Cu cana de metal în: mîna, stăteam încordat, neîndrăznind să beau. Pete de , lumină se cățărau încet pe piatră. Cineva mă zgîlții. Am > pus cana la locul ei și mi-am agățat automatul pe umăr. Locotenentul dădea ultimele comenzi. în timp ce trăgeam piedica armei pe neobservate, am auzit un zgomot ușor;

1. General Fernando Vidai Olmos — Principiile camuflajului -diurn, Ed. Abadon, Buenos Aires, 1972.

^

112,

care părea că vine de după gardul unei case. Ca un fel de ciocănit. Ne-am încolonat în grabă. Ciocănitul se întetea. Uită-te acolo, îmi șopti soldatul de lîngă mine. Un baston alb ! Mi-am șters' sudoarea de pe frunte cu mîneca și mi-am ațintit privirea asupra căștii celui din fața mea. După un timp satul rămase mult în urmă. Bocăneam pe marginea tăcerii. Soare alb, cadență și dealuri.

<Y>â uianiädU- t'r':>r,y\i, !■;■• ■ vjireî

§j'.'">'• i&cti su,. Vr>;.;>'n vt<-' isv'ŧl ztiv,;..' i<;- rujzptixi. :ju ?■.■.: -i',, ■' '" ,.;■: .iut.: -b
'Si-.'!' .!■.■ilif.thUt1: :o -'fi. hi:r :\ tS. fivh ij,

vi r

o

r1 *

ij'q fu

, , *-tJci ir1-ij '

■te>l

Ut,

Mk-

■

1

« j; I ii'

i ;: »

:

i v

r' a

-

'-

i i , -

!

i

i

tft*

C

l- »

:ub l

■<'■

70-.''

Hn

UQI) i SiV...- „9f.CnitUBâ-, 90 i ■■>

■A t.

a»

m

-.7i-:-l

h

> 1

LA BUFET

4

r u , • ' ' ■ > f} l ><, iî < * "i» » . i. l'« B

Autobuzul ajunsese în mijlocul satului și opri. Era o!*, zi fierbinte, uscată, fără un fir de vînt. Șoferul stinse mo-;p torul și bătrîna Skodă păru că se dezumflă, dîndu-și su— fletul prin crăpăturile geamurilor. Oamenii coborau unul cîte unul, fără grabă. Basmale, șepci, căciuli, haine uzate, petice și pete, mîini cu vene albăstrui, pantaloni murdari de pămînt, fuste negre, pungi de plastic, sacoșe pline, ochi injectați de somn, voci adormite de căldura orelor petrecute în rată. Cercel întinse brațele, oftă, se scobi în nas, apoi coborî și el și închise ușile autobuzului. Doi, trei oameni ce stăteau pe băncile din fața caselor se ridicară și se alăturară călătorilor care se îndreptau spre bufet. Ei ! Ce se mai aude pe la oraș ?... Mai nimic. Cum nimic, mă ? Vasile, spune tu. Cel întrebat, un muncitor tînăr, scund, cu părul roșcat, aruncă o privire obosită spre tovarășul său, apoi scuipă în praful drumului. E groasă rău, nene, dacă ții morțiș să știi. Păi pentru că nu știu, de-aia întreb. Ia zi. Zic, dacă dai o bere. Dau. Ei bine, atunci pot să-ți spun că aia parcă au dat în boala copiilor. Adică cum ? Adică s-au speriat. De poveștile cu aerul și apa... Cam au dreptate, se amestecă în discuție celălalt muncitor. Sînt descoperiți din toate părțile. Pe cînd la noi, aici, e altceva. Pădurea, înțelegi ? Priviră cîteva clipe dealurile acoperite de verde praf, care înconjurau satul din trei părți, ca niște metereze. Apărînd acel minuscul capăt de lume, unde oamenii încă se mai duceau să-și taie de gălbinare, unde telefonul avea manivelă și luna se numea farul lui Dumnezeu,

114 *

care nici el nu se aprindea întotdeauna, de pildă iarna trecută, cînd lupii au sfîrtecat o bătrînă ce se întorcea acasă prin mijlocul satului, n-a mai rămas nimic din ea, nici un semn după care s-o poată recunoaște vecinele, așa că au zis că e ea pentru simplul motiv că n-au mai văzut-o apărînd în curte, unde acum doi ani fratele primarului s-a spînzurat pentru că l-a părăsit cea mai frumoasă femeie din comună, moașa, unde dihorul nu are oase, e plămădit numai din zgîrci și apă, năluca nopții, se strecoară prin orice crăpătură, sugă sîngele găinilor și ne face să visăm urît, unde ziua drumurile sînt proaste, iar noaptea nu sînt deloc, și autobuzele își pierd suspensia, șuruburile și benzina ia fiecare cotitură, satul fiind așezat la o oarecare înălțime față de nivelul mării, mai precis șapte sute patruzeci și cinci de metri, drumul urcă printre gropi, pietre, rațe, copii, căruțe care nu se dau la o parte, oameni care ies de la bufet în cele mai neașteptate direcții, pentru că aici toți beau din pricina altitudinii, și aproape nimeni nu ascultă radioul, astea-s fleacuri, față de cu mult mai interesante chestii loco, cine pe cine, cum și cînd, ori pe lîngă hrănitul animalelor, porci, capre, vaci, păsări, iepuri și cîini, mai puțin pisici, mai importantă e munca, coasă, săpat, îngrijitul . pomilor, stropit, udat, cules, fabricarea țuicii și vînzarea ei la oraș, construirea unui nou W-C, pentru că cel vechi a căzut ca de obicei pe ăl de-și făcea nevoile înăuntru, de altfel e cunoscut că aici lucrurile se dărîmă, se usuacă ori se scorojesc mai repede și aproape întreaga comunitate, vreo cinci mii de suflete, mai crede încă în vârcolaci, zîne și glande vindecabile prin tîrît în patru labe și înconjurat în această poziție curtea bisericii de treisprezece ori, aceeași curte în care e și cimitirul, de unde probabil și superstițiile, pace celor care vin, bucurie celor care rămîn, binecuvîntare celor care pleacă sau invers, nu e prea clar, dar așa scrie pe poartă, drept care există credința neștrămutată că țuica vindecă cel mai bine arsură, urticaria, ficatul, limbricii, plămîinii, iradiația, boala de vînt și, în general, toate bolile lumești. Așa că aici e altceva, concluziona Vasile aruncînd o ultimă privire înspre dealuri. La ei s-a întrerupt apa.

115

Ei, pe dracu' ! în tot orașul ? Da. Și noi ? Noi cică să acoperim fîntînile. Cu ce să le-acoperim ? Te pui cu fundu' pe ele, bă Traiane, că ești suficient de gras. De ce te legi, mă, de mine ? Le-acoperim cu prelate, cu celofan, cu nuiele, scînduri, chestii de-astea, pricepi ? Pricep că ne iei în bășcălie. Nici gînd ! Uite-l pe Cercel, întreabă-l, dacă nu mă crezi. Cercele, ia zi-ne, mă, cum e cu fîntînile. Care fîntîni ? Alea cu bere ? Păi dacă-i vorba de-alea, sînt primul. Zîmbete largi. E dat dracului, nu te-ncurci cu el. Traiane, ce-ar fi să secăm ceva ? Un puț, colo. Hai, mă, băiete, luăm o bere, nu mai mult, pe onoarea mea. Fac cinste. Tu și cinstea, haida de. Da' dacă zici c-o faci, hai ! O bere n-o fi foc, și ce e mult strică că-i puțin, sau cam așa ceva. Bravo, așa-mi placi, plin întotdeauna de proverbe și ghicitori. Nae ! Două sute de tărie, că poate n-ai bere. Da' pune-le în pahare curate, că omu' are obraz subțire, vine de la oraș și e contaminat la buză. Nu rîde, bă. Iar voi aștilalți, nu mai fiți așa murați, c-om scoate noi cămașa și prin altă parte. Noroc ! Paharele se ciocnesc cu zgomot. în sala bufetului e aproape întuneric. Prin colțuri se disting sticle sparte, băltoace, mucuri de țigară, hîrtii. Miroase a praf, sudoare și țuică. Cuvintele își pierd repede sonoritatea între pereții scorojiți, plini de igrasie. Afară, lumina scînteiază pe acoperișurile de tablă. Oamenii care au coborît din autobuz se îndreaptă agale spre casele lor. Centrul satului are o formă triunghiulară, fiind delimitat de punctul sanitar și căminul cultural pe de-o parte, bufetul și alimentara de cealaltă parte. Baza triunghiului o constituie clădirea primăriei, care are un gâr-duleț verde. Aici e capătul liniei. Asfaltul se termină și încep potecile pline de hîrtoape în care se cuibărește liniștea. Pe ușa punctului sanitar iese doctorul, un individ înalt, blond, cu buze subțiri și f/>helari rotunzi. La cîteva secunde după el, notarul și omul de serviciu coboară treptele primăriei. Notarul este la fel de slab ca doctorul. Munca intelectuală ! Poartă un costum de culoarea oului de rață, are cravată, butoni de metal, nasul strîmb,

și manșetele pantalonilor elegant suflecate. Salut, doctore ! Facem una mică ? Bănea, cel mai bogat

116

om din comună, se apropie surîzînd. E gras, roșu la față și cu ochii atît de apropiați, încît i-ai putea confunda unul cu altul. Face semne prietenești cu mîna. Lîngă el se oprește Hăpău, poștașul. Descăleca de pe bicicletă și—1 ia pe Bănea pe după umeri. Ce mai faci, Gheorghită ? Bine, da' tu ? Hăpău își dă pe ceafă pălăria roșie, cu pană. E îmbrăcat într-un costum verde, mototolit, la care și-a asortat o cămașă galbenă. Zîmbește scurt, neliniștit, spu-nînd că face așa și-așa. Salută amîndoi oamenii care s-au oprit în fața bufetului să-i aștepte. Din casa vopsită în roz, de vizavi, apare Prună, tehnicianul veterinar. Are părul alb și obrajii căzuți. Se apropie încet, legănat, cu buzunarele doldora de vaccinuri și chei. Să trăiască domn' notar, noroc, doctore ! Salut,colega, îl întîmpină doctorul cu un surîs malițios. Să trăiești, nea Gheorghită. Și tu, mă amăritule, deși nu cred că mai apuci ziua aia. (Rîs general, nu foarte puternic). Intrăm ? întreabă Prună. Intrăm, că n-o fi pericol. Da' ia spune, domn' poștaș, te-ai spălat pe mîini de stronțiu ? Hăpău zîmbi, dezve-lindu-și gingiile. Te rîzi de mine, nea Prună. Ce-i aia ? Ca să zic așa, stronțiu e-un fel de moarte prin aer. Acu', că veni ca proasta peste noi, îi putem zice pe nume, ca la nevastă. Păi nu ? Păi da, evident. Bună, ai spus-o frumos. Evident ! Ce cuvînt grozav, îți dă așa, o liniște, cînd îl spui, și tu îl spui ca nimeni altul. Lasă, bă... în bufet mai erau cinci, șase oameni. Traian, Vasile și tovarășul lui se apucaseră deja de treabă. Șeful de post stătea cu cotul stîng sprijinit de tejghea, în timp ce pe dreptul îl împinsese mult înainte și în sus, ca să poată duce la gură paharul cu sirop de mentă. Da' ce bei mata, domn' șef ? Așa de dimineată și de unul singur ? Sirop. Hopaa ! Efectele catastrofei sînt deja prezente la noi în bufet. Nu, mă băiete, dar mă doare capul de simt că-mi plesnește. A trebuit să stau toată noaptea la Aurică Capră, gogoșarul. Notarul oftă, Bănea își băgă mîna în buzunar ca să caute banii, doctorul își suflă nasul în-batistă. Nae, fă oficiile de gazdă. Tăcut, mohorît, cîrtiu-mărul spălă paharele unul cîte unul, și le umplu. Ce-prostie, domnule, cu explozia asta. Cică a ajuns radiațiile-pînă în Polonia. Ce zic eu Polonia, chiar mai departe...,

117

Știi tu. Știu, că s-a spus la radio. Nene, da' oricît de departe ar fi ajuns, personal, mă vorba aceea în ele, adică în pastile. De acord, însă nu mă pot împiedica să întreb, or fi buni la ceva nasturii ăștia ? Că prea-s pe gratis. Care nasturi, omule ? Pilulele, de. Prună își dădu ochii peste cap și luă un aer dramatic. Sînt excelente, spuse el pe-un ton cîntat. Luați pastile, să nu vă sonați la bile. Cum ar veni, nu trebuie să gîndim. Că tot aia • e, ba chiar mai rău. Tot punem mîinile pe piept azi, mîine. Nu, nea Prună, asta-i boală lungă. După ani de zile, odată te trezești c-un cancer în fund, și nu știi de la ce. Ei, bine, de la raze, de-acolo, mîrîi notarul. Atunci, hai noroc, spuse doctorul.Dădură paharele pe gît. Bă, dar ori m-am dezobișnuit eu, ori asta e mai tare decît ce-am băut de dimineată. N-o fi contaminată, dracului ? Nu se poate, că-i în sticlă. Hăpău își descheie haina. Ce mă roade pe mine e faptul că nu te poți feri. Știi, mă gîndesc că în război, de pildă, îi vedeai pe-ăia venind și puteai și tu s-o iei la goană ori să tragi, depinde cîți era. Da' acu', ce poți să faci ? Să bei, replică Bănea. Nae, băiete, ia mai arde-un rînd la fiecare, că-i sete radioactivă. Și bea și tu, ce dracu' ! Fii om, cît mai e timp. Da' popa unde-o fi ? întreabă doctorul pe nepusă masă. Că de obicei, asta era ora cînd îl spovedea pe Nae. A plecat, spuse notarul. Unde ? Că n-ai un' să pleci acum, mai cuminte e să stai liniștit, cu prietenii. Am auzit că în Suedia or să moară nu știi citi oameni la anu', din cauză de... Păi dacă mor și ăia din Suedia, ce să mai vorbim... Mai bine ne comandăm niște coșciuge din o brad frumos, oo brad frumoooo... Termină, cîntî fals. La noi sînt codri verzi de brad, recită Cercel privind rafturile cu sticle. Ce faci mă, aici erai ? Păi unde ? Nu, da' chiar că sînt codri, adică ce vreau să spun e că pădurea ne ferește. O ferește pe mă-ta-n groapă. N-ai înțeles că nenorocirea vine de sus ? Oo, să trăiască domn' primar ! Primarul strînse cîteva mîini la întîmplare. Mă, da' ce faceți voi aici, ai ? Vorbiți prostii ca de obicei, sau ați schimbat postul ? Nae, un sifon. Vreau să fac opinie separată. A, uite-l și pe doctor, în flagrant delict. Ce naiba, doctore, te-ai dat cu ăștia ? Primarul învîrți paharul cu sifon în-

118

Sil

tre degete, îl bău dintr-o răsuflare, apoi se îndreptă către șeful de post. Ia spune, domn' șef, cum a fost pînă la urmă cu bietul Aurică ? Cum să fie, cum știți de-aseară, adică nu mai mult decît un fel de cenușă. Atît a mai rămas din el. Așa o să ajungem probabil cu toții, interveni Cercel, meditativ. Nici măcar n-am putut să-l adunăm, se risipea în toate părțile. Nae ! Mersi. Da, și cum ziceai ?... Păcat de el, că îmi era simpatic. Ți-o fi fost, dar îl știa toată lumea că bea de stîngea. Ieri dimineată încă mai stîngea, și-si făcuse timp să umfle și gura nevستی-si cu pumnii. Vai de norocul ei, acum a rămas fără casă, fără copil, fără bărbat. Ala nu era bărbat. Știi, mie nu-mi plac bețivii. Nici mie, spuse doctorul, încheindu-și scurta intervenție cu un mic rîgîit. Bine c-a scăpat. Adică, cum să scape, domn' doctor ? Nu de el vorbesc, de ea. Ia să-I ascultăm mai bine pe domn' șef. Că au constituit tot cazul, de-a fir a păr. Șeful ceru o bere. Acu', dacă tot am pornit-o, se scuză el privindu-l pe doctor. Azi nu mai am tensiune, doctore. Așa că pot bea și eu o bere, nu ? Doctorul nu spuse nimic. Deci, cum ziceam, cînd au venit pompierii ardea totul, casa, hambarul, livada. O ditamai pălălaie. Făcuse treabă, Aurică, nu joacă. Am toate declarațiile la mine. S-a îmbătut imediat după ceaiul de

dimineată, că îl bea cu țuică, ca la englezi. Pe urmă a luat-o la bumbăceală pe Lenuța, săraca, a lăsat-o-n nesimțire și a început să se plictisească. Așa că i-a venit ideea naturală să-și lege copilul cu capu' în jos de-o grindă din grajd, și l-a și legat, dovadă că am găsit sîr-ma de care atîrnase ăla micu' de picioare, și cu un rest de probă de tălpi, în ochiurile sîrmei. Moș Stan, vecinul, zicea că după țipete se vede că l-a altoit și pe copil, pînă s-a săturat, că cică urla că nu era copilul lui, ci al vînzătorului, că doar stau unul lîngă altul, așa că nu se poate ști dacă l-a omorît înainte de foc, ori l-a lăsat leșinat și a murit ars de viu, bietul de el, nimeni nu mai poate spune, nici măcar medicul legist care a venit tocmai la timp ca să nu mai poată preciza nimic. Plutonierul dădu din cap, sorbi din paharul cu bere, se strîmbă, Nae, ce-mi făcuși, mi-ai pus coniac în bere, ia nu vă mai hliziți. Da ! Oricum, nu mai contează, plus că toți zicea

119

-că bidonu' care l-am găsit la locul faptei l-ar fi umplut nea Capră cu motorină cu care a stropit tot, inclusiv propria-i persoană, după care a scăpărat așa, într-o doară, un chibrit. Pe urmă a mers ușor. Totul a bufnit ista-taneu, ba chiar în așa fel încît n-am mai găsit decît ce vă zisei c-am găsit, plus o coroană dentară de-a lui Aurică. Și aia calcinată (Lumea se strînsese buluc, stătea •ca o vulpe mare, amușinînd, mișcîndu-și ochii și botul, ■pregetînd să treacă pragul dintre curiozitate și acțiune, motiv pentru care a ars și hambarul, îmbrîncindu-se cu toții să vadă mai bine, ducîndu-și mîinile la gură și fă-cîndu-și cruce, în timp ce din gospodăria lui Capră nu mai rămînea decît nevasta, care zbiera de mama jocului, foc, că asta și era, mulțimea liniștindu-se abia după ce totul s-a prefăcut în scrum,, peste care s-au turnat din belșug găleți cu apă). Doamne, ce mă doare capul, spuse plutonierul în încheiere. Ei, domn' șef, a ars și gata, ceasu' rău ! Eu zic tot așa, păcat de el că n-avea nici patruzeci de ani... Mai termină, omule, cu năzbitiile. Avea optzeci de țuică. Și în afară de toate, ăsta cel puți", n-a mai apucat chestia care ne dă la toți de gîndit. Ce sa-'l mai căinăm, rînji Cercel. Vorbești prostii, băă ! Crezi că acolo sus, unde o fi el, e mai bine ? Păi în ceruri e mai greu ca pe pămînt, e lată rău. A spus chiar domn' primar, că aerul... Așa, nea Hăpău, dă-i înainte ! Eu cred mai degrabă altceva, cred că cerul e plin la ora asta de îngeri cu măști de gaze, și cazemate anti-atomice, rîse primarul. Mare e Dumnezeu ! Ești prost. Începură să ridice tonul. Primarul îi privea îngîndurat, în tăcere. Prună interveni răstit. Mofturi, și nu fiți cîrpe. Așa-i, întări notarul. Nici mie nu-mi vine să cred c-o să dăm ortul popii. Puterea minții nu mă ajută să văd pămîntul nemuncit. Cine ar mai ara, cine ar mai semăna, cine ar mai cosi, cine ar mai altoi pomii ?... Și dacă nu ne-am speriat noi de progres, nu ne-om speria nici de asta. Nici țuică n-o să mai aibă cine face, mormăi omul de serviciu. Chiar ! Nae, mai desfă o capsulă. Și bagă-ți pentru numele lui Dumnezeu, limba aia în gură, că-mi faci silă. Primarul își ■drese vocea, își încheie nasturii de la haină și zise : totul ■o să fie bine, o să vedeți, rezolvăm noi cumva. Uite, să

120

ne spună doctorul cum stă treaba. Doctorul tresări, în-cercînd să iasă din starea de toropeală care-l cuprinsese. Vedeți, nu se poate afirma nimic cu precizie... Adică... e vorba și de rezistența fiecăruia... da, la mijloc e rezistența... Mie nu-mi place dacă este rezistență la mijloc, adică între picioare, rîse Cercel. Hăpău, care tocmai se întorcea de la toaletă, prinse ultimele cuvinte și se avîntă în discuție, bine spuseși, domn' doctor, la mine a cam slăbit, rezistența. Mă lasă oasele. Am în curînd treizeci de ani de cînd bat drumurile, cu piciorul și cu bicicleta și cu geanta-n spinare, așa că se explică, oarecum. Da' nu înțeleg amețeala care m-a luat de la o vreme. Parcă n-a-ș crede că-i de la tensiune, pentru că văd stele căzătoare și îmi bubuie ceva în urechi, exact de cinci zile, de cînd a început povestea asta cu... Eu, ce să mai zic, nu mai am poftă de mîncare, spuse un altul. Visez urît, numai șobolani... Prună închise ochii și îngînă pe nas : „și vacile mor de o boală ciudată, acoperi ndu-se de bube, și cocoși negri zboară prin case, și dihorul vine să-ți mă-nînce din palmă." Ia isprăvește, domnule, cu tîmpeniile, se încruntă primarul. Ce dracu' ! Pe mine mă dor ochii și partea stingă a corpului, suspină notarul. Capul, încheie șeful de post. N-or fi toate astea de la chestie ? întrebă Bănea coborînd vocea. Din fundul sălii se auzi glasul lui Dincă, învățătorul. Eu am spus-o încă de anu' trecut că așa o să se întîmple. Am martori. Și ce dacă ai spus-o ? îl interpelă primarul. De exemplu și eu pot zice ■că nevastă-ta nu te înșeală, ceea ce nu înseamnă că-i •și adevărat. Si voi, dacă mai rămâneți aici să bateți din buze, o să dați în mintea copiilor. Ia stați nițel, spuse el, întorcîndu-se spre doctor. Doctore, mai scoate-ți puțin botul din paharul ăla, că eu l-am dat, și spune-ne pe înțeles cum stau lucrurile. Doar ai primit o groază de telefoane și plicuri de la minister. Păi, cum ziceam, organismul este, în primul rînd... Ce-are a face organismu', că la radio s-a spus că radiația stă pe pămînt. Adică coboară, și intră în sol. Așa că afar' de căzu' că ne-am tăvăli prin iarbă, nu se poate întîmpla nimic cu organismul. Primarul se uită urît la notar și acesta tăcu, pre-făcîndu-se interesat de ceea ce vedea în fundul paharului.

121

Mă, da' chiar ești tîmpit. Nu ai citit în ziar că să nu se dea lapte la copii, să spălăm legumele în nu știu cîte ape, să nu mîncăm salată, ridichi, morcovi, castraveți, pentru că astea-s cele mai atinse ? Ai citit ? Bine, atunci ia spune, nu ne hrănim la urma urmei din sol, din ce ne hrănim noi ? Dincă se ridică de la masa lui și se apropie cu paharul în mînă de grupul care discuta aprins lîngă tejghea. Oamenii tăcură, privindu-l pe sub sprîncene» Nu le plăceau vorbele umflate ale învățătorului și le era și mai neplăcut faptul că le rostea improșcîndu-i cu stropi de salivă. Un accident ca ăsta nu s—a mai1 înregistrat în Istorie. Cred că e vorba de semnul cel mare. Semnul la care toate jivinele, stihiiile și

răul, vor trece la atac. Eu am prevăzut de-acum un an. Iar măsurile de care vorbiți, sînt derizorii. Dincă făcu un gest la g cu mîna s'îngă. Or fi cum le zici mata, da' și eu cred că toate astea n-au nici un rost. Cică să-ți speli hainele, sau să nu bei decît apă minerală, oftă Hăpău. Dincă trînti paharul pe tejghea. De asta nu mai scapă nimeni, nici de sămîntă, s-a zis cu noi ! Ce zice ? Lasă, soarbe din păhăruț și nu te mai agita. Nae ! Unde-i Nae ? A ieșit adineauri. Hăpău deveni melancolic. îl luă pe învățător pe după umeri, domn' învățător, poate ai dreptate, nu zic ba, dar te rog nu mai înnebuni lumea cu vorbele matală, eu vă respect, da, pe cuvîntul meu, aproape că țin la 'mneata, însă spuneți-ne că mai există măcar o speranță... E-adevărat că li se face scăpare femeilor ? întrebă notarul. Că asta ar fi rău, păcat de Dumnezeu și de chinul nostru bărbătesc. Atîta trudă, dusă pe apa gîr-lei. Eu nu cred în ruptul capului că s-ar naște monștri de-ăia, mîrii Cercel. Și dacă se naște, ai ? Ce te faci pe urmă cu ei, o lume cu monștri mișunînd peste tot, și să le mai și dai de mîncare, unora așa ca Bucurică, sāracu', uite ce urît e. Care Bucurică ? Unchiul lui nea Prună. Eu am o fată de optsprezece anișori, o mîndrețe, o iubesc ca pe ochii din cap, face liceul, da' din păcate îl termină la anul, liceul sanitar, lucru bun, iar băiatul lucrează la o fermă, e zootehnician, nu știu dacă-l mai țineți minte, e flăcău mare acum, trebuie să-l însor, numai că nu vrea el, ce să-i faci, și noi am fost tineri,

122

acum e rîndul lor. Dom'le, aici e vorba de politică, se amestecă notarul. Adică cee... Zi-o ca să priincep... ăă, să priup... Taci, nene, că e pauză. Cîeva deschise radioul. „Ordinea de zi a conferinței de presă a fost...” Ordinea, spuse plutonierul, pipăindu-și nasturii de la uniformă. Nae, desfă... unde-i omu ăsta, ce dracu' ? „Nivelul radiației a scăzut în toate regiunile pînă la doza maximă admisă. în continuare, vom transmite buletinul meteorologic.” Păi chiar ăsta lipsea acum. Se apropie anul două mii. Sfirșitul... „Precipitațiile se vor menține în...” în-chide-1, Cercele, ce, parcă eu nu știu că se vor menține ? Da' de ce nu explică ei de ce-i atît de cald ? O fi de la căldura norului. Zboară și ne plouă cu cenușă fierbinte în cap. Și de la cap se-mpute peștele, murmură omul de serviciu. ăsta-i matol, care pește, bă ? Fugi repede și fă curat. Auzi, pești, asta are el în minte. Cine minte ? se zburli șeful de post. Ura și la gară, v-ați năucit de tot, strigă Prună și sorbi zgomotos din pahar. Hai să mai luăm un rînd... Domnu' doctor, dumneavoastră ce faceți acolo ? Stați cu paharul gol... Nae ! Mă, al dracului, să știi că ăsta s-a ascuns în adăpostul lui contra-atomic. În șură, preciza Cercel. Na, uite-l că vine ! Nae intră încet, ducînd în brațe o navetă plină cu sticle. Notarul își șterse nasul cu mîneca hainei de culoarea oului de rață, pînă în acel moment. Se aplecă ușor către primar. Știți, mie, băuturile moi, vinul, adică, îmi face rău la stomac. Nu le suport. în schimb, cum beau un coniac, imediat îmi face bine. Hai, bă Nae, unde fuseși atîta vreme ? Lasă naveta cu vin și adu o tărie de-aia, să se usuce atomu' ! Nae așeză naveta într-un colț și scoase dintr-un buzunar o legătură de lăptuci. O învîrți pe degete, îngîndurat. Ui-tați-vă puțin... Bîzîitul conversațiilor încetă. Se holbară cu toții la frunzele vestei, de un verde spălăcit. Ieri arătau destul de bine, erau țepoase bă, și acu' uite cum ■S-a făcut. Asta-i, răcni Dincă, improșcînd cu bale cîțiva oameni din apropiere. Apocalipsul ! Versetul numărul... Gura ! țipă Cercel. Să nu mai aud. Mă mir de nevastă-ta, cum o putea suporta așa un boșorog pisălog. Că n-are sārăcuța nici treizeci de anișori, și-ți ia ochii numa' ce-o vezi, mai ales așa, din profil. Cîțiva începură să rîdă. NU

123

PERMIT ! Ba permiți, pentru că ne-ai amestecat cu rugăciunile, se vede c-ai tras și de dimineață la măsca, spuse primarul. Nae, la cît se ridică contul ? Păi, aproape de-o cifră de... Lasă, mă, cifra, eu vorbeam de obraz. Cît ? Cam mult, domn' primar, da' dacă vreți să plătiți dumneavoastră, mă rog... Coniac, țuică de-a mea, bitter, face cam... Bine, trece-i lui Bănea în cont. Și mai desfă-ne o sticlă de bitter, ceru notarul. Și, ce spuneam ?... Păi, despre lăptuci, apoi despre Iuliana lui Dincă, suflă Hăpău. Pupa-i-aș lăptucii ei, rîse notarul. Nesimțîți, strigă întv vătătorul, înecîndu-se de furie. Prună îl bătu pe spate'. Ușurel, nea Dincă, ușurel... îl așeză pe un scaun. Stai aici binișor, că nu-i foc. Chestia a ars de cinci zile. Care cinci zile, bă, că a Iulianei arde de cînșpe ani ! Eu vorbeam de reactor. Nu ne mai înțelegem. Nae umplu un rînd de pahare și privi din nou frunzele moi. Doamne, că rău. s-a mai pleoștit. Parcă toate alea a luat-o razna. Nepoa-tă-sa îmi vomită de azi dimineață, o s-o duc mîine la matală, domn' doctor, da' nu cred că ajută, pe nevas-tă-mea au apucat-o dracii, și eu mă gîndesc, mă gîndesc,, și-mi vine să plîng. Bă Nae, ce-ți veni să întristezi atmosfera ? Ia taci și toarnă. Uite-l cum stă cu alea în< mină și se holbează, rîse Cercel. Notarul își aprinse o țigară. Aruncă chibritul pe podea și îl strivi cu tocul pantofului. Are și el dreptate... Nu-i chiar așa, rosti doctorul cu greutate, pilulele sînt și ele cu un rost... Iodul radioactiv este eliminat prin, ăă, competiție, cu iodul din,' pastile... Prună se întoarse spre doctor. Mă iertați, dar dacă tot sîntem împreună, aș vrea să vă cer o mică consultație. Spune... Ei bine, chestia e că de la o vreme mă. cam doare în... Ce-o fi ? Ce să fie, ai damblagit, rîse Bănea. Cică s-ar fi produs și jertfe umane. Unde ? Păi acolo* unde s-a produs. în Suedia aia... Adică, cum ar veni, se înțelege că norul ăsta e foarte mare, dacă stă și deasupra noastră și ajunge și-n Suedia. Care-i domnule, adevărul cu norul ? Păi, cum să spun, ca să pricepeți, în primul! rînd, organismuu... Lasă-l pe doctor, că-i criță. întrea-bă-mă pe mine. Chichirezul stă în faptul că el e prea sus și noi sîntem prea jcs. Legile naturii, pricepi ? Nu explici bine, notarule. Prună dădu din mină, a lehamite.

124

Un lucru e cert, zise el, chiar dacă ne curățăm, date fiind pastilele alea, nimeni, auzi bă, nimeni, nici măcar morții care vom fi, n-o să mai facă gușă. Iodura-i sfântă ! Brusc, lui Prună îi dădură lacrimile. Stătea cu paharul în mină, în așa fel încît jumătate din conținut i se vărsa pe pantaloni, ofta și privea tavanul bufetului. Fel de fel de gînduri îi jucau prin minte. Diploma luată cu atîta greutate, degetele de la picioare ale nevesti-sii, uite zece purceluși, zicea el, sărutîndu-i, bibeloul de pe policioara din dormitor, oalele albastre din bucătărie, covorul, patul, televizorul, ferestrele, casa întregă pe care-o ridicase cu mîinile lui, zîmbetul Claudiei, fata cea mică, ori supărarea ei, cînd el trebuia să plece la serviciu, așa te porți cu copiii mici, pleci și-i lași singuri ?, îi striga șmechera din poartă, dealurile, merii în pîrg, bolile caprelor și porcilor, flacoanele cu streptomycină, micile lui ciubucuri, momițele, pe care le mîncea cu mare poftă, prunele care trebuiau adunate, mirosul de pămînt proaspăt. Oare toate astea trebuiau să ?... Se clătină, gata să cadă. Bucurică îl izbise cu putere, într-un vajnic efort de-a ajunge la tejghea. Nea Prună, cîți ani are pocitania ? întrebă primarul. Trebuie să știi, că doar ți-e unchi. Prună își privi ca prin ceață unchiul cel bun, revenin-du-și cu greu din gîndurile acelea neobișnuite. Păi... să tot aibă vreo optzeci, optzeci și doi. Fugi de-aici ! Bucurică ajunse în sfîrșit la tejghea. Aăăh... îi. Obaaa... Aaac... Nae îi umplu un pahar mare cu coniac. Cît ai zis că are ? Optzeci de anișori. Pentru cîteva clipe se opriră cu toții din plescăit și priviră creatura. Nu mai înalt de un metru patruzeci, cocoșat, surd, mut, zbîrcit. Și el îi privea, bolborosind ceva pe limba lui și duhnind puternic a ied și a urină. își bălângăni gușa mare, roșie, întinse un pumn de hîrtii de zece lei, din care Nae opri exact cît trebuia, își îndesă pe cap pălăria boțită, albă de găinaț, și se întoarse la locul lui, undeva în fundul sălii, lîngă niște lăzi cu sticle. Se chirci acolo, cu paharul la gură. Optzeci și doi ! De necrezut, exclamă notarul. Uite-l numai ce vioi e. Cu nasu-n pahar. Asta-i un obicei nou, coniacul, l-a luat de la fi-miu, că pînă acum n-a băut decît țuică. Îmi bea jumătate de livadă în fiecare

125

an. Vine, cere, îi dau, spuse Prună, încercînd să-și limpezească privirea. Doctorul surise tîmp, pipăindu-și nodul de la cravată. Întoarse capul spre fundul sălii și îl studie un timp pe Bucurică. Din direcția lui nu se mai auzeau decît niște gîlgîituri liniștite. Asta ne îngroapă pe toți, mormăi Bănea. Bea de stinge, mănîncă din gunoaie, umblă desculț și iarna, are optzeci de ani, și uite-l numai cum suge-n toiul verii mai mult coniac decît o de-aia, cum îi zice, o cămilă. Spune-i lui fii-tu să nu-l mai dea bani. Adică, de ce ? Că nu vrea nimic altceva, nici haine, nici mîncare, nici să stea cu noi în casă, să nu crezi că nu i-am propus, nu vrea decît să bea și să se tîrască prin noroaie. Doarme din cînd în cînd pe coastă, într-un coteț părăsit. Și nici măcar nu poți spune că-i face rău. Așa cum îl vedeți, a prins amîndouă războaiele, a prins și chestia asta de-acu', ce-o fi ea, și dacă om da de rău, pun pariu pe oricît că el nici n-o să se sinchisească. O să lîngă toate sticlele din comună, din județ, din lumea întreagă ! O să rămînă singur pe tot pămîntul. Hăpău își plimbă limba printre dinții de sus, și scoase de acolo o bucătică de carne rămasă de la prînzul de ieri. Ia mai lăsați-l pe-asta în pace, și hai să mai îndrăznim o porție contra prafului. Domn' primar, cine plătește ? întrebă Nae, timid. Ce mă întrebi pe mine, eu plec. Unde să plecați ? săriră cu toții. Stați cu noi pînă trece noru' f Ba nu, nu mai stau, că v-ați îmbătat. Se poate, domn' primar ? Noi, nu... Am plecat, la revedere. Chiar nu mai luați una mică ?... Primarul făcu un semn cu mîna și ieși din bufet. I1 văzură traversînd repede drumul. A venit, a băut, a plecat, mormăi doctorul. O, Cezar ! Hai, Nae, toarnă, strigă notarul vesel. Domn' notar, atunci vă întreb pe dumneavoastră, cine plătește ?... Ce plată, Nae, te mai gîndești la bani acum, cînd n-o să mai rămînă nici cine să ne-ngroape ? La ce aia ai fi vrînd să-ți mai folosească banii ? Bine, da' dacă scăpăm ?... Scapi pe tine t N-ai auzit ce spunea Dincă ? Și doar asta e om învățat, ia uite-l cum sforăie. „De asta nu scapă nimeni", așa zicea. O să ne trezim cu toții aliniați pe dușumea ca șoarecii ăia, cînd le pui otravă, întinși frumos cu burta-n sus, unul lîngă altul și cu ochii beliți. Mai taci, domnule,

126

din gură, că n-o fi chiar așa de rău, vorbi șeful de post. Păi nu se ia măsuri ? Se ia. Nu există specialiști, specialiști, domnule, nu niște mototoli ca noi, care nici n-avem habar ce-i ăla un atom, dacă e să fim cinstiți ? Să fim, domn' șef ! Ei, și n-a spus chiar adineauri la radio că nu există nici un pericol ? Așa că ce dracu' vă mai bateți gura ca muierile, cu șoareci, praf, mortăciuni și alte alea ?... Mă, nu vorbi mă, se întrista notarul, astea-s lucruri de ^are nu poți ști niciodată cum o să se-ntîmple. Prostii ! Băieți, dacă n-o mierlim nici săptămîna viitoare, se cheamă c-am scăpat și de beleaua asta. Eu așa cred. Bine, crezi, Cerceluș, crezi, că asta face bine la intelect. Lui Iisus îi este milă de gloate, strigă deodată Dincă, de pe scaunul lui. Tăcură. Prin ferestrele murdare se vedeau acoperișurile scînteind în soarele orbitor. Mă, da' tare cald mai e... Am transpirat ca un porc. Ce-o mai fi și cu soarele ăsta, săracul ? Bănea își privi ceasul. Na, că s-a făcut trei, oameni buni. Mă duc acasă, că mă mănîncă nevasta. Prună și notarul se priviră pe sub sprîncene. Șeful de post puse paharul pe tejghea. Care nevastă ?... N-o îngropași iarna trecută ? De cancer, omule, ai înebunit, sau ce-ai ? Nu-i pilit, șopti omul de serviciu. Poate vrei să spui de Floarea, mă, nu de nevastă-ta. Ori te pomenești c-o duci și p-asta la cununie ? rînji notarul. Ceilalți riseră subțire. Nu... nu la ea m-am gîn-dit... adică... Bănea se uită în jur, năuc. Așa-i, rosti el în cele din urmă, cu voce surdă. A murit, iarna trecută... Cioburile de sticlă de pe podea răspîndeau o lumină aurie, păreau niște bucățele de chihlimbar. Copiii, eu la ei stau să mă gîndesc, bieții

vițeluși, că n-are nici o vină. Nici n-au apucat să se gîndească s-o aibă. Noi, ce să mai spunem, de !... Și pe urmă ei sînt mult mai expuși. Adică ce, noi nu sîntem expuși ? întrebă Dincă, cu ochii tulburi. Noi nu mai contăm, om fi vreo balegă, proștii satului, ori ce ? Ce sat, nea Dincă, cînd piere lumea-ntrea-gă ? Un rînd de la mine pentru toată lumea, strigă Nae, cu fața congestionată. Să bem, dracului, cît mai avem cu ce. Bravo Nae, ai zis-o, meriți să rămîi în viață ! Omul de serviciu încercă să spună și el ceva, în entuziasmul general. Nu găsi cuvîntul potrivit, și tăcu. Poate ar tre-

127-

bui să mă duc să mai dau o apă peste dușumele, gîndi, el. Că cică e ordin. Ca să se ducă cenușa. Mă duc să scot o găleată de apă. Stai, mă, omule, unde pleci ? îl întrebă notarul. Stai și bea din paharul ăsta,- că al'tu' nu mai pupi, nu dă el, Nae, de două ori din buzunar. Să profităm! Domnule doctor, o întrebare. Întrebă-mă, nea Gheorghică. Lumina, adică lumina soarelui, vreau să zic,, nu e și ea contagioasă ? Că și razele trec prin nor, nu ? Ia mai dă-l naibii de nor, înjură Prună și, pierzîndu-și echilibrul, se întinse cît era de lung pe podea. Iote-l cum își murdărește costumul de horă, rîse cineva. Notarul se aplecă să-l ridice. Doamne, mor de cald, spuse Cercel, turnîndu-și singur un bitter mare. Hăpău își suflă nasul cu degetele. Și-o să mai fie... Nu-i așa, nea Dincă ? Dincă ațipise cu capul în piept. Privindu-1, Bănea se simți cuprins de o inexplicabilă tristețe. Casa lui, cea mai frumoasă casă din sat, i se păru deodată inutilă, o prostie cu turnulețe, iar Floarea, femeia cu care trăia acum, nici pe departe ceea ce fusese pentru el nevas-. tă-sa. Ameți, și se prinse cu mîinile de tejghea. Copiii, plecaseră fiecare la rosturile lor. Veneau doar în vacanțe, să-i ia țuica, merele și carnea, le încărcau în mașini și plecau. El rămînea singur în tot căsoiul, cu gînduri urite bîzîindu-i prin cap... Oftă încetișor. Cercel se gîn-dea la autobuz, piese de schimb, benzină, somn pe apucate, mîncare rece. În bufet era liniște, fiecare își bea paharul. Nae aruncă o ultimă privire spre legătura de lăptuci care deveniseră acum aproape negri. Se apropia ora închiderii. Doctorul tuși și își trecu mîna peste barba, nerasă de două zile. Își aminti de bețiile cu aer de frondă, marea deznădejde de la optsprezece ani, neroziile vesele debitate de prietenii-lui-cei-atît-de-departe-acum, erau ani, de cînd nu-i mai revăzuse, lumina unui satelit, poate că e un OZN, zîmbise ea, o fată de-atunci, nopțile de gardă și bolnavii, zeci, sute, mii de bolnavi perindîndu-i-se prin față, cîte unii murind, nu-i așa că nu am , nimic, domnule doctor ?, bineînțeles că nu, alții plecînd la casele lor ca să revină după un timp mai mult sau mai puțin îndelungat, camera lui, în care stăruia un per- , manent miros de cărți, băncile amfiteatrelor, pagini, pa-,

128

gini și liniștea de uneori, obrazul ei lingă obrazul lui oare mă iubești, poate că da, un amurg, o strofă din Blaga, atîtea speranțe, două nopți, nimic mai frumos decît acele două nopți, și toată această tăcere și căldură îngrozitoare. Timpul de înjumătățire al iodului este de paisprezece zile. Timpul de înjumătățire al strontiului este de nouăzeci de ani... Vîij, vîij... Nu vă supărați, domnu' doctor, da' nu înțeleg ce spuneți... Prună se aplecase înainte, încercînd să audă mai bine. Spun că lucrul cel mai rău este că" ±adiațiile se însumează. Azi iei o doză, habar n-ai, mîine încă una, și așa mai departe. E ca viața. Pe doze. „În cer s-a mai arătat un semn : iată, s-a văzut un balaur roș, cu șapte capete, zece coarne, zece coroane, și șapte cununi împărătești", tipă învățătorul, trezit din somn. „îngerul al cincilea a sunat din trîmbiță." Mai ține-ți fleoanca, nene Dincă, că ne-ai căpiat. „Aveau părul ca de femeie și dinții lor erau ca dinții de leu." Bă, al dracului, fă-i ceva să tacă. Ei, gata, ar fi timpul să mergem pe la casele noastre. Unul cîte unul, trîntiră paharele pe tejghea. Se îmbrînciră glumind, spre ieșire. Din fundul sălii Bucurică zbiera ceva pe limba lui, se zbatu, își dădu ochii peste cap. Ieșiră cu notarul în frunte. Căldura de-afară îi izbi în plin. Cercele, tu ești șofer, tu ne conduci acasă. Treci la volan. Vă duc pe gratis, nea Hăpău, semnalizează stînga. Nu trebuia să bem atîta, biîgui muștrător, notarul. Ei, azi e sărbătoare... Se opriră pe treptele bufetului, cu mîinile puse streșină la ochi. Prin praful drumului trecu un cîine bătrîn, costeliv. Hăpău se aplecă, luă o piatră, și aruncă proiectilul drept în capul animalului. Cîinele scheună o dată, se răsuci, apoi se întinse pe-o parte. Respiră cu greutate de trei, patru ori, după care nu mai respiră deloc. L-am nimerit, ai, ce zici ? Drept la tichie. Doctorul îl privi ciudat, făcu cîțiva pași și se aplecă asupra animalului. Ce-ai avut cu bietul cîine ? Tot murea în cîteva zile, spuse notarul cu scîrbă. Atunci se cheamă că l-am scăpat de-un sfîr-șit mai rău, rîse poștașul. Ai vrut s-o faci pe Dumnezeu cîinilor, vai de capul tău. Stăteau cu toții în drum și se uitau. Doctorul pipăia capul zdrobit. Prună se lăsă și el pe vine, căutînd să pară interesat. Poate un fenobarbi-

129

tal... Știți, spuse Prună după o pauză, aș trece mîine seară pe la dumneavoastră, vroiam să vă rog ceva... Să-mi vizați și mie carnetul de sănătate. Doctorul nu răspunse. Deci, rămîne pe mîine. Pe la șapte, da ?... Vă aduc niște momite și niște brînză. Văzînd că nici acum nu i se dă atenție, Prună se ridică, își suflă praful de pe pantaloni și spuse leneș, peste umăr, făceți-i un fenobarbital, as-cultați-mă pe mine. Intre ochi, adăugă el, în așa fel în-cît să nu fie auzit. Clienții părăseau bufetul, încercînd să-și ferească ochii de lumină. Vasile, care nu se amestecase în discuția din sală, văzîndu-și liniștit de băutură, făcu cîțiva pași, se împiedică și căzu grămadă. Tovarășul său încercă să-l ridice. Bee, făcu Vasile. Taci bă, hopa sus. Beee ! Bănea privi scena un timp, apoi se urni cu greutate spre casă. Ce bilci, comentă el. Așa e, aprobă notarul, îndreptîndu-se spre mașină. Hăpău dădu energic din cap, în semn că da, așa era, ce bilci. Ei, hai noroc ! Mormăiră cu toții un bun rămas, apoi porni fiecare pe drumul său. Cîinele murise. Doctorul îl mîngîie pe

blană cu un aer absent și privi în jur. Ieșeau ultimii consumatori, zoriți de Nae. Roșii la față, cu ochii năclăiți. Noroc, bă, pe mine. Și dacă nu ne-om mai vedea, să-mi dai de știre să vin să-i țin de urât nevesti-ti. Să trăiești o mie de ani, ți-o las de tot de pe-acum. Prin testament. Doar să fii atent la divan că-i nițel discordat și la o adică, începe să fluiera. Rîsete. Fluieri tu, în știi tu ce., Adu-mi drușba pe la opt, tre' să tai niște lemne. Dincă ieși împleticindu-se și vărsă lîngă gard. Oamenii se răs-pîndeau încet, lăsînd în urmă mici nourași de praf. Un praf fin, ușor, care se ridica în complicate desene alb-al-băstrui, imediat ce-l atingeai cu piciorul. Plutonierul descuie ușa și se prăbuși pe scaunul din spatele biroului, își aminti de Aurică Capră, de coniac, de radiații. Cu un gest obosit își scoase șapca, apoi privi un timp telefonul. Aprinse o țigară și ridică receptorul. Alo ! Alo ! Apăsă furca de câteva ori. Lumina îi bătea în ochi și se hotărî să tragă storurile la ferestre. Deasupra dealului din stînga apăruse o dungă lată, bizară, ca un fel de vînătaie. Notarul urcă în vechiul lui automobil. Capul îi vîjîia. După cîteva încercări, reuși să introducă cheia în contact. O

130

întoarce. Să vezi că m-a lăsat electromotorul. Trase cablul de șoc și încearcă încă o dată. În bufet nu mai rămăsese nimeni. Nae numără banii, îi încuie în sertar, privi în jur și ieși. Închise ușa masivă a bufetului, prinse lacătul în belciuge și căută cheia. Mai întîi în buzunarele pantalonilor. Apoi în haină. Unde drac' am pus-o ? Își întoarce buzunarele pe dos. Cîteva monede de metal căzură cu zgomot pe ciment. Hăpău se despărți de Bănea dincolo de pod. Mergea acum repede, ținîndu-și bicicleta de ghidon. Gîndul îi era îndreptat spre camera din fund de-acasă, raftul din stînga, sus, unde-și ținea țuica. Era atît de absorbit de această viziune, încît nu observă omul înalt, slab, care traversa grăbit curtea bisericii. Un țoi sănătos de țuică, o să mă dreagă. Ce necaz am eu pe paharele astea ale lui Nae, nu-s bune de nimic, pînă s-ajungă în stomac, s-au și înșirat pe gît. Doamne iartă-mă, m-am pilit. Nu știu unde mă aflu. Nu recunosc casele. Bănea închise cu grijă poarta în urma lui, îi puse lanțul, și o strigă pe Floarea. Nu-i răspunse nimeni, așa că se gîndi că femeia încă nu venise de la fin. Intră în casă și se așeză pe primul scaun care-i ieși în cale. Nevas-tă-sa se apropie de el încet, venind pe la spate. Ii puse blînd mîinile pe ochi. Ei, lasă-mă acu' ce-ți veni ? Nu te întoarce. Ghici cine e ! Sînt obosit, se plînsese el. Perdelele erau trase și în casă era răcoare și întuneric. O muscă bîzîia pe geam. Bănea apucă ușor încheieturile care îi țineau ochii prizonieri, și se întoarce. Își trecu mîna peste față, ca și cum ar fi vrut să dea penumbra' la o parte. Apoi rămase pironit locului, fără glas, cu ochii holbați. Notarul coborî din mașină, verifică electromotorul, cablul de accelerație, pompa de benzină, nivelul uleiului. Înjură furios și se așeză din nou la volan. Făcu contactul și nu auzi decît același pîrîit. De o parte și de alta a drumului, dealurile împădurite împrăștiu aur verde prin aer. Doctorul își desfăcu gulerul cămășii. Nu știa de ce, dar în după amiaza aceasta i se părea că toate casele sînt altfel, parcă mai mici ca de obicei. Trase urv șut unei mingi albastre, dezumflate, care zăcea în mijlocul drumului. În ciuda oricărei așteptări, mingea sări elastic și izbi un geam. Văzu cum cineva își retrăgea

131

repede chipul iscoditor pe după perdele. Drumul era pustiu și aerul începea să capete o culoare violetă. De-o oră încheiată, Cercel încerca să-și găsească autobuzul. Doar l-am lăsat aici, în piață. Sau poate că nu, și acum sînt prea beat ca să-mi amintesc. L-oi fi lăsat în fajta curții lui moș Stan. Uite-l că stă în poartă și se uită la pălălaia aia grozavă. Ce-o fi, chiar ? Nea Stane, nu mi-ai văzut autobuzul ? Taci, mă, tu nu auzi cum își bate ăla copilul ? Săracul de el... Cercel se îndepărtă grăbit, ca să nu mai audă țipetele. Trecu pe lîngă curtea bisericii cam în același timp cu Hăpău, însă pe partea opusă, și apucă să vadă individul care intra în clădire. Asta nu e popa, gîndi Cercel. Observă că din haina omului căzuse ceva, un obiect galben. Așteptă cîteva minute, pătrunse în curte și se aplecă să vadă ce era. Ce frumoase sînt, gîndi doctorul, întinzînd palmele și încercînd să prindă unul din globurile aurii, care cădeau încet prin aer. Omul de serviciu urcă treptele primăriei, luă dintr-un colț al holului găleata cu apă și cîrpa, și se apucă să spele podelele. Nu se ia, ce-o fi bășicile astea ca flegma ? Ai zice c-a intrat aici un cal bolnav de oftică și-a scuipat pe jos. Nu se duce deloc, parcă-s lipite. Nuu se duuu-cee, prinse el să cînte încetișor, frecînd cu putere. S-au băgat cu toții în casă, tocmai acum, cînd trebuie să vină Făt-Frumos. Sau vrăjitoarea. De fapt nu are importanță cine vine, tot aia e, mormăi doctorul. Cercel ridică obiectul care strălucea în iarbă. Semăna cu autobuzul lui în miniatură. O jucărie din plastic galben. În realitate, vrăjitoare s-ar putea să nu fie deloc bătrînă, rea, și cu nasul corioat. S-ar pufea chiar să fie blondă, cu ochii verzi, în bikini, cu coapse lungi și mișcări de vino-ncoa. Așa îmi imaginez eu moartea, spunea un scriitor, cred că Vilallonga. O fată veselă, care sare de la trambulină, buf în apă, nici nu ești sigur dacă o să mai apară, prea a sărit de sus, și uite-o, ademenitoare, cu stropi de apă împrăștiați pe sîni, zîmbindu-ți încurajator, îți face semn s-o urmezi pe scară, pînă sus, pe trambulina de-o mie de metri, ai văzut ce ușor a fost ?, o să-ți spună atunci cînd va observa că eziți, nu-ți fie teamă, sărim împreună, unu, doi, trei, și vei sări odată cu ea în piscina care de

132

la o asemenea distanță nu se vede mai mare decît gura căscată a unui vierme. Alo. Alo !... S-o fi defectat centrala... Prună căzu în apropierea podului. Se ridică în patru labe, își potrivea pălăria pe cap. „Precipitațiile se vor menține în continuare...”, se auzea un aparat de radio. Simți cîțiva stropi calzi, căzîndu-i pe ceafă. Ce Dumnezeu, plouă pe

căldura asta ? Da, plouă, și uite și bufetul. Am plecat de-o jumătate de oră și bufetul e-n fața mea. Rămase în aceeași ^ziție și privi în sus. Nici un nor. Doar o linie violetă, ca urma unei lovituri, brăzda cerul. Lumina pulsa prin iarbă, printre pietre, pe ziduri. HEI ! NU-I NIMENI PE-AICI ? strigă Hăpău. Se învîrte în loc, cu brațele întinse. Notarul scăpă cheia din mînă și privi prin parbriz. Broboane mari de sudoare îi apărură pe frunte. Doctorul închise ochii. Alo. Alo !... Bucu-rică se ridică anevoie din șanțul de lingă bufet. Duse încet o mînă la ureche. Făcu ochii mari, clipi de cîteva ori. Distingea clar scîrșitul lemnului, foșnetul ierbii, țipătul unei păsări, o voce îndepărtată care întreba dacă e cineva pe-aici, guițatul porcilor, ticăitul unui ceasornic. Scoase roșia pe care-o purta în buzunarul hainei și mușcă cu poftă din ea. Auzea zgomotul făcut de dinții și de limba lui, pi curul stropilor de salivă care-i curgeau pe gît. La orizont, dunga vineție scapără. Bucurică întinse brațele și izbucni în rîs. Un rîs gros, puternic, care cuprinse repede satul, întreaga comună, pădurea, dealurile.

W

4'y rt Îkjiu'i:jr1mî",1fc'!#

,'fŭTri!

iii d'

u. ;

P

VALS! '

P loua fără întrerupere de aproape două zile. Doamna Cristina P. își deschise umbrela, îi bloca arcul stricat cu o agrafă, și străbătu repede curtea liceului. Răspunse la salutul paznicului, trînti poarta în urma ei și se îndreptă spre stația de tramvai. Vizavi se deschidea alimentara. Aruncă o privire în lungul străzii ca să vadă dacă nu cumva venea tramvaiul, nu venea, traversă și intră în magazin. Cumpără o pîine, două sticle cu ulei și trei sute de grame de salam de vară. Le îndesă pe toate într-o sacoșă mare, vișinie. Tîmplele îi pulsau. Privi cîteva clipe, din interior, vitrina în care se odihneau cîteva sticle cu suc de roșii, vin și oțet, și o piramidă de conserve de pește. Scotoci prin poșetă și dibui o tabletă de algocalmin. O sfărîmă între dinți, apoi o înghiți.

În stație se adunase lume multă. Marginile umbrelor se ciocneau unele de altele. Simți, în mod neașteptat, nevoia de a schimba o vorbă cu unul sau altul dintre acei oameni. Nu era însă momentul potrivit. Toată lumea dorea să vină tramvaiul, să ajungă acasă și să-și scoată hainele ude. Să intre fiecare, ca o gălușcă, în supa caldă a familiei. Simți că i se face frig. Își privi un timp pantofii cumpărați săptămîna trecută, în care apa pătrundea năvalnic, își mută greutatea corpului de pe un picior pe altul. Se uită la ceas. Imediat cîteva picături acoperiră cadranul și nu mai văzu nimic. Masa de umbrele începu deodată să se agite. Exclamații, foșnete, tropăit. Lumea se îngrămădi la uși și Cristina fu luată pe sus, împinsă pe treptele va-

134

conului. Sticlele cu ulei se izbiră cu un zgomot sec de tabla caroseriei. De nu s-ar fi spart. Tramvaiul porni încet, scîrșind pe șinele ude. Stropii de ploaie îi biciuiau fața și rimelul începu să-i curgă pe obraji. În plus, un șold insolent o împingea din spate. Întoarse privirea și văzu un rîniat. Domnule, vă rog... Rugați-mă ! Vă deranjez cumva ?

Domnița e supărată ? Ochii mici, porcini. Cristina strînse buzele, înghiți în sec, coborî, la prima stație. Nu mai avea mult de mers pînă acasă-. O luă pe o scurtătură, printre blocuri, și peste cîteva minute se opri în fața bălții. Evident, canalul se înfundase. Lumea trecea prin apă chicotind sau înjurînd. Bărbații cu manșetele pantalonilor suflecate și cu pantofii în mînă, femeile cu fustele ridicate și scăpînd poșetele acolo unde apa era mai adîncă. Rar, cîte un navigator mai îndrăzneț își oferea serviciile. Cristina zîmbi și făcu cale întoarsă. Ciorapii îi erau uzi de-a binelea, îi simțea clipocind. După un mare ocol, ajunse la blocul ei. Intră pe la altă scară, ca să nu mai fie nevoită să faci mici

conversații cu vecinii, vai ce tare v-a plouat, ce se mai aude cu Andrei, ce aveți în sacoșă, cum a fost la serviciu, ce vreme păcătoasă, știți, l-am văzut pe soțul dumneavoastră, arăta destul de rău, deși altădată arăta destul de bine. Străbătu pasarela interioară ținîndu-și respirația și, după ce ocoli gunoaiile aruncate pe ciment, ajunse la capătul călătoriei. Durerea de cap nu îi cedase, vedea ca prin ceață. Cheile. Cazna ei de zi cu zi. Sprijini umbrela de perete, desfăcu poșeta și se apucă să caute. Dădu peste pixuri, tuburi cu medicamente, hîrtii cu numere de telefon, batistă, ruș, tichete de tramvai, oglinjoară, portofel, o pilă de unghii, buletinul, creioane colorate, un nasture pe care uitase să-l coasă la haina de piele a lui Andrei, legitimația, unde dracu le-am pus, o fotografie de pe vremea cînd era la liceu, cîteva tablete ude de algocalmin, scormoni încă o dată toate lucrurile astea și în sfîrșit apărură cheile. Descuie yala, aprinse cu mîna stîngă lumina din hol, ridică sacoșă și umbrela și intră. Uite c-am ajuns acasă. încă o dată, rosti ea cu voce tare, în timp ce privea albul strălucitor al pereților zugrăviți anul trecut. Încuie, puse lanțul și se lăsă să cadă în fotoliu, întinse mîna și mîngîie cristalul spart. Frumoasa ei

135

I

vază chinezească... Andrei. Noaptea aceea. Cristina își scoase pantofii, îi aruncă pe covor și mai rămase câteva clipe în fotoliu. îi plăcea mirosul de casă curată. Aducîndu-i aminte de mirosul acela de acum douăzeci de ani, printr-un fel de antiteză. Prima ei casă. Ceva coclit, mucegăit, acru. Pereții din vîrghii, rogojina întinsă pe jos, mobila grosolană, lampa cu gaz. Șoarecii. Senzația de farsă. Andrei, scos cu mare greutate din cocină. Putea să moară mîncat de porci...

Intră în dormitor și aprinse lumina. Vîrfurile plopilor se legănau în fața geamului. Frunze șiroind de apă. Deschise fereastra și trase adînc în piept aerul proaspăt, odată cu luminițele blocului din față. Acum am luminițe în piept. „Motiv pentru care îți iubesc atît de mult respirația”, îmi spunea George, „numai tu știi să inspiri și să expiri lumină.” Ce bazaconii, gîndi ea îndrep-tîndu-se spre măsuta toaletei. Oglinda ovală, veche, credincioasă. Semănînd cu oglinda din hotelul acela prăpădit... Cristina își scoase ochelarii, își trecu mîna prin păr și se privi. își țuguie buzele, ridică sprîncenele. Căutînd papucii cu degetele de la picioare. îi găsi fără să fie nevoită să-și părăsească imaginea din oglindă. Căreia îi scoase limba. Se îmbracă cu halatul de casă și se îndreptă spre bucătărie, în pas de paradă. Stîng, drept, stîngul ! Pe loc repaus. Dădu drumul la apă. Spălă vasele, le șterse, le rîndui în dulăpior. Scoase din frigider un ou, îl sparse și-l amestecă într-o cană, cu o linguriță de ulei, puțină miere și cîtiva stropi de zeamă de lămîie. Intră în baie și începu să-și întindă pe față masca de ou. Cleopatra. Nu-mi lipsește decît vipera din sîn. Deși poate că nici aia... Să privim acest chip plin de gălbenuș. EU ! Eu, și vremea cînd nu-mi făceam mască cu ou. înaintînd impetuos pe Calea Victoriei, atrăgătoare și puțin imbecilă. Cambrîndu-mă în rochiile mele atît de strîmte. Mîndria de a mă ști dorită, și gustul special al refuzului față de toți, în afară de unul. „A venit, a venit toamna, acoperă-mi inima cu ceva...” Am lăsat radioul deschis. Cîntă și el, că tot nu are altceva mai bun de făcut decît să-mi cînte mie. Gata masca. Cristina stinse lumina la baie și intră în dormitor.

136

Văzu cu coada ochiului apa care se scurgea pe perete, făcînd o mare pată neagră. Andrei ar fi reparat imediat fereastra. Trebuie să chem neapărat pe cineva. Dădu radioul mai încet, se întinse cu fața în sus și zîmbi. Sîmbăta aceea cînd Andrei se hotărîse s-o ducă la teatru. Ea in-trînd în panică. Pentru prima dată cînd fiul ei. Pierduse aproape două ore cu masca de căpșuni, apoi cu alesul rochiei. Andrei învăța, în camera lui. Domnea acea liniște specială de sîmbătă după-amiază. La un moment dat s-a auzit un zgomot puternic, ca și cum un obiect greu, de metal, ar fi căzut pe undeva prin bloc. După câteva clipe de tăcere a auzit vocea lui Andrei, de dincolo. Mamă, nu cumva ți-a căzut masca ? Rîseseră mai bine de-un sfert de oră. Apoi teatrul, Un fluture pe lampă, îi plăcuse foarte mult, era puțin emoționată, simțea privirile întrebătoare, da, era prea tînără pentru a fi mama acelui băiat elegant, și prea în vîrstă pentru a-i fi nevastă, se bucurase cuminte, în sinea ei. îți mulțumesc, Andrei. (Oh, te rog, mamă, nu fi proastă. Și mie mi-a făcut plăcere să ieșim împreună). Seara, tîrziu, acasă. Mi-a plăcut piesa, Andrei. Mă bucur. Și mie mi-a plăcut. Totuși, a fost o piesă slabă. Oboseala zilei de lucru i se răspîndea încet în tot trupul. În schimb, durerea de cap dispăruse. Deschise ochii și privi tavanul alb. Amestecul de ou cu miere începea să i se întărească pe față. Să ațipesc câteva minute. Măcar cinci. Cît o fi ceasul ? Probabil în jur de șase. Mai e timp destul. Da, Marcel. Dansatorul de step. Animatorul tuturor petrecerilor. Parcă îl văd cum dădea covoarele la o parte, îi făcea semn lui Friț, care găsea întotdeauna o •oală, un capac, o tablă ori o vază în care se putea bate un ritm îndrăcit și, cu luminile stinse, dansa. Ea se prefăcea indiferentă. Era stăpîna absolută a acelui adolescent fascinant, orgoliul îi îmbujora fața, ei da, era al ei, degeaba •se tot uitau celelalte fete, în zadar își ridicau rochiile peste genunchi și scoteau oftaturi de plăcere privind silueta mlădioasă, puternică, care se contura în mijlocul camerei. O conducea apoi acasă, bătînd step prin Grădina Icoanei. Serile miroseau a salcîm și a Men's Club. Marcel, potolește-te, ne ia poliția, să ne ia și ei să ne ducă, te iubesc. Privirea arzătoare care o implora. Venise la el. O casă

137

uriașă, cu zidurile acoperite de iederă. Ca să fie întuneric. Dogul german de care se speriasă, cîinele lui, femeia uscată, cu buze subțiri, de care se speriasă, mama lui, spunîndu-i bine ai venit, cum te cheamă, ah, da, parcă mi-a povestit Marcel ceva despre tine, ei bine, domnișoară, accentuase ironic cuvîntul domnișoară, trebuie să-ți ■ spun că nu-mi plac asemenea lucruri în casa mea, noapte bună, trîntise ușa cu dispreț, mama lui care se ducea la >o agapă ca să-i lase singuri, de fapt, ca să-L lase singur pe fiul ei, Fiul avea desigur nevoi fiziologice, împlinise vîrsta necesară, așa că rămăseseră numai ei doi în tot căsoul, căutîndu-și cuvintele. După câteva minute ea izbucnise în rîs, gîndindu-se cum pregătise el totul, sub ■privirile reci ale acelei mame mumificate, cum făcuse curat prin cameră, cu mătura și cîrpa de șters praful, probabil că spălase și ferestrele, stelele se vedeau foarte clar prin ele, cu ce le-o fi spălat, da, aranjase totul, chiar și agapa maică-si, o poveste ca-n Paul de Koch. Lumina vișinie a lămpii, muzica discretă, mirosul de lemn de san-tal. Pur și simplu căzuse într-un fotoliu, de atîta rîs. Ce ai ? Ce găsești atît de amuzant ? Eu nu văd... Oh, te rog,, nu mai vorbești, mor... Dă-mi un pahar de apă, ceva, mă sufoc de rîs. Marcel bîjbîind, împiedicat, cu ochii mari și umezi, bilbîindu-se la fiecare două cuvinte, neștiind ce să mai facă, ce să-i mai ofere, mișcîndu-se stîngaci prin camera enormă, și lăsînd în urmă-i o boare ucigașă de deodorant, săpun și after shave, mirosea ca o grădină,, ori ca o mimoză uriașă, Cristina, dragostea mea ! Încercînd să-i înlănțuie încheieturile mîinilor. Renunțînd.

Ea mînca grațios înghețată cu fistic și-l observa printre gene cum schimbă discul la pick-upul ascuns sub pat, netezind repede așternuturile atît de curate, atît de albe că-ți venea să îngheți, umplîndu-și paharul cu whisky, frumosul ei iubit făcîndu-și curaj și îmbătîndu-se mai repede decît ar fi crezut, chiar înainte de-a se termina acel tango înebuni-tor pe care ar fi vrut să-l danseze cu el, lipită de el, să-i simtă trupul puternic și curat, trebuie să fii a mea, știi, noaptea asta, ăă, trebuie, îi văzu mîinile tremurătoare îndreptîndu-se spre ea ca niște păianjeni albi, cel din .stînga avînd un inel de aur pe un picioruș. își pusese paha-

138

rul cu înghețată pe masă, îi dăduse mîinile la o parte, și plecase ca o furtună. Mersese pe jos pînă acasă, plîngînd. Mă tem că te-a înebunit melodia asta, duduie dragă. Ia mai lasă matale amintirile de-acu' o sută de ani, că au trecut zece minute și trebuie să-ți speli masca de pe mutră. Cristina se ridică din pat și intră în baie. Făcu Q grimasă în oglindă. Da, fetiço, arăți suficient de rău ca să pui pe goană pe cine vrei. Inclus.'-T propriile-ți amintiri desucheate. Ce m-o fi apucat, chiar, în seara asta. Și-n toate serile. Deschise robinetul pentru apă caldă și începu să se spele. Să-și dea jos mîzga, cum spunea Andrei. Văd că-i trec pe toți la timpul trecut. Apa gălbuie căzînd cu stropi mari în chiuveță, mă tem că n-am să te mai văd uneori, cred și eu, la dracu', m-am prostît de tot și mă ustură ochiul stîng. Bine că nu i-am cedat. Ca să am de ce să-mi pară rău acum. Adică, să mi se pară că-mi pare. Bietul băiat. își îneca amarul refuzului meu la Crucea de Piatră. Da... Aș fi putut totuși să-i fac un semn. Semnul. Minte de găină. Am amizat prea mult pe faptul că-l pot face. O opțiune pentru vanitate și feciorie. O sută optzeci de grade întoarcere mi-ar fi schimbat viața cu o mie opt sute de grade. Văduvă, în loc de divorțată. Dar Andrei ?

Ar fi fost altfel, desigur. Nici măcar nu vreau să-mi imaginez cum, dacă și așa a ieșit cum a ieșit. Cristina își frecă obrazul cu prosopul roz. Ridurile. Apărînd unul cîte unul, o sumedenie. Să lupți împotriva unei asemenea armate doar cu o mască de ou, asta atinge sublimul. Andrei spunea că am dreptate. Că merită încercat. Trebuie făcut ceva împotriva viermilor ăstora care ne mănîncă de vii. Așa, mamă ! Dă-i înainte. Cristina își ciupi obrații înroșiți, îi frecă energic, începu să-și dea palme. Pe etajera de sticlă micul ei ceas de mînă arăta ora șase și douăzeci de minute. Mai tîrziu decît mi-am închipuit. Ca întotdeauna.

Căută prin șifonier, alese Soir de Paris, se parfumă, apoi scoase dintr-un sertar carnetul cu socoteli. Deci, azi, 19 octombrie. Chiria. Telefonul. Lumina, mîine. Uleiul, pîinea, salamul. Mult. Iar am depășit cota. Ca alpinistă sînt bună, nu mă pricep însă la viața de zi cu zi. Nu pot învăța. Și asta după atîta timp, probabil că roza, ateroscle-

139

făză, un*, doi, trei. Se aplecă și luă plicul ascuns sub» covor. Numără banii cu glas tare. Bon. Acum să trecem în laborator. La adevărata meserie. Ia să vedem ce-am putea pregăti pentru seara asta. Luă icrele din frigider. Ouăle. Făina. Piperul. Carnea pentru mititei. Puiul. Un adevărat ospăț. își puse șorțul de bucătărie. Se uită din nou la ceas. Scapără un chibrit. Dă, Doamne, să meargă cuptorul. Merge !

După mai puțin de jumătate de oră, mirosuri apetisante izvorăsc din bucătărie. Cristina P. își scoate șorțul. Un gînd. „Cris, ce-ar fi să te îmbraci și să mergem la cinema ? Vrei ? Nu pot. Am de gătit. Du-te cu mă-ta și cu Andrei. Măi fato, mai lasă dracului gătitul ăsta dumineca, că-mi faci greață...” rîdea George. Zău ? Și ce vrei l să mănînci, dacă nu mai gătesc ? George dădea din cap, în semn de imposibilă comunicare, și în cele din urmă pleca cu Andrei lăsîndu-mi soacra pe cap. Cristina mamă, pui prea multă sare, asta e rău pentru tensiune. Știi că George nu stă bine cu tensiunea. Da' morcovi de ce nu pui în supă ? Pentru ochi, știi... (George, te rog ca pe sîntul duh, ia-o pe Vera la film. Într-o bună zi ai s-o găsești cu capul spart). George surîdea nesigur, își aprindea o țigară și se apuca să-i povestească filmul văzut, în timp ce ea freca maioneza. Era foarte plastic în exprimare, fuma tolănit în fotoliu și îi descria scenă cu scenă, făcînd pe alocuri comentarii seci. Cu aerul lui detașat. Purta părul pieptănat pe spate, să i se vadă fruntea, clipea din genele lui prea dese, și semăna cu Eminescu. Misterios, plin de forță. Rasat. Cu degete lungi, albe. Cult și prost îmbrăcat. Pariurile începuseră să curgă gîrlă. I se dădeau coate. Rică, printre colegele ei. Nu-l ai pe Marcel, ce mai vrei ? Lasă-ni-l nouă pe-ăsta, ce naiba ! Las-o-n pace, îi vrea pe amîndoi, i-ar vrea pe toți dacă s-ar putea. Rîdea forțat, dar în așa fel încît să i se vadă din plin dinții albi, splendizi. Totuși, era în dilemă. George nu cînta, nu dansa, nu făcea conversație de salon, însă era irezistibil. Chiar dacă purta galoși vara, chiar dacă umbla ani de zile cu același palton. Chiar dacă. Fuma țigară de la țigară, enigmaticul G. Parcă de preferat exuberantului M., care devenise atît de sigur de ei

140

și de mine, încît își permitea să meargă la femei în fiecare seară, și să mai facă și melodramă : pentru că s-ar fi dus ca să mă cruțe. Făcea un sacrificiu. Da, era fermecător, însă tare nehotărît, cu capul în nori, lipsit complet de simțul realității. George nu pierdea nici o clipă, după exact trei înțîlniri, m-a cerut în căsătorie. Cred că nici nu-mi știa numele de familie. M-a condus pînă acasă o singură dată, și pot spune cu mîna pe inimă că niciodată nu m-am plictisit atît de tare. Tot drumul mi-a vorbit despre Kant, religie, medicină și muzică. Cristina deschise capacul cuptorului, trase tava afară, întoarse puiul și-l stropi cu puțin sos. Bun. Acum trecem la spălat. Mai vioi, mai vioi, domnișoară P, genunchii sus ! Alergînd cu genunchii la piept, Cristina ajunsese la debara, deschise ușa sărînd pe loc,

trase coșul cu rufe murdare, (ce puține sînt, <ce puține, față de altădată), îl cară pînă la baie, puse mașina de spălat în priză, umplu recipientul din stînga cu apă caldă și turnă detergent. Ochi, și aruncă prima șarjă. Întoarse ceasul mașinii. Intră în dormitor, luă peria de cap și începu să-și descurce părul. Ar fi fost interesant... Cum ar fi reacționat ei doi, cei doi rivali, dacă m-ar fi văzut peste ani, așa cum arăt acum... Cu Un aer absent, desprins firele de păr din perie. Aruncă o privire fugară spre oglinda tăiată în două de crăpătura diagonală de la primul, ba nu, de la al doilea mutat. Numai crăpături, peste tot. Iubirea, căsătoria, copiii, meseria, moartea. Doamna profesoară, ori doamna doctor ? Femeile sînt strigate după meseria soțului. Chiar și atunci cînd nu mai au soț. Spuneți-mi Cristina. Da, nu mă supăr, pentru că a venit toamna. Marcel cîntîndu-mi pentru ultima oară, cîteva lacrimi, mai ții minte ceva, un surîs, de exemplu, mai știi alfabetul acelor frenetice zile, zile cu miros de santal și de Men's Club, mai ții minte tulburatul april, foșnetul grădinilor unde tinerii se sărută pentru prima dată, bulevardul presărat cu umbreluțe de soare, rochii lungi, ciorapi negri, pantofi cu toc înalt, aerul de vanilie și toată lumea aceea vagă, tulburătoare și desuetă și vremea, și vremea... Pe un text de Daniela

«141

Urechea ei exersată prinse la timp oprirea motorului, îl intră în baie, scoase rufele spălate, le puse în cadă la limpezit, introduse o nouă serie în mașină, întoarse ceasul () și ieși. Privi un timp tabloul agățat pe coridor. Tablou cu domnișoară. întinzîndu-se pe-un divan, surîzînd. Las-i<civ ? Ce importantă are. Aș vrea să fumez. Făcu cale ^întoarsă spre camera ei, și caută prin șifonier. Trase ser-tarele, unul cite unul. Prosoape, săpunuri, chiloți, bluzițe, ; cămăși de noapte pentru nici o noapte, deodorante, cearșafuri împăturite, o verighetă, cutia cu medicamente, ; șaluri de mătase, fotografii, batiste, o poză înrămată cu , Iisus Cristos, două brățări de argint, întotdeauna caut, caut, o perie de cap, ar fi trebuit să mă fac arheolog.

Le găsi în raftul de jos, printre pulovere. Două pachete cu țigări străine. (Mamă, nu ai niște țigări rătăcite - pe undeva ? Iar am rămas fără, îi spunea Andrei. Nu, ■ nu am, îi răspundea, cînd era supărată pe el). Cristina desfăcu un pachet, scoase o țigară, o aprinse. Trase pri-j mul fum, se înecă, tuși și înjură printre dinți. Dădu drumul la televizor, se așeză într-un fotoliu. Ecranul se t lumineă încet. își aduse aminte de ziua cînd îl cumpă-! raseră. Era tot într-o joi, ploua ca și acum. Se udaseră j pînă la piele, așteptînd un taxi. Le era frică să nu intre .(apa prin cutia de carton și să le strice televizorul. în cele din urmă au găsit o mașină. Au ajuns acasă, în fața ușii, el ținea aparatul, ea căuta cheile, ca de obicei. Brațele .l lui George tremurau. în sfîrșit găsi nenorocita de cheie , și deschise ușa. Au așezat televizorul pe bufet, l-au șters de praf și au spus bancuri. Timp de-o oră George a stu-! diat instrucțiunile de folosire, apoi a apăsă pe un buton. S-au lungit în pat și au urmărit tot programul. Li s-a părut minunat, în sfîrșit, aveau și ei televizor. Marlon Brando și Anna Magnani încă mai încercau să scape, cînd ei s-au învelit cu plapuma. Umbrele alergau pe pereți, în dormitor era cald. Aș dori ca fiul meu să ajungă scriitor. Vrei să-l facem acum ? Nu, iubita mea, sînt obosit, sînt sub influența filmului, deci nimic potrivit... Drept răspuns, ea s-a lipit, de spinarea lui caldă, bine, fă nani. Iubito, știi, cred că am făcut o treabă foarte bună, cu televizorul ăsta... Da, dragul meu. Nu putuse să adoarmă.

142

S-a tot răsucit, cînd pe-o parte, cînd pe alta, enervată de sforăitul lui. Nici acum nu-și putea explica acea neliniște. Privi bărbatul gras, cu obraji umflați, care dădea din cap pe ecran, spunînd că anul acesta producția obținută de cooperativa noastră a fost peste plan, și își aduse aminte de clipa aceea cînd s-a dat jos din pat și s-a dus la bucătărie să caute flaconul cu diazepam. Trebuia neapărat să înghită o pastilă. (Nu mai lua atîtea medicamente, o să te îmbolnăvești, îi spunea George, îi spunea Andrei). Desfăcu căpăcelul, răsturnă tubul în așa fel încît să cadă o singură pilulă, și, din greșeală, i se rostogoli în palmă tot conținutul. Privi buimăcită acele mici excrescențe albe, rotunde, care așteptau. Ademenirea... O imagine tâmpită prinse să-i joace prin fața ochilor, întoarse privirea și văzu carpetă atîrnată pe perete, în josul căreia scria cu litere mari, „O gospodăia bună, face mîncare bună". Șorțul gospodinei celei bune se umflă, se deforma, deveni transparent și reuși să distingă prin el camera ei de mireasă. Ultimele pregătiri. Fereastra deschisă, prin care se puteau zări porumbeii planînd. Cele două mătuși, cu acele ținute între dinți. O întorceau pe toate părțile, ca pe-o păpușă. Liniștea din casă, mirosul de mîncare, de vin, mîlul din suflet, soarele de aprilie alergînd pe mobile, scînteindu-i în păr, o lacrimă care nu putea cobori pe obraz, rochia, rîsetele de pe stradă, gîndul îndreptat spre Ifigenia. Ușa deschizîndu-se brusc. Lulu, Cafriță, și Gică Butaru năvălind înăuntru, vorbind toți odată, gesticulînd. Mătușile scăpară acele din gură. Ea privea scena cu un zîmbet detașat. Ce este ? S-or fi pornit atît de dimineată ? Parcă n-ar fi beți, totuși. Ei bine, aștept un răspuns. Lulu Lauș se precipită, luînd-o de mînă. Știi, Marcel... Cristina închise ochii. Hai, dă-i drumul, n-o să mi se facă rău. Cris, s-a îmbătat într-o circiumă, la Mățăoanu, pe urmă s-a dus acasă și a făcut un tărăboi nemaipomenit, a sculat-o din pat pe zgriptu-roaica a bătrînă, i-a spus, se pare, niște vorbe cam tari, după care a dibuit revolverul lui taică-su. Lulu închise ochii, își înghiți saliva și făcu o pauză dramatică. Cristina își smulse brațul din strînsoare. Bun, a găsit pușcociul lu' tata mare. Și ? Nu cumva a sput cu el vreun

143

geam ? Un moment, prințeso, interveni Friț. Așteaptă să termine de povestit băieții din provincie. Pentru că a fost

extrem de interesant. A luat pistolul ăla nenorocit și a început să alerge prin tot orașul, urlînd că mai în-tîi te împușcă pe tine, apoi își trage și el un glonte în cap, așa, de necaz, ca să nu te audă spunînd DA în fața ofițerului și a întregii adunături. De George n-a pomenit nimic. Cum ți se pare intriga ?... Dacă n-a zis nimic de George, m-am liniștit. Cristina trase aer în piept. Și unde se află acum, romanticul cavalier ? Sforăie pe podea ? Băieți, dacă se trezește la timp ca să mă împuște, spune-ți-i că e păcat de rochie. (Dragul meu. Dragul meu... Ce-ar fi dacă ai trage ?). Se pleoștiră toți trei. Cris, prea o iei în rîs... O iau, și vreau să vă mai spun că am treabă. Cristina întinse mîna dreaptă, arătîndu-le cele două mă-tuși care căutau acele pe covor. Îmi veniți cu trei ore înainte de nuntă, ca să-mi turnați gogoși cu pistoale... Gică se apropie încet de ea. Ștergîndu-și fața nădușită, cu o batistă în carouri. Scund, gras, cu chelie și cu un aer dezarmant. Semăna foarte bine cu Oancă. Cei mai mari, și cei mai blînzi ochi din lume. Tuși de cîteva ori, ridică mîna dreaptă în sus, „Lea ne pouvait etre femme, que pour un seul homme au monde”, spuse el zîmbind. Nu trebuie să te superi, pentru că, uite, Marcel a înnebunit. Nu că-s prietenul lui. Da' nu mai poate suporta. Noi... Cristina făcu un gest de nerăbdare. Stai puțin, ho, se grăbi să intervină Gică, norocul a fost că Friț ieșind de la dame, pardon, ieșind, cum ara spus, dintr-o casă, a dat peste el. Era nebun de durere, bietul băiat. Ce vorbești ! Chiar așa, nebun de tot ? Lauș făcu o grimasă și își căută chibriturile prin buzunare. Lasă, Cris, nu te mai da grozavă. Habar n-ai cît a suferit. Perfect, nu este meseria mea să am habar. Cred că mă exprim pe înțelesul tuturor. Tu n-ai inimă, Cristina. Asta e, nu ai inimă. Cuvinte la care a apucat-o furia. Voi sînteți în toate mințile ? Am inimă, dar mă căsătoresc, țipă ea, bătînd cu piciorul în podea. Pricepeți, ori nu ? Cristina, mamă, stai dreaptă, spuse una dintre mătuși, încercînd să-i prindă tivul. AFARA ! Bine, dar... la revedere... știi, nu se poate așa... (Nici unul dintre ei nu avea mai mult de douăzeci

144

de ani. Doamne !) La revedere, frumoasă fată, îi strigă Friță din prag. Și n-ai nici o grijă. Dacă vrei să afli sfîrșitul poveștii, întreab-o pe bunica. O să-ți spună că l-am luat pe sus, l-am altoit bine, iartă-ne, i-am turnat pe gît numai țuică cu vermut, că se pare că nu era chiar atît de matol cum părea, i-am mai ars drept încheiere patru, ori cinci palme, și acu' doarme în pat, liniștit. Făcut tun și închis cu cheia. Cristino, mamă ăștia-s nebuni ? Întrebă una dintre mătuși. Nu. Nu sînt. Cum să vă explic, ei... își întoarse privirea și văzu flaconul cu somnifere chiar în fața ei, pe etajeră. Ce simplu ar fi ! Brusc, lucrurile din jur începură să se onduleze, să se umple de pete, să dispară. Ca niște perdele care se trag la o parte. După cîteva clipe ceremonia era în toi, desfășurîndu-se pe scenă. Nunta cu o sută de invitați. Strigătele, dansul, mîncarea, transpirația, blitz-ul și șampania. Apoi penibila noapte cu un George timid, un adevărat eșec, o gospodină bună, face mîncare bună. Oare ?... Cristina clipi, încercînd să-și limpezească privirea. Umplu cu apă un pahar, înghiți o pilulă pentru somn și se duse să se cuibărească lîngă soțul ei. Soț care dormea dus, judecînd după zgomotele pe care le făcea, li mîn-: gîie ușor pe pîr, îi vorbi cu voce domoală. Închise ochii și încercă să adoarmă. Brruuăăăf. Buuuffp. Brup. Fîîfffl Se foi în pat. Lovi cu cotul, în plin. Fluieră de trei ori scurt și o dată lung, după care sforăiturile încetară. Cristina zîmbi, își adînci obrazul în pernă. Cu cîteva clipe înainte să adoarmă, îi răsări în minte figura palidă, încercănată, a lui Marcel. Cobora spre ea, și semăna cu George. I se făcuse frică. Bîjbîi cu mîna după comutatorul veiozei, nu-l găsi, și se adînci în beznă. Coborau amîndoi niște trepte, fără să schimbe un cuvînt. Îl privi pe George cu coada ochiului. El aprinse o țigară și îi spuse nu ai nici o grijă, sînt aici. Fără să-și dea seama ce face, se strînsese lîngă el, și George îi cuprinsese umerii cu brațul. Simțindu-se apărută, înainta ferm printre invitați, văzîndu-i pe cei trei făcîndu-și loc prin mulțime, îndreptîndu-se spre Marcel. Zîmbi, trecînd pe lîngă ei. Marcel se zbătea, încerca să strige. Nimeni nu observă .nimic. Cu excepția lui George, desigur, dar asta

145

nu mai avea nici o importanță. Îl privi de jos în sus, era atît de înalt, îl privi cu ochi recunoscători. Așa îl privea și acum, în această seară cînd își cumpăraseră televizor. Adormind, în cele din urmă, cu gîndul la el. Da, făcuse o alegere bună. George și televizorul, în egală măsură. Eram de lungă durată. Eram atît de sigură de asta încît îmi vine să-mi trag palme. Cristina strivi mukul țigării în scrumieră. Dar nu ai cum să știi ce-o să se întîmple. Mai ales atunci, nu puteam. Îmi luasem în serios rolul de soție. Adolescența, cu parcurile, parfumul și tandra ei melancolie, se devalorizase. Doi lei o așteptare, doi lei mirosul de salcîm, doi lei o iubire la optsprezece ani, șase lei cu totul. L-am ales pe George. Anul acesta, producția la hectar obținută de cooperativa noastră a

■ fost cu mult peste plan, spunea președintele unei alte cooperative de nu știu unde, iar pe viitor ne vom angaja cu toate forțele, să. În definitiv, ar trebui să începă filmul, gîndi Cristina. Hopa, nu se mai aude mașina. Nu se mai aude deloc. Intră în baie ca o furtună. Bineînțeles că s-a oprit. Bineînțeles. Cristina aruncă în recipient ultimul ghemotoc și dădu drumul la starter. Se întoarse la

televizor. „Eu sînt mamă a patru copii și lucrez la Mătasea Populară. Văd că locuiți într-un foarte frumos . apartament. Da, locuiesc, și aș dori pe această cale să mulțumesc tuturor celor care ne-au ajutat. Nu vă este greu să lucrați, și în același timp să creșteți atîția copii ?

. Nu. Mie nu mi-a fost greu deloc. Sînt foarte mîndră de copiii mei, precum și de munca mea. Le desfășor pe amîn- < două cu mare plăcere. Noi am fost nouă, la părinți, așa

• că am învățat că copiii mulți înseamnă bucurie, viață lungă. Totuși, relați-ne cum reușiți să vă descurcați cu cei patru copii. Nu este o filozofie. Copiii, cu cât sînt mai mulți, cu atît se ajută mai mult între ei și ne ajută și pe noi. Cresc mai ușor. Vreau să spun cu acest prilej că familiile cu un singur copil nu știu ce înseamnă bucuria de a avea mai mulți copii. Soțul dumneavoastră ne-a destăinuit că sînteți însărcinată din nou, în luna a șaptea. Da, este adevărat, sînt. Ce ați dori să fie noul născut, băiat, ori fată ? Eu aș dori...". Cristina aprinse încă o țigară. Ar trebui să înceapă filmul. Stimați tele-

146

spectatori, filmul de lung metraj „Conversația” va fi reprogramat. Cristina se ridică de pe scaun și stinse televizorul cu un gest nervos, uitînd că nu mai există nici o lumină aprinsă. în tot apartamentul. Se trezi bruse în întuneric. întuneric, mamă, întunericul... Parcă îl vedea pe Andiei spunîndu-i că întunericul. Simți o nevoie aproape dureroasă de a sta de vorbă cu acea memorabilă mamă a patru copii, de la televizor. Ar fi vrut să o întrebe o sumedenie de lucruri. Cum ar fi, de pildă, ce ar fi făcut ea, în locul ei. Cum l-ar fi crescut pe Andrei, cum ar fi crescut acest copil cît zece, cît o mie de copii. Probabil că l-ar fi crescut. Și chiar mai bine. Doamna Cristina P. se opinti și împinse mașina de spălat la locul ei, pe hol. O șterse îndelung, prefăcîndu-se că nu ia în seamă durerea de șale, din ce în ce mai puternică. Puse rufe curate într-un lighean, îl ridică, și ieși cu el pe terasă. întinse pînzele albe pe frînghie, prin-zîndu-le cu cîrlige de lemn. Nu-i trebui mai mult de-un sfert de oră. Frecîndu-se cu mîna stîngă pe spinare, intră în bucătărie. Gustă din icre. Bune. Andrei moare după icre. Ca și Val... Ca și... Oh, Doamne, mereu încurc lucrurile. Se îndreptă spre camera fiului ei cu cîrpa în mînă. Șterse un rest de praf de pe birou, schimbă apa la flori, dibui o ață pe covor, citi din obișnuință titlurile de pe cotoarele cărților. Idioții. Iarna nemulțumirii noastre. Singura soluție. Nouă povestiri. Moarte pe credit. Casa cu coloane, și cu coperta ruptă. Trase sertarele unul cîte unul, răscolindu-le conținutul. Cămăși, tricouri, pijamale spălate, călcate, mîngîiate. Așteptîndu-l pe Andrei. Cu nodul asta în gît. Intră din nou în baie. Spală cada cu dușul. „Mamă, nenea ăla s-a uitat la tine. S-a uitat pentru că ești frumoasă, ori pentru că ești mama mea ?” Se plimbau împreună prin grădina botanică, ținîndu-se de mînă. Mica și nevinovata ei plăcere. Să fie admirată. Cîțiva ani mai tîrziu : Andrei, cum arăt ? Merge bluza albă la fusta mov ? Andrei ! Las-o dracului de mașină de scris și răspunde. Mie mi se pare că semăn cu o babă-n travesti. Nu, mamă. Arăți splendid, minunat, ești frumoasă, ești number one, ura și nu mă mai bate la cap. Andrei, dar nici măcar nu m-ai privit. Trebuia neapărat

' 147

să mă privească, pentru că era singurul căfe realiza eforturile mele de-a nu rămîne în urmă (măști, gimnastică, coafat și cadouri pe care mi le făceam de cele mai multe ori singură). Hai, Andrei, nu fi scîrbos, nu cumva mă fac de rîs cu rochia asta ? E cam decoltată... Spune ! Se oprea din bătutul la mașină și-și întorcea privirile spre ea. O cerceta rapid, de sus pînă jos. Ți-am spus că arăți minunat, ce mai vrei ? Culoarele merg, tu ești tînără, și soarele e sus pe cer. Hai, ușcheala. Da, ești frumoasă. Numai cînd ești amețit îmi spui că sînt frumoasă. Mamă, mă înnebunești ! Lasă-mă să lucrez. Bine, bine... Vezi că ai mîncarea în frigider. Tocăniță, pui, ouă... Și piinea în dulap. Că niciodată nu știi. Nu uita să plătești întreținerea. Și dacă te apucă dracii, nu pune magnetofonul prea tare și nu urla. Pa ! Noaptea cînd Andrei urla de mama focului. Avea trei luni. Era imposibil să dormi în orăcăiala aceea. George, abia venit de la un bolnav, vroia să se odihnească. Epuizaseră amîndoi toate metodele ca să-și liniștească copilul. într-un tîrziu, George se ridică din pat și dintr-un salt ajunse lîngă leagăn. Taci, tu-ți Dumnezeii mă-ti, taci dracului, că nu știu <ce4ți fac ! Cristina sări și ea din pat. își făcu vînt și îl pocni pe George cu toată puterea, Dacă te mai atingi vreodată de copilul meu, te omor f Ai înțeles ? întrebă •ea scăpărînd scînteii din ochi și legănîndu-l pe Andrei •care uitase să mai țipe, siderat. Taci, cu mama. Taci, puiul meu drag... Pleacă, George, să nu te mai vîd. (Ieșise ■afară, să fumeze. Pînă-n zori. Am uitat să spun că era iarnă și George era în pijama. Nu-i nimic, să se-nvețe ■minte).

Opt fără un sfert. Cristina se repezi în baie. Se dezbracă cu gesturi rapide, atîrnîndu-și hainele în cuierul de lîngă ușă. Toate cîrpele astea. Intră în cadă, dădu drumul la amîndouă robinetele. Potrivi apa pînă i se părtt nici prea caldă, nici prea rece. își legă părul la spate cu o panglică. Săpunul, șamponul, dopul de la cadă. O fată frumoasă. Fusesse, o fată frumoasă. Strînse pleoapele ca să nu-i intre săpunul în ochi. Revăzu în minte fotografia de pe bufetul din bucătărie. Taiorul de culoare închisă, gulerul alb, medalionul de argint atîrnîndu-i pe

148

piept, surîsul nesigur, nasul puțin cam mare, ochii triști, oare din ce motiv era ea tristă la optsprezece ani ? sprinceana stîngă ridicată, fruntea înaltă și palidă, părul bogat în care sclipise blitz-ul. Ce frumoasă erai, mamă,, exclamase el, cînd descoperise poza. Resemnare în fața unei vieți pe care nu fata din fotografie avea s-o trăiască. Oh, ce bine e cu apa asta caldă ! In timp ce se săpunea energic, Cristina P., aceeași fată care fusesse la fotograf cu mulți ani în urmă, cînd nu venise încă nici o toamnă și nimeni nu-i acoperise inima cu ceva, își zîmbi. Șamponul. O fotografie care s-a decolorat, căldura din dormitor, ori timpul. Timpul. Se șterse cu cele două prosoape mari, roz, se înfășură în halatul de casă și intră în dormitor. Nouă fără douăzeci. Repede. întîi părul. Nu. în-tîi puiul. Alergă desculță pînă la bucătărie și scoase la timp puiul pe cale să se ardă. Făcu drumul înapoi și începu să se pieptăne. „Ascultați în continuare

melodia zilei. Cîntec de toamnă, pe versuri de Nichita Stănescu. Interpretează..." „E frumos, e prea frumos, la tine-n suflet." Oare ? Deschise un sertar, scoase fața de masă,, apoi farfuriile, solnița, tacîmurile. Aranja totul în camera lui Andrei. Așa. Furculițe, cuțițe, platoul cu icre, salata,, platoul cu... Cu ce ? Da, cu animalul. Corect. Se reîntoarse în bucătărie și aruncă fără să vrea o privire spre fotografia rezemată de un ceainic vechi. E timpul să te faci frumoasă, madam P. Ia să vedem ce avem noi aici.. Avem de toate. Să începem cu albastrul de ochi. Să dăm cu pensula și să nu ne lăsăm pradă gîndurilor. Cristina se privi pentru a nu știu cîta oară pe ziua de azi, în oglindă. Mișcă ușor din șolduri. Așa-mi trebuie, dacă am renunțat la gimnastică, e nouă și patru minute. Ești grasă, bătrînă și nebună, comentă ea cu voce tare. Nu cred ceea ce-mi arăți, oglinda mea credincioasă și iubită,, minți. îmi arăți niște lucruri încă drăguțe ca să-mi faci plăcere. Iartă-mă ! De fapt, ai dreptate. înșeală-mă. E mai bine, desigur. Rujul. O chestie extrem de importantă. Cristina își contura buzele cu multă grijă, cu roșu numărul trei. Se mai privi o dată, își supse gura și strîmbă din nas. Bun, acum să trecem la alegerea rochiței. Unu,, doi, trei, start! ^" Jji ^*" i>

...■..., ■-■;—< ^«ui

149

Mă satur c-o umbră și-afît. Umbre la microfon. Radioul și viața mea. Subiect pentru o ipotetică carte a lui Andrei. Ar scrie-o ușor. E ușor să ne batem joc de-o melodramă sau alta. Puțină pudră. Ca să schimbe culorile. Viața ca o pudră. Au fost și timpuri cînd nu mă puteam fărda. La început, mai ales. Fiecare cu începutul său. Al meu a fost cu apă scoasă din fîntînă, cu noroaie. Găleata. Mirosul apei, gustul neplăcut. Toți oamenii aceia care îl chemau pe George la bufet, ca să bea cu ei. Trebuia să bea cu ei, altfel se supărau. Reșoul pe care încălzeam mîncarea, atunci cînd nu se întrerupea lumina. Care se întrerupea la ora prînzului. Conserve, deci. Mai plăcut de gătit, mai ușor de mîncat. George, care înjura. înainte de nuntă nu-l auzisem niciodată înjurînd. Acum își scotea pîrleala. Vroia să pară nebun. Se punea întrebarea pentru cine, ei bine, pentru nimeni, doar așa. Spectacolul lui. Oferit mie, cel puțin de două ori pe săptămînă. Celorlalți le oferea cealaltă față a lunii (la fel de adevărată și ea), imaginea respectabilității, competenței profesionale, intransigenței. O mică și inedită reprezentație, pentru acele meleaguri. Ca și pentru cele pe unde am colindat mai departe. Cu domnul doctor. în definitiv eram mîndră de el, era delicat, inteligent, cinstit, și un pic nebun la el acasă. Nu-l țineam de rău pentru asta. îmi dădeam seama că trebuia să se descarce, și preferam să o facă în bucătăria mea. Ri-melul. Să ne holbăm, scumpă doamnă, chiar în această oglindă. Sigur că-mi venea și mie să urlu, uneori. însă mă stăpîneam. Nu aveam dreptul să fiu nefericită, nu aveam nici timp de altfel. Cînd îl vedeam pe George, uitam de mine. Nu spun că făcea caz din orice nimic. Nu. își iubea meseria, un om fericit, ce vreți. Dar se izbea pretutindeni de greutăți, reale sau imaginare. îl îmbărbătam, îl încurajam, îl linișteam. Speranțe și minciuni, întotdeauna frumos colorate, ca să creadă. Era ca un copil. Desigur, nu cred că este adevărat că toți bărbații sînt niște copii, am cunoscut unii și mai răi, dar al meu avea neapărat nevoie de cineva care să-l îndemne să meargă mai departe, să caute rolul cel mare. Pentru care avea vocație, dar nu avea energie. Odată

1.

150

împins, își lua singur avînt. Nu-l mai puteai opri. I-am fost infirmieră spirituală vreme de douăzeci și trei de ani. Mulțumită în cele din urmă, de ceea ce izbutisem să fac din acest om. Și tocmai cînd eram mai mulțumită, a plecat și m-a lăsat cu buzele umflate. Da, adorată domniță, cu buzele umflate, deși nu se poate spune că nu posedăți un iris încîntător. Cu paiete, cum spune Andrei. Aproape că nu-mi vine să cred că același iris își plimba paielele prin Cîșmigiu, habar neavînd de ce-avea să se întîmple. Fetișcana din parc devenită mamă. Cu m mare. George și Andrei. A trebuit să-i împing pe amîndoi de la spate, ca pe niște cărucioare. Și nici măcar nu i-am împins în direcția care trebuia, cel puțin în privința lui Andrei sînt sigură. Mama hamal. Strînge din dinți, domnișoară doamnă doctor, nu te mai gîndi la cărți, teatru, rochițe, vizite și parfumuri, uită și împinge. Am făcut-o, și uite rezultatul ! încă puțin albastru în jurul ochilor. Afît. Cristina strînse cu grijă tuburile, cutiile, cutiuțele. I se păru că-l vede pe Andrei reflectat în geamul ferestrei, trecînd pe hol. întoarse capul. Da, se îndrepta spre baie, clătînîndu-se. Dintr-un salt fusese lîngă el. Andrei, ce faci ?... Păi nu vezi ? Mi-ai promis, Andrei, mi-ai promis... De ce vrei neapărat să te nenorocești ? De ce îți bați joc de atîția ani de muncă, de unde atîta disperare, de ce mă superi ?... Oh, termină cu de ce-urile astea ! Lasă-mă în pace... Dar bine, dragul meu, măcar spune-mi cu ce ți-am greșit, pentru că sigur ți-am greșit cu ceva, nu se poate altfel. Spune-mi, cu ce ? Cu... tocmai asta e. Cu nimic. Gata acum, te-a apucat filozofia și mie-mi vine să mor. Pleacă. Aplecat deasupra scaunului de la toaletă. Cu nimic. Cristina ieși încet, încet, încet. El așteptă cîteva clipe ca să fie sigur că s-a îndepărtat, că nu-l poate auzi. Apoi vîrsă cu icnete. Vîrsa și trăgea apa. Pînă cînd a rupt lanțul.

Patru rochii întinse pe pat. Cristina le privi, le pipăi, le îmbracă pe rînd. în cele din urmă o alese tot pe cea albastră, cadoul lui Andrei. Acum doi ani. Poate trei. Fusese atît de frumos. Nu se îmbătase, nu-i ținuse conferințe despre om, moarte și suferință, nu bătuse cu pumnul în masă. Nimic din frazele somnambule pe care i le

151

■debata de obicei. (Știi, uneori îmi doresc să stau în pat, tata să-mi aducă doctorii cei mai buni din lume, iar eu să

rămîn totuși bolnav. Să înot prin acea lume fluidă, incitantă, roz bombon, în care nu mai există formule și calcule. O lume fără Einstein. Andrei, la urma urmei de ce nu îți place meseria ? Pentru că nu-mi place. Ce întrebare, auzi ! Nu s-a făcut pentru ea. Tu și tata... V-ați gândit îndelung. Ați făcut comparații, v-ați uitat în stînga și-n dreapta. Trebuia să-mi găsiți ceva sigur, trainic. Ca să mănînc bine, să mă îmbrac bine, să fiu fericit pentru tot restul zilelor mele. Asta se cheamă clarviziune. Ați fost clarvăzători, și m-ați nenorocit. Mie nu mi se pare deloc că te-am nenorocit. Nu, evident, nu ți se pare. Tot mai sperii că mă voi îndrepta, ca atare nici măcar în momentul ăsta nu mă iei în serios. Poate nici nu trebuie să fiu luat în serios, poate că sînt încă la pubertate. Andrei, dar trebuie să muncești, nu ? Nu ai altceva de făcut decît să muncești, să iubești, să dai naștere și să mori. Asta-i tot. De ce te frămîntă ? Nimeni nu te întreabă dacă îți convine sau nu. Bravo, mamă, ai pus punctul pe i, ca la școală. To be, or not. Și ce vrei să spui, că eu nu muncesc ? Sînt primul în clasă. În liceu, în facultate. Scriu pînă noaptea tîrziu. Ce mai dorești ? Avea un aer amar și suficient, care o enerva la culme. Uneori îi venea să-l cîrpească. Și apoi să-și dea și ei cu ceva în cap. Ei, femeii care dăduse naștere acestui monstru fragil, egoist și frumos pe care-l îngrijise cînd era și cînd nu era bolnav, pe care îl sărutase, adorase și urise, ciclic. Nu mi-a ajuns cît m-am chinuit cu taică-tu, tu îmi mai lipseai. Numai că în seara aceea, de ziua ei, fusese atît de blînd, de tandru, de prevenitor. Se ridicase de la masă pe la unsprezece. Ei, la mulți ani, mamă, și noapte bună. Am închis ușa în urma lui și am probat imediat rochița splendidă pe care mi-o dăruise. Îmi venea ca turnată. Am făcut o piruetă în fața oglinzii. Încercînd să-mi alung din minte gîndul că în timpul ăsta Andrei ajunsese deja la vreunul dintre prietenii lui, și se apucase de băut. Andrei al meu. Care se distruge. Și atunci i-am condamnat pe toți la moarte și am spart vaza chine-nească din hol. Asta doar ca să nu rup rochia. Da, am tot

152

sperat că lucrurile se vor rezolva, cum spunea și el, am implorat cerul și nopțile să redevină băiatul vesel de altădată. M-am înșelat și cu el, ca și cu George. Acești băieți, două dezastre, două uragane în viața mea, devastîndu-mă, măturîndu-mi casele, grădinile, podurile. Ca să mă exprim în limbajul lui Andrei. Doar timpul și absența i-au mai potolit. Au devenit din ce în ce mai mici, mai inofensivi. Cît două băței din aripi de fluture, acum. Cris-tina făcu o piruetă în mijlocul camerei. Rochia se involbură, scînteind în oglindă. Albastru. Repede, să pun masa. Am pus-o deja, m-am sclerosat, la mulți ani ! Pronunțăm sentința de divorț între. Cristina aranja altfel platourile, tăie pîinea. Netezi fața de masă. Aduse și ouăle umplute, opera ei de artă. Admiră un timp desenele cu leuștean de pe creștetul fiecărei jumătăți de ou. Se așeză pe divan. Privirea îi rămăsese fixată pe conserva de pește. Primarul, elevii și bolnavii. Oancă, fostul profesor de franceză în locul căruia fusese ea numită să. predea engleza, adică cam același lucru. Primul și singurul lor prieten. Venea la ei exact în momentul cînd Norișorii de dorință spărgîndu-se fără zgomot, soba care scotea fum. Oancă bătea la ușă, răcnind citate din Mo-liere. În cele din urmă trebuia să-i deschidă. De după garduri îi pîneau ochii. De după garduri și ferestre și uși. Toată lumea îi spiona, îi era frică chiar să se și dezbrace în casa ei. Subiectul favorit, ce mai face tînăra pereche. Făcea și ea ce putea. În mijlocul zonei. Întrebări. Șoapte. Ani. Primele riduri. Examenele lui George. O sumedenie de examene și ea care trebuia să nu facă zgomot. Nu aveau pe atunci decît o singură cameră, așa că George învăța în bucătărie, aproape că-l auzea cum citește. Doctorul și profesoara. Protipendada. Obligații mondene, vizite la popă, la contabil, la președinte, cîteodată, foarte rar, la celălalt medic din comună, Sergiu D. Un tip morocănos, blazat, extrem de caustic. Nu reușiseră să se apropie prea mult de el, Sergiu făcea tot ce-i stătea în putință pentru a păstra distanța. Renunțase de mult să mai dea vreun examen, să-și mai hrănească vreo ambiție cît de mică. Un Platonov printre atîția alții. Cristina îl vedea de multe ori

plim-

153

bîndu-se cu Pik, ciinele lui uriaș, pe dealuri ori pe marginea lacului. Măria, soția sa, era o ființă apatică, mai degrabă insignifiantă. Singura ei calitate era aceea de a găti excelent. Cu excepția vizitelor la Sergiu, deobicei deprimante, George se distra copios la petreceri. Debita tot felul de ineptii, despre cum cîntă maimuțele, ori cum curge Luvrul prin Paris, îl văzuse cu ochii lui. Și amfitrionii îl ascultau cu gurile căscate, ce multe știe doctorul, ia uite, dom'le, și zici c-ai văzut pigmei ? În general domnea o atmosferă de bună înțelegere, genul bucolic. Numai elevii ei ieșeau din regulă. O dădeau gata în mai puțin de-o oră. (Acea senzație că vorbește la pereți. Cazna de-a depăși acest moment. Zădărnicia caznei. Privirile absente). Pagy — Pagy, let me introduce to this nice group of pioneers. Mai grozav nici că s-ar fi putut. Chiar că Pagy-Pagy ! Venită cu o ladă uriașă de cărți, metode și avînt. Vroiam să fac praf satul. Să-l determin să vorbească englezește la masă și la cîmp, cu citate. Răbdare, dragoste și muncă. Știam de la bun început că nu îmi va fi ușor. This is the pencil. THE PENCIL.1 Zîmbeam, mă agitam, făceam figuri. Cu pîrul fluturînd în vîntul care intra prin ferestrele sparte. Nu pot spune că școala arăta prea rău. Doar că de ieri începea să cadă cîte-o bucată de tencuială, apoi stătea. Am perseverat. Question : is this a woman and a baby ? Answer : no, it is a cat and a dog 2. Făceam desene pe tablă. Instituisem chiar un sistem de mici recompense pentru cine reușea să scrie măcar o singură frază pe englezește. Adusesem și magnetofonul, îi distra grozav să se înregistreze spunînd good day, dar și mai mult îi amuza cînrî strigau că Gelu e un pîrîcios. Le citeam povești scurte, pline de tîlc, în limba lui Shakespeare. Neobosită. Ceilalți m-au prevenit. Din primele zile m-au pus în temă, colegii mei. Niște ambuscați care nu se

toi și aspirină, dacă zici că are febră. N-am biseptol în casă. Atunci du-te și cumpără, ce naiba ! Cristino, te-ai uitat la ceas ?, farmaciile astea au și ele un program, dacă nu mă înșel. Da, ai dreptate. Spune-mi, Neli, mi-ai corectat tezele ? O scurtă pauză. Ascultă, Cris, ți-am spus că băiatul e bolnav. Și în afară de asta, am o migrenă îngrozitoare. Înțelege, nu am nici un elan... (nu se putea supăra pe ea. Nu avusese niciodată elan). Bine, lasă... Noapte bună. În timp ce apăsa furca receptorului îi răsară în minte elanii. Săniile lungi trase de elani. Oameni încotoșmănați în blănuri. Zăpadă. O jumătate de an ziua, o jumătate de an noapte. Mîncare înghețată. Mirosul de mititei. Intră în bucătărie și întoarse încă o dată mititeii pe grătar. „Mamă, de ce te chinui tu afit ? Vreau să spun, cu gătitul, curățenia

și-așa mai departe ? Nu-ți pot înțelege mentalitatea asta de gospodină perfectă. Știi, Kant spunea că..." îl vedea venind în camera ei cu țigările, chibriturile, scrumiera și un pahar, așezându-se pe scaun, zîmbindu-i timid. Nu-mi iese, mamă, nuvela asta nenorocită. Sau : m-am săturat, nu mi-a reușit nimic pînă acum și acum am treizeci de ani. Cristina îl asculta, îl privea. Un om destul de obișnuit la urma urmei, doar puțin mai frămîntat decît alții, care visa întruna, visa o lume mai bună, adică să ne pupăm cu toții, uneori i se făcea lehamite tot ascultînd divagațiile acestui Hamlet de cartier. Despre care, în mod ciudat, se spunea că scria destul de bine. Ce-o fi scriind el acolo ? Și, mai ales de unde ? Din viața despre care aproape că nu știe nimic ? într-o seară cînd nu era Andrei acasă, cotrobăise prin sertarele biroului pînă dăduse de-un manuscris. Citi la întîmplare : „...simți crăpăturile oglinzii așternîndu-i-se pe chip. Nu mai era regina balului. Își trecu mîna peste obraz, închise cartea. Gata. Am străbătut munții". Așeză mititeii aburînzi într-o farfurie adîncă și își aminti ziua în care Andrei își cumpărase mașina de scris. Apoi de seara cînd năvălise în casă fluturînd un manuscris, ca pe un steag. Mamă, am dat lovitură ! Trebuie să sărbătorim evenimentul, strigase, desfăcînd o sticlă de șampanie. Ei, bine, mi-a spus că nu e rău. Că l-am impresionat. Că o să mă publice, auzi, O SA MA PUBLICE ! Ce zici de

157

asta ? Ai putea să mă felițiți, nu mai sta așa... Felicitări ? Știi, a scos din servietă mîzgăliturile mele și a început să le comenteze, uite, zicea, chestia asta m-a surprins, trebuie să-ți mărturisesc că e foarte bine, sublinia cu creionul, sigur, mai ai o mulțime de stîngăcii, hai să le zicem inabilități, mai trebuie lucrat, dar, în general, merge, da, mă privea blînd, iar eu stăteam ca un bleg și nu-mi venea să cred. L-aș fi sărutat acolo, la masă. Nu-mi venea să cred că, în sfîrșit, am izbutit. Că nu mi-am pierdut vremea de pomană, înțelegi ? Desfăcu și a doua sticlă. Ți dai seama ce lucru formidabil, fantastic, extraordinar mi s-a întîmplat ? o întrebă ei cu ochii strălucind. Am avut un noroc inimaginabil cu acest om... să mă publice !... (Toată camera mirosea a șampanie și ei i se făcuse puțin greață). Sînt fericit... Fericit ! Cristina avu pentru o clipă senzația că Andrei își pierde conturul. „Ochii șopîrlei semănau cu acele oglinzi pe care timpul le-a adumbrit." Brion. Nu te bucuri... văd eu. Păcat, am străbătut munții... Am străbătut munții, dragul meu ? Oare chiar ești convins ? Nu știu, sper. Vino să te pup, ești o mamă grozavă. (Mirosul lui de alcool și de tutun. Succesul lui). Privindu-mă cu ochii strălucitori. Ochii lui George. Iartă-mă ! Aceeași rugămintă ca la tribunal. Nu, să nu-i încurc. George mă ruga să-l iert, nu Andrei. Întotdeauna m-a terorizat cu tandrețea și naivitatea lui. Voi mîncă un mititel. Bun. Totul este perfect. Ce frumos arată această masă. Plină cu de toate. Ca în atîtea alte seri. Ca în deșertul tătarilor. Tăcere, vînt, ploaie pe o masă de nisip. Zece și jumătate. O adevărată tortură. O să desfăc sticla cu vermut. Categorie o deschid, pentru că sînt tristă și mi se zbate ochiul stîng. Și cred că nu mai vine nimeni. Because. Ce dopuri fac și ăștia. Așa a făcut Andrei al meu mușchi, scoțînd dopuri. Paharul. Noroc, Cristino ! Uite, ai și companie, spuse ea privindu-și umbra proiectată pe perete. Umbră care se alungea, se răsucea, uneori dispărea cu totul. Lăsînd peretele gol. Pe perete se putea vedea ziua de lucru de mîine, elevii, colegii, tramvaiul, cheile pe care nu le găsea, și din nou casa în care locuiseră la început, ca un refren obsedant, înnebunitor. Bolnavii care

158

așteptau în curte încă de la șase dimineața, discutînd între ei cu voce tare, ca să-l trezească pe domnul doctor. Even-tual și pe doamna profesoară de-nu-știu-ce. O bătaie în geam, la unsprezece noaptea, la unu, la trei, oricînd. Cineva era bolnav. Fiul, fiica, soțul, soacra, unchiul, mătușa, nepotul, vecinul. Toată lumea era bolnavă. Mai ales noaptea. Tap, tap ! Who knocks at the window ? J George se ridică din pat și se îmbrăca repede, fără să scoată o vorbă. Se ducea, indiferent de kilometri. Misiunea lui de sfînt rural. Mă săruta pe frunte, ușor, crezînd că dorm. Clipele cînd ra-am îndrăgostit de el. Se întorcea, luminîndu-și drumul cu lanterna, încercînd să facă cît mai puțin zgomot. Era imposibil să nu răstoarne ceva. Mă prefăceam că dorm și el se urca cu infinite precauții în pat, izbutind de fiecare dată să-și depășească recordul personal la scîrțîit arcuri. Pe urmă stîngea lanterna, mă mîngîia pe pîr, noapte bună, prințeso, și adormea. Mai iau un mititel. Vermutul ăsta mi-a făcut foame. Noroc, madam profesor ! După mine, noaptea ! Atîtea nopți împreună. Trezirea, domnu' doctor ! Domnul doctor se întorcea pe partea cealaltă, mai lasă-mă, te rog, încă zece minute. Ea aștepta, privind pe fereastră oamenii care treceau cu sape, furci, găleți, cu țigările în colțul gurii, cu banii pentru rată în mîna dreaptă și sufletul în stînga, plini de praful lumii. Cristina bău tot paharul. Auzea și acum scîrțîitul lanțului de la fintînă. „Oare fusese acolo cu adevărat ? A doua zi i-am căutat urmele, însă ninsese peste noapte și pămîntul era ca o pagină nescrisă..." Exact ca o pagină nescrisă. Asta am citit-o ieri. Iar astăzi e tîrziu. Așa că ai face bine, însingurată doamnă, să-ți scoți rochia, să te faci lejeră, să mai bei un pahar, două (ca fi-tu), să te bagi în pat și să citești înainte de culcare cîteva pagini nescrise din cartea ta. Cristina se ridică din fotoliu și deschise fereastra. Ploaia contenise. Mirosul de frunze ude. Același miros ca atunci, pe coridoarele tribunalului. Obrajii mei aprinși. Gura încheștată. Tocmai în clipele cînd ar fi trebuit să țip, să urlu, să fac ceva ca să-i trezesc pe oamenii care dormeau în

i

1 Cine bate la fereastră?

^ - >"u":

159

rochițele lor negre. Vera vorbea încet și clar. Domnule președinte, nora mea, adică pîrîta... O priveam și nu puteam înțelege ce spune. Martorul următor. Un medic, coleg cu George. Pîrîta s-a înstrăinat sufletește de el, provocînd scandaluri, îl jignează, refuza să primească în casă prietenii lui, o pot spune cu mîna pe inimă. Martorul își pune mîna pe inimă, (oare chiar trebuia să văd și să ascult toate acestea ?)... O fire geloasă, care căuta să-l separe pe soț de familie, de fiul său. „Este adevărat că mă plimbam mai mult cu mama cînd eram mic, era foarte frumoasă și eu purtam un fes alb și toată lumea ne admira, uneori mergeam pînă la marginea orașului, dar nu m-am gîndit niciodată că asta ar putea fi ceva rău.” Clopoțelul președintelui. Cline. Cline. Pentru aceste motive, instanța hotărăște admiterea acțiunii... „Dar l-am văzut pe tata, pe stradă, era cu o doamnă. Doamna din pricina căreia s-a petrecut totul.” Sentința pronunțată în ședință publică, astăzi, 14 decembrie. George, cum ai putut ? Ah, te rog, nu mă mai întreba. E penibil... Dar faptul că vrei să mă scoți pe mine vinovată nu ți se pare penibil ? Odios ? Cristina, ascultă-mă, sînt niște reguli, nu le-am inventat eu... Nu-mi pasă de nici o regulă ! Cris, fii rezonabilă, doar nu discutăm pentru prima oară... tot nu se mai poate îndrepta situația. Nu se mai poate îndrepta nimic, înțelege. Divorțul se pronunță doar din vina ta sau a amîndurora... (Nu o privea în ochi în timp ce-i spunea toate aceste lucruri. Adică trebuia neapărat să fiu și eu vinovată cu ceva, pentru ca totul să fie în regulă, apropo de reguli. Minunat ! Să fiu vinovată). Dacă vrei, putem proceda și invers, numai că în acest caz praful o să se aleagă de mine. Or să mă dea afară și... Ție nu ți se poate întîmpla nimic. Bineînțeles, cu excepția acelor momente neplăcute, de la tribunal, cînd va trebui să ascuți înscenarea... Cris, (avea lacrimi în ochi, sau i se părea ei ?), ajută-mă, te rog ! Te rog... Bine, George. Facem cum crezi de cuviință și să isprăvim odată. Cum vrei tu. Sînt atît de obosită. Ușile tribunalului. Coridoarele sumbre. Un om mînîncă semințe într-un colț. Dalele de marmoră, înnegrite de mizerii. George iese primul din sală. Se oprește o clipă, își aprinde-

160

țigara. Nu privește în jur. O pată roșie i se întinde repede pe obrazul stîng. „Avînd cuvîntul prin apărătorul său, reclamantul a solicitat desfacerea căsătoriei din vina exclusivă a pîrîtei, sau din vina ambilor, precizînd că nu solicită cheltuieli de judecată de la pîrîta și că este de acord ca aceasta să poarte după divorț, dacă dorește, numele de familie avut în timpul căsătoriei.” Cîțiva pași împreună, pe treptele tribunalului. Ar fi vrut să-i spună ceva. Orice. Mai ții minte cînd plecam în concediu, drumul șerpuia printre dealuri, mirosea a iarbă, eram frumoasă și tu îmi zîmbeai, mai ții minte cînd am mai rîs atunci, cînd cu icrele... Unul lîngă altul, în tăcere, pe treptele tribunalului. Pînă cînd n-a mai putut suporta. La revedere ! La revedere, Cristina. Mulțumesc... Doar atît, și ziua cînd Andrei a aruncat pisica în sobă. Cînd George s-a îmbătat prima oară. Spunea că se simte elicopter. Cînd am stat amîndoi o noapte întreagă lîngă fiul nostru care făcuse scarlatină. Cînd ne-am mutat. Cînd am fost operată. Oare de cîte ori, în douăzeci și trei de ani, am spălat batistele lui George ? De cîte ori i-am făcut de mîncare, puil la cuptor îi plăcea cel mai mult, de cîte ori am rîs împreună, de cîte ori ne-am certat, de cîte ori am făcut dragoste ? Douăzeci și trei, ori trei sute șazece și cinci, ori doisprezece, ori patru, ori douăzeci și patru de ore. De cîte ori l-am mîngîiat, eu, pîrîta, mă gîndeam mergînd spre casă. Andrei nu venise la procesul secolului. Mă aștepta în camera lui. Nouăsprezece ani și o sticlă goală pe masă. Ei, a mers, a mers ? Lacrimile lui, în timp ce făcea eforturi disperate să nu.

Cristina își șterse gura cu șervețelul, lăsînd pe el o urmă roșie, și se apucă să strîngă masa. Deschise frigiderul și puse la loc puilul, icrele, salata, ouăle și ce mai rămăsese din mititei. Intră în dormitor, își scoase rochia și o agăță pe un umeras. Închizînd ușa șifonierului, își opri din nou privirea asupra crăpăturii diagonale, de pe lacul șters. O crăpătură aproape identică cu cea de pe oglindă. Astea erau de la cel de-al doilea mutat. Da... Orașul numărul doi. Mai mare. Apartament cu trei camere. Două băi. În sfîrșit, se simțea răsplătită, după această lungă așteptare. Bună ziua doamnă profesor,

161

respectele mele, pe scară. Cînd se întorcea de la piață, cu sacoșele ei uriașe, pline (întotdeauna aceste două sacoșe, cărîndu-le cu ea peste tot, nedespărțite, grele), zîm-bea în dreapta și-n stînga, fără rost. Preda la un liceu nou, dar cu aceeași copii. Nu-i interesa, desigur, limba engleză. Se obișnuise. Era obligată să-i treacă clasa, așa că nu-și mai făcea sînge rău. Le povestea filme. Ultima ei invenție. Povestea toată ora și pe urmă le pune note la ascultat. O ascultau cu gurile căscate, astfel încît nici măcar nu era nevoie să trizeze, pune numai zece în catalog. This is a train i. Pasiunea ei stingîndu-se încetul cu încetul. În tăcere. Apoi începea filmul. Mai inventa, pe ici, pe colo, ca să nu se plictisească. Directorul o avertizase. Ei bine, dacă mă lăsați să-mi fac meseria cum știu eu, voi renunța la filme. Altfel nu. Bineînțeles că nu fusese nevoie să renunțe. În sfîrșit, fleacuri. La coș cu entuziasmele de tînără absolventă. Să vină decepția, realitatea. Oricum, fuseseră niște ani aproape fericiți. Cinematografe, prieteni, două grădini de vară, un teatru. Atunci și-au cumpărat televizor. George se pregătea pentru un nou examen. Andrei începuse școala. Erau tineri și toamna părea nesfîrșită. Rîdeau tot timpul, cu și fără motiv. (Ea și soacră-sa rîzînd în timp ce încercau să taie o pulpă de porc. Vera agitînd cuțitul de bucătărie, rîzînd cu lacrimi, ah, Cris, nu mai pot...) George intrase pe nesimțite. Ați înebunit, sau ce ? Schițînd și el un zîm-bet, fără să vrea. Fetelor, nu știu ce v-a apucat, dar țin să vă spun că mi-e o foame... Dar în definitiv, ce Dumnezeu faceți voi cu porcul ăsta ? (ele tăvălindu-se pe jos de rîs).

Zgomotul cuțitului care căzuse pe ciment. Același cuțit, probabil, cu care Vera o înjunghiasse mai târziu, în sala tribunalului. Cristina suportase totul pentru că așa fusese înțelegerea, însă mergând spre ieșire se clătina, ca un om beat. (Să ies odată de-aici. Să ies). Acele uși enorme, cu minere din alamă, tocite.

Aprinse veioza de la capul patului, luă cartea și o deschise la semn. „Aveam să ajung la capătul acelei călătorii ? Îmi spuneam, amăgit de false speranțe, tot ce-i în vis e fals, nu ? exceptând bineînțeles, disperarea.”

1 Acesta este un tren.

;

162

Al treilea oraș, aceleași mobile, alt camion. Mirosul de benzină. Sunetul lemnului care pîrîia, în spate. Mobila noastră, sărmana. Renunțările și ploaia. Val mi-a spus odată că toate acestea prea seamănă a melodramă ca să fie și adevărate. Poate. Andrei sărutîndu-mă pe obraz, mami, e chiar adevărat că ne mutăm în capitală ? Nu-mi vine să cred. Da, dragul meu. Ne mutăm și o luăm de la capăt. încă o dată. îl sărută și ea. Alături, George stătea neclintit, fumînd țigară de la țigară.

Capitala. Vitrinele, parcurile, cinematografele, teatrele, florile și străzile. Orașul copilăriei. Uneori îmi venea să sărut copacii. Mobila rezistase. Mici crăpături pe ici, pe colo, nimic grav. O spetează de scaun desprinsă, un pahar ciobit. În mai puțin de trei săptămîni se acomodaseră pe deplin, de parcă nu ar fi părăsit niciodată aceste locuri, îi plăceau apartamentul, zgomotul. Se învîr-tise cinci zile prin noua casă, pipăind pereții, imaginîndu-și decorațiunile interioare, făcînd schițe. Prinsă de o frenezie de nestăvilit. Privea pe fereastră, cu încredere. Nimic nu-i mai putea întuneca bucuria. Nici măcar acest cartier nu prea elegant, aflat în plină epidemie de blocuri. Praful, macaralele.

Oameni cu șepci trecînd mereu înainte și înapoi, de la dreapta la stînga. Să treacă, nu-mi pasă. Din moment ce mă pot plimba iar pe Calea Victoriei Mele. Da, chiar că da. George la Brîncovenesc, eu la Mi-hai Viteazul, nu se putea cere mai mult. Medicină, lecții de engleză, troleibuz și casă. Din nou, acasă. De data asta, definitiv. Buletin schimbat.

Trecut schimbat. Despache-tînd. Pentru ultima oară. Ce suspin...

Suspina ușor, abia auzit, Vera ! O revăzu în minte cum se plimba cu Andrei, corectîndu-i ținuta, ajutîndu-l la lecții, aducîndu-l de la școală, cumpărîndu-i cărți. Sădin-du-i în suflet încrederea. Fusese o femeie inteligentă, frumoasă, puțin ciudată. Nu avea decît trei obsesii : să deschidă televizorul fix la ora șapte ca să poată viziona telejurnalul, să-și cumpere ziarul în fiecare dimineață și să-l mai și citească, și trei, să nu moară. Nemurirea în apartament. Creme, masaje, gerovital, vitamine, ceaiuri și iarăși creme, ăsta era secretul, pe lîngă, bineînțeles, un regim alimentar foarte sever. Obsedată de elixirul

163

tinereții și vopsindu-și părul într-un mov din ce în ce mai intens odată cu trecerea anilor. „Mamă, știi, avea o figură atît de destinsă, acolo, pe patul ăla de spital, suspina ușor, abia auzit, părea că doarme. Și nu mai cerea nimănui să aprindă televizorul. Nu-ți mai reproșa c-ai pus prea puțină verdeață-n supă... Mamă, în fond a fost bunica mea, nu ? Nu. Eu ți-am fost mamă, tată, bunică, soacră, dumnezeu și popă. Eu, clar ? Clar, dar cît de mult plînsese cînd a auzit de moartea Verei... Ar fi dat oricît ca să mai poată rîde împreună cu atîta poftă ca în ziua aia cu porcul. Cristina clipi de cîteva ori, încercînd să fie atentă la cele ce citea. Însă timpul se derula cu repeziciune înapoi. Se opri pentru o fracțiune de secundă la după-amiaza în care Andrei îi citise prima oară din manuscrisul lui. Talentul lui inutil, așa credea ea pe-atunci. Asta nu-i o meserie, dragul mamei, ascultă-mă ! Nu are nici o importanță dacă scrii bine, nu are nici o importanță dacă scrii, în general. Măcinîndu-te ca un prost, pentru nimeni. Vocea lui George. Nu-l vezi că-i beat ? De ce ai băut, mă ? George, potolește-te, lui îi e rău și tu îl cerți. A băut și el, ce vrei... Așa-s petrecerile astea ale lor... Calmează-te odată ! Bine, sînt calm. Du-te și ia din farmacie un scobutil și un emetiral. George se așază pe marginea patului. Mă băiatule, recunosc, ai făcut-o pentru prima oară, dar aș dori să fie și pentru ultima. George, uite, le-am adus ! Acum iartă-l și tu... Andrei, cum te mai simți ? Minunat, mamă. Minunat...

Și iar înapoi. Mult înapoi. Pe vremea cînd încerca să-l crească pe Andrei ca pe-un prinț. Angajînd cîte o bonă cum rîdea George, în fiecare oraș. Era moda. Era necesar. Le trebuia cineva care să aibă grijă de copil. De regulă „bona” avea grijă și de furculițele de argint. Mă prefăceam că nu observ. Mă prefăceam însă din ce în ce mai greu. Prea multe furculițe. Cădeau pe jos și pe urmă dispăreau. Semn bun, spuneau ele, vin femeii la masă. Desigur, așa se spune, totuși, prea multe femei. Le-am dat afară una după alta, mirîndu-mă de fiecare dată de aerul lor intrigat. Nu înțelegeau de ce erau alungate. Și, în general, nu înțelegeau nimic. Astfel a venit

164

Vera în casa noastră, pentru totdeauna. A fost ideea mea, recunosc și nu mă plîng. Andrei a avut mult de cîști-gat. Pînă la șase, șapte ani, fusese un timid. Se lăsa bătut. De cîte ori nu mi-a venit acasă cu genunchii jupuiți, cu buza spartă ori cu hainele rupte. Vera a pus capăt acestei stări de lucruri. N-o să aflu niciodată prin ce metodă a izbutit, cert este însă că de la o vreme începuseră să vină tot felul de părinți pe la noi, cu acuzaatoare degete îndreptate spre pieptul meu, mai ales, și mai sînteți și profesoară, e-o rușine, vă lăsați fiul să ne bată copiii, este intolerabil, aveți perfectă dreptate, le spuneam, bucurîndu-mă în sinea mea și sperînd că va veni vremea cînd Andrei îi va bate și pe părinți. Vera reușise să facă din el un supraviețuitor. Reușea întotdeauna, dacă își punea ceva în cap. Era atît de

tonică, de puternică. Pînă și bietul Oancă se îndrăgostise de ea. O privea pe furiș, îi căra bagajele de la gară pînă în sat, șuiera ca un tren, își ștergea fruntea acoperită de sudoare și cerea ceva de băut. Ce femeie, domnule ! Sans blague ! ... Săracul Oancă, cu figura lui veșnic mirată, chel și bun. Mîinile lui cu degete boante, care tremurau încontinuu. Am observat că oamenii singuri au mîini deosebite. Cu cele zece simboluri ale singurătății mișcîn-du-se neconținut, ca niște palmieri în deșert. Oancă încerca să și le ascundă la spate. Privea în zare. Acea zare de unu pe unu, de la fereastră. George, prietene, n-ai din întîmplare niște țuică ?...

„Și acum ce-o să facem ? întreabă Wentzel, întinzîndu-și brațele... Cine știe ? zise cineva". Chiar, domnule Marcel Brion ! Marcel... Acea notiță despre tine pe care-am citit-o din întîmplare, într-o vineri. „Familia îndurerată... cu veșnică dragoste și prețuire..., pentru cel mai scump soț și tată" și așa mai departe. Mai citi o dată. Da, nu încăpea nici o îndoială, despre el era vorba. El era. Scria negru pe alb, în ziarul care-i tremura în mîini. Ceea ce nu scria, era despre noaptea cu miros de salcîm, pick-upul ascuns sub pat, clipa cînd mi-a spus că mă iubește, pistolul cu care nu a tras niciodată, ochii lui mari, ne-

1 Fără glumă.

165
gri (sau poate verzi ?, am uitat) mersul lui, felinarele care se stingeau unul cîte unul și ea umblînd prin cameră, cu tîmplele prinse în palme. Ultimul fir... Dar poate nu e decît o știre falsă. Despre altcineva. Poate că n-am citit bine. Ziarul ! Unde-i ziarul ? Da... Dansatorul de step. Doamne ! Oare cum s-o fi întîmplat ? Ce, s-o fi întîmplat ? Nu e nimeni în toată casa asta, care să-mi poată răspunde. Nimeni, dragul meu...

Durerea mea. Pe care n-o pot destăinui. Sforăitul lui George. Frigul nopții. Trag pătura, o trag cu nădejde, încerc să mă acopăr complet. Lăsîndu-l pe George dezvelit. Știam că avusese o noapte grea, dar eu nu mai aveam pe nimeni care să-mi poată aminti de parfumul de atunci. Gata ! Gata, fata. Un mic semn de adio. Ca și cum m-aș scufunda. Dimineața, după-amiaza, noaptea. Bravo, doamnă P., bravissimo ! încă o treaptă, o sută de lei în plus la salariu. Merg drept înainte, pe bulevard, acum chiar că nu mă mai pot întoarce, e tîrziu și e vineri. Și mîine trebuie să mă duc la cursuri. Bună ziua, copii ! Good morning ! This is the desk. This is the bed. 1 în care, după o lungă suferință, a încetat din viață noaptea trecută, un om care m-a iubit. Clopoțelul recreației. E vechi și ruginit. A ruginit frunza în vii, adică în noi cei care-am mai rămas, și nu mai vii, de la a veni, to come, și nu mai vii (oare cine-o fi fost lingă tine ? Soția ta, desigur). This is a man. 2 Care ar fi putut fi al meu. A man ! Cristina, dragostea mea, te iubesc atît de mult, încît... Desprinzîndu-mă din îmbrățișarea lui. (Pentru totdeauna. Dar n-aveam cum ști). încît, ce ? încît mă tem că n-am să te mai văd, uneori.

Aproape unsprezece. Iartă-mă, domnule Marcel, că nu-mi stă gîndul la cartea dumitale. Unde am rămas ? Uit mereu numărul paginii. Am rămas la această seară ratată și la ultimul bărbat din viața mea. Cel care încearcă să-mi dărîme filozofia cuminte despre viață, destin și melancolie. Stricîndu-mi carapacea. Nu te poți apăra decît urînd anumite lucruri, idei sau forme de viață. Cum ar

1 Bună dimineața ! Acesta este pupitrul. Acesta este patul.

2 Acesta este un bărbat.

..... ■ ..

166

fi aceste forme de viață care sînt bărbații. Nu mi-a fost ușor să încep să-i urăsc dar cînd am reușit, nu m-am mai putut opri. Am întors spatele panoramei asurzitoare, am aruncat pe jos cornetul cu semințe de floarea soarelui și m-am retras în vizuina mea clădită din suspiciuni, regrete și tot soiul de gînduri muierști atît de odihnitoare, în fond. Numai că a venit acest om care-mi aduce flori. M-am trezit cu el atît de pe neașteptate, încît nu am știut ce să fac. Îmi făcea praf solidele mele prejudecăți, proaspăt dobîndite. Doar prin zîmbetul lui greoi, imposibil de șters. Mereu cu sacul în spinare, și în sac, cadouri pentru mine, acest moș Gerilă. Uriaș, bărbos, stîmjenit, lăsînd însă să se vadă că de fapt înțelege mai bine decît oricine această întrebare, care este viața. Sprijinind-o cu umărul, să nu cadă. Cristina își așează cartea pe piept și-și acoperi fața cu mîinile. încet, amarul, neliniștea, așteptarea i se topiră sub pleoape, dincolo de orizont. Schiță chiar un zîmbet ușor. Îmi aduce ceapă, cartofi, pește, apă minerală, suc de roșii, pui, carne de porc, vinete, prăjituri, bere, usturoi, icre negre, gogonele și flori. Mă ajută așa cum poate și cum se pricepe, din tot sufletul, crezînd că sînt o neajutorată. (Și, trebuie să recunosc, îmi place să fiu și eu, în sfîrșit, considerată astfel). Da, mă frecționează cu Diana cînd sînt bolnavă și mă privește cu niște ochi atît de încrezători încît ar fi în stare să mă vindece numai din priviri, îmi repetă că viața e frumoasă, că Andrei e un om minunat și pînă la urmă se va realiza, mă ajută să urc în tramvai, dimineața, mă așteaptă-n stație indiferent dacă plouă, ninge ori e cutremur, îmi aduce sandvișuri la liceu, s-a împrietenit cu portarul, el se împrietește de altfel cu oricine, îmi declară că nu se poate lipsi de mine, (e pentru prima oară cînd aud așa ceva, și e bine), îmi spune că mă iubește, și uite-l cum nu vine tocmai în rarele clipe cînd îl aștept. Cînd am într-adevăr nevoie de el. De fapt nu știu niciodată dacă și cînd o să mai vină. Suspiciunea mi-a intrat în sînge, însă n-am ce face, nu mă pot împiedica să mă gîndesc că deși este atît de diferit de Marcel, ori de George, este la fel ca ei, aceste minunate animale egoiste și mașinile lor zburătoare... Ba chiar

167

mai rău decât ei, pentru că mă determină în fiecare clipă să mă întreb dacă îmi place Brahms. Nici măcar nu știu. Mai ales la ora asta. Cristina deschise cartea și numără câte pagini îi mai rămăseseră pînă la sfîrșit. „Și cum ai ajuns aici, întrebă Berg. în acest loc în care sîn-tem adunați cu toții ?” (Andrei, Marcel, George, regina detronată a balului, Wentzel, Val, Berg). Așteptînd tramvaiul, răspunse V. O vedeam în fiecare dimineată, de cîțiva ani. Cea mai frumoasă doamnă din stație. Deci o urmăreai de multă vreme, rosti Berg pe-un ton sever. V. își plecă ochii. Mărturisesc că... adică, vreau să spun... dragostea are întotdeauna dreptate, continuă el abia auzit. Cine a scris asta ? întrebă cineva din prezidiu. Nu știu, îngăimă V. Atunci ascultă aici, poate o să-ți aduci aminte : „a străbătut singură mai multe deserturi, precum și cîteva ținuturi fertile. O vedem sosind în fața hanului, călare pe o cămilă albă ; nimeni nu o întovărășește. Hangiul o întîmpină cu respect. Dar ea nu-l ia în seamă, ea așteaptă sosirea Eroului, îl așteaptă cu spatele întors spre apus...” Ei, acum te-ai lămurit ? V. păru că se gîrbovește. Repet, nu știu, dar o iubesc ! Asta nu înseamnă decât faptul că ești ultimul venit. Dar ești și Eroul ?... Nu mai înțeleg nimic din ce se întîmplă în cartea asta, își spuse Cristina. M-au luat gîndurile. Pentru că situațiile sînt aproape similare și Berg are dreptate. Ai venit la spartul tîrgului, dragă domnule V. Ospățul fiind pe sfîrșite, farfurie de porțelan, desigur, dar din care s-a luat cea mai bună bucată încă de pe vremea cînd tu te jucai în țărîină. Cîțiva ani înseamnă foarte mult. Fluturii, de pildă, nu trăiesc decât o zi. Așa că cel mai cuminte lucru pe care l-ai putea face ar fi să dispari. Prostii, spuse el. Cristina, nu mă poți goni, te iubesc. Ah, nu mai repeta verbul ăsta, că înebunesc ! Ai senzația că asta contează ? Nu știu, dar te iubesc. Bine, dar e ridicol, de ce nu vrei să înțelegi ? E ridicol și îngrozitor. Pleacă ! Nu pot pleca. Pur și simplu nu pot. Te rog, nu arunca cu pantoful după mine, nu rezolvi nimic, uite, ți-am adus flori și bomboane. (Nouăzeci și nouă de fire de garoafe. Dumnezeu ! Oare ce i-o fi trecînd prin minte ?). Uriașul cel Bun, rămas singur în sala de judecată. Așteptînd

J168

fără emoție, gîndindu-se la mine. Cînd se înapoie, Berg avea o mină posacă. Sînteți achitat, spuse el privind în direcția lui Val. Inșă în ceea ce o privește pe pîrită, încă nu se poate spune nimic. Pa, strigară judecătorii (aceiași judecători), alergînd în direcția vestiarelor, grăbiți să-și lase perucile pe calapoadele de lemn, acele capete fără figură. Ieșind apoi cu toții, cîntînd și sărînd într-un picior, mergem acaasă, mergem la maasă ! Lăsînd tribunalul în grija femeii de serviciu. „Doamne, cîte mucuri de țigară am de măturat. Cîte pete... Oare de unde le cad picăturile astea ? Din nas, ori din suflet ? ăstora care se tot despart, de ani de zile. Cum spunea un vecin de-al meu, totul este ațit de ambi... ambi... Guu, îi șopti Cris-tina. Da, așa-i, mulțumesc ! Acum gata cu vorbăria, trebuie să mătur, să șterg. Nu mai am decât cinci ani pînă la pensie.”

Cinci ani pînă la pensie. Ațit, și o să scap din viespar. Gălăgia de pe culoare, din clase, din capetele noastre. Nu-mi place să mă gîndesc la serviciul meu, am obosit. Vîrsta. Dorința de liniște și senzația că nu m-am integrat. Cu excepția lui Neli, nici un prieten, nici o prietenă printre colegi. Nu fac parte din cancelarie (unde se fumează, se bîrfește, se beau cafele și se mănîncă sanvișuri aduse de-acasă). Intru în cancelarie numai pentru a-mi satisface nevoia mereu crescîndă de odihnă. English Rea-der și aceleași vechi probleme. Desigur, din cînd în cînd se întîmplă să mai am cîte un elev dotat, în genul Corinei. îl ajut, inșă bucuria nu mai este la fel de mare. Anii, rugina speranțelor sau pur și simplu înăcreala. Da. Sînt bîrfită, respectată, izolată. Colegii nu înțeleg prea bine ce e cu mine, ce vreau, poate și pentru faptul că vreau ațit de puțin. Mă privesc pe furiș. Scot limba la mine cînd mă întorc cu spatele. Și dacă mă întorc din nou rămîn cu toții așa, cu limba scoasă. Ah, să nu mă mai întorc niciodată, să scap de avioanele de hîrtie, de Matei care is only ten, de corectatul tezelor, de mirosul stătut de pe culoare. De munca asta pe care-am iubit-o ațit și pe care-o mai iubesc încă. Să nu mai fiu nevoită să mă scol devreme, să nu mai iau tramvaiul niciodată, jur, să mă plimb, să mă duc la teatru, să citesc, să nu-mi mai

169

pregătesc pachetul cu mîncare, să respir. Dar el ? Ce mă fac cu el ? Cu balaurul ăsta care nu-mi respectă tristețile și solitudinea, care mă tîrăște la cinematograf, prin parcuri, la restaurant, în munți, acest infernal V. Omul lui Dumnezeu, de ce nu mă lași odată-n pace ? Nu înțelegi că... Nu înțeleg nimic. Să mergem (întotdeauna trebuie să mergem undeva) ! Dar eu nu mai vreau, Val, nu mai pot, nu mai am chef. Vreau să stau în casă. Foarte bine, pînă atunci îmbracă-te. Degeaba îi trîntesc ușa în nas. Pentru el nu există ușa care să nu se deschidă. îl iubesc, nu-l iubesc ? Fără importanță. Un singur lucru cert : mîndria mea de femeie părăsită este în sfîrșit... Păcat doar că mi s-au cam lăsat sîinii. Cristina se ridică din pat și se învîrți puțin prin cameră. încă mai merge. Dar nu pentru mult timp. Un timp... O.K., actrițo, acum mai citim puțin și pe urmă facem nani, pentru că mîine dimineată se va face din nou ora cinci fără un sfert. Cristina își făcu cu ochiul și dădu să se întoarcă. în aceeași clipă zări în colțul din stînga al oglinzii chipul lui George, care surîdea tandru. Cu toate că oglinzile astea de hotel sînt execrabile, tu reușești întotdeauna să arăți frumoasă ! Chiar crezi asta ? îl întrebuse ea. într-o cameră de hotel de categoria a doua. Stăteau unul lîngă altul și se priveau în ovalul puțin ciobit în colțul din stînga, sus, pătat de muște, mîini, și sute de figuri de categoria a doua. Primul lor concediu. Privirea lui George, venind spre ea din sticlă. Zîmbetul lui ușor. Cristina se răsuci pe călcîie și îl studie cu un ochi critic. înalt, osos, i se vedeau toate coastele, lecția de anatomie, pielea albă presărată cu fire

rare de păr întunecat, picioarele drepte. Un brusc elan de. De ce ? o întrebă el. De drag ce-mi ești ! Uneori. George o cuprinse pe după umeri cu brațele lui subțiri (de intelectual, îi explicase el odată), Cristina, tu... Eu ce ? îl imită ea. TU, și-atît. George se aplecă și o sărută îndelung. „Cine sînteți dumneavoastră, doamnă P. ?” Iubita acestor oameni. A, ba nu, mă înșel. Am dorit să fiu iubită, și de fapt n-am fost decît mamă. Am dorit să fiu regina balului , și de fapt... (Pe vremuri, dansînd la bal în rochia neagră, strîmtă, cum se purta pe atunci, învîr-tindu-mă mereu, purtată de acea rotire dulce-amețitoare,

170

schimbînd partenerii unul după altul, simțindu-mă ușoară, ușoară, plutind printre lumini, șampanie, prăjituri și cuvinte frumoase, parchetul pe care abia-l atingeam, ochii dansatorilor, ochi în care se aprindeau scînteii ciudate, tulburătoare, plăcintele cu răvașe, muzica, ah, muzica care nu obosea niciodată, vals, credeam că toată viața va fi la fel, în pauze mîncam bezele și tort de ciocolată, eram admirată și mă prefăceam indiferentă, un' doi, trei, un' doi, trei). Pe urmă, pe nesimțite, detronarea și cămila albă, deșertul străbătut pe muzică la piesa lui Lermontov, Mas-carada, vals lent și grotesc, din ce în ce mai dramatic, fără regine și candelabre, cu asfalt în loc de parchet, linoleum în loc de marmoră, bărbați care te înșeală, copii care te înșeală, meserie care te înșeală, trei camere la bloc și prăjituri mov. Un zîmbet pentru toate acestea, un hohot de rîs. Tîrziu, noaptea, George ridicîndu-se într-un cot pe patul de hotel, înecîndu-se de rîs. Ce-ți veni, George ? Te doare ceva ? Nu, Cris... ascultă... mai ții minte mutra pe care-a făcut-o chelnerul, cînd am comandat... ah, nu mai pot, mor ! Rîdea ca un apucat, în cascade, izbindu-se cu palmele peste genunchi, irezistibil, contagios. Așa că după cîteva clipe rîdeau împreună, zgîlțîind patul. Ce zi ! Debutînd cu imaginea lor în prim plan. îmbrăcați ca de vacanță, cu scurte de piele, pantaloni uzi și bocanci plini de noroi, cu șireturile atîmînd. Cu privirile obosite, după cele aproape șapte ore de drum (cu șareta, cu rata, pe jos, cu trenul o dată, cu trenul de două ori), murdari și flă-mînzi. În primul tren, căutătura cercetătoare, neliniștită, a vecinilor de compartiment. O indignare civică. Botul de cal al acelei femei înalte care sușotea la urechea bărbatului ei, fîa dracului, ceva, du-te și anunță conductorul, uită-te numai ce mutră are individul ! Ăsta precis c-a răpit-o și cine știe ce vrea să-i facă, biata fată. Bine, bine, dar ea nu-mi pare deloc speriată, șopti omul, agasat. Taci, și du-te să anunți ! Moment în care George își aprinse calm o țigară (compartiment pentru nefumători), scuipă cîteva firicele de tutun pe podea, rînji, și-și roti ochii în jurul său. Are cineva ceva de spus ? Bot ; de cal înverzi, și ieși imediat pe coridor.

Cristina îi trase lui

171

George un cot, ce naiba, spuse ea abia auzit, te crezi Bogart ? Cadrul următor, gara. Filmare panoramică. Figurile nedormite ale protagoniștilor. Merg ținîndu-se de braț, mănîncă semințe agricole. Din cînd în cînd se privesc unul pe altul tandru-leșinat. Se plimbă pe străzi, intră prin cîteva magazine, caută un restaurant. În sfîrșit îl găsesc. Se așază la o masă retrasă. Lumina trebuie să cadă mai întîi pe barba nerasă a lui George, apoi pe obrazul soției. Hainele lor ude picură pe podea. Pe podea sînt cîteva tichete de tramvai, perforate. Apoi imaginea urcă pînă cînd se poate distinge mîna Cristinei, care mătură cu un gest leneș firimiturile de pîine de pe masă. Prim plan cu unghiile ei, de pe care lacul roșu s-a luat în cea mai mare parte. Chelner ! Da, da, vin... Chelnerul se apropie încet, scobindu-se între dinți cu un băț de chibrit. Își studiază clienții cu un aer plictisit. Ce aveți de mîncare ? întrebă George. Chelnerul își șterge mîna unsuroasă pe turul pantalonilor. Rămîne cîteva clipe tăcut, aproape visător. Te-am întregat ce ai de mîncare. (Vocea lui George, joasă, dură). Un chelner care tresare. Păi... (n-aveți voi bani pentru un prînz, după cum arătați). Nu mare lucru, știți... Icre, ai ? Aă, da. Bine, atunci adu-ne un kilogram. Poftim ? Da, un kil de icre, și două sticle de șampanie. Chelnerului îi scapă scobitoarea improvizată pe jos. Le serviți aici ? Păi unde-ai vrea ? Doar ne aflăm într-un restaurant, dacă nu mă-nșel. Și grăbește-te, te rog, sîntem morți de foame. îndată, îndată, să trăiți ! Băietе !, interveni Cristina. Dacă ai, adu și un salam de Sibiu. Unul... unul întreg ? (vocea chelnerului se face mică, albă). Bineînțeles, spune Cristina arborînd mina ei pe profesoară, ca atunci cînd scotea pe cineva la tablă. După mai puțin de zece minute, apărui platoul cu icre și felii aromitoare de salam. Cele două sticle de șampanie, puse în frapieră. Piciorul Cristinei lovind pe sub masă piciorul lui George. Se repeziră amîndoi la mîncare. Co-șulețul cu pîine golindu-se tot mai mult. Icrele dispărute. Eu nu mai pot. Dacă mai mănînc o singură tartină, plesnesc, șopti ea la un moment dat, foarte încet, ca să n-o audă chelnerul. Acesta se așezase la o masă din apropiere și îi urmărea. Ochii lui se îngustaseră, devenind suspicioși. Dacă ar fi fost puțin mai vigilent, și-ar fi

172

putut da seama de la bun început că nu-i vorba decît de doi vagabonzi flămînzi și nimic mai mult. Ăștia o-ntind fără să plătească. Chelnerul își mută scaunul spre ușă. Așa, să vedem acum ce-o să se mai întîmple. Cris, nici eu nu mai pot. Ba trebuie să poți, că doar tu ai început s-o faci pe turistul străin și bogat. Mănîncă ! Cris, mor. Nu-i nimic. Fii demn, și mormîntu-ți va fi înconjurat de icre. Mi-e greață... Bine, hai să-i spunem că luăm la pachet ce-a mai rămas. Și șampania ? Pe-asta o bem, orice s-ar întîmpla. Noroc ! Cadrul următor : o mică cameră de hotel. Tapet galben, cu floricele mov. Un tablou reprezentînd un brad și un vîntător, deasupra patului. Pat dublu, acoperit cu o cuvertură roșie, dubioasă. O măsuță pe care se află o scrumieră, un pahar, o tavă. O priză care nu funcționează. Fereastră. În

partea opusă, cuierul. Cristina, ieși o dată din baia aia, că fac pe covoraș. „Ei bine, atunci adu-ne un kilogram.”, îl maimuțări ea de dincolo de ușă, trăgînd apa. Ieși și pufni în rîs văzîndu-l pe George frînt în două, ținîndu-se cu mîi- nile de burtă. Următorul, vă rugăm ! Așa o s-o ducem toată noaptea, înjură George, intrînd în baie. Nu-i nimic, ' sîntem tineri, o să supraviețuim. Să luăm un talazol, un saposan, un furazolidon, un ceai de mentă, un dop. Amîndoi în fața oglinzii. Cristina zîmbi. Cît drum, împreună. „La revedere. La revedere, mulțumesc.” Și gata. ' „Am străbătut munții, dar mai sînt și alți munți de urcat. Wentzel scutură din cap, sceptic : — Ca să ajungem... unde ? Berg se ridicase și se îndrepta către cărarea stîn- ' : coasă ce cobora pînă în mijlocul orașului. Cine știe ? mai ' zise el.” Am impresia c-am mai citit pagina asta. *

Nu-ți face sînge rău, oricum trebuie să citești totul ' de cel puțin două ori. Noroiul e făcut special în a cincea j* zi după ploaie, ca să împace pămîntul. Doamne, mă doare *: capul ! Nimeni nu mă iubește așa cum aș merita. Pentru] cine să trăiesc ? Mi-e scîrbă. Oh, termină odată, Andrei. > La mine nu te gîndești ? Ba mă gîndesc. Uneori aș vrea „, să te vînd. O mamă de vînzare ! Calități incontestabile,;; insuportabile, preț redus, se mulțumește cu foarte puțin,ii dați-i un fiu bun și tîrgul va fi încheiat. Un fiu normal, iubitor, cuminte... Dar, știi, negustorii dorm. E liniște.

173

Peste tot s-au tras obloanele. Așa că, din păcate, doar eu aș mai putea să te cumpăr... Uneori. Isprăvește cu prostiile ! Ce mă fac cu tine, ce mă fac ?... Lasă, mamă, nu te teme, voi fi cel mai mare... Cel mai mare nu știi ce. Se pronunță sentința civilă numărul șase sute douăzeci și trei. Știi, draga mea, azi dimineață am văzut cum s-a topit soarele în zăpadă. Ca un ou stricat... Desigur, Andrei. Un Andrei încercănat, care mă ruga să nu-mi fac griji. Evident. E și ușor ! Să n-am grijă de acest om pe care l-am purtat în pîntecul meu, te legănam și-ți citeam din Shakespeare și Balzac, îmi plăcea și mie, omul în care-am crezut și pe care l-am admirat pînă cînd mi s-a ofilit admirația, ca o floare lipsită de apă, să n-am grijă, da, ce să-ți spun... Idealurile noastre nu au coincis. Gusturile, gîndurile, și poate nici sentimentele... Ai urît întotdeauna ideea de recompensă, idee care nu se poate naște decît în mintea unui părinte, spuneai, dar asta e, este omenesc, trebuie să speri într-o răsplată pentru toate sacrificiile făcute în numele fiului, al tatălui și-al sfîin-țului duh, amin. Andrei, nu ai nici o justificare pentru ceea ce faci... Nu am nevoie de justificări, mormăiai, trăgîndu-ți pătura peste cap. Nu am nevoie de nimic. Oh, mamă, te rog..., Mamă, te rog, nu plînge. Cum Dumnezeu să nu plîng ! Văzîndu-l atît de vulnerabil, de disperat, de neștiutor. Incapabil să iasă din scoica lui, să iasă și să VADĂ. Hrănit doar cu miracole, miraje, minciuni, mistificări. Disprețuind tot ce nu făcea parte din lumea lui fictivă și, ca atare, neputînd să cumpere nici măcar o piine fără ca vînzătoarea să nu-l păcălească. Fii bun, cinstit, iubitor, generos. Învățase lecția mai bine decît ar fi trebuit și acum suporta consecințele. Nu mai știa unde se află. Încea prin scris să descurce ițele încilcite ale tuturor lucrurilor. Scrisa de parcă ar fi fost băgat în priză. Preocupat în permanență de o idee, de-o frază, de un cuvînt. Bătea la mașină ca și cum ar fi avut în față un dușman, ca și cum ar fi vrut să spargă claviatura. Furiosul domn Andrei P. Nu avea răgaz, deși moda tinerilor furioși trecuse de mai bine de zece ani. El însă venea din urmă cu toată viteza, recu-perînd, gata să muște, să rupă, să sfîșie. M-am obișnuit extrem de greu cu bătaia sacadată, cu sunetul metalic

174

al clapelor, dar cel mai tare mă enerva clinchetul clopoțelului de la cap de rînd. Îmi dădea senzația că sînt la liceu, că trebuie să mă ridic și să mă duc să-mi predau ora. Mi se tăia răsufarea, mă îndreptam spre camera lui și-l rugam să bată mai încet. Drept răspuns lovea clapele cu și mai multă forță. Într-o zi a reușit chiar să rupă stopul de oțel din dreapta (mi-a mărturisit că tocmai era la pasajul în care descria un tribunal). Necunoscutul din fața mașinii de scris ! Mi-era milă și frică de el. Nu puteam adormi pînă nu se potolea cu țacănitul, îl auzeam tușind, răsfoind hîrțile, izbind scaunul. Abia atunci închideam și eu ochii. Cristina se ridică din pat și se îndreptă din nou spre camera lui. Așteptă o clipă, apoi deschise ușa brusc, ca și cum ar fi vrut să-l surprindă. Să vadă iar fumul de țigară ridicîndu-se din scrumieră, vaza cu flori ofilite din pricina căldurii ori a răsufării lui, hîrțile scrise și hîrțile albe împrăștiate pe birou, plicul cu antinevralgice, cana cu cafea, paharul cu apă, creioanele colorate, dezordinea și mirosul de tutun. Tricoul lui de lucru, pe spatele căruia scria, mare, „EU”. E ora unu, Andrei, ar trebui să te culci... El în-torcîndu-și capul, încet. Priviți imaginea vie a mamei grijulii ! Grijă nu pentru bicisnica mea activitate de scriitor de piață, nu, nu vă lăsați înșelați. Grijă pentru examenul de mîine. Pentru că aceasta este adevărata mea meserie, să fiu Inginer. Nimeni nu te întreabă dacă îți place ceea ce faci, citat din mama personală, precum și din alți autori. Din ce în ce mai mulți, din păcate. Ima-ginați-vă însă că va veni o zi cînd această fermecătoare doamnă îmi va da dreptate... Va fi, probabil, sfîrșitul lumii. Dar pînă atunci mai e. Deocamdată ea tremură pentru examenul meu de mîine, și nu prea înțelege ce-i spun. Deși nu are nici un rost să tremure, îl voi lua. Scrie undeva că le voi lua pe toate, asta-i blestemul meu. Dacă ai de gînd să începi iar, să știi că plec, îi spuse ea furioasă. Oh, iubită mamă, nu te teme, nu te condamn. Știi că-ți este greu. Știi că eu sînt, sau am devenit, Singura Ta Rațiune De Existență. Mă închin. Culcă-te liniștită, am învățat pentru mîine. Voi veni acasă cu nota maximă, cea care îți place atît de mult. Care îi plăcea și lui tata.

Apropo, mi-e dor de el... Du-te și fă

175

nani și visează printre nori roz studentul eminent, mercenarul fără soldă, care e fi-tu. Colocatar cu visele tale. (Ochii lui injectați, părul ciufulit, cearcănele). Cristina apăsă pe comutator. Clic. Scaunul gol, scrumiera strălucitoare, florile proaspete din vază. „Fiii sînt oglinzile în care mamele se admiră.” Chiar așa ? Nu vă mai gîndiți atît, doamnă profesoară. Vedeți bine că nu mai vine nimeni. Vă osteniți în zadar și-n miez de noapte creie-rașul plăpînd. Da, numai că nu pot să nu mă gîndesc, pentru că mi-e dor. Aceeași energie, aceeași sete de mișcare ca și mine. Aceeași frenezie cu care făcea orice, fie că învăța, scria, repara clanțe, radiouri, mașina de spălat ori frigiderul, fie că le strica, fie că vorbea, mînca sau citea, era întotdeauna grăbit, înebunitor de grăbit, de parcă nu i-ar fi ajuns timpul, dragul mamei, dar nu te înțeleg, timpul ?, la vîrsta ta ? Da, mamă, el, de ce te miri ? Nu-l simți și tu în fiecare clipă, acest animal uriaș, odios, bătrîn, căruia i-au căzut toți dinții, de-aia nu-l mai ia lumea în seamă, cine să dea importanță unui boșorog, da, numai că el își vede de treabă, ne morfoleşte blînd și tenace între gingii, ne sugă os cu os, ne lasă fără măduvă și, ca și cum toate astea nu ar fi de ajuns, RÎDE. Ascultă puțin...

Oare m-am admirat vreodată în ochii lui Andrei, așa cum afirmă Alberto da Truesa c-ar trebui s-o fac ? Poate, dar nu prea cred. N-am avut timp, el nu mi-a lăsat timp. Tocmai cînd mă pregătisem, mă fardasem și mă îmbrăcasem impecabil ca să mă privesc, a spart oglinda, în fond, de ce nu ar fi invers ? Mamele oglinzi, în care se admiră fiii. Dar, nu, evident, așa ceva nu se poate. Să dăm crezare oamenilor pricepuți în materie. Și astfel sînt silită să spun că mă admiram nespus în ochii lui holbați, atunci cînd se apuca să-mi țină prelegeri despre misiunea omului și eternitate, la ora două noaptea, ori cînd spărgea paharele, făcîndu-mă praf cu privirea lui inocentă și cu iartă-mă, mamă, n-am să mai fac, bîlmăjea, izbindu-se de mobile ca un fluture de noapte, deliram de admirație în fața unui asemenea fenomen natural, trebuia să mă învoiesc de la serviciu ca să pot veghea somnul lui neliniștit și tristețea lui fără motiv. Sînt fiul risipitor, îmi mărturisea cîteodată, într-un acces de lu-

176

ciditate, uite, am izbutit să risipesc dragostea ta pentru mine, pentru acest mizer ideal. Nu trebuia s-o fac. Ți-am înecat-o, dragostea ! Capul sus, mamă, oricum ăsta-i prețul pe care trebuia să-l plătești pentru că te-a părăsit norocul, tata, și încrederea în tine. Tu, adică pîrîta, ai convingerea că ai fost o soție model. Ei, bine, tocmai asta e ! Nu trebuia să fii. Erau necesare lucruri mult mai simple, cum ar fi, de pildă, să te duci undeva departe atunci cînd îți puneai părul pe bigudiuri, să-ți înghiți replicile acide la adresa tatii, ce dacă spunea și el o tîm-penie ori un lucru banal, trebuia să-l lauzi, să gătești într-un loc ascuns, poate la subsol, ca să nu miroși seara a cîrnați, să-ți mîngîi soțul, să te fardezi și să fii, chiar dacă nu aveai nici cel mai mic chef, plină de dorință în jurul orelor zece seara, trebuia să dai mereu din cap, în semn de aprobare, să fii odihnită, veselă și cu vasele spălate, trebuia să îngîni un cîntecel după ce isprăveai cu călcatul și să spui o glumă, două, soțului care se întorcea obosit de la serviciu, trebuia să. în sfîrșit, n-o să-ți vorbesc acum despre Val, acest om ireal de bun. In ceea ce mă privește, sînt convins că nici nu există. O asemenea ființă nu poate trăi decît în romanele lui Pearl Buck. Deci, noapte bună. Ne retrăgeam fiecare în camerele noastre. Cuvintele lui Andrei îmi făceau însă vîrtejuri în străfundurile memoriei, îmi aduceau aminte de alte cuvinte, de discuția dintre el și George, acea penibilă grozăvie care s-a petrecut atunci cînd George a venit pentru ultima-oară, ca să-și ia rămas bun și aparatul electric de ras. Am* deschis ușa și m-am străduit atît de mult (după indicațiile lui Andrei) să fiu naturală, încît nu am reușit nici măcar să-i dau bună ziua ca lumea. How do you do T m-am auzit spunînd pe-un ton minunat de fals, și în clipa următoare mă și găseam retrasă cu brio în turnul meu-inaccesibil, inabordabil, inexorabil, Bucătăria. Camera mea de tortură și de refugiu. M-am apucat mecanic să amestec ceva într-o oală. Nici pînă azi nu aș putea să spun ce anume doream să gătesc, dar doream, era clar.

Stăteam cu ochii holbați în mîzga aceea destinată unui | ultim prînz în trei, ascultam radiojurnalul de la ora două a după-amiezei, transpiram și nu auzeam absolut nimic din ce se vorbea în sufragerie. Îmi doream și nu-mi do-

177

ream, să aud. Fapt este că nu auzeam. Tocmai luasem decizia să pun fața de masă, cînd l-am văzut pe George ieșind din cameră, roșu ca un rac, stînjenit. M-a privit ciudat, mi-a spus încet niște cuvinte pe care nu le-am înțeles, apoi a plecat uitînd să-și ia aparatul de ras (cu ce s-o mai rade acum ?), a ieșit din viața mea închizînd ușa cu mare grijă, ca nu cumva să se spargă. Tablou de octombrie : eu cu o lingură în mînă, într-un hol. În planul doi, se văd aburii care ies dintr-o mîncare deosebită, ascunsă într-o oală care se află pe aragaz. Ușa de la sufragerie se deschide și Andrei intră în bucătărie, bronzat și cu urme de lacrimi pe obraz. Se indică culoarea mov, pentru fond și oale. (Andrei așezîndu-se pe scaun. Privind într-o parte. Iartă-mă, n-am putut... n-am reușit să-l înduplec...). Fără să-mi dau seama, îi torn o porție uriașă din fiertura amintită. Lasă, băiatule, lasă, poate că-i mai bine așa...

Cristina aprinse lumina, deschise dulapul și trase sertarul din mijloc. Găsi imediat hîrtia cu miros de săpun, o despătură, o netezi ușor cu ambele palme. Așa. Își a-minti sunetul pașilor pe coridoarele albe, lungi, complicate... E clar, m-am pilit. Vermutul, nu trebuia să beau. Asta-mi mai lipsea acum, spitalul. Parcă văd clădirea enormă, conturîndu-se în acel contre-jour splendid. Parcul și zidurile. Ușa de sticlă. Culoarele, mirosul de asepsie. Asistente, doctori, studenți, portar și lift. Toți extrem de politicoși, mai puțin liftul, care nu urca decît pînă la etajul șase. De acolo nu mai avea de urcat decît șapte etaje pe scară. Le urcă gîfîind și transpirînd în rochia ei frumoasă. Poșeta și

sacoșa erau grele, ca de obicei, de data aceasta avea în ele tot felul de fleacuri pentru infirmiere, asistente, doctori, doctori stagiați, bomboane de ciocolată și țigări, în schimbul vieții lui Andrei. (Își făcuse cu o seară înainte o listă precisă. Nu omisese pe rumeni. Nici măcar pe garderobieră). După ce s-a încurcat vreo jumătate de oră prin labirintul de secții, pavilioane, scări și uși, a ajuns, epuizată. Ezitase un moment, cu mâna pe clanță. Știa că George obținuse această rezervă. Măcar atât să facă și el. Oh, nu ! Nu trebuia să profite de situație pentru a încerca să se răzbune pe fostul ei soț. Făcuse și el ce putuse. Acum îl mîngîia pe Andrei și îl privea.

178

Nasul roman al fiului ei, acum ascuțit, cu nările lipite, parcă puțin vînat ? Ți-am adus ceva de mîncare, șopti ea. Andrei o privi îndelung, cu ochii aprinși de febră. Se apucă să scoată din sacoșă tot felul de borcane, pachete, tacîmuri, farfurii. Știi, îi spuse el cu un surîs slab, nu prea mi-e foame. Mai bine-mi aduceai mașina de scris... (Evident. Cum de putuse uita ?). Dacă nu te lași de prostii, să știi că plec imediat. Ochii lui înspăimîntați. Nu pleca, te rog, nu pleca... Bine, am glumit, ce naiba, nu se mai poate glumi în casa asta ? Hai, ia și mîncîncă. Arăți ca un... își înghiți cuvîntul. Ca un prost, articula ea, privind pereții zugrăviți într-un alb strălucitor. Mîna îi trecu din nou prin părul lui zburlit. Copilul meu drag... (Andrei închise ochii și se lăsă în voia mîinilor ei bune, care miroseau frumos). Hai, încă puțin. Mai ia o înghițitură. Nu mai pot, zău... Te rog, Andrei, uite, mama stă cu tine. Zece pagini, numai atât. Mi-e somn... Știu, și mie îmi e, dar trebuie să tocești mizeria asta de materie. Într-o oră n-ai ce alege. Pe urmă te ascult și pe urmă gata, mergem fiecare să ne culcăm, îți promit. Hopa sus, că-i unu și jumătate... Ca acum, gîndi Cristina. Am stat cu el la toate extemporalele, tezele, examenele. Dacă nu în camera unde învăța, atunci pe-aproape, în hol, în bucătărie... îi plăcea să mă simtă prin preajmă, undeva prin casă, să mă știe robotind, spălînd, trîntind oale, mi-șunînd, pieptănîndu-mă, citind ori ascultînd radioul. îi aduceam ceaiuri, cafele, chibrituri, pahare cu apă, îi goleam scrumiera la fiecare jumătate de oră, îl sărutam pe creștet. Creștetul lui bolnav de închipuiri și frămîntări sterile, figura lui cu trăsături de înger, acest înger căzut într-un pat de spital, copilul meu. Atît de slab și de palid. Mă uit la el și-mi văd propria-mi slăbiciune, boala mea, singurătatea mea, eșecul meu, bătrînețea pe cale să mă-nghită. Mamă... Brusc, chipul lui deveni dureros de clar. îl privi înghițind în sec. La ce te gîndești, mamă ? La... Nu te mai gîndi, că faci riduri. Știi, vroiam să te rog să-i mulțumești lui tata. Pentru doctori și pentru faptul că a crezut în mine. Poate și din pricina unui sentiment de culpabilitate, nu știu, n-are importanță... Oricum, se

179

cheamă că m-a încurajat. în stilul lui. Adică rezervat, aruncînd doar cîte un cuvînt, ici, colo, atunci cînd ne înîtîlneam. Aș fi vrut să scriu despre asta. Despre înîtîlnirile noastre... Subiect de schiță în sol minor : „La garaj.” Cum ne înîtîlneam noi la garaj. Cum discutam tot felul de chestiuni generale, despre armătura blocurilor, de exemplu, sau despre automobile. Despre vreme și chiloți de damă. Despre Cehov. Evitînd pe cît posibil subiectele importante. Subiectul. O convenție tacită care a durat ani de zile. Ani, pînă să ne putem apropia din nou unul de celălalt. În cele din urmă am reușit. Bînd cîte-un pahar cu șampanie în garaj, și dîndu-ne seama că ne iubim și că mirosim a benzină. Noroc, tată ! (Adevărul este că George a fost primul care a crezut în vocația lui Andrei. Evident, lui îi era ușor, nu avea altceva de făcut decît să creadă și să-și iubească fiul). M-au durut cuvintele lui Andrei, trebuie s-o mărturisesc. Însă o durere în plus sau în minus, printre atîtea, nu mai contează. Mamă, vezi că în sertarul din mijloc de la șifonier e o scrisoare pentru tine. Cristina întoarse capul. Văzu acul înfipt în brațul fiului ei. în venă. Pic, pic, pic. Și dintr-o dată îi veni să urle, să smulgă acel ac, să spargă, să răstoarne totul. Își duse mîinile la ochi. Prea tîrziu, mamă... te-am văzut. Privirea lui urmărind-o în timp ce-și strîngea lucrurile, înde-sîndu-le la loc, în sacoșă. Tot încerca să înghiță nodul ăla nenorocit care i se pusese în gît. Andrei schiță un zîmbet. Ești grozavă, mamă. Pe cuvîntul meu... pe cine vrei tu să păcălești ?... Vii și mîine ? (După un timp, în curtea spitalului, pe o bancă pe care se lăsă să cadă cu toată greutatea. Lacrimile curgîndu-i în voie pe obraji. Privi fereastra luminată a rezervei lui aproape două ore. Pînă cînd se stinse lumina. Se ridică încet, ștergîndu-și obrajii umezi, puse batista la loc, în poșetă. Nu mai trecea nici un autobuz. Visez).

Trebuia să se vindece. Trebuia ! Dacă ar fi fost să te iei numai după felul cum scria și... Prea mare înrînce-narea, îndîrjirea. Andrei, ia și mîncîncă plăcinta. Se află în dreapta ta, la o distanță de aproximativ unsprezece centimetri față de mașina de scris. Lingă scrumieră. Este vorba de o farfurie rotundă, albă, cu discrete desene florale. Sub ea, adică sub farfurie, găsești un șervețel, în ca-

180

zul că vrei să te ștergi la gură. Mulțumesc, mulțumesc, prea stimată mamă. Plăcinta e bună, ai pus totuși prea mult zahăr. Ți-am mai spus, plătesc un preț, ca și tine. PREȚ ? Ce copilărie... Dimineața la facultate, restul zilei la birou în fața mașinii de scris. în fiecare zi. Și pentru ce ? îl rugam să se odihnească, să se plimbe, să-și vadă vreun prieten, să se ducă la un film, ce dracu', doar n-au intrat zilele în sac, nu te mîină nimeni de la spate, hai, culcă-te. încă puțin, îmi răspundea, stai să-ți citesc ceva... Un minut, doar. Te rog ! Desigur, mi-era groază, dar nu-l puteam refuza. încă nu am auzit de-o mamă care să-și poată refuza fiul. Venea în camera mea și începea să-mi citească. Uneori mi se făcea frică, uneori mi se făcea somn. Frazele lui scrîșnite îmi intrau în piele, odată cu crema de noapte pentru ten uscat.

Ascultă, răcnea cîteodată trezindu-mă din picotit, ascultă aici, e frumos. Clipeam din ochi ca o bufniță beată, și ascultam. „Ploua fără întrerupere de aproape două zile. Își deschise umbrela, blocîndu-i arcul stricat cu o agrafă...” Nu, nu asta vroiam să-ți citesc. Stai puțin... Unde naiba era, „prîntesa trebuie furată din orice vis, fără scrupule”, nu. Aha, am găsit îmi dregea vocea și reîncepea să citească cu glasul lui răgușit, sacadat : „Se apucă să șteargă praful de pe birou, după ce făcu a nu știu cîta călătorie în jurul camerei. Trase un sertar și sub un teanc de batiste găsi scrisoarea și o ilustrată cu o cămilă albă. Mamă, nu mai face atîta zgomot, strigă fiul ei din camera alăturată. Ea își mușcă buzele și ieși în vîrfurile picioarelor. Intră în baie, se spală, se îmbracă, se parfumă. Se opri pentru o clipă în pragul ușii lui. Dragul meu, spune-mi, merge fusta mov la bluza asta ? Legănîndu-se pe scaun el zise că da, merge, și ei i se pără dintr-o dată că-l vede stînd pe-o banchetă într-un compartiment gol, privind pe fereastră cum trece noaptea, în huruitul ritmic al roților. N-ar fi putut spune de ce i se năzări neapărat această imagine, dar îl vedea clar, fumînd țigară de la țigară, singur în tot vagonul. Poate că nu avea să se mai întoarcă vreodată, pentru că silueta lui subțire se topea, ca și cum cineva ar fi stins lumina încetul cu încetul.” Îți place ?, o întreba el. Știi, mă gîndeam la o... Mă gîndeam la o poveste cu o călătorie, ceva în genul ăsta, dar încă nu m-am hotărît asupra

181

titlului. Totul este foarte clar, și, dintr-o dată clic, beznă, înțelegi ? Nu, nu înțelegea. Însă se trezea întotdeauna la întrebare, se trezea neliniștită și-l căuta pe Andrei, al cărui profil îl zărea în cele din urmă, cu ne-sfîrșită ușurare, luminat de veioză. Iar ai adormit, mamă, îi spunea el, pe-un ton muștrător. Tu trăiești într-o zonă înaltă, cu aer rarefiat. Nimeni nu poate rezista lingă tine. Au plecat toți, unul cîte unul. Să lupți, să învingi, să cumperi morcovi și să fii vesel, să te zbați și să mori ca un om obișnuit. Fără nici o pretenție. „Dar dacă mor, iubirea-mi cui o las ?” Shakespeare, deformare profesională. „Tired of all these, from these would I be gone...” i Sonetul șaizeci și șase, care mi-a venit în minte atunci cînd Andrei a sosit acasă cu trei exemplare din prima lui carte. Șampanie și murături. Și totuși, nu părea din cale-afară de fericit, Privea îngîndurat paharul cu șampanie, cărțile, și tăcea. Izbîndise. Și de-acum încolo ?...

„Acolo ne-a ajuns din urmă păzitorul de cai, care-l îngrijise pe Wentzel în timpul bolii. Nefericitul, neliniștitul Wentzel. — A lăsat vreo misivă pentru noi, și-a exprimat vreo dorință?... — Nu. Cînta cîteodată, încetîșor, așa ca pentru sufletul lui, căutînd o melodie pe care s-o ia cu dînsul... și cînd s-a terminat cîntecul, am văzut că dispăruse. Oare fusese acolo, cu adevărat ?”

L-am văzut pe domnul inginer Andrei, aseară. Părea cam amețit... Știți, m-am gîndit c-ar fi mai bine să vă spun. O vecină. Și nici dumneavoastră nu arătați prea bine, încheie ea subtil. Nu arăt, și să vă ia dracu' pe toate. N-o să se lasе Andrei. O să ajungă un mare scriitor. Și o să fie și un bun inginer. V-o promit eu, Cristina P. Și nici eu n-o să mă las. O să mă coafez în fiecare săptămînă. O să mă dau cu creme, dimineata și seara. O să fac gimnastică. O să-mi cumpăr ciorapi de cea mai bună calitate. O să citesc. Voi continua să mă duc la teatru și să-mi fac manichiura. Ca să vă las cît mai departe, în urmă, în valurile de la pupa, biete vase comerciale încărcate cu prostie, și conserve de pește pe care nu le cumpără nimeni. Punct. Cristina întinse brațul

1 Sătul de tot, de toate mă desprind (W. Shakespeare Sonetul LXVI).

t ... „.

1

182

f

și luă de pe noptieră hîrtia pe care-o scosese din șifonier cu o oră înainte, și pe care nu îndrăznise încă s-o citească. „Dragă mamă, cînd totul a încetat să mai fie doar un joc, ne-am lipit de pămînt. Am strigat, cu fața lipită de lut. Am urlat din răspuțuri prin tunelele filiforme, care duc de fapt în cer. Și strigătul nostru, filtrat de pămînt, a înflorit cîteva lalele roșii pe zare. În consecință, te rog să-l trezești la ora șase pe domnul inginer, scriitor și fiu neprețuit, cam bețiv și cam tandru, propriul său temnicer și pușcăriaș, pune-i ceasul la cap ! Poți dormi liniștită, mamă, fiul tău veghează să nu visezi urît ori ca lumea să nu plesnească de atîta somn aruncat peste aceste blocuri mustind de oameni cu pleoapele închise și, sub ele, ce crezi, numai iubire, în fond. Dormi, mamă...” Chiar c-ar fi cazul, își spuse Cristina. Privi din nou scrisoarea pe care. La adresa expeditorului scria „mă tem că n-am să te mai văd uneori”. Plecase de acasă într-o miercuri, fără să-i spună nimic. Abia seara tîrziu văzuse scrisoarea așezată pe bufetul din bucătărie, lîngă ceainic, în locul fotografiei. A intrat în panică. S-a repezit să caute, să vadă ce-și luase cu el, poate dădea de un cît de mic indiciu care-ar fi ajutat-o să afle unde fugise veșnicul ei adolescent. Își luase un mic geamantan, geamantanul lui oribil, albastru cu carouri negre. Două cămăși și un pulover. Periuța de dinți, un deodorant și Moartea pe credit. Da, și carnetul CEC. Cîți bani avea pe carnetul ăla ? Parcă nu mai mult de zece mii. Cristina s-a uitat la ceas și a început să telefoneze. Bineînțeles, nimeni nu știa nimic. A doua zi își înteeți căutările, tot fără rezultat. Și săptămîna aceasta trebuia să meargă la editură. Ceva cu niște șpalturi ori cu niște critici, nu mai ținea minte bine. Și absențele de la cursuri ? Și ea ? Nu-l interesase, dispăruse pur și simplu. Crezînd, desigur, că plecarea din cartier e o soluție grozavă, o nouă modalitate de a evada din lume. „Șmecheria e să poți confunda miraculosul cu realitatea”. O făcuse și pe asta. Le confundase. Acum își putea permite, era vindecăt. Lumea era a lui. (Privind pe fereastra vagonului, singur în

compartiment. Furrând. Zgomotul tot mai estompat al roților. Lumina slabă a neonului și geamantanul

183

albastru așezat la locul pentru bagaje, deasupra). Tot mai departe... Poate că n-avea să se mai întoarcă. Cum nu s-au mai întors nici ceilalți. Cristina scutură cu putere din cap. Prostii, ce-mi trece prin minte. Bineînțeles că se va întoarce, atunci când i se vor termina banii. „Dormi”... Mototoli coala de hîrtie și o aruncă pe covor. Așa ar fi trebuit să fac cu toate scrisorile lui... cu toate scrisorile ! Să arunc totul pe fereastră și să dorm și eu măcar o singură noapte liniștită. Niciodată nu am fost în stare să fac acest gest atît de simplu. Și e viața mea în joc. Doamna P. în patru labe, la ora două noaptea, căutînd scrisoarea fiului ei.

În cele din urmă o găsi și se ridică. Nici măcar nu știu exact cîtă vreme a trecut de cînd a plecat Andrei. Doi ani, sau două săptămîni ? Sfîntă nesiguranță care-mi dai putere să mă scol peste trei ore, să mă deghizez și să mă îmbarc în tramvaiul vapoasă. O nouă zi de muncă, la capătul căreia nu mă va aștepta nimic. Cu excepția mesei pe care-o voi aranja frumos. Se întinse în pat, căscă, și-și aruncă într-o doară privirea pe cartea pe care-o lăsase pe pernă, deschisă la ultima pagină. „Cred că l-am întreat : cînd se va termina visul acesta ? căci mi-a răspuns că, acolo, visele nu au sfîrșit.” Stomacul i se strînse dureros. Asta-i din pricina vermului. Ar trebui să-mi fac un ceai de mentă, ceva. Mi-e somn.

Stătea cu mîna dreaptă apăsată pe stomac, cu ochii țintă în tavan, și încerca să-și pună ordine în gînduri. Am terminat cartea. Am mai trăit o seară. Acum voi adormi și voi visa coșmarul obișnuit. Nuanțe de gri și delir feminin. Apus de soare pe cîmpia rezervată femeilor părăsite, aproape de pensie, încă frumoase (ca un blestem suplimentar), așteptînd, mișcîndu-și de colo-colo trupurile pe care nu le mai iubește nimeni. La naiba cu toate. Am străbătut munții. Acești munți, acești bărbați, aceste disperări, aceste bucurii și renunțări. „Ca să ajungem, unde ?” Ca să ajungem nicăieri, bineînțeles. Cristina se ridică într-un cot, așeză cartea pe noptieră, și stinse veioza. Își adinei obrazul în pernă. Noaptea îi acoperi picioarele, mîinile, fruntea. Noaptea, și tăcerea grea care se lăsase peste bloc. Sub pleoape îi apărură cîteva pete colorate. Se uneau, dansau, își schimbau forma, se destrămau. Din

184

În ce mai multe. Înceau să contureze un parc, o [nuntă, un uriaș cu barbă, o casă țărănească, încă un parc, Io zi de toamnă, un camion, un fiu, un doctor, o oglindă, Sun dansator, cîțiva colegi de școală. Chipuri, chipuri, chi-lpuri... Minciocul visului o ridică fără zgomot, scoțînd-o lîncet din realitate. Abia se mai zbătea, cînd auzi soneria. Io dată scurt și de două ori lung. Nu se poate ! Dorm. [Soneria firîi încă o dată. ;)

, '1 rf <' t|| r ' i " i q op 3m' ' d.' /"i*'

.-UF*

<j h i*

ia» I' f * . 1 c

Kt ii t îvt ii >>

f '.,]>, 1 ,» *,

, .',4 ,>'• » <k> Â",

1 \- i'Vti

r •

, '1'

'*■> tuu'f

V > \ t

(V-

)<i ,{

ic

, ' .V'il "•<

^ f

DINCOLO

Kt (ji.

n

Uf.

' . "H11

:<>Wct.,

Era într-o miercuri seara și tocmai îmi luam ceaiul, cînd a sunat telefonul. Un reporter de la nu știu care ziar m-a rugat să-i acord un interviu. Luat complet pe nepregătite, am rămas fără replică. Mîine dimineață v-ar conveni ? a întreat el. Am răspuns că îmi e indiferent, dar că nu văd utilitatea unei asemenea întrevederi. După un scurt mulțumesc, omul a închis. Mi-am terminat de băut ceaiul și am strigat-o pe Ema. I-am povestit întîmplarea și ea mi-a promis că o să pregătească pentru această ocazie un mic dejun adecvat. Am încercat să lucrez ori să citesc ceva. Nu

am reușit și m-am dus la culcare.

A doua zi la ora opt fix, soneria a țîrîit de două ori. A deschis Ema. Reporterul a intrat degajat în cameră, s-a prezentat și înainte să pot spune vreun cuvînt, s-a trîntit într-un fotoliu și a aprins o țigară. Era un tip slab, îmbrăcat destul de ponosit. Am rămas în picioare, neștiind ce să fac cu mîinile. În cele din urmă le-am dus la spate.

— Îmi cer mii de scuze că v-am deranjat, mormăi el, suflînd fumul în tavan.

Am făcut din cap un semn care vroia să însemne că nu, nu m-a deranjat.

— E frumos la dumneavoastră. Aveți un apartament splendid.

— Da, am recunoscut, nu mă pot plînge. Eram curios să văd ce avea să urmeze. A urmat ceva cu totul neașteptat.

— Vă iubesc de multă vreme, a spus vizitatorul meu.

186

Cred că sprîncenele mi s-au ridicat mult în sus. Am

clipit-

— Da, a zîmbit el, sînt unul dintre foștii dumneavoastră admiratori. De ani de zile mă chinui să scriu un reportaj. (Mărturisesc că această destăinuire nu mi-a făcut cine știe ce plăcere, așa cum poate se aștepta el).

— De fapt, nu neapărat un reportaj, ci o carte întreagă, a adăugat.

— Sincer să fiu, nu prea văd motivul...

— Ei, hai, n-are rost să vă prefaceți. Ar trebui chiar să mă felicitați pentru faptul că v-am dat de urmă. Mi-a fost extrem de greu. V-ați schimbat de atîtea ori adresa în ultimii douăzeci de ani, încît am dus o adevărată muncă de detectiv să vă găsesc.

— Ei bine, m-ați găsit. M-am uitat fix în ochii lui încercînd să-l determin să-și plece privirea.

Pînă la urmă tot eu am fost cel care-a trebuit să-și privească vîrfurile pantofilor. Am remarcat că nu îi dădusem uniform cu cremă.

— Uitați despre ce este vorba, ca să fiu exact... Scoase un mic bloc-notes și îl deschise pe la jumătate.

Apoi căută febril prin buzunarele hainei. Făcu acest lucru un timp destul de îndelungat.

— Nu aveți din întîmplare vreun pix prin casă ? Cu credința că era vorba de o manevră al cărei scop îmi scăpa deocamdată, m-am ridicat, am intrat în cealaltă cameră și m-am întors aproape imediat cu un pix nou-nouț.

— Poftim.

Reporterul se scarpină în cap cu pixul meu. Și-l băgă în ureche și scoase de-acolo ceva maroniu.

— Trebuie să vă spun că am reușit să înfirip cîteva capitole. Pornind, bineînțeles, de la datele oficiale pe care le-am putut găsi. Ziare, cărți, fotografii, lucruri de-astea, știți... Am cercetat totul cu cea mai mare atenție, am răscolit arhivele, muzeele, fonotecile. Ei bine, nu există nicăieri nici cea mai mică referire la perioada cît ați fost internat, cu atît mai puțin la ce a urmat după aceea. Despre asta aș vrea să-mi vorbiți. Dacă doriți, desigur... M ,,, ,,, ...

tin „■, ■

187

Ca să fiu sincer, nu doream deloc și tocmai mă pregăteam să i-o spun, cînd și-a făcut apariția Ema. Cu un gest elegant, a așezat tava de argint pe măsută.

— Noi servim la micul dejun ouă moi, cu brînză și parizer, nu știu dacă vă place. Aveți ceai, cafea și coniac. Zahărul este în cutia pe care scrie „zahăr". Aici este dulceța.

Am tușit de două ori, și Ema și-a întrerupt expunerea.

— Ești bună să aduci sticla de whisky ? (Altfel nu aș fi putut să o gonesc. Era în stare să spună reporterului că fotoliul pe care stă se numește fotoliu). Cînd vrea, știe să se facă plăcută, Ema.

— Cum puteți suporta ?

— Poftim ? Asta era prea de tot. Cît pe ce să-mi scape lingurița din mînă.

— Nu trebuie să vă supărați... Mă gîndeam la „calul sălbatic al destinului, superbul armăsar cu glezne în formă de uragan, înaintînd năvalnic, albastru și tăcut", recită el pe nas, acoperindu-și ochii cu brațul. (O veche și proastă poezie a mea, inspirată de-un desen al lui Sesahu).

După această primă dovadă de lirism, se apucă să-și bea ceaiul. Mîncă două felii de parizer, sorbi ouăle, apof se șterse la gură cu șervețelul meu- Mi-am dat seama că joacă teatru. I-am spus că nu înțeleg de ce o face.

— Pentru că știu că altfel nu se poate obține un interviu cu dumneavoastră, a replicat. Afirmația, de ce să nu recunosc, m-a surprins. M-am apropiat de fereastră, învăluit de o ușoară melancolie. Reporterul mîncă acum dulceța, îl auzeam, și îmi evalua interiorul. În cele din urmă privirea i se opri asupra unei statuete reprezentînd un tînăr, aflată pe birou.

— Școala lui Policlet, bronz, secolul V, î.e.n., dacă nu mă înșel. Minunat... Linia suplă a conturului, impresia unitară... Da ! Se vede în structura lucrării o concepție matematică, dar și un foarte dezvoltat simț muzical... Foarte bună dulceța. Contemporanii lui Policlet erau convinși că armonia muzicală poate fi exprimată

matematic, nu ? Dumneavoastră ce părere aveți ? Lucrarea este o performanță ! O copie desăvârșită după originalul de la Luvru... Probabil că v-a fost destul de

188

greu să o realizați. I-am spus că nu, nu-mi fusese prea greu. Aveam o oarecare ușurință în lucruri dintr-acestea. Așa mă ia pe mine gura pe dinainte.

— A interpreta operele altora, mormăi el cu gura plină cu dulceață. Vechea teorie despre Rolul Ingrat.

— Care rol ingrat ? Despre ce teorie vorbiți ? Domnule dragă, discuția este, cred, foarte interesantă, dar timpul trece și eu nu pricep încă ce dorești...

— Maestre, eram copil... rosti el încet, ridicându-se din fotoliu și încercînd să mă apuce de mîină. Eram copil, cînd v-am ascultat prima oară... Și... Ema intră cu sticla de whisky. Umplu paharele, zîmbi frumos, și se îndepărtă fără un cuvînt. După felul cum mergea mi-am dat seama că e neliniștită. Biata de ea... învîrt paharul între degete și mă gîndesc. Reporterul mă privește.

— Ce meserie aveți acum ? întreabă el răsfoindu-și bloc-notesul. Aici sînt o sumedenie de rubrici albe. Trebuie să le completez.

— Lucrez într-o fabrică, ca toată lumea. Dacă doriți, vă arăt și legitimația. Da, am reușit să-mi văd visul cu ochii. Sînt pe deplin mulțumit (aveam vaga senzație că nu vorbesc eu. Cu atît mai rău, nu ?). Este o muncă minunată.

Lipsește toată ziua cu ciocanul de lipit. Tranzis-tori, diode, condensatori, fire roșii, mov, portocalii. în timpul liber sculptez. Adică, mai bine zis sculptam. N-am mai lucrat de foarte multă vreme.

— Am auzit că aveți o Menadă Dezlănțuită, după ■Scopas. Cîteva reproduceri după marea friză a altarului - din Pergamon și una după Afrodita din Cirene. Desigur, și alte lucrări. Mi le-ați putea arăta ?

— Mă tem că nu. Podul este într-o mare dezordine și Ema nu mi-ar ierta niciodată dacă v-aș lăsa să urcați acolo. Am ridicat paharul și l-am dat pe gît. Imediat, o binefăcătoare căldură mi s-a răspîndit în tot trupul. Ca pe vremuri, m-am gîndit. Cînd intram pe scenă.

Tînărul făcu cîteva pași prin cameră, respectîndu-mi

tăcerea. Privi atent o scoică mare, aflată pe bufet, o luă,

t<o întoarse pe toată părțile, apoi o duse la ureche. Știam

1,-ce-avea să audă. Și știam că nu văzuse cuvîntul gravat

l jpe una din margini, Adriana.

189

— Ați putea să-mi spuneți cum a început totul ?*K-; M-am uitat la ceas.

— Să încerc. Mai întîi însă, trebuie să-ți precizez că în momentul de față sînt definitiv recuperat. Chiar aș dori, dacă se poate, să-mi exprim recunoștința față de medicină prin intermediul ziarului la care lucrezi. Deoarece, mulțumită îngrijirilor primite atunci, mozaicul este complet...

— Nu lipsește nimic ?

— Dacă te referi la amintiri, nu, nu lipsește nimic. Există totuși o hibă, fără importanță, bineînțeles. Nu mai pot transforma într-un act concret, anumite cunoștințe. Un exemplu : pot recunoaște absolut orice piesă muzicală, dar nu o mai pot interpreta.

— Dați-mi voie să nu vă cred. Mai bine mi-ați cînta ceva. Gîndiți-vă cît de mult m-am zbatut să vă gădesc... Mi-ar ajuta enorm pentru cartea mea...

— ■ Vedeți, de-asta mi-era frică. Așa se întîmplă întotdeauna, mai devreme sau mai tîrziu tot ajungeam aici. Am ajuns mai devreme. înțelege, domnule, că nu se poate. Nu mai pot să cînt de ani de zile.

— Dar văd că aveți totuși o pianină. Mi se pare exclus să nu o folosiți. Reporterul îmi făcu cu ochiul. Apoi își împreună mîinile.

— Vă rog din tot sufletul ! Nu v-am ascultat decît o singură dată, cînd aveam zece sau unsprezece ani. Dar pot spune cu mîna pe inimă că de atunci nu am auzit niciodată ceva mai frumos. Am acasă cronica acelui concert, am păstrat ziarul cu sfințenie. De fapt, am o colecție întreagă, cu toate cronicile... Ascultați : „... totul este surprinzător la acest artist. Profunzimea discursului filozofic, puritatea emoției, o artă pianistică fără egal." Sau : „interpretarea sa este cu adevărat unică. El nu copiază niciodată. Este în afara normelor. Întotdeauna fidel lui însuși" Times : „fără nici un fel de exagerare, s-ar putea spune că arta sa pianistică este la limita posibilului și a realizabilului. Imaginația sa sclipitoare..."

— Nu încercați să mă flatați.

— ...,din an în an sîntem pătrunși de un respect tot mai profund față de acest artist excepțional, față de munca sa titanică. Atingînd vîrfurile cel mai înalt al artei,

190

el nu încetează totuși să progreseze. Pînă unde ? ne întrebăm."

— Prostii. Mi se pare că ați venit să-mi luați un interviu, nu să-mi citați din memorie. Ce fel de interviu este acesta ?

— Nu este nevoie să fii formalist. Ziaristica a progresat, în cursul anilor am strâns absolut tot ce era referitor la dumneavoastră. Nici nu m-ați crede dacă v-aș spune, de exemplu, care este numărul exact al fotografiilor. Reporterul se opri puțin, privindu-mă cu mândrie.

— Aproape două mii.

— Bravo, am spus. Oricum, trebuie să-ți fie clar că nu o să mă determini prin aceste mijloace să...

— Eu sînt totuși optimist. Și, în plus, astăzi este una din cele mai fericite zile din viața mea. Voi fi primul care va relata, în sfîrșit, despre acea întunecată perioadă din viața dumneavoastră, primul, înțelegeți, care va da vîlul la o parte...

— În definitiv, pe cine crezi că va interesa ? Și, pe de altă parte, ce te face să fii atît de sigur că o să reușești ?

— Nu știu. Flerul, probabil. O să-mi povestești, eu o să scriu cartea, și... E minunat, nu ? întrebă el cu ochii strălucitori.

— De... Știu eu ?

— Nu aveți dreptul să-mi stricați bucuria. Trebuie să-mi cîntați ceva...

Avea un ton dezarmant. Așa că m-am așezat pe taburet și am deschis capacul pianinei. Am avut un gînd de recunoștință față de Ema care, cu pedanteria ei obișnuită, ștersese praful de pe clapele demult nefolosite. Probabil că o făcea cel puțin o dată la trei zile. Ne-am fi făcut de rîs, dacă reporterul ar fi văzut clapele slinoase, așa cum mi le aminteam din unele zile ! Mi-am trecut ușor mina dreaptă peste claviatură. Reporterul stătea cu ochii închiși, într-o atitudine de pioasă așteptare. Ei bine, dacă -tot ținea atît de mult, aveam să-i fac o demonstrație. Am dat la o parte frumosul bibelou (un cal din porțelan, ridicat pe picioarele de dinapoi), am luat partitura care era așezată sub el din motivele estetice ale neveste-mii, și am deschis-o la împlinire. Sonata numărul opt, de Beethoven. Bun.

191

— Asta ca să nu spui că nu am încercat, am zîmbit, chiar în clipa în care o lumină puternică mi-a sclipit în ochiul stîng.

Reporterul îmi făcuse o poză cu blitz-ul. Am dat să mă ridic.

— Nu, a strigat el, ce faceți ? Nu vreți să cîntați ? Era perfect adevărat, nu vroiam deloc să-i cînt. Însă nu trebuia să-mi dezamăgesc musafirul. Drept care am rămas pe taburet și am strîns pleoapele. Se pare că am fost și de data aceasta destul de reușit, deoarece mi s-a mai făcut un instantaneu, „Maestrul și pianina”, probabil că avea să se intituleze. Nu mai avea importanță. La urma urmei, nu încercam decît să fiu politicos cu un om care avea încredere în mine. Bineînțeles, ridicolul avea să se înalțe pînă aproape de perfecțiune. Oricum, să vedem. Primele note. Deși eram destul de trist, arborasem o mină de concert, cu o cută în colțul gurii. Deodată, am devenit atent. Nu putea fi adevărat, desigur. Pentru o fracțiune de secundă m-am întrebat cine acordase pianina, tot Ema ?, apoi mi-am cam pierdut, ca să spun așa, uzul rațiunii.

La început au fost bașii, care au făcut să se zguduie ferestrele. Mîna stîngă formula cu precizie cadența din Grave. Nici nu mai îndrăzneau să respir. Ceea ce se auzea, era într-adevăr sonata numărul opt de Beethoven, cîntată de mine, acum, la pianina de ocazie din sufragerie. Între două șaisprezecimi mi-am adus aminte de Adriana. De lecțiile de pian, de profesorul care mă lovea peste degete cînd greșeam, și greșeam destul de des, de clădirea universității, de turneele lungi, oboesală, autografe, zîmbete și flash-uri. Prima țigară, un sărut în curtea școlii, un oraș parfumat, spitalul. Totul ca un vîrtej străbătut de liniștea nobilă a temei, cîntată cu dreapta. Mi-am amintit i-de un studiu al lui Romain Rolland, unde se afirma că ideile muzicale din Patetica apar ca niște personaje ce se înfruntă în dialoguri pătimașe, motiv pentru care această sonată s-ar înrudi cu opera Orfeu. Am continuat să cînt, uitînd complet de realitatea acestei dimineți de joi, din ce în ce mai mirat și în același timp mai sigur de mine, în-trînd destul de repede într-o amietoare zonă de inaccesibil. Cu ochii închiși, dezvoltam cunoscutele elemente

192

dramatico-teatrale, idei-personaje cu care de mult nu mai stătusem de vorbă, frumosul trac, bătrîna Calliope, luntrașul, Eurydice, nimfele, Hecate cea cu trei capete, și din nou luntrașul, Persefone și umbrele, abia conturate, în do minor. Apăreau unul cîte unul, sub ochii mei, iată-l și pe Gluck, scriindu-și Orfeul di molto e con brio, presimțind gestul primei bacante care pune mîna pe tîrs, dar să nu anticipez, deocamdată Cîntărețul își desfășoară pledoaria durerii cu noblețe, dar impetuos, pentru că el nu are timp să aștepte, el trebuie să-și salveze soția, Hades cade pe gînduri și acum nu se mai aud decît sunetele tîn-guitoare ale lirei de aur, pam, pam, pam, pam, ia-o, du-o înapoi la viață, îi spune zeul, însă cu o singură condiție, nu ai voie să privești în urmă, ține minte, muzica, să cînte muzica !, și iată-i pe cei trei urcînd treptele împă-părăției morții. În frunte, arătînd drumul, pășește Hermes, după el vine Orfeu, iar în spatele acestuia, umbra Eury-dicei. Drumul este anevoios. În jur e întuneric. Cîntecul urcă din ce în ce mai mult, odată cu eroii, acum se întrezărește o geană de lumină, Orfeu devine nerăbdător, își stăpînește tot mai greu dorința de a privi chipul iubitei, la un moment dat i se pare că nu îi mai aude pașii, pam, pam, pam, pam, crescendo, silueta lui Hermes abia se mai distinge, lumina este tot mai puternică și Orfeu nu mai poate îndura. Se întoarce. Privește înapoi. Tumultul moare. Orfeu întinde mîinile, face un pas, încă unul. Se reiau primele măsuri din Grave.

Umbra Eurydicei se îndepărtează, pierind în cele din urmă în beznă. Cu pedală. După o pauză insesizabilă, totul se ia de la capăt, pentru că nimic nu se pierde, nici măcar durerea. Allegro ! Miracolul s-a produs, Cînt ! Urmează adagio cantabile, cînt, cînt, cînt... După atîția ani mîinile mele dansează, acum va urma rondo-ul, este incredibil, minunat, înfiorător, mă desprind.

Nu mai aveam de executat decît patru măsuri cînd, fără să-mi dau prea bine seama cum, degetele au luat-o razna. Ferestrele au crăpat și sticla pisată s-a împrăștiat peste tot. O explozie, o pată orbitoare de lumină, apoi un fel de întuneric mov, s-au succedat de cîteva ori. Sunete betege zburau de colo colo ca niște fluturi, ciocnindu-se de pereți, urcînd, coborînd, spărgîndu-se, împerechiindu-se

193

prin aer, murind în zvîrcoliri de tuș. Partitura cădea lent. Icnind din greu, am vărsat, ouă și parizer, vărsăm peste clape, ce rușine, și ascultam zgomotul făcut de clădirile minții, un zgomot surd, se prăbușeau una după alta, îngropînd sub dărîmături notele de nerecunoscut, pe care continuam să le cînt fără să mă pot opri. Degetele mele erau acum niște zbateri de păsări cu gîtul tăiat ori mai degrabă niște pitici hidoși care alergau repede, în toate direcțiile, înnebuniți de neașteptata lor libertate, izbînd cu furie claviatura, lovînd mereu, lovînd, pînă cînd nu am mai simțit nimic decît un zgomot mare, ca de clopot, lovindu-mi brutal auzul. După care mi s-a făcut întuneric și frică. îngrozitor de frică.

Cînd am deschis ochii, am văzut chipurile Emei și reporterului aplecate asupra mea. Aveam o compresă cu mușețel pe frunte, sau mai degrabă pe ceea cea mai credeam că este o frunte. Cei doi tăceau, privindu-mă cu îngrijorare.

— Cum te simți ? întrebă unul dintre ei.

— Splendid, am răspuns. Capul mă durea foarte tare, dar am făcut un efort și am zîmbit. Ema m-a mîngîiat ușor pe obraz, mi-a luat compresa și s-a ridicat.

— Mă duc să-ți aduc alta, a spus ea. Cu vocea ei blîndă.

Reporterul se învîrtea prin cameră, cu un aer vinovat. Vă rog să mă iertați, a fost vina mea, mormăia întruna. Nu aveam de unde ști ce o să se întîmple. Dar chiar, la urma urmei, ce se întîmplase ?

— Ați cîntat-o invers.

— Poftim ? Mă simțeam atît de rău, încît nu înțelegeam nici cele mai simple cuvinte. Ce spui că am făcut ?

— Ați cîntat întreaga sonată invers, de la coadă la cap. Un adevărat tur de forță... Clătină din cap, mai luă o linguriță de dulceață și oftă. Rămîne pentru altădată, spuse el. Am făcut semn cu mîna. Nu vroiam să plece.

— Trebuie să vă odihniți, aveți nevoie de singurătate. Am să revin mîine. Deschise ușa și ieși din încăpere. Singur, să fim singuri, ca și cum am putea fi altfel, m-am gîndit, în timp ce picături de somn îmi linișteau încetul cu încetul durerea de cap. Firave, cîteva raze de soare. Departe, în afara mea.

194

M-am trezit abia a doua zi dimineată. Am deschis ochii cu speranța că voi vedea altceva decît ceea ce mă obișnuisem să văd. Nu mi-a mers. Aceleași mobile, aceiași pereți, aceeași cană cu apă la capul patului, aceeași pendulă ținută pe peretele din fața mea. Arăta ora opt și un sfert. M-am ridicat din pat și am tras storurile la ferestre. Era devreme și am încercat să nu iau deocamdată în seamă cuiul realității pe care ciocanul zilei se va înverșuna în curînd să mi-l bată în mijlocul frunții. Ema a intrat fără zgomot, mi-a urat bună dimineată, a deschis ferestrele, apoi aparatul de radio. „Ridicați brațele prin lateral, unu, le coborîți încet, doi. Respirați adînc, cu gura larg deschisă.” Gimnastica de înviorare ! Sau gimnastica zborului. Mii și mii de icari execută acum conștiincios, fiecare în camera lui, aceste mișcări de aripă, sub supravegherea crainicei cu voce de pasăre-mamă. Ema mi-a întins un pahar cu apă și două buline verzi.

— Vine și azi reporterul acela ?

— Cred că da, am răspuns. Nu știu precis.

— Atunci mă duc să pregătesc ceva de mîncare. Pare tare flămînd, bietul băiat. Vezi că ți-am călcat costumul. Trebuie să fii prezentabil. Ai grijă să...

— Da, înger păzitor. Am să am grijă să.

■— Și apucă-te odată de gimnastică, că se termină emisiunea. Gata, eu am plecat...

„Săritura pe loc, cu brațele ridicate la orizontală. Unu, doi, trei.” Am început să sar. Pe urmă am intrat în baie și m-am spălat. Cînd am revenit în cameră, privirea mi s-a oprit pe una dintre cele două lucrări agățate pe peretele de lîngă ușă, Amintiri, o litografie după Daumier. Mi-a adus aminte de ziua cînd am văzut-o prima oară pe Adriana. Era singura care nu aplauda. Avea ochi enormi, cearcăne adînci, o gură mare și roșie, o bluză albă, semăna cu un sfînx de zahăr și nu aplauda. Sala era în delir, așa că nu mi-a fost greu să o remarc. Mărturisesc că imaginea ei m-a tulburat. Cînd am terminat cu pupăturile, pozele, buchetele de flori, interviurile și felicitările, am urcat din nou pe scenă. Sala dormea în catifeaua ei vișinie, luminile erau stinse și ea aștepta în fotoliu. Ca și cum lucrul acesta ar fi fost extrem de firesc, m-am.

195

înclinat, apoi m-am așezat la pian. Nu mai țin minte exact ce am cîntat. Ceva pentru domnișoare în alb, în orice caz, poate imagini de Debussy. Cred că am cîntat mai mult de o oră. Et la lune descend sur le temple qui jut. Cînd sunetul ultimei note s-a stins, am coborît în sală. Stătea cu ochii închiși, cu capul puțin plecat într-o parte, ca și cum ar fi continuat încă să asculte sau ca și cum ar fi dormit. Am mîngîiat-o încetîșor pe obraz. A deschis ochii și a zîmbit. Pe urmă ne-am spus platitudinile de rigoare, am ieșit din clădire braț la braț și am pornit încet prin zăpadă. La capătul aleii se vedea marea. Era înghețată bocnă. Departe, cîțiva patinatori treceau lent pe ea. Puncte negre, fragile...

— Bătrînul filistin se desfată cu visuri dulci despre dragostea lui trecută. Comicul se preface în lugubru, doamnelor și domnilor. Ridicolul ia forma fantomaticului, lucru altcum posibil numai la Aristofan. Într-adevăr, frumoasă litografie !

— Bine-ai venit. Nici nu te-am auzit cînd ai intrat. I-am întins mîna și l-am poftit să ia loc. Reporterul s-a așezat și a scos din geantă o sticlă de șampanie.

— Asta ce mai e ?

— O sticlă de șampanie, presupun. Am adus—o ca să mă iertați pentru nefericita întîmplare de ieri și ca să avem cu ce ne uda gîtlejul înainte de a începe lucrul, a zîmbit el.

— Bine. Atunci desfă-o.

Am băut direct din sticlă. Bășicuțe reci urcau acum prin dimineța din capul nostru.

— Totul a început, sau dacă vreî s-a terminat, într-o zi de octombrie. Aveam de susținut un turneu în nord. Primul concert trebuia să-l dau într-un mic oraș, vestit pentru monumentele sale istorice. Concertul numărul doi, de Rachmaninov. Bun. Mi-aduc aminte că sala era arhiplină. Toți erau bine îmbrăcați, dar nu atît de bine încît să poată ascunde un sentiment colectiv care aducea a teamă. Da, nu exagerez, le era frică de ceva. Am intrat pe scenă, m-am așezat pe taburet. Am privit o clipă spre public, apoi figura dirijorului. Cred că acesta a fost momentul în care s-a produs declicul. S-a vorbit foarte mult pe-atunci despre eveniment, așa că nu insist. Mulți au

196

susținut că am făcut o greșeală. Nu știu. Cert este un singur lucru, și anume că după măsurile de pian solo cu care începe concertul, am privit în sală și, după ce bagheta dirijorului s-a ridicat dînd intrarea orchestrei, am început să cînt cu totul altceva. Cele cîteva note abia luate de viori și violoncele s-au dezarticulat și s-au răs-pîndit repede în răzlețe scîrțîituri de arcuș. Se pare că am cîntat An äie Freude. Acolo unde, și cînd nu trebuia. Am interpretat cum m-am priceput mai bine partea vocală și, la sfîrșit, în locul aplauzelor furtunoase cu care eram obișnuit, s-a lăsat o mare tăcere. Spectatorii stăteau nemișcați. Apoi s-a auzit un fluierat ascuțit. Pe culoarele laterale înaintau rapid cîteva oameni îmbrăcați în haine de piele, cu gulerele ridicate. Prietenii mei mașiniștii, au stins imediat reflectoarele și au coborît cortina. Am auzit cîteva țipete, apoi m-am simțit tras de mîneacă, luat pe sus, și înainte de a mă dezmetici, m-am trezit alături de Adriana într-o mașină care mergea foarte repede, cu farurile stinse. Pe urmă într-o cameră de hotel. Adriana a tras draperiile la ferestre și a aprins o lanternă. A scotocit mult timp prin poșetă și în cele din urmă mi-a întins o pastilă roz. A luat și ea una. Ce naiba înseamnă bîlciul ăsta ? am întrebat. A venit lîngă mine și m-a mîngîiat pe frunte. Dragul meu, a spus, dragul meu drag... Să nu mai faci niciodată așa ceva. Promite-mi, te rog... I-am promis, deși nu înțelegeam despre ce e vorba. Dar cred că nimeni pe lumea asta nu ar fi putut-o refuza. Era mult prea frumoasă. Și-a aruncat hainele în mijlocul camerei și m-a sărutat pînă cînd a început să zornăie candelabru. Am iubit-o îndelung și pentru ultima oară în patul acela străin, în timp ce tot felul de cuvinte îmi izbeau tîmplele, societate, război, umanism, dreptate și reîncarnare, ea gemea înebunitor, ne-am iubit violent, de parcă disperarea ar fi avut dintr-o dată dimensiunea sau presimțirea eternității, de parcă nu aș fi avut nimic pe lume pînă la Adriana, de parcă... Tîrziu, foarte tîrziu, vegheam trupul ei gol, fără cusur, cald în căușul somnului. Emanînd vise aproape albastre, care se aprindeau și se stingeau prin colțurile camerei. „E ora treii, dormiți în pace !”

*** *_**

197

A doua zi am pornit într-o plimbare pe străzile încă pustii. Urcam o scară cu o balustradă din fier, care șerpuia printre ziduri pînă sus, în afara orașului. Casele își atingeau pe alocuri streșinile, cam la patru, cinci metri deasupra noastră. Ploua mărunt. Uitasem complet ceea ce se petrecuse seara trecută. Repetam în minte concertul pe care aveam să-l interpretez peste șase ore. O muzică de interior borgesian. Trista neatenție din fața morții, arheologie, ruinele care sîntem. Aici în noi, trebuie săpat, sîn-tem plini de morminte. Nici nu mi-am dat seama cînd am ajuns pe ultima treaptă a scării. Discul din mintea mea se terminase, acul clămpănea în gol. Eram la marginea orașului și ploaia încetase. Adriana a propus să ne plimbăm pe cîmp. O durea capul, avusese un vis urît.

— Ce vis ? am întrebat-o, sărutînd-o pe tîmplă. O femeie care se chinuia, mi-a răspuns. Trebuia să nască, și după zile și zile de suferință, în sfîrșit, toracele i s-a umflat. Coastele s-au rupt încet. Bucăți de os zburau prin aer ca într-o explozie și prin spărtura din dreptul inimii, mărginită cu petale de sînge, a izbucnit afară copilul. Neobișnuit de mare, urît, de culoarea cernelii... Povestea cu capul sprijinit pe umărul meu, iar eu priveam cerul. Liniștită prin simpla relatare a acestui coșmar de-un foarte ieftin symbolism, nu m-am putut împiedica să gîndesc,

Adriana decise să mîncăm. Am scos din sacoșă ouăle, muștarul, sticla de coniac, pîinea și untul. Am uitat sarea, zîmbi ea. Nu-i nimic, am spus. Aveam o țigară aprinsă în colțul gurii, pe Adriana alături, concertul din cap pus la punct, mîncarea sub ochi și cerul deasupra. Mă simțeam fericit.

Aproape terminasem de mîneat. Mai ronțaiam cîte ceva, ne spuneam tot felul de porcării, chiar mă gîndeam cum ar fi dacă le-am și practica, acolo, în mijlocul naturii, scop în care mă și ridicasem într-un cot, cînd am văzut cîțiva oameni la orizont. Mai întii pălăriile, apoi chipurile pămîntii, minuscule. Gulerele ridicate ale scurtelor de piele.

Liniștea era perfectă, sticloasă. Adriana rămăsese cu sandviciul cu unt în aer. Am avut deodată presentimentul unei nenorociri. Cerul împrăstia o lumină violetă, asta e, m-am gîndit, și am sărit în picioare.

— Fugi, iubita mea ! ,■,, | -rr,f,:?

198

M-a privit cîteva secunde. De fapt, a privit ceva care se afla dincolo de mine, apoi s-a ridicat și a luat-o la goană prin pădure. Mă uitam cum se îndepărtează, cîte-o frîntură din rochia ei albă involburîndu-se tot mai departe, printre arborii nemișcați. Cu spatele lipit de-un copac, mi-am aprins o țigară, m-am rugat cu glas tare, și am început să aștept. După cîteva clipe am simțit o lovitură foarte puternică în pîntec. M-am îndoit din mijloc. Oamenii înaintau și am văzut că țineau în mîini un fel de artificii. Tocmai vroiam să strig, cînd a urmat durerea. Pe urmă, nimic.

Reporterul mă privea fix. Am continuat.

— M-am trezit într-o dimineată însorită, într-un pat îngust și tare. între imaginea acelor oameni cu pălăriile trase pe ochi, și ușa strălucitor de albă a rezervei unde mă aflam, se căscase un mare gol. Pe moment nu am acordat mare importanță acestui fapt. Mi-am dat seama că sînt bolnav doar după zîmbetul femeii care mi-a adus de mîncare. Am pus cîteva întrebări. Nu vă agitați, mi s-a răspuns. Totul este în regulă. Spitalul de Boli Nervoase, Viena, arondismentul doisprezece, rezerva numărul trei. Cel de-al doilea pat este momentan liber. Așa, care va să zică. Mă dureau stomacul și capul foarte tare, astfel încît imediat ce am rămas singur m-am dat jos din pat și am plecat pe culoar. Nu știu ce anume căutam. Poate toaleta. Oricum, m-au prins destul de repede. M-au legat și mi-au făcut o injecție, după care am adormit buștean. Am visat un șoarece.

Nu îmi aduceam aminte de nimic. În schimb, îmi venea mereu să vomit. Am încercat să mă obișnuiesc cu această stare de lucruri. N-a fost prea greu. Lumea era în definitiv nouă. Demnă de explorat. Majoritatea timpului mi-o petreceam în șezlong, afară, la soare. Seara priveam la televizor. Deși nu înțelegeam mare lucru, îmi plăcea, foamea de imagine, presupun. Mă distrau mai ales filmele cu desene animate. Mai puțin cele pornografice. Dormeam minunat după aceste vizionări, fără nici un vis. Mă trezeam a doua zi plin de o extraordinară poftă de viață. Spitalul dispunea de un mare număr de săli de re-creere. Locuri unde, fiecare după gustul său, își putea face de lucru.

Inconștient, dar sistematic, ocolisem de fiecare

199

dată sala de muzică. O mică parte a timpului mi-o petreceam în bibliotecă. Citeam orice. Ziare vechi, broșuri, reviste, almanahuri, beletristică, istorie, geografie, propagandă, cărți de filozofie, scrisori. Cînd suna clopoțelul, eram însă întotdeauna primul la masă. Nu știu de ce, poate din cauza bolii, poate din cauza tratamentului, mi-era o foame cumplită. Și mi-o astîmpăram cu brio.

Au trecut așa cîteva luni. Într-o bună zi, fără nici un motiv aparent, au început să mă intereseze artele tridimensionale. Cine poate ști ce era în capul meu. Acum îmi împărțeam timpul între șezlong, sala de lectură, și clasa de sculptură a unui bătrîn profesor care înnebunise de multă vreme. M-a remarcat de la primele ore. Dumneata, tinere, spunea. Ehei, ai stil... Spune-mi, ai văzut vreodată o Niobidă murind ? Vreau să spun, murind cu adevărat ? Nu ? se bucura el. Păi atunci stai să-ți explic. Fii atent : Lumină, Armaghedon, Lacrimosa. Te-ai prins ? Chestie de limbaj. L.A.L., pe scurt. La, la, laa. Acum intră viorile. Laaa, laaa... Asta e ! Minunată Niobidă, minunată... Este o mare greșeală faptul că statuia care se află la Muzeul termelor din Roma e atribuită secolului al V-lea. Aș ! E de ajuns să privești ținuta sobră, ritmul armonios al siluetei, egalat doar de Euripide, creatorul emoționantei Ifigenii : „Ce dulce-i lumina cînd o privești, ce groaznic / E drumul ce duce-n Infern — mă iartă !" Am recitat bine, nu-i așa ? Știi, statuia aceea... Dumneata, tinere, ehei, dumneata... Cam atît spunea bătrînul profesor.

Mă simțeam ca pește în apă. Ca și cum m-aș fi născut astfel. Luam viața da cappel. Mă îngrășam. Și aș fi fost pe deplin fericit, dacă n-ar fi existat admonestările și uneori bătăile pe care mi le administrau asistentele ori infirmierele. Atunci cînd făceam pipi în pat, de exemplu. Ori cînd îmi mușcam vecinul de masă. Trebuie să spun că mă afectau foarte tare înjurăturile lor. Din fericire, aveam o supapă : mă consolam gîndindu-mă la un singur lucru, și anume că absolut toate aveau genunchii groși. De parcă s-ar fi vorbit. Genunchi de elefant ! Nu ca... Nu ca...

Ei bine, cam atît. Soarele de dimineată. Plăcuta picoteală. Jocurile din curtea spitalului. Nu aveam nimic

200

deosebit de făcut, nici o obligație, nici o responsabilitate. Nimic. Doar vîrsta de șase, șapte ani. Vîrstă care nu m-a împiedicat, din nefericire, să dau buzna într-o după amiază în sala de muzică, și să-l iau la bătaie pe individul care stătea la pian. Masacra liniștit finalul unui frumos preludiu. în cele din urmă, cum el se încapățîna să cînte în ciuda

molestărilor mele, l-am lovit în cap cu un scaun. Ca să fiu sigur, l-am mai izbit odată. Efectiv, nu mai puteam suporta.

Doctorul a intrat în rezerva unde eram imobilizat la pat și mi-a suris împăciuitor. Știi ce era ? m-a întrebat. M-am zbătut furios în legături. Bineînțeles că știi..., a continuat el. Spune-ne și nouă. În fond nu este un secret, nu ? Era imposibil să nu sesizez pericolul. Ultimul dintre imbecili l-ar fi sesizat. Am strâns din dinți. Hai, hai... Nu te mai prefăce, spuse doctorul. Era tânăr, inconștient și imaculat în halatul lui pînă la podea. Vezi tu, lumea este oarecum asemănătoare cu o pînă de păianjen. E dezgustător, desigur, să fii păianjenul, dar cu mult mai rău, cred, este să fii musca, a zîmbit el. Ar trebui să cooperezi. Deci, preludiul numărul patru... Am urlat. Unul dintre ■studenții care îl însoțeau pe doctor mi-a făcut o injecție în braț. M-a durut. Ei, haide, domnule ! Un mic efort. Dacă nu ne acordați nici un sprijin, e imposibil să vă vindecăm. Și trebuie să vă vindecăm, nu ? Ei, bine, nu, nu vroiam să le dau nici un ajutor, cum de nu își dădeau seama ? Deocamdată doar presupunem identitatea dumneavoastră, spuse doctorul pe un ton blînd. Dar nu putem fi siguri. Trebuie să ne dați o cît de mică informație. Gîndiți-vă puțin... Mă strînsesem ca un arici. Nu știau, am strigat. Bine, a spus doctorul. E bine că vorbiți. Încă o fiolă, a -ordonat el studentului cu seringă. M-am zbătut, dar acul mi-a intrat iar în piele. Ce cîntă individul din sala de ■muzică ? Ce anume cîntă ? Sufeream îngrozitor. Mania asta a doctorilor de a vindeca pe oricine le cade-n mînă. Era evident, dacă cedam torturii, nu-mi mai rămînea pentru tot restul vieții decît afundarea în trecut. Mi-am adunat ultimele resurse și am încercat pentru ultima oară să mă împotrivesc. Așadar, ascultam misteriosul foșnet al vîntului, sunetul cerului, lemnul și piatra, vocile care - chemau visul. Da, chemau visul și poezia, dînd naștere

201

în același timp tumultuosului presentiment al furtunii. Da, ca în numărul nouă... De ce l-ai bătut pe omul acela ? DE CE ? țipă doctorul. În definitiv, nu făcea decît să cînte un biet scherzo, numărul doi în si bemol minor, de Chopin. Aproape că mi-am mușcat limba. Să mutilezi pe cineva care cîntă atît de frumos, adăugă doctorul, muștrător. Sînteți o adunătură de cretini, am strigat. Era preludiul numărul nouă, în mi bemol minor, nenorociților. Rachmaninov ! Și nici măcar nu îl cînta bine, nu m-am mai putut eu stăpîni. După care s-a așternut o lungă și respectuoasă tăcere. Colegii, studenții, asistentele, îl îmbrățișau pe doctor. Toți aveau ochii în lacrimi. Un mare succes, într-adevăr. Reporterul oftă din greu.

— Pilule, odihnă, ședințe de psihoterapie, ședințe de psihanaliză, injecții, pneumoencefalograme, mereu apăsarea aceeași imagine nesperioasă a creierului meu, pilule, odihnă... Spitalul nu mai avea nici pe departe același farmec. Nimic nu mai avea farmec. Doctorul făcea pe mîntuitorul. Vroia cu orice preț să fie avansat. Să devină profesor. Avea acum toate șansele. Conștient de asta, zîmbea mereu și ne făcea injecții. La toți. Se pare că era un tip eficient. În realitate nu era decît o biată broscuță în corul general. Care însă ne teroriza. Conform refrenului că puțin importă dacă vrei să rămîi bolnav, toți, cu mic cu mare, se reped să te ridice, să te ajute, trebuie să te refaci, trebuie să redevi apt, apt pentru societate și pentru totdeauna. Își sparg capetele cum să te vindece. Se opintesc, dau bani cu nemiluita. Neapărat trebuie să fii aruncat din nou în arenă, să te muște și pe tine șobolanii. De la așa ceva nu se chiulește. Hopa sus !

Clinica era, așa cum ți-am povestit, uriașă. Avea zece corpuri de clădiri, două săli de nașteri, două bucătării, un bloc administrativ, trei gherete pentru paznici și un parc foarte mare, împînzit cu nebuni. În plimbările mele m-am împrietenit repede cu unul dintre ei. Se pare că era sculptor, dar numele, ori măcar naționalitatea, nu izbutise nimeni să i le afle. Umbla cu o tolbă plină pînă la refuz, cu dalte de cele mai diferite mărimi, cîteva ciocane, scoabe, un fierăstrău. Era un tip scund, palid, cam în jur de

202

douăzeci de ani. Mi-a fost simpatic din prima clipă. În fiecare dimineață tînărul își alegea unul dintre bolovanii care erau răspîndiți prin parc și începea să lucreze cu înverșunare. La șapte fix, se apuca de treabă. Îi auzeam loviturile și mă trezeam. Poc, poc, poc. Mai ceva decît un ceas deșteptător. Atunci cînd mă plimbam pe alei, nu-mi puteam stăpîni un sentiment de amărăciune văzînd atîtea schițe, atîtea proiecte condamnate să rămînă în acest stadiu pentru totdeauna. Sculptorul nu revenea niciodată asupra lucrărilor sale. În fiecare zi începea alta. Mă așezam la o oarecare distanță de el și îl priveam. Schije de piatră îi zburau în jurul capului, lovea într-un ritm infernal, ca și cum ar fi fost pontat pentru asta, lovea cu furie, cu disperare. Într-o bună zi o așchie m-a izbit în ochi. A venit imediat lîngă mine întrebîndu-mă neliniștit dacă am pățit ceva. Nu, nu era nimic serios, însă ochiul mi se umflase. Atîta pagubă, am zîmbit. Atunci s-a petrecut un lucru de care îmi e greu să îmi aduc aminte. A lăsat dalta jos, m-a privit atent, și m-a mîngîiat pe obraz. Pe urmă s-a reîntors la lucrul său. Contrar obiceiului, a muncit și noaptea, născînd sumedenie de proteste în pavilioane. Eu stăteam în pat, cu ochii închiși și cu palma mîinii sîfîngi lipită pe obraz. Acolo unde rămăsese o căldură.

Șampania se terminase. Reporterul a propus să mai bem ceva. A propus frumos și s-a votat. Ema a venit cu o sticlă de coniac, a umplut paharele. Am închinat pentru noi trei și restul lumii. Nevastă-mea a băut tot paharul, apoi s-a așezat. Obrajii ei de obicei atît de albi, se aprinseseră. În cîteva minute devenise veselă ca o fetiță. Debită două, trei

prostii, și rîse singură. Reporterul încercă s-o încurajeze.

— Povestești-mi cîte ceva despre viața dumneavoastră.

— Viața... Viața mea ?

— Ema, am spus. S-a ridicat imediat, speriată, fiind chiar pe punctul de a scăpa paharul din mînă. A schițat un zîmbet stînjinit și a dispărut repede pe ușă. După cîteva secunde și-a băgat capul prin deschizătură și mi-a aruncat o privire gravă. I-am făcut cu ochiul,

203

— Pentru mine jocul se sfîrșise. îmi recăpătăm memoria. Pe bucăți, este adevărat, dar oricum, se chema că revin la suprafață. Zilnic se adăuga cîte un cub nou. Ce joc frumos. Amintiri disparate se legau, începeau să respire, să facă mișcări proprii, să-și aducă aminte. Gata cu picotitul la soare. Venise vremea să mă consider în mod serios bolnav. Medicii erau încîntați. Eram dat de exemplu pacienților. în special celor recalcitranți. Noi tipuri de injecții mă ajutau acum să trec peste criza de adaptare. Bineînțeles, durerile de cap s-au întetit. Nu mai puteam dormi, degeaba strîngeam eu pleoapele, degeaba îmi astupam urechile cu perna, tratamentul reușise. Mă rugam, Doamne Dumnezeule, te rog, fă Tu în așa fel încît să nu fie adevărat. Să nu fiu eu așa. Din păcate nu mă asculta nimeni și un întreg trecut îmi erupea în creier. Ce porcărie desăvîrșită ați făcut, domnule doctor, vă felicit în numele științei și vă înjur în numele meu proaspăt redo-bîndit. M-a privit pentru înțîia dată cu ochi de om. Asta îmi e meseria, mi-a spus. Nu trebuie să mi-o luați în nume de rău. Mi-a întins mîna. Un moment frumos, desigur. Care nu m-a ajutat însă cu nimic atunci cînd a trebuit să rămîn din nou singur. Amintirile mă năuceau. Trebuie să rezisti, mă sfătuiau asistentele, privindu-mă cu ochii lor blînzi, negri și mari. Reușiseră chiar, prin nu se știe ce procedeu, să-și micșoreze dimensiunile genunchilor. De cînd aflaseră cine sînt. Acum erau toate înalte, subțiri, scrobite, nu le mai mirosea gura. Mă alintau. Studenții mă priveau și ei cu respect. Eram mîndria spitalului. într-o bună dimineață am citit în ziar un titlu cu caractere mari : „O nouă izbîndă a medicinei ! Senzaționala identificare a unui vechi pacient suferind de amnezie retrogradă. Celebrul pianist...”

— Ia uite ce tîmpenii, rosti tînărul sculptor, care se așezase lîngă mine, pe bancă. Nu-ți mai pierde timpul, mai bine privește acest apus splendid, a continuat el ară-tîndu-mi cu degetul gămălia soarelui, purtat la rever de cerul mov din ziua aceea. într-adevăr, minunat, murmură plin de extaz. își mai aruncă o dată ochii peste titlul articolului din ziar și se ridică. Aștia-s complet demenți, rîse el.

- >;J <*.■'->> --* .jjviji1^ awuij o■ j*i>w,jt»»

204

Luasem obiceiul să mă plimb ore în șir prin parc, împreună cu noul meu prieten. Era pe vremea cînd își cam neglija munca. Se oferise să mă ajute. Să mă asculte, să-mi dea mîngîieri, să mă compătimească, dacă aveam nevoie. Mai mult nici că mi-aș fi putut dori. Era atît de îndatoritor încît, fără să-mi dau seama, reîntregeam mica familie a minții mele zdruncinate. Făceam progrese mulțumită atenției lui, care semăna cu un pescar norocos. Reușea să prindă amănuntele cele mai mici și mai lunecoase, din apele cele mai tulburi. Erau scoase, zbătîn-du-se, la suprafață. Din clipa în care înțelesesem că nu mai aveam cum să dau înapoi, am căutat să mă ocup serios ■de trecutul meu. Era o datorie. David, așa i se spunea •sculptorului în clinică, avea talent. Din cea mai banală frază scotea un pește-amintire. îl ridica în sus, ca să-l pot distinge cît mai bine. De pildă, în forma acestui mic tipar electric puteam să văd cîteva dintre cele mai frumoase săptămîni din viața mea. Momentele care au urmat întîlnirii cu Adriana. De cînd o cunoscusem mi se părea că lumea, muzica, somnul, aerul, dobîndiseră semnificații și profunzimi fabuloase. Redescopeream viața împreună ■cu Ea. Scufundați în uriașa cupă cu șampanie a zîmbetului nostru, locuind unul în celălalt și plătindu-ne chiria în miracole cotidiene. Aveam douăzeci și patru de ani, pe-atunci. Iată și clipa cînd Adriana mi-a spus că mă iubește și, hop, David pescui o altă amintire, solzii aurii sclipind fugăr în lumina gîndului. Și tot așa. Trebuia să mă adaptez, să mă integrez. Aceste vorbe care cheamă moartea. Eros și Thanatos. Primul era mereu biruitor pe vremea cînd încă nu se întîmplase nimic. Thanatos ne privea, pe mine și pe Adriana, și se ghemuia într-un colț, abia respirînd, perfid, încercînd să pară cît mai mort. Adevărul este că îi reușea de minune. Nu moartea este ireparabilă, ci sclavia, obișnuia David să-mi spună.

— Prostii, sughiță reporterul.

— Evident, însă din prostie în prostie, devenisem extrem de apropiat, eu și sculptorul. Ne împărtășeam gînduri intime, idei, dorințe. Petreceam aproape tot timpul împreună, discutînd, tăcînd și iarăși discutînd, pe unde se nimerea. Spațiul era mare. improșcat cu mici infirmi ^i cobai. Zilele treceau, albe, roz, unele negre. îmi urmam

205

tratamentul și David mergea cu fidelitate pe același drum al însănătoșirii. In ultima vreme căpătase însă o privire fixă și niște idei cel puțin bizare. Găsise într-o magazie a administrației o reproducere în miniatură după „Sclav murind” al lui Buonarroti, și nu trecea zi fără să nu o comenteze. Uite, spunea el, omul acesta nu face nici cel mai mic efort, cu toate că are brațele puternice. Pare de la sine înțeles că nu-și poate rupe cătușele, și în același timp se vede că o pornire mai tare decît rațiunea, îl silește să tindă cu întreg trupul către libertate. Figura este modelată însă mult prea moale. Motiv pentru care nu îți poți da seama dacă este vorba despre libertatea vieții, ori de cea a morții. Dacă

privești lucrarea din față, iese în evidență puterea de împotrivire. Picioarul pe care se sprijină corpul și cele două brațe formează un romb perfect. În schimb, dacă privești din dreapta, domină expresia neputinței. Picioarul îndoit și brațul aruncat înapoi, deși viguroase, cum am spus, te duc cu gândul la somn. Parcă s-ar întinde să caște. Contradicție între năzuințele spirituale și forța unui trup tânăr ? Lucrurile nu sînt deloc clare, încheia David, cu o strîmbătură de dispreț. Și, spre a mă lumina, mă ducea într-un colț al parcului unde făcuse o reproducere în mărime naturală după vestita •sculptură. De la distanță, lucrarea lui David semăna mult cu cea a florentinului. Cînd te apropiai însă și, observai detaliile, te cuprindea fără voie un sentiment greu de descris, care aducea mai mult a disperare, decît a simplă tristețe. Pentru că sclavul lui David, deși neterminat, sau poate tocmai din această cauză, dădea impresia că nu va muri niciodată. Expresia feței arăta o aprigă sete de supraviețuire. Abia perceptibil, picioarul și brațul stîng erau altfel îndoite, sugerînd o resemnare încăpățînată, paradoxal fertilă. În schimb, printr-un efect de neînțeles, frînghiile cu care personajul era legat de stîncă, păreau infinite. Omul este nemuritor și rob, îmi șoptea David. Nu ți se pare de nesuportat privirea în care scînteiază forța împreună cu o decepție fără sfîrșit ? Pentru că este evident că destinele sînt truate și decorul de carton. Adevărul doarme în camera de-alături. Ron, ron. În timp ce noi ne zbuciumăm în sufragerie printre porțelanurile prostiei, sîntem cuprinși de necuprins la felul

206

întîi, ne speriem la felul doi, murim la desert, și nimeni nu ne crede. Totul este cît se poate de fals. Mă întreb, ce inspirație, ce fonduri, ce geniu a avut Primul Regizor, ca să facă lucruri atît de naturale ?

— Poate că e vorba doar de singurătatea lui, sugeră reporterul. Nici o religie nu pomenește ceva despre un Dumnezeu-Ea. Mă iertați că v-am întrerupt.

— Era ca și cum în creierul meu ar fi fost săpate sute de fîntîni. Mergeam de la una la alta și scoteam în fiecare zi cîte o găleată plină. Uneori cu mîl negru, în care foșgăiau viermii, alteori cu apă. Mă opinteam, mușchii brațului mi se umflau și ciutura apărea încet, scîrțîind. Căutam cristalele identității mele, cu mîinile afundate pînă la cot în apă. Pe Adriana de pildă, am refăcut-o din bucăți, pe care cu mare greutate am reușit să le pun cap la cap, în bună măsură cu ajutorul sculptorului, mai întîi un genunchi, apoi cîteva degete, puțin din expresia ei cînd era necăjită de ceva, un sîn, dreptul, după o săptămînă stîngul, am plîns ca un copil în ziua în care i-am găsit lacrimile dintr-o miercuri de-acum un an, strălucind în palmele mele, ochii, buzele, o linie moale, linia coapsei, verigheta. Cam același proces se petrecea cu tot trecutul meu. Cînd, în cele din urmă, am avut o imagine de ansamblu, se pare că am încercat să mă arunc de pe terasa pavilionului. M-a salvat un tip care se plimba pe acoperiș. Domnule, acolo jos totul a înghețat, credeți-mă. N-o să vă alegeți decît cu două, trei coaste rupte, stați binișor. M-a apucat ferm de mînă. Sînt de cart, îmi explică el, prin urmare nu vă pot permite să... Dar dacă doriți să repetați încercarea cu săritura, veniți pe la ora două. Colegul care mă schimbă s-ar putea să fie mai îngăduitor. Să știți însă că alea-s banchize, stimate domn. Aș îndrăzni să spun, gheața propriei dumneavoastră disperări, mi-a mai șoptit el, apoi a fluierat dintr-un țigănel roșu. Imediat, luminile s-au aprins în toată clinica. Un medic cu barbă, care avea prins la rever semnul de stagiar, a venit la trap însoțit de trei infirmieri. M-au înjurat cum le-a venit la în-demînă, m-au legat fedeleș și m-au aruncat în patul meu în mai puțin de zece minute. După care mi l-au trimis pe

207

David în rezervă. Desfă-mi legăturile, i-am cerut în clipa cînd am rămas singuri. Avea în mînă o bucată de lemn pe care se străduia să o cioplească cu briceagul. Stai potolit, a spus. Mi s-a părut foarte obosit, și mai slab ca niciodată. Mîinile, genunchii, îi tremurau. Mi-au făcut și mie niște injecții, nu știu cu ce, a mîrîit el fără să mă privească. Așchii de lemn săreau în jurul său. Nu trebuie să te sperii, a adăugat. Te rog, dezleagă-mă, am gemut eu. Nu se poate. David își ridică privirea. Nu mă pot dezlega singur, înțelege ? Astea au fost cuvintele lui. Poate mi s-a părut. Nu mai puteam fi sigur de nimic în starea și la ora aceea. Pavană pentru o infantă defunctă, mă zbăteam în legături și deliram. Mă pierdeam încet pe la terrase des audiences du clair de lune, dragul meu Claude, în timp ce sculptorul, sau ce-o fi fost în realitate, stătea impasibil lîngă patul meu și povestea ceva, o poveste pe care nu o puteam pricepe prea bine din pricina zgomotului asurzitor din mine, care mi-a ascuțit însă celelalte simțuri. Cum ar fi simțul asemănării, de pildă.

— Simțul asemănării ? Ce înțelegeți prin asta ?

— Mă refer la faptul că abia în noaptea aceea am devenit conștient de extraordinara asemănare dintre David și mine. Ceva în genul unei imagini în oglindă, o imagine care avea propriul ei destin, cel puțin așa trebuia să cred dacă nu vroiam să înnebunesc cu adevărat. Priveam Imaginea. Nimic altceva decît mixtură de argint cu pulbere de viață. Confuzie, confuzie... Ora trei noaptea, moment cînd am renunțat să mă mai zbat. Să se zbată el, dacă eu eram el, așa cum se părea.

Tînărul cioplea și-și povestea viața. Povestea bine, pe un ton calm, deloc rușinat de faptul că ceea ce recita el era trecutul meu. Gemeam, cu mîinile și picioarele legate. David lăsă la un moment dat bucata de lemn, și se apucă să răsfoiască un carnețel cu coperti galbene, care mi se părea extrem de cunoscut.

— „Joi, 12 ianuarie. Adriana are febră. Anatol Vieru, narațiune pentru orgă. Coda nu-mi place. Buchete armonice așezate cu prea multă migală. Fiorul care pune în contact omul cu nemărginirea, cum spunea cineva. Da,

dar aici nu-l pune bine. Seara, 38 de grade. Două capsule de ampicilina, din șase-n șase ore. Trebuie să-
208

pun ceasul să sune. 14 aprilie. M-am plimbat cu Adriana până la ora unu noaptea. Am făcut prostii în pădure. Incomod. Insecte. Totuși, noțiunea timpului pierdută. O săptămână mai târziu. Mari emoții. Îmi doresc desigur un copil, dar nu acum. Nu este momentul. Mai am multe lucruri de făcut, de cîntat, de înțeles. În genunchi îți cădem ție, Doamne, noi cei în cartea orgoliilor scriși, vai de capul nostru. 3 iunie. Am reușit până la urmă să-i păcălim pe reporteri, strecurîndu-ne afară din hotel pe scara de serviciu. Orașul este foarte vechi, un adevărat muzeu. O țigancă ne-a oprit pe stradă și ne-a ghicit că o să ne reîntoarcem aici nu peste mult timp. Din păcate. Am întrebat-o de ce din păcate, dar nu a vrut să-mi răspundă. Trucurile obișnuite, care își au totuși pitorescul lor. Am mers mai departe. Străzile erau lungi și foarte înguste, abia de puteau trece doi oameni unul lîngă celălalt. Case de piatră cu un aer medieval, felinare cu gaz. M-am întrebat ce i-o fi determinat pe impresari să treacă acest loc în turneu. Poate că fusese vorba de ceva extrem de simplu, ca de pildă nostalgia amețitoare ce bîntuia la orice oră odată cu acorduri din muzica lui Liszt, care, se spune, a trecut pe aici demult, pe vremea revoluției. Am ajuns în parcul din centrul orașului. Un parc imens, cu miros de cer, dacă îți poți imagina. Atingeam crengile joase cu mîna, rîdeam și ronțaiam alune. Am închiriat niște patine cu roțile, aproape antice, și am scîrțîit toată dimineața pe alei în timp ce redactorii de la radio mă așteptau, inginerii de sunet mă așteptau, ziariștii mă așteptau și bătrînul meu impresar probabil că înnebunise. Lumina se răspîndea în snopuri scînteietoare, erai nespus de frumoasă, cu părul tău negru caligrafiind nervuri întunecate în jurul soarelui, rotindu-te mereu printre bănci și arbori. 4 iunie. A trebuit să plătesc o substanțială despăgubire pentru înregistrarea ratată ieri la radio. 10 august. Sînt obosit. Am întrerupt pentru două zile repetițiile la concertul în La minor de Grieg, pentru că la Allegro moderato molto e marcato, imediat după solemnele măsuri din Finale, a început să-mi curgă sînge din nas. Am ajuns la hotel cu mîna dreaptă ridicată și capul dat pe spate. Epistaxis de vară. Paris, 20 septembrie, aniversarea zilei mele de naștere. Am treizeci și

209

opt de ani. Mi se pare că nu am izbutit să realizez mare lucru pînă acum, deși toată lumea, și în special lumea invitată la petrecere, este de o cu totul altă părere. Înainte ■ de tort și mulți ani trăiască, mă duc în camera mea și citesc sfîrșitul la Orfeu în infern. Mă obsedează acele păsări albastre ca cerul, lipsite de picioare, care nu pot coborî pe pămînt decît o singură dată, atunci cînd mor. Idee fascinantă, care mi-a sugerat o cvintă descendentă în tonalitate minoră. Deși, Adriana mea nu este deloc Lady. La rugămintea invitaților am cîntat studiul în do diez op. 25 de Chopin."

David făcu o scurtă pauză ca să-și aprindă o țigară. El, care nu fuma. Luna roșcată sclipea în lama briceagului. Stăteam întins pe pat, cu ochii în tavan, privind locul unde se zărea slaba proiecție a trupului meu încătușat, în cele din urmă David termină de fumat și de tușit și apucă din nou jurnalul de zi, răsfoindu-l neglijent. *:Reîncepu să vorbească, fără să mai privească paginile.

— „Ziirich. Întîlnire cu un grup de compatrioți. Sfîrșitul serii ne-a prins într-un restaurant de lux, cu chelneri care ne aduceau platouri imense cu mîncare, îndoîți în două, cei mai respectuoși chiar în trei, patronul fiind mare amator de muzică clasică. Am ținut toasturi lungi, închinînd pentru cărți, întoarcerea acasă, rața la tavă și .muzică adevărată. Toată lumea s-a îmbătat. 20 februarie. Lucrez de patru zile la Sol minorul lui Saint-Saens. Dirijorul este un român. O figură notorie. Trist, fermecător și oarecum boem. E foarte aspru cu orchestra, are părul lung, se strîmbă tot timpul, e nițel infatuat, dă lecții de castitate muzicală și ridicol fizic. Unul dintre cei mai mari șefi de orchestră din lume. Nu e mulțumit de felul cum colaborăm. Ieri am discutat despre Bruckner și mi-a expus teoria sa despre modulații. Pînă să-mi dau cu părerea, s-a apucat să fluiera finalul simfoniei a treia. Uite, vezi, simți, începi să ai cît de cît idee ?, să crezi, în sfîrșit, să te lași invadat ? m-a întrebat el între două triluri. Am plecat lăsîndu-l fluierînd. Nu-mi dau seama exact ce este cu aceste modulații, dar în ceea ce privește concertul lui Saint-Saens simt că are dreptate. Prima mișcare nu iese ca lumea. Este unsprezece dimineața, exersez de patru ore. Tocmai cînd mi s-a părut că, în

210

sfîrșit, am prins ceva de coadă, a apărut Adriana. PalidăB obosită. A pus pe un scaun pachetele cu mîncare și mi-a surîs. Pe urmă a intrat în bucătărie și a început să co-trobăie printre oale. A declanșat un asemenea zgomot încît a trebuit să mă duc să văd ce face. Făcea destul de prost. 22 februarie. Zi senină. Zăpada e tare, scîrțîie sub un milion de picioare. Sub vestea de ieri..."

David se opri, înghițind de cîteva ori în sec. Părea că are un lapsus. Începu să caute febril prin caiet. Găsi pagina și se zgîi aproape un minut la text. Nu înțeleg nimic din ce am scris aici, spuse el. I-am răspuns că „vestea de ieri m-a zguduit", asta era continuarea. David a scos un suspin de ușurare și a exclamat, da, așa e ! „Vestea de ieri m-a zguduit. Adriana mi-a povestit totul. Nu mai pot scăpa, dragul meu. Nu se mai poate, șoptea ea. Am fost la doctor. Mi-a făcut analize, contraanalize, m-a ascultat, m-a ciocănit, m-a pipăit. Cred că i-a plăcut. M-a examinat cu un aparat complicat care îți arată interiorul de parcă ar fi vorba de o casă. Am putut vedea cum circuli prin mine. În cele din urmă mi-a spus» doamnă, sînt dezolat ! Sarcina nu este prea avansată,, dar aici este vorba de un fenomen foarte

rar întâlnit. Așa cum puteți observa și dumneavoastră, priviți, aici, da,, foetusul nu mai poate fi evacuat. Exact astea au fost cuvintele lui, a rostit Adriana încet. Prostii, m-am gîndit eu, toate astea-s prostii, trebuie să existe o scăpare... Nu, dragul meu, tocmai asta e. Doctorul mi-a declarat solemn că nu se poate face nimic. Mi-a arătat rezultatele. Se pare că mica vietate s-a agățat acolo, înăuntru, de niște mușchi transversali ori așa ceva, ca de niște bare. Cică s-a prins zdravăn cu amîndouă mâinile și e foarte puțin probabil să le mai dea drumul, pînă la naștere. Uite fotografia, să vezi și tu... 5 octombrie. Turneul din America Centrală, un chix. Nu m-am putut concentra. Săli arhipline, publicitate aranjată pînă-n cele mai mici amănunte, am cîntat prost. Evident, nu a fost decît a chestie de renume. 11 octombrie. Îi e greață. Se vaită din ce în ce mai mult de dureri de mijloc. Nu m-aș mira să nască micuțul monstru mai devreme. Și nu știu de ce îmi imaginez un copil care îi va izbucni afară prin dreptul inimii, frumosul ei piept deschizîndu-se ca un

211

nufăr alb, și el ieșind pe acolo, un copil mare, urît, de culoarea cernelii. Îl și vedeam căzînd c-un bufnet surd pe pardoseaua sălii de naștere și împroșcînd în toate părțile stropi negri, vîscoși. Ridicîndu-se apoi, crescînd parcă, întinzînd mîinile și începînd să alerge după noi..."

— Stați puțin, zise reporterul. Mi se pare că ați mai povestit chestia asta pe undeva...

— Nu mă întrerupe. Fă orice vrei, dar nu mă întrerupe. Așa. Ideea mă obseda. Mi-era groază de-un asemenea copil, înțelegi ? De un asemenea posibil eu. Încercam să uit, cufundîndu-mă în muncă. Numai că nu-mi prea reușea. Ghinion, spuse David la un moment dat, cu o mină atît de autentic îndurerată, încît m-am simțit prost. În fond, cine ar fi putut să jure cu mîna pe inimă că toate acestea nu îi aparțineau cu adevărat ? Pentru o clipă am avut chiar neplăcuta senzație că i-am furat identitatea. Această himeră vînată de pensionarii marelui Acvariu pentru Boli Nervoase. Înotam cu toții din răspuțeri, fiecare în direcția care i se părea a fi cea bună, fiecare între două ape, fiecare în costumul lui de scafandru. Mi-am adus aminte de o după amiază din tinerețe cînd, după ce petrecusem cîteva ore plăcute în compania lui Pascal de Voyon și a Halinei Czerny-Stefariska, am început să ne contrazicem în privința rolului motrice în viața unui artist. Eu susțineam femeia. Ei spuneau că aiurez. Cum nu ajungeam la nici un rezultat, le-am amintit de sonetele bătrînului Will. Am și recitat cîteva. Doamna gîndului putea trece, și chiar a și trecut, tăcută, prin mijlocul camerei, în caleașca ei făcută în întregime dintr-o coajă de nucă. Se pare că nici așa nu i-am convins. Susțineau amîndoi teoria lăzii cu esențe. Motiv pentru care nu am mai avut încotro, m-am suit în podul din capul meu, cum ar spune un cunoscut poet, și am început să caut. Am găsit lada și i-am ridicat capacul greu, din lemn de tăcere și nuc. Am cotrobăit îndelung prin îngrămădirea aceea de sunete albe. Le-am răsfirat printre degete. Erau foarte grele, cădeau fără să facă nici măcar ecou. Ca niște bucăți de plumb. Vedeți ? i-am întrebat. Nu sînt vii. E suficient însă să mă gîndesc la nevastă-mea și, uite ! JM-am așezat la pian și-am cîntat Appassionata. Adriana

212

stătea întinsă pe divan și mă asculta privind salcîmul din fața ferestrei. Era atît de frumoasă încît i-a convins fără să mai fie nevoie să ajung la final. M-am gîndit atunci că gustul cunoașterii este destul de fad din moment ce nu a putut schimba niciodată nimic, în afară de-un biet șarpe într-o biată istorie. Mă și motiv pentru care a trebuit să apară Eva pe scenă. Ca să demonstreze cu trupul ei, că spiritul cognitiv se plătește scump. Noroc că nimeni nu a priceput cît de scump, pentru că altfel nu am mai fi putut să stăm de vorbă în acest improvizat teatru de păpuși. Cum spunea Mary Webb, sāraca.

— Cine-i Mary Webb ? întrebă reporterul.

— Nimeni. Femeia cu buză de iepure. Nimeni... Ca. și acest David, care ajunsese să-mi descrie cu lux de amănunte scene și gînduri de care eu abia îmi aduceam aminte. Nu ostenea să-mi întrească memoria, așeza mereu, într-o terifiant de precisă ordine, tot felul de chipuri, partituri, camere, nori văzuți prin hubloul avioanelor, stewardese, ce părere aveți despre Karayan ?, nici una, doar me, spunea Adriana, mușcînd dintr-o felie de pepene, halucinație, da. Se făcuse dimineață, lumina cădea în dungi printre zăbrelele ferestrei și m-am trezit ușor, ca un copil. Rezerva era goală. David dispăruse, un ghemo-toc de noapte scîncea abia auzit sub noptieră, făcusem pipi în pat, trebuia să vină cineva. Am apăsător îndelung pe butonul pe care scria „buzer". A venit o asistentă cu o seringă mare în mîna dreaptă. După împunsătură, m-a dezlegat. Am întins brațul spre noptieră, să iau cartea lăsată acolo. Degetele mi s-au încheștat însă pe o bucată de lemn. Am clipit de cîteva ori, soarele îmi bătea drept în ochi. Cu toate acestea nu mi-a fost greu să constat că lemnul cioplit de David în cursul nopții, era profilul desăvîrșit al Adrianei. Atît de bine lucrat, încît părea viu. Am urlat. Obrazul de nuc îmi frigea degetele.

Un culoar lung, tăcut, nesfîrșit. Becuri de control, la distanțe egale, încastrate în tavan. Mă plimbam zilnic pe-aici, deocamdată nu mi se mai dădea voie să ies în curte. Eram prețios, nu trebuia să mă sparg. Chestie de prestigiu, mi-a destăinuit un stagiar cu barbă, același, se pare, care mă legase în noaptea încercării mele de sinucidere. u'-

u'^: n'-'* ■>■'■<■ •= »'«.' >n ».. ■

213

,•'■'■— E tîrziu, spuse reporterul. Nu aș vrea să vă mai «deranjez... Putem continua și mîine...

— Dacă tot ai venit pe capul meu, taci și ascultă. Unde irămăsesem ?... Ah, da. Nu-i purtam nici o ranchiună lui (David. Venea de multe ori în camera mea, ne uitam unul la altul, tăceam. Ne ascundeam amândoi, în zilele de /vizită. Trăgeam draperiile ca să nu mai vedem soțiile, părinții, copiii, rudele de toate gradele, vecinii. Îmbrăcați Jcu toții impecabil, năclăiți în zîmbete de circumstanță și mirosind de la o poștă a transpirație. Eram geloși, nu vroiam să-i vedem cum se îngrămădesc în jurul vreunui biet nenorocit care făcea balonașe de săpun. Te simți bine, nu ? întrebau ei. (Strivind între palme acele bășicu-’te străvezii). Nu e voie să faci așa. Trebuie să te gîn-*dești și la noi, plătim atîția bani ca să nu mai faci glo--bulețe colorate și tu faci mereu. Ce dracu' ! Asta e nerecunoștința. Poate n-or fi buni doctorii ? se întrebau alții. Nu puteau pricepe ce se întîmplă. Deși încercau din răs-jputeri, căutau cu mic, cu mare, să găsească un răspuns, -un cît de fugar semn de recunoaștere pe figurile vizio-mar-amorfe, care pînă nu demult le fuseseră atît de familiare. Spune-mi, chiar nu mă recunoști ? Nu se poate, ■nu pot să cred, uite, ăștia-s copiii tăi. Unu, doi, trei. „Toți, sărută-i ! Fiule, eu sînt, tata ! Tatăl tău. Uite-o ■și pe maică-ta. Vrei să-ți mut căruciorul mai la umbră ? Baa. Baa. Stimate domn, trebuie să vă amintiți de mine, doar am băut împreună atîtea sticle de... Unchiule ! Ți-am adus poza pe care mi-ai cerut-o. Poftim. Ce faci, o înghiți ? Haide, gata cu joaca, fii puțin serios. Dragul meu, dragul meu... îmi datorezi trei mii... Dă-te jos din copacul ăla ! Medicina a făcut progrese, ingineria a făcut progrese, progres peste tot, numai ăștia-s la fel de tîm-piți în fiecare duminică. Hopaa, jos. Bravo ! Unde dracu-i infirmiera ? Oh, știu că nu mă poți înfelege, știu prea bine, dar am și eu nevoie să-mi descarc supărarea, iartă-mă. Trebuie să-ți spun cît îmi e de greu cu patru -copii și fără bani, așa cum m-ai lăsat... Sigur, nu ești tu de vină, dar... Eu i-aș îpușca, mormăia un colonel bătrîn, izbind cu bastonul în căruciorul unicului său nepot. Ne fac de rîs. Nepotul ciripea vesel, încercînd :să imite un graur. Din păcate nu-i prea reușea, de altfel

214

nimănui nu-i reușea nimic în zilele de vizită, mă refer la bolnavi, pentru că în ceea ce-i privește pe vizitatori, ei bine, ei erau mereu plini de speranță. Docili nevoie mare, veneau să-și încarce bateriile, își puneau capetele la plus și la minus, exact pe bornele indicate, numai că rareori izbuteau să prindă postul dorit. Își dădeau tot interesul, nu se descurajau, se sileau să caute minuni cu urechile ciulite.

— Cum reacționați la toate acestea ?

— Stăteam în dreptul ferestrei, acolo unde perdeaua avea o mică gaură. Priveam nemișcat, pînă în clipa cînd parcul rămînea pustiu. Deveneam convins că au plecat cu toții abia pe la șapte seara, atunci cînd venea paznicul și se apuca să măture eventuale resturi de rude îndurerate. Avea un stil al lui. Din cîteva mișcări izbutea să arunce peste gard toată mocirla aceea cu miros de apă de colonie, colorată cu lacrimi artificiale și aere de martiri duminicali, toată acea frenetică convingere că ei, Cei Sănătoși la Minte, rude accidentale cu Cei Nesănătoși, un delict divin, nu-i așa ?, nu numai că n-au nici o vină, dar, mai mult, sînt de o minunată generozitate timp de două ore pe săptămînă, atunci cînd încearcă să mituiască medicii, asistentele, infirmierele, portarul și iconițele de la gît. într-o încercare tenace și inutilă de a readuce în balamucul de dincolo de poarta spitalului rudele, prietenii, soțiile, soții, copiii și vecinii. Nu mai aveam mult de stat în clinică, acum mi se dădea din nou voie în parc. Pe la ora opt coboram și mă plimbam agale pe alei, printre băncile cu urme de gîn-duri meschine, uneori gînduri frumoase, căci existau și de-astea, bănci vopsite proaspăt cu gînduri, cine se așeza pe ele se alegea cu dungă de pușcăriaș pe toată lungimea halatului de spital. Cu toate acestea, mă așezam. David apărea și el, de undeva din tenebrele lui, și venea-lîngă mine. Rînjea fără nici un motiv. Se apuca să vorbească despre viața purificată de psihopați, adevărata viață de dincolo de zidurile clinicii. Locul acela oarecum misterios, avînd în vedere că noi îl uitasem, locul de unde izvorau săptămînal ispitele. Uite-i cum vin, spunea David. Nu pot înțelege și niciodată nu vor putea...

215

te referi ? l-am întrebat privindu-mi mîinile, douăsprezece degete și treizeci și două de variațiuni în do minor, pentru totdeauna în do minor, de L. V. B. Dragul meu, ■am adăugat oftînd, ești atît de tînăr... Și cine știe cine ești în realitate... Nu are importanță cine sînt. Sentința -a fost dată, nu ? îmi replică el cu o voce dură, de nerecunoscut. Se făcuse frig, băteam apa-n pîuă, seara cobora cu repeziciune, picioarele. îmi amortiseră și se auzea deja clopoțelul pentru cină. M-am ridicat de pe bancă. David mă privea cu expresia lui din zilele bune. Sau poate că el se ridicase și eu îl priveam de pe bancă ■cu expresia lui din zilele bune. Oricum, unul dintre noi -a zîmbit, chiar că era de rîs, lasă, dragul meu, să nu ne mai gîndim. Privește doar ce mizerii au lăsat victimele ■week-endului.

Vorbisem o zi întreagă. Se făcuse întuneric, curentul «electric se opri și, din cînd în cînd, cîte un glonte de lumină exploda tăcut pe ferestre. Reporterul își strivi ăn scrumieră cea de-a treizecea țigară. Penumbra cu fum. îmi simțeam buzele uscate așa că m-am aplecat, am •dibuit de după șifonier o sticlă de vermut și am umplut paharele.

— Vive le maître de la musique, strigă oaspetele meu, •după ce goli paharul. De Duyster. Grozavă licoare !

Ema apăru fără zgomot, aducînd un platou cu mîn-■care. Se mișca cu pași mici, repezi. Se înclină în fața noastră, împreunîndu-și mîinile la piept, și dispăru ca trasă pe sfoară. Reporterul nici măcar nu apucă să o vadă, nu văzu decît farfuria cu tocăniță de iepure.

— Doamne ! exclamă el, de unde au apărut toate astea ? Muzeul negru, sau ce ?

L-am liniștit, invitându-l să mănânce. Mi-am aprins pipa și am început să pufăi. Jarul minuscul împrăștia scînteii pe fețele noastre. Am continuat.

— Ziariștii mă înnebuneau, făceau front comun cu rudele nebunilor, nu vroiau decît mărturisiri și autografe, zi de zi, memoria mi se întregea, devenisem suspicios. S-ar fi putut ca David să aibă dreptate, să nu fiu decît o părere, un desen imaginar.

216

if

Renunșasem de multă vreme la sala de sculptură. La lecturi. La orice distracție. Vremea trecea. Rar, cîte un dement recondiționat părăsea spitalul, ținînd strîns la piept certificatul de bună purtare. Nota nouă cu felicitări, la lobul frontal. Rudele îl luau pe sus, ducîndu-l în cea mai mare viteză Dincolo. Îi priveam, în timp ce tone de concerte se prăbușeau peste mine, piese pentru pian, pentru vioară și pian, pentru violoncel și pian, pentru voce și pian, pentru corn și pian, pentru orchestră și pian, pentru harpă și pian. Mi se îngrămădeau în minte, pe cerul violet, nori grei de note și picături de ploaie. Mă plimbam pe alei, mai rupeam cîte-o floricea, priveam iarba și furnicile. Apoi zăpada. David își petrecea acum cea mai mare parte a timpului în sala de muzică. Cînta minunat, toată lumea o recunoștea. Mi-aduc aminte de-o seară de decembrie, cînd nu puteam dormi. M-am zvîrcolit în așternut aproape două ore. Am încercat să citesc, să număr, să mă gîndesc la Adriana. Nimic. Am privit pe fereastră și am văzut lumină în curte. M-am îmbrăcat repede. Am traversat parcul, ningeă încet, și am intrat în sala de muzică. M-am așezat undeva în spate, încercînd să fac cît mai puțin zgomot. Haendel, Messia. Încetul cu încetul, m-am făcut una cu scaunul. Priveam degetele sculptorului dansînd peste clape și „cred că nu mă înșel dacă afirm că nimeni nu a mai auzit vreodată un muritor cîntînd astfel. Cînd strigătul Aleluia răsună pentru ultima oară, am simțit nevoia să mă ridic, ca să fiu cu o palmă mai aproape de Dumnezeu...” I Nu știu cînd am ajuns lîngă pian și l-am rugat pe David să mă lase și pe mine să cînt, știu doar că am cîntat și la sfîrșit plîngeam amîndoi, ca niște copii. După o săptămînă, am anunțat concertul de adio. Mi se făceau formele pentru externare. Asistentele deveniseră de-a dreptul splendide, mai bine de jumătate dintre ele avea să părăsească clinica odată cu mine. Cît de departe erau acum vremurile genunchilor groși. Mi se dezinfecța rezerva. În fiecare dimineață, la raport, doctorii se certau între ei, neînțelegîndu-se în privința nu-

1 Ștefan Zweig — Reînvierea lui Georg Friedrich Haendel. ,

217

mărului de pilule pe care trebuia să le iau după ieșirea din spital. Reporterii celor mai mari cotidiane din lume încercau zilnic să intre în pavilionul meu. Scandaluri. Interminabile discuții cu privire la adevărata mea naționalitate. Mă revendicau nu știu cîte națiuni.

— Maestre, opriți-vă. Nu mai are rost, vedeți, eu...

— M-ai rugat să-ți spun, îți spun tot. Duminică a fost o zi ploioasă. Mi-am îmbrăcat fracul. Pretutindeni aclamații, țipete, se pare că doi copilași au fost striviți în îmbulzeală, între pereți și proprii lor părinți. În sfîrșit, m-am așezat la pian. Mă încerca o ușoară amețală. Am închis ochii și degetele au atins clapele. Pentru început, bașii au făcut să se zguduie ferestrele...

— Da, știu, spuse reporterul. Cunosc urmarea... Spu-neți-mi însă ce s-a întîmplat cu David. Nu înțeleg de ce-am senzația că are o legătură cu lucrarea lui Dona-tello. O invenție a dumneavoastră ? Oboseala mea ? Oricum, nu mi-am făcut o imagine clară despre acest ora... sau sculptură. Și-a cucerit libertatea cu prețul victoriei, nu ? Goliat a murit... Ce s-a întîmplat cu David ?

— Nu mare lucru. Am aflat adevărul mulți ani mai tîrziu. David era folosit ca agent terapeutic. Se descoperise că maladia de care suferea era pe cît de necunoscută, pe atît de folosită. Într-un cuvînt, boala lui consta în faptul că, pus în contact cu amnezicii izbutea să le reconstituie trecutul pînă-n cele mai mici amănunte. Li erau suficiente cîteva detalii, apoi se substituia atît de bine personalității diferiților pacienți, încît reușea să-și imagineze cu uimitoare precizie adevărul. Privin-du-și astfel propriul personaj jucat de către altcineva, bolnavul se vedea obligat să-și revendice identitatea, printr-un efect de stimulare a orgoliului. Cam asta e... Dacă stau să mă gîndesc bine, în ceea ce-l privește pe David singurele lucruri care se pare că-i aparțineau realmente, erau sculpturile neterminate din curtea spitalului...

— „Grandoare și mizerie a spiritului omenesc”, spuse reporterul pe un ton blînd. Își umpluse carnețelul. La lumina luminărilor chipul său părea tare îmbătrînit, mai ales așa cum stătea acum, cu ochii mijiți și gura deschisă, în timp ce-mi scuturam pipa în scrumieră, mi s-a părut,

218

chiar că-i observ cîteva fire de păr alb. Desigur, mi s-a părut.

— Maestre, a intervenit el pe neașteptate, toate astea sînt într-adevăr foarte frumoase... Dar nu pot fi adevărate.

— Și de ce nu ? am întrebat.

— în primul rînd pentru că sînt facile. Nu știu... Am urmat și eu o școală de arte frumoase, și mă pricep Cumva. Prea multe confuzii... nu înțelegi nimic, nu credeți ?

L-am privit cu atenție și abia acum am văzut ridurile care-i brăzdau figura în toate direcțiile. Nu era un om tînăr, așa cum nu știu din ce pricină, mi se păruse ieri. În fond practica o meserie dură, să te lași invadat de istoriile altora, iată ceva greu de suportat, trebuie să fii de piatră ca să rezisti la nesfîrșit, pe cînd tu nu ești decît un biet arbore cu scoarța de piele, pe care cu toții vrem să ne scrijelim numele nostru timpit, numele...

— După ce am ieșit din spital, am încercat să-mi reiau meseria, să-mi caut prietenii. Pe Adriana, mai ales. Dispăruseră cu toții. Parcă i-ar fi înghițit pămîntul. Nu m-am lăsat cuprins de deznădejde, m-am pus pe treabă. Scrisori. Anunțuri. Etichete lipite pe stîlpii de telegraf, „dau lecții ieftine pentru intrare la conservator”, dau orice în schimbul unei informații despre soția mea, Adriana A., ■dispărută acum cîțiva ani. Anunțuri la radio, la televiziune, în reviste de mare tiraj. Lumea întreagă era plină ■de apelurile mele. Am așteptat răspuns ani și ani de zile pînă cînd, într-o bună zi, mi s-a terminat așteptarea. Uite-așa, cum se termină vinul în sticlă. După inițialul și uriașul entuziasm, „genialul pacient recuperat de medicină”, după comentariile exaltate, interviurile și scrisorile de admirație, curiozitatea a început să se destrame. Telefoanele s-au rărit. Pentru că între timp se lansase zvonul că sufeream de o boală contagioasă. Infectam, prin urmare, încetul cu încetul, noii prieteni m-au părăsit. Ziarele scriau că, în realitate, nici măcar n-aș fi eu. Era desigur o glumă bună. Însă creditele au scăzut. Trebuia să-mi plătesc croitorul, hotelul, taxiul. Ratam concert după concert. Totul devenise îngrozitor de fals.

Nu mă mai puteam concentra. Eram huiduit din ce în ce mai des. Asa mi-am dat seama că am terminat-o

219
cu muzica, pentru totdeauna. Marea învățătură, marele canon. Un continent încă fierbinte, prin care șerpuia o fisură. Pe-acolo țîșneau valurile. Acoperind totul cu pești morți și gunoaie... Am susținut, cum m-am priceput mai bine, ultimul concert, și mi-am făcut geamantanele.

— Ați putea să-mi spuneți cam prin ce ani se petreceau aceste lucruri ?

— N-are importanță. Timpul trecea oricum... Am încercat o groază de meserii. Durerea de cap nu mă mai părăsea. Inchiriam camere din ce în ce mai mici. Ultima era atît de mică, încît îmi dădea senzația unei cutii de conserve. Nu îmi mai făceam însă probleme, eram ca paralizat. Priveam vechile fotografii ce îmi stăteau răs-pîndite prin minte. Paralticul din sufragerie, urlînd noaptea după ploscă. Asta era. Ziarele cu poza mea erau puse la index. Benzile, discurile, toate înregistrările mele, distruse.

M-am văzut nevoit să dau lecții de pian ca să pot subzista. Încercam să fiu cel puțin la nivelul elevilor mei și îmi era destul de greu, te rog să mă crezi. Exersam noapte de noapte, în timp ce toată lumea dormea și pe „calea lactee se plimbau furnici. Semn că pe acolo ninge.

— Furnici, deci, mormăi reporterul continuînd să privească cu atenție basorelieful agățat deasupra scrinului. Era o piatră obișnuită, de mici dimensiuni, pe care încercasem să reprezint cerul.

— Lucrarea asta seamănă cu tipătul unui surdo-mut, rosti el încet. Se ridică din fotoliu, își dezmoțî brațele și mă privi.

— Și pînă la urmă tot nu mi-ai povestit ce s-a întîmplat cu David...

— Se pare că s-a sinucis. Căpătase atîtea identități, încît nu a mai putut suporta. Cred că acum, pe sculpturile lui se așază acele păsări albastre, fără picioare...

Mă simt extrem de obosit. Peretele din față îmi joacă înaintea ochilor. Duc paharul la gură. Parc-ar fi plin cu nisip.

— Vă mulțumesc... Vă mulțumesc din tot sufletul, îmi spune reporterul. Acum am, în sfîrșit, imaginea care... pot să... deși, s-ar putea să nici nu mai fie nevoie. Noapte bună... M -->>> '■>■■' wn «■>».

220

Se îndreaptă cu pași țepeni spre ușă. În prag se mai întoarce o dată, mă privește lung :

— Aș vrea să nu mi-o luați în nume de rău... Nu am avut altceva ce să vă dăruiesc... comparabil cu favoarea pe care mi-ați făcut-o... în sfîrșit, poate vă veți bucura. E un balon de zbor. L-am agățat afară, de burlan.

Plouă de cîteva zile. Stau în podul casei și încerc să sculptez, însă piatra se năruie sub uneltele mele. În jur, lucrurile dorm. Mă plimb de la un perete la altul, mi-e frig.

Ieri stăteam cu nasul turtit de fereastră și priveam cum mucegaiul răsăritului năpădea cerul. Cînd m-am ridicat să-mi caut pipa, am avut curioasa senzație că mi-am lăsat chipul pe geam. Ca și cum s-ar fi lipit acolo. Am strigat-o pe Ema. Nu a venit. Nu știu pe unde umblă de cîteva zile.

După ce am telefonat la serviciu, m-am simțit cu sufletul împăcat. Mi-am pus un pulover gros, pentru că se pare că am răcit puțin, și am început să mă foiesc prin casă. Am tras cu degetul o diră prin praful de pe birou, apoi am ridicat carnetul cu coperti galbene, pe care reporterul îl uitase lîngă fotoliu. Am citit la întîmplare : „Balonul se legăna, enorm, nerăbdător, deasupra blocului. M-am suit în nacelă. Era ultima mea așteptare.

Vremea a continuat însă să rămînă mohorîtă. Oboseala îmi năclăia sîngele, mă ademenea spre renunțare. Insectele somnului îmi alergau pe piele în nesfîrșite procesiuni, inoculîndu-mi saliva nopții prin miile lor de ace. Pînă cînd,

Într-o dimineață cu vînt prielnic, frîghia a cedat. Unu, doi, zece, o sută, două mii, număram, în timp ce degetele aerului mă trăgeau în sus. Blocul se micșora vă-zînd cu ochii, pădurea de la marginea orașului la fel, îți puteai trece palma peste peria ei fină, pe urmă gata, nori, o uriașă înghețată de nori și albastrul întunecat care valsa în jurul meu. Balonul se înalță tot mai mult, pînă ce ajunse de mărimea unei portocale, a unei lacrimi, a unei stele".

221

I

•fi-

<- *»

ife '■> Joi. Jtfl'V , >-

(I HI

CUPRINS

Cinematograf..... 9

Globul de cristal..... 12

Grădina de vară..... 43

Iarnă . ,,,,,,,,,, 52

Șansa..... 55

Pik..... 60

în stație..... 92

Plouă pe drum..... 95

Tragere de noapte..... 109

în marș 111

La bufet..... 114

Vals !..... 134

Dincolo..... 186

».< a t t,\%i

j! ii."* ti",

v i •> .si • ■•)■

«, "*

£1

■;■> ■.•)

i \r

ni, U >i"

i '-> i 'II) \'

al

, rsh in; ♦ vj t'r

581

Lector : GABRIELA ADAMEȘTEANU Tehnoredactori: CONSTANȚA VXILCĂNESCU

Apărut 1989. Bun de tipar 16.ni.1989. _____Format 16/54X84. Coli tpo 14. _____

,—T-ia. Tipărit sub cd. 5300/1988 la

/l ,P\ întreprinderea poligrafica

"CB=SZ> BACĂU, str. Mioriței nr. 27